

ДАНИЕЛ СТИЙЛ ПЪЛЕН КРЪГ

Превод от английски: Тинко Трифонов, 1993

chitanka.info

ПЪРВА ЧАСТ

РАННИТЕ ГОДИНИ

ПЪРВА ГЛАВА

Следобеда в четвъртък, 11 декември 1941 година, страната все още беше изумена^[1]. Списъкът на жертвите бе завършен, съобщени бяха вече имената на убитите и полека-лека през последните няколко дни чудовището на отмъщението взе да надига глава. Почти всяко американско сърце започна да бие с непознат до този момент пулс. Най-сетне бяхме нападнати у дома си и работата не бе само в това Конгресът да обяви война. Беше далеч, далеч *повече*. Ставаше дума за един народ, изпълнен с ужас, с ярост и с неочаквания страх, че се бе оказало възможно това да се случи *тук* и с нас. Японските бойни самолети можеха да се появят в небето всеки миг на деня и нощта и изненадващо да стоварят разрушителната си мощ върху градове като Чикаго, Лос Анджелис, Омаха... Бостън... Ню Йорк... и това бе ужасяваща мисъл. Войната не се водеше между някакви си далечни *онези*, тя бе сполетяла *нас*.

Забързалият се на изток срещу студения вятър Андрю Робъртс, вдигнал яката на палтото си, се чудеше какво щеше да каже Джийн. Криеше вече от два дни. Когато се подписа срещу името си, не изпита никакво съмнение, ала като се върна у дома и я погледна в лицето, думите заседнаха в гърлото му. Но вече нямаше избор. Трябваше да й каже тази вечер. *Трябваше*. Щеше да отпътува за Сан Диего само след три дни.

Влакът *E1* по Трето авеню изтрещя над главата му в момента, когато стъпките му отекваха по входните стъпала на тясната тухлена сграда, в която живееха. Бяха се нанесли тук преди по-малко от година, а влакът вече почти не им правеше впечатление.

Отначало беше ужасно, през нощите оставаха здраво прегърнати и се присмиваха един на друг в леглото. Дори кабелите на осветителните тела се тресяха, когато влакът минаваше по издигнатите на пилони релси, но вече бяха свикнали.

Анди бе започнал да харесва малкия апартамент. Джийн го поддържаше безукорно чист, понякога ставаше в пет сутринта, за да му направи домашни кифлички с боровинки и пак да остави след себе си

всичко в безупречен вид, след като отиде на работа. Беше дори по-оправна, отколкото я бе мислил... и той се усмихна на себе си, докато превърташе ключа в бравата.

Във вестибюла имаше студено течение, две от лампите бяха изгорели, но в мига, в който стъпи вътре, всичко му се видя приветливо и светло. Ето ги колосаните, бели, муселинени завеси, които Джийн сама бе ушила, хубавичкият, малък, син килим, тапицериите на фотьойлите и дивана, заради които бе ходила на вечерен курс. А и всички мебели, купени втора ръка, блестяха като нови, благодарение на трудолюбивите ѝ ръце.

Той се огледа и неочаквано усети, за пръв път откакто се бе записал доброволец, как го жегна *мъка*. Испита почти физическа болка при мисълта, че трябва да ѝ каже, че е длъжен да отпътува от Ню Йорк след три дни, а очите му неочаквано плувнаха в сълзи, когато осъзна, че не знае кога ще се завърне... *кога...* и даже *ако* се завърне... но, *по дяволите, това няма значение. Ако не отидеше да се бие с японците, и други биха си помислили така. И в такъв случай някой ден тези негодници щяха да полетят над главите им, да бомбардират до разруха Ню Йорк... неговата къща...* и Джийн.

Той седна във фотьойла, който тя сама бе тапицирала в спокойно тъмнозелено, и потъна в мислите си... Сан Диего... Япония... Коледа... Джийн... Дори и не разбра колко време бе седял, когато изведнъж стреснато вдигна очи. Беше чул превъртането на ключа в бравата.

Тя отвори широко вратата, ръцете ѝ бяха пълни с кафявите хартиени торби от супермаркета. Отначало не го забеляза, сетне подскочи, когато запали лампата и го видя да ѝ се усмихва, русата му коса падаше върху едното око както винаги, а зелените му очи гледаха право в нея. Беше все така хубав, като при запознанството им. Тогава той бе на седемнадесет, а тя на петнадесет... беше преди шест години... сега той бе само на двадесет и три.

— Здравей, скъпи, какво правиш тук?

— Дойдох у дома да те видя. — Той приближи, с лекота награби хартиените торби със силните си ръце, а тя впери големите си, тъмнокафяви очи в него със същото онова изражение на благоговение, което винаги придобиваше, когато го погледнеше. Винаги си бе било така. Той бе прекарал две години в колеж, вечерно обучение, в

училището бе в отбора по лека атлетика, за няколко месеца и във футболния отбор, докато не контузи коляното си, а когато се запознаха, бе в горния курс и вече баскетболна звезда.

И сега не ѝ се виждаше по-малко мъжествен. Всъщност, струваше ѝ се дори по-мъжествен и се гордееше с него.

Беше си намерил добра работа. Продаваше автомобили буик в най-голямата дилърска компания в Ню Йорк и тя знаеше, че сигурно щеше да стане управител... един ден... или евентуално да продължи образованието си. Бяха говорили за това. Но засега той докарваше добри пари, а като се добавеха и спечелените от нея, живееха добре.

Тя умееше чудесно да пести. Беше усвоила това изкуство отдавна. И двамата ѝ родители бяха загинали при автомобилна злополука, когато бе едва осемнадесетгодишна, и оттогава се издържаше сама. За късмет, когато починаха, тя току-що бе завършила училище за секретарки, а бе и умно момиче. Работеше вече почти три години в една и съща юридическа фирма.

Анди също се гордееше с нея. Изглеждаше толкова хубава, когато отиваше на работа, облечена в добре скроените костюми, които си шиеше сама, с шапките и ръкавиците, които винаги подбираше много внимателно, след справки за модните тенденции в списанията и консултации с Анди, за да бъде сигурна, че изборът ѝ е *правилен*.

Той отново ѝ се усмихна, като я гледаше как сваля ръкавиците си и хвърля широкополата си шапка на големия зелен стол.

— Как мина денят ти, сладурче? — Той обичаше, когато се върне от работа да я закачи, да я щипне, да я грабне в ръцете си, да зарови лице във врата ѝ и да я заплаши, че ще я похити. От време на време се отбиваше на работата ѝ да я види и тя изглеждаше толкова сериозна и улегнала, че почти го плашеше. Ала тя винаги си бе била такава. Най-сетне бе започнала да се отпуска. Той я целуна по врата и тя усети как тръпката пробягва по гръбнака ѝ.

— Почакай да оставя покупките... — усмихна се загадъчно и се опита да измъкне една от торбите от ръцете му, но той я издърпа от нея и я целуна по устните.

— Защо да чакам?

— Анди... хайде...

Ръцете му бяха започнали да шарят страстно по тялото ѝ, свалиха тежкото палто, разкопчаха копчетата на сакото, което носеше

отдолу. Торбите с бакалските стоки отдавна бяха захвърлени настрани и те се изправиха, впили устни, притиснали силно телата си, докато най-сетне Джийн се отдръпна, за да си поеме дъх. Кикотеше се, ала това не обезкуражи ръцете му.

— Анди... какво ти става...?

Той палаво ѝ се ухили, страхувайки се да не изтърве, нещо, което да я шокира прекалено.

— Не ме питай.

Накара я да замлъкне с нова целувка; съблече палтото, самото и блузата, всичко това с една ръка, а след миг и полата ѝ падна на пода и разкри белия дантелен колан за жартиери с подхождащи му пликчета, копринени чорапи с ръбове и чифт абсолютно невероятни крака. Той прекара ръка по задника ѝ, притисна я отново силно, а тя не се възпротиви, когато той я събори на дивана. Вместо това тя свали неговите дрехи. В този момент влакът изгърмя върху естакадата си и двамата избухнаха в смях.

— По дяволите това чудо... — измърмори той тихо, докато откопчаваше с една ръка сутиена ѝ, а тя се усмихна.

— Знаеш ли, взех вече да харесвам този шум...

Този път Джийн го целуна, а миг по-късно телата им бяха вплетени така, както бяха впити и устните им. Преди отново да проговорят в тихата стая, сякаш минаха часове. Кухненската лампа близо до входната врата още бе запалена, но във всекидневната, където лежах, бе тъмно, както и в малката спалня зад нея. Но дори и в тъмнината на стаята той усещаше, че Джийн го гледа.

— Станало е *нещо*, нали така? — През цялата седмица стомахът ѝ сякаш бе свит на топка. Тя познаваше твърде добре съпруга си, както и той нея. — Анди...?

Той все още не знаеше какво да ѝ каже. И сега не бе по-лесно, отколкото преди два дни. А в края на седмицата щеше да стане още по-лошо. Но все някога *трябваше* да ѝ го каже. Просто не му се искаше това да е *сега*. За първи път от три дни насам той най-неочаквано се запита дали бе постъпил правилно.

— Комай не знам какво да ти кажа...

Ала тя инстинктивно бе узнала. Усети как сърцето я заболя, когато го погледна в тъмното с широко отворени очи.

Лицето ѝ бе тъжно, както винаги. Тя бе много по-различна от него. В очите му винаги играеше усмивка, винаги бе готов за остроумна реплика, за шега, за някоя смешна мисъл. Очите му бяха щастливи, усмивката се появяваше бързо и лесно. Животът винаги бе бил благосклонен към него.

Но с Джийн не беше така. Тя притежаваше напрегнатостта и изнервеността на онези, които са прекарвали тежко детство. С двама родители-алкохолици, със сестра-епилептичка, която бе починала в леглото до нея на тринадесет години, когато Джийн е била на девет, останала сираче на осемнадесет, винаги в борба с живота, откакто се бе родила — въпреки всичко това, тя имаше някакъв вроден стил, една радост от живота, която никога не бе имала възможността да разцъфти. Анди обаче знаеше, че ако се отглежда внимателно, тя щеше да разцъфти с времето. И той по всякакъв начин се опитваше да ѝ помогне. Но в този момент не можеше да направи нещата по-лесни за нея и в очите ѝ съзря да се появява неочаквано старата тъга, която бе забелязал още при първата им среща.

— *Заминаваш, нали?*

Той кимна, тъмните ѝ дълбоки очи се изпълниха със сълзи и тя отметна назад глава на дивана, върху който току-що се бяха любили.

— *Недей, скъпа, моля те, недей...*

Караше го да се чувства като негодник. Просто не можеше да понесе болката ѝ, затова стана и пресече стаята, за да извади пакетчето Кемал от джоба на палтото си. Нервно измъкна една цигара, запали я и седна на зеления стол срещу дивана.

Тя вече плачеше открито, но когато вдигна очи да го погледне, не изглеждаше изненадана.

— *Знаех си, че ще отидеш.*

— *Трябва, скъпа...*

Тя кимна. Изглежда го разбираше, но това не намаляваше болката ѝ. Минаха сякаш часове, преди тя да намери смелостта да зададе въпроса за единственото нещо, което искаше да узнае. Най-сетне успя:

— *Кога?*

Анди Робъртс преглътна с мъка. Това бе най-трудното нещо, което някога бе изричал:

— *След три дни.*

Тя видимо трепна и отново затвори очи, кимайки с глава, а сълзите продължаваха да се стичат по бузите ѝ.

През следващите три дни нищо не бе вече както преди. Тя си взе отпуск от работа и изпадна в истински бяс да му приготви всичко необходимо — переше бельо, сгъваше чорапи, печеше сладки за пътуването му с влака. Ръцете ѝ не спираха нито за миг през целия ден, сякаш ако бяха непрекъснато заети, щеше да успее да овладее себе си, пък и него. Но това бе безполезно, в събота вечерта той я накара да остави всичко, да спре да подготвя дрехи, от които нямаше да се нуждае, сладки, които нямаше да изяде, и чорапи, без които спокойно можеше да мине. Прегърна я и накрая тя отново рухна.

— О, господи, Анди... не мога... как ще живея без теб...?

Когато я погледна в очите и разбра какво ѝ бе причинил, той се почувства така, сякаш в корема му зееше дупка с размерите на юмрук. Но нямаше друг избор... *никакъв избор*... беше мъж... трябваше да се бие... страната му бе във война... и най-лошото в цялата история бе, че когато не страдаше от това, което ѝ бе сторил, той изпитваше странно, непознато вълнение и възбуда от факта, че отива на война, сякаш бе възможност, която не би могъл да получи никога отново, нещо, което трябваше да извърши почти като мистичен обред, за да се превърне в мъж. И заради *това* също се чувстваше гузен.

Той се разкъсваше между малките ръце на Джийн, които не искаха да го пуснат, и онова, което трябваше да стори, за да се свърши всичко по-бързо, да се качи на влака и да поеме на запад.

Трябваше да се яви на Централната гара в пет сутринта. И когато най-сетне стана, за да се облече в малката спалня, той се обърна и я погледна — беше по-спокойна, сълзите ѝ бяха пресъхнали, очите ѝ бяха подути и зачервени, но изглеждаше малко по-смирена, отколкото преди.

За Джийн, по някакъв ужасяващ, страховит и отчайващ начин, това бе все едно да загуби отново сестра си и родителите си. Анди бе всичко, което ѝ бе останало. И тя по-скоро би умряла сама, отколкото да го изгуби. А ето че той най-неочаквано я оставяше.

— Ще се справиш, нали, скъпа? — Седеше на края на леглото и я гледаше, страшно му се искаше тя да го ободри сега.

Тя се усмихна тъжно и протегна ръка към неговата.

— Предполагам, че ще трябва да се справя, нали така? — И тя отново се усмихна, почти загадъчно. — Знаеш ли какво бих желала? — И двамата знаеха: той да не отива на война. Тя прочете мислите му и целуна връхчетата на пръстите му. — Освен това... надявам се, че тази седмица съм забременяла...

В наситените с емоции последни няколко дни те бяха изоставили изцяло всички предпазни мерки. Той знаеше това, но бе обзет от толкова други неща. Просто се бе надявал, че не бе най-опасният за забременяването ѝ период. Ала сега като я погледна, той се зачуди дали бе така. През изминалата година бяха внимавали много, още от началото бяха решили, че за известно време няма да имат деца, поне през първите няколко години, докато си намерят по-добра работа или Анди се върне в колежа за още две години. Нямахше защо да бързат, и двамата бяха млади, но сега... през последната седмица целият им живот се бе преобърнал с главата надолу.

— И аз се чудех какво ни стана тази седмица... Мислиш ли, че би могла да...?

Изглеждаше разтревожен. Изобщо не би искал това да стане. Не искаше да я оставя бременна, сама, а той да е бог знае къде, на война.

Тя сви рамене.

— Бих могла... — тя се усмихна и седна в леглото. — Ще ти съобщя, ако съм забременяла.

— Чудесно. Точно от това имахме нужда сега — той изглеждаше разстроен, погледна нервно часовника на нощното шкафче.

Беше четири и десет. Трябваше да върви.

— Може би е така... И сетне, сякаш трябваше да му го каже, преди да е тръгнал, добави: — Имам предвид точно това, което казах, Анди. Много би ми се искало да е така.

— Сега?

Той изглеждаше потресен, когато тя кимна и прошепна в малката стаичка:

— Да.

[1] Има се предвид нападението на японците срещу американската военноморска база Пърл Харбър на 7 декември 1941 година, след което започва войната в Пасифика. — Б.пр. ↑

ВТОРА ГЛАВА

Влакът на естакадата изгърмя покрай прозорците на апартамента на Джийн Робъртс и причини единствения полъх, който усещаше от сума дни насам, докато седеше неподвижна зад отворените прозорци. Сякаш цялата сграда се бе превърнала в огнен ад, августовската жега като че извираше от тротоарите и нажежаваше стените на тухлената постройка. Понякога през нощта тя се принуждаваше да стане от леглото и да остане на верандата, само и само да улови ветреца, който създаваше профучаващият влак. Или присядаше в банята, увита в мокър чаршаф. Нямаше сякаш начин да се поразхлади, а и бебето още повече влошаваше положението. Чувстваше се така, сякаш тялото ѝ щеше да експлодира, а колкото по-горещо ставаше, толкова повече риташе бебето в корема ѝ, сякаш и то усещаше, и то се задущаваше.

Джийн се усмихна на себе си при тази мисъл. Вече нямаше търпение бебето да се появи на бял свят... оставаха още само четири седмици... четири седмици, в които щеше да носи *тяхното* бебе... Надяваше се, че ще прилича изцяло на Анди.

Той вече бе в Пасифика и вършеше онова, което бе пожелал, да се бия с японците, както пишеше в писмата си, макар че думите му винаги по свой начин я нараняваха.

Едно от момичетата в юридическата фирма, в която работеше, бе японка и бе толкова мила с Джийн, когато разбра, че бе бременна. Тя дори я прикриваше, когато в началото на Джийн ѝ прилошаваше така силно, че не можеше да се помръдне. Довличаше се до службата, вторачваше се в пишещата си машина и се молеше да не повърне, преди да е стигнала до тоалетната.

Оставиха я на работа шест месеца, което бе достойна постъпка от тяхна страна. Знаеше, че това бе по-дълъг срок, отколкото други фирми биха си позволили, ала смятаха, че така повелява патриотичният им дълг, *заради Анди* — както му писа тя в едно от писмата си.

Пишеше му почти всеки ден, въпреки че не получаваше вест от него по-често от веднъж месечно. Повечето време той се чувстваше

прекалено уморен, за да пише, а и писмата му пътуваха цяла вечност. Разликата между това да продаваш *буици* и онова, което вършел сега, била от земята до небето, писа ѝ той в едно писмо и я разсмя с разказите си за приятелите си и за лошата храна.

Успяваше някак си да я развесели с всяко свое писмо. Правеше така, че нещата да изглеждат далеч по-добри, отколкото бяха в действителност, но тя винаги се плашеше, като получеше писмо от него.

Отначало, докато ѝ се гадеше, бе направо ужасена. Като разбра, че е бременна, тя изпадна в истинската агония на противоречията. Отначало идеята ѝ се бе сторила толкова привлекателна — по времето на онези последни дни, преди той да замине — а когато разбра, че *наистина* е бременна, изпадна в паника. Това означаваше, че трябва да напусне работата си, да остане сама. И как щеше да се издържа — себе си и бебето?

Тя ужасно се страхуваше и от неговата реакция, но когато той най-сетне ѝ писа, думите му бяха тъй развълнувани, че всичко ѝ се стори отново чудесно, а по онова време, бременна вече в петия месец, не бе и така изнервена.

През последните няколко месеца имаше достатъчно време да превърне спалнята им в детска стая. Обши всичко сама в бяло с жълти ленти, шиеше и плетеше миниатюрните шапчици, терлички и потничета. Дори изрисува красиви стенописи по стените и облачета по тавана, макар че една съседка ѝ вдигна луд скандал, че боядисвала сама и се катерела по стълбата. Ала тя така и нямаше какво да прави, след като напусна работа. Бе спестила всяка възможна стотинка, не ходеше дори и на кино, за да не подяжда спестяванията, а вече получаваше и част от заплатата на Анди от армията. Всичките пари щяха да ѝ трябват за бебето, през първите месеци щеше да си остане къщи, а сетне щеше да намери бавачка и да се върне на работа.

Надяваше се възрастната мисис Уайсмън от четвъртия етаж да се съгласи да гледа бебето. Беше сърдечна жена с добродушието на истинска баба, живееше в тази сграда от години и бе много радостна, когато научи, че Джийн очаква бебе. Идваше да я види всеки ден, понякога се появяваше и късно вечерта, след като не можеше да спи в жегата; просто почукваше на вратата, ако видеше под прага, че в стаята свети.

Но днес Джийн изобщо не запали осветлението. Седеше си в тъмнината, останала без дъх, задушена в убийствената жегата, и слушаше как влаковете вървят един след друг, докато не спряха за малко през нощта, за да тръгнат отново призори. Джийн дори посрещна утрото. Чудеше се дали някога щеше да започне отново да диша нормално или щеше да си остане безчувствена и на легло, без да успее да си поеме дъх. Имаше дни, когато всичко това бе тъй изморително, че дори и влаковете не помагаха в жегата.

Беше почти осем сутринта, когато чу почукването на вратата и предположи, че беше мисис Уайсмън. Облече розовия си халат и с уморена въздишка се помъкна боса към входната врата. Слава богу, оставаха ѝ още само четири седмици. Вече смяташе, че повече не би издържала.

— Здравсти...

Тя отвори вратата, усмихната уморено, очаквайки да види приятелката си и веднага се изчерви, когато се озова пред лицето на непознат. Облечен в кафява униформа, с фуражка и акселбант с цвят на горчица, той ѝ подаваше жълт плик. Тя го погледна неразбиращо, *не искаше* да разбира, защото твърде добре знаеше какво означава това, а непознатият май я гледаше похотливо. Лицето му изглеждаше изкривено, когато тя се отърси от шока и горещината, грабна плика и го отвори веднага, без да промълви и дума.

Съобщението си беше там, вътре в плика, както се бе опасявала и тя отново погледна пратеника на смъртта, опитвайки се да се съсредоточи върху думите, гледайки униформата му, преди от устните ѝ да се изтръгне писък и да се свлече в краката му като безмълвна купчина дрехи. Той ахна в тих ужас, а сетне извика за помощ. Беше на шестнадесет години и никога досега не бе приближавал до бременна жена.

В преддверието се отвориха две врати, чу се шум от бягащи стъпки отгоре и след миг мисис Уайсмън вече слагаше мокри кърпи върху челото на Джийн, а момчето полека се измъкна заднешком и хукна надолу по стълбите. Всичкото, към което то се стремеше, бе да се измъкне от задушавачата го малка сграда.

Джийн вече стенеше, а мисис Уайсмън и две други жени я водеха до дивана, където напоследък спеше. Същият диван, върху който бе заченато бебето, където се любеха с Анди... Анди... Анди...

„С огромно съжаление ви съобщаваме... вашият съпруг загина, изпълнявайки дълга си към родината... бе убит по време на бойни действия в Гуадалканал... бойни действия... бойни действия...“

Главата ѝ бе замаяна и не можеше да види лицата на жените.

— Джийн...? Джийн...? — Те произнасяха името ѝ, върху лицето ѝ имаше нещо хладно, гледаха я и се споглеждаха помежду си. Хелън Уайсмън бе прочела телеграмата и я показва набързо на останалите.

— Джийн...

Тя постепенно се съвзе, дишаше с мъка, а жените ѝ помогнаха да седне и я накараха да пийне малко вода. Погледна с празен поглед мисис Уайсмън, а сетне изведнъж си спомни и риданията още повече я душаха в жегата, не можеше вече да си поеме дъх. Всичкото, което можеше да стори, бе да плаче и да се държи за възрастната жена, която я подкрепяше... беше мъртъв... също като другите... като мама и тате, и Рути... мъртъв... Беше мъртъв... никога повече нямаше да го види... Хленчеше почти като малко дете, чувстваше в сърцето си тежест, която никога преди не бе усещала, дори и при смъртта на другите си близки.

— Всичко ще се оправи, скъпа, всичко ще се оправи...

Ала те много добре знаеха, че нищо нямаше да се оправи, особено за бедния Анди.

След малко другите си отидоха по апартаментите, но Хелън Уайсмън остана. Не ѝ хареса блясъкът в очите на момичето, начинът, по който седеше вторачена в нищото и изведнъж започваше да ридаете, както и безкрайният ѝ плач, който тя слуша през цялата нощ, когато най-сетне остави Джийн за малко, а сетне се върна, отвори незаклучената врата и отново я погледна, както бе правила това през целия ден. Тя позвъни на лекаря на Джийн преди той да напусне кабинета си. Каза ѝ да предаде на Джийн съболезнованията му и предупреди Хелън, че би могла да започне да ражда поради шока — тъкмо от това се боеше Хелън и тъкмо това подозираше, че ще стане, когато видя Джийн на няколко пъти тази вечер да притиска юмруци към гърба си и да крачи безспирно из малкия си апартамент, сякаш ѝ бе станал тесен през последните няколко часа. Целият ѝ свят се бе

разбил на парченца и нямаше къде да се дене. Дори и трупът му нямаше да бъде изпратен у дома... оставаше само споменът за високото, хубаво, русо момче... и бебето в утробата ѝ.

— Добре ли си? — Акцентът на Хелън Уайсмън накара Джийн да се усмихне. Тя бе в страната от четиридесет години, но все още говореше с тежък немски акцент. Беше мъдра и сърдечна жена и обичаше Джийн. Беше изгубила съпруга си преди тридесет години и никога повече не се бе омъжвала. Имаше три деца, които живееха в Ню Йорк и от време на време я посещаваха, най-често, за да ѝ оставят да гледа децата им, имаше и син в Чикаго. — Чувстваш ли болки?

Очите ѝ загрижено оглеждаха Джийн, която поклати отрицателно глава. Цялото тяло я болеше след този ден, прекаран в плач, а въпреки това вътрешно се усещаше напълно безчувствена. Не знаеше какво точно изпитва, просто я болеше, беше ѝ горещо и неспокойно.

Тя се изгърби, сякаш за да разкърши гръбнак.

— Добре съм. Защо не поспите малко, мисис Уайсмън?

Гласът ѝ бе пресипнал след този дълъг ден. Погледна часовника в кухнята и отбеляза факта, че от момента, в който получи телеграмата за Анди, бяха изминали петнадесет часа... петнадесет часа, които сякаш бяха петнадесет години... хиляда години... И тя отново закрочи из стаята под погледа на Хелън Уайсмън.

— Искаш ли да се разходим навън?

Влакът профуча наблизо и Джийн поклати глава. Беше прекалено горещо за разходки, дори и в единадесет вечерта. Усети, че ѝ бе погорещо, отколкото през целия ден.

— Струва ми се, че ще е добре да пийна нещо студено...

Тя си сипа чаша лимонада от каната, която държеше в хладилния шкаф; вкусът ѝ бе добър, докато я пиеше, но почти веднага я изхвърли обратно. Втурна се към банята, повърна, на няколко пъти ѝ се повдига отново, но не след дълго се завърна уморена.

— Трябва да легнеш.

Подчини се покорно. Легнала се чувстваше още по-неудобно. Беше ѝ по-лесно да седи седнала, отколкото да лежи, затова отново се премести в удобния зелен фотьойл, но след няколко минути разбра, че и така не можеше да седи. Изпитваше разяждаща болка в долната част на гърба, стомахът ѝ бе разбъркан.

Хелън Уайсмън я остави сама в полунощ, след като настоя Джийн да я извика веднага, щом има проблеми. Но Джийн бе сигурна, че нямаше да има нужда. Изгаси осветлението и остана сама в тихия апартамент с мислите за съпруга си... Анди... за големите зелени очи и правата руса коса... лекоатлетическата звезда... футболният герой... първата и единствената нейна любов... момчето, в което се бе влюбила безумно още щом го видя. И докато мислеше за него, почувства остро пробождане на болката от корема към гърба си, сетне отново и отново, и пак, толкова силна, че вече изобщо не можеше да си поеме дъх.

Изправи се неуверено, смазана от гаденето, но решена да стигне до банята, където нещастна вися над тоалетната почти час, с пронизвано от болките тяло. Гаденето сякаш разкъсваше душата ѝ, докато най-сетне, почти в безсъзнание, тя започна тихичко да зове Анди.

Тъкмо там я намери в един и половина след полунощ Хелън Уайсмън. Бе решила да я погледне още веднъж, преди да си легне. Беше прекалено горещо да се спи и затова бе останала будна толкова до късно. Когато намери Джийн, тя благодари на Бога, че бе станало така. Върна се в своя апартамент само за да позвъни на доктора и на полицията, която обеща веднага да прати линейка. Навлече една памучна рокля, грабна чантичката си, остана си със същите сандали и побърза да се върне при Джийн и да метне върху раменете ѝ един халат.

След десет минути чуха сирената. Хелън я чу, Джийн изглежда не чуваше нищо, повдигаше ѝ се и плачеше, а Хелън Уайсмън се опитваше да я успокои.

По пътя до Нюйоркската болница тя се гърчеше от болки и непрекъснато зовеше името на Анди.

Бебето се роди малко след като пристигнаха. Сестрите отведоха Джийн на носилка и можаха да направят твърде малко за нея, преди със силен вой да се появи здравето, почти трикилограмово момиченце с гарваночерна коса и здраво стиснати юмручета.

Хелън Уайсмън ги зърна и двете за малко след час. Джийн — най-сетне упоена от лекарствата, а бебето — задрямало спокойно.

Като се върна у дома си тази нощ, тя се замисли за дългите самотни години, които очакваха Джийн Робъртс занапред, за това, че

сама трябваше да отгледа детето си, вдовица на двадесет и две години. В четири и тридесет сутринта по естакадата профуча първият влак и Хелън избърса сълзите от бузите си. Възрастната жена знаеше каква отдаденост се изискваше да отгледаш сам детето си, своего рода религиозно усърдие, самотна страст да сториш всичко за това дете, което никога нямаше да види баща си.

Джийн се взря в бебето си на сутринта, когато ѝ го донесоха да го накърми за пръв път. Гледаше малкото личице, тъмната, копринена косица, за която сестрите ѝ бяха казали, че сигурно ще окапе, и почувства инстинктивно какво щеше да направи за него. То изобщо не плашеше Джийн. Тя го бе искала. *Бебето на Анди*. Това бе последният ѝ подарък за него и тя щеше да го пази цял живот. Щеше да направи всичко по силите ѝ, щеше да му даде само най-доброто. Щеше да живее, да диша, да работи, да даде цялата си душа на това бебе.

Малката устица като розова пъпка се движеше, докато бебето сучеше, и Джийн се усмихна на непознатото чувство. Когато сестрата влезе в стаята да ги навести, Джийн не можеше да повярва, че бяха минали само двадесет и четири часа, откак бе научила за смъртта на Анди. Двете изглеждаха добре, бебето бе достатъчно голямо, като се има предвид, че се бе родило с почти четири седмици по-рано.

— Тя май има добър апетит. — Жената в колосана бяла униформа и шапчица погледна към майката и бебето. — Татко ѝ дойде ли вече да я види? — Те не можеха да знаят... никой не знаеше... освен Джийн и Хелън Уайсмън. Очите ѝ се изпълниха със сълзи и тя поклати глава, а сестрата я потупа по ръката, без да разбере нищо. Не, татко ѝ не я бе видял и никога нямаше да я види. — Как ще я кръстите?

Бяха си писали няколко пъти за това и най-сетне бяха постигнали съгласие за име на момиче, макар че и двамата смятаха, че искат момче. Странно, как след първия момент на изненада и едва ли не разочарование, сега това, че се бе родило момиченце, ѝ се видя толкова по-добре, сякаш отдавна бяха решили, че искат тъкмо момиче. Природата си знаеше работата. Ако беше момче, щеше да го кръсти на баща му. Но Джийн бе открила име на момиче, което ѝ харесваше и сега го пробва пред сестрата, като държеше бебето си с блеснали от гордост очи.

— Името ѝ е Тана Андрея Робъртс. *Тана*... — харесваше ѝ звученето и сякаш името прилягаше напълно на детето.

Сестрата се усмихна и когато кърменето свърши, вдигна малкото вързопче. Сръчно поправи завивките ѝ с една ръка и погледна Джийн.

— А сега си починете, мисис Робъртс. Ще донеса Тана отново, когато е готова.

Вратата се затвори и Джийн отпусна глава на възглавницата, със затворени очи, опитвайки се да не мисли за Анди, а само за тяхното бебе... Не искаше да мисли как е загинал, какво му бяха сторили... дали бе викал името ѝ... Приглушено ридание се изтръгна от нея, докато се обръщаше в леглото и легна по очи за първи път от месеци насам, със заровено във възглавницата лице.

Лежа така и рида с часове, докато най-сетне не заспа... и сънува русото момче, което бе обичала... и бебето, което то ѝ остави...

Тана... Тана...

ТРЕТА ГЛАВА

Телефонът на бюрото на Джийн Робъртс иззвня само веднъж, преди тя да вдигне слушалката. Притежаваше бърз и ефективен стил, който бе следствие от дългите години на справяне с огромна по обем работа. Тя й бе попаднала преди дванадесет години.

Беше на двадесет и осем, Тана — на шест и Джийн си мислеше, че ще й се прииска да запищи, ако й се наложеше дори и още само един ден работа в някоя юридическа фирма. Беше сменила три такива фирми за шест години — и работата й във всяка от тях бе от отегчителна по-отегчителна. Но заплащането бе добро, а трябваше да мисли и за Тана. Тана винаги бе на първо място, за Джийн и слънцето изгряваше и залязваше заради Тана.

— За бога, остави детето да диша — й беше казала веднъж нейна колежка и Джийн охладня към нея след тези думи.

Тя знаеше отлично какво върши като я водеше на театър и на балет, в музеи, библиотеки, картинни галерии и на концерти, когато можеше да си го позволи, помагайки й да попие всяка капчица култура.

Почти всеки петак, който печелеше, отиваше за образованието, издръжката и развлеченията на Тана. А беше спестила и всяка стотинка от пенсията на Анди. Работата не бе в това, че детето бе разглежено, не беше такава. Джийн просто искаше то да получи добрите неща от живота, неща, до които тя рядко се бе докосвала и които смяташе за толкова важни. Трудно бе да се прецени обективно дали щяха да живеят по този начин с Анди. По-вероятно бе той да наемеше яхта и да ветроходстват до залива на Лонг Айленд, да научеше Тана да плува още от малка, да се гмуркат за стриди, да тичат из парка, да карат велосипед... Той би боготворил хубавичкото, малко, русо момиченце, което приличаше изцяло на него.

Бе високо, слабо, русо, със зелени очи и със същата ослепителна усмивка като баща си. Сестрите в болницата се оказаха прави при раждането й — черната коса окапа и бе заместена от блед, златист, прасковен мъх, който като детето порасна, се превърна в права, подобна на пшеничен сноп златиста коса. Беше красиво дете и Джийн

винаги се бе гордяла с него. Беше успяла дори да я измъкне от държавните училища, когато бе на девет години, и да я запише в *Мисис Лоусън*. Това означаваше много за Джийн и бе чудесна възможност за Тана.

За това ѝ бе помогнал Артър Дърнинг. Според него това била дребна услуга. Знаел колко важно било децата да попаднат в добри училища. Самият той имаше две деца, но те ходеха в реномираните училища *Катидръл* и *Уилямс* в Гринуич и бяха съответно с две и четири години по-големи от Тана.

Работата ѝ попадна почти случайно, след като Артър идва в юридическата фирма, където тя служеше, за серия от продължителни заседания с Мартин Поуп, старшият съдружник. Дотогава тя бе работила за *Поуп*, *Мадисън* и *Уотсън* вече две години и бе отегчена до смърт, но заплатата бе по-голяма, отколкото се осмеляваше да си мечтае. Не можеше да си позволи да търчи и да търси *по-весела* служба, защото винаги мислеше за Тана. Мислеше за нея денем и нощем. Целият ѝ живот се въртеше около дъщеря ѝ, както обясни и на Артър, когато той я покани да пийнат, след като се бе срещал с нея в продължение на почти два месеца по време на заседанията си с Мартин Поуп.

Артър и Мери тогава бяха разделени, всъщност тя бе в Нова Англия, в частен *санаториум*. Той изпитваше неохота да говори за това и тя не го насилва. Пък и си имаше своите проблеми и отговорности. Не обичаше да плаче на чуждо рамо за загиналия си съпруг и за мъката си, за страховете си. Знаеше какво иска за Тана — какъв начин на живот, какво образование, какви приятели. Щеше да ѝ обезпечи сигурност, независимо каква — един начин на живот, какъвто самата тя никога не бе водила.

И без Джийн да се разпростира много, Артър изглежда бе разбрал това. Той бе шеф на една от най-големите корпорации в страната, с интереси в пластмасите, стъклото, опаковките на храни, притежаваше дори огромен холдинг в нефта на Близкия изток. Беше невероятно богат. Но държанието му бе скромно и непретенциозно ѝ това ѝ се нравеше.

Всъщност много неща у Артър Дърнинг ѝ харесваха, във всеки случай бяха достатъчно, за да приеме, когато той я покани на вечеря

след онези първи питиета. Сетне я покани отново и някак си от само себе си само след месец те бяха вече в любовна връзка.

Той бе най-вълнуващият мъж, когото Джийн изобщо бе срещала. Около него тихо витаеше аурата на властта, човек почти можеше да я докосне. Беше толкова силен и в същото време така раним; тя знаеше, че бе страдал заради жена си. Най-накрая и разказа за това.

Мери се превърнала в алкохоличка почти веднага след като родила второто им дете. Джийн познаваше болката от това състояние прекалено добре, бе гледала как родителите ѝ се опитват да се самоубият с алкохол и в крайна сметка го бяха сторили — пребиха се с колата си, пияни, на заледения път на връх Нова година. Мери също бе катастрофирала с кола, една вечер бе налетяла върху училищния двор, пълен с малки момиченца. Ан и приятелките ѝ били тогава десетгодишни и едно от децата едва не било убито. След този случай Мери Дърнинг се съгласила да се подложи на лечение, но Артър не хранеше големи надежди. Тя бе на тридесет и пет години и бе безнадеждна пияница от десет години, а Артър бе отчаян и изморен от всичко това.

Във всеки случай — достатъчно, за да изгуби ума и дума по Джийн.

Тя бе на двадесет и осем, но в нея имаше нещо необичайно благородно, а в същото време очите ѝ излъчваха нежност ѝ благост. Изглеждаше така, сякаш се интересуваше от всичко, но най-вече от дъщеря си. Излъчваше и топлина, а точно от това имаше нужда той. Отначало не знаеше какво да стори с нея, как да постъпи с чувствата, които изпитваше. С Мери бяха женени от шестнадесет години, а той бе на четиридесет и две. Не знаеше как да постъпи с децата, с дома си... с живота си... с Мери.

През тази година всичко сякаш висеше несигурно във въздуха, а това бе един необичаен начин на живот за него — начин на живот, който не му харесваше.

В началото не заведе Джийн у дома си, боеше се да не разстрои децата, но накрая се срещаше с нея всяка вечер и тя започна да се грижи за него. Нае две нови прислужници и един градинар — той нямаше време да се срещне с тях, организира няколко малки бизнес вечери, които той искаше да даде, коледно празненство за децата, помогна му да избере нова кола. Дори взе няколко дни отпуск да го

придружи по време на краткотрайни пътувания. И накрая изглеждаше така, сякаш тя управляваше целия му живот и той не можеше без нея, а тя започна да се пита какво означава всичко това, макар дълбоко в себе си да знаеше отговора. Беше влюбена в него и той бе влюбен в нея, а щом Мери се оправеше достатъчно, за да ѝ съобщят, щяха да се разведат и той да се ожени за нея...

Вместо това обаче, след шест месеца той ѝ предложи работа. Тя не знаеше как да постъпи. Всъщност не искаше да работи за него. Беше влюбена в него, а и той бе така мил с нея, но когато ѝ обрисова новата ѝ служба, ѝ се стори, че се отваря прозорец, от който се вижда перспектива, за която бе мечтала отдавна, от години. Можеше да върши същото, което бе правила за него през последните шест месеца като приятел. Да организира тържества, да наема помощници, да съблюдава децата да имат подходящи дрехи, подходящи приятели и подходящи гледачки.

Той смяташе, че тя притежава страхотен вкус. Нямахше си и представа, че всичко, което тя и Тана носеха, бе ушила сама. Дори бе тапицирала мебелите в малкия им апартамент.

Все още живееха в тясната тухлена сграда, в близост до влак *E1* на Трето авеню, а Хелън Уайсмън все още гледаше Тана, когато Джийн бе на работа.

Ако приемеше обаче работата, която Артър ѝ бе предложил, можеше да изпрати Джийн в прилично училище, той дори щеше да ѝ помогне да я приемат. Можеше да се премести в по-голям апартамент, той дори притежавал една сграда в Горен Ийст Сайд. *Е, не е Парк авеню*, рече той с тиха усмивка, но бе далеч по-добро от мястото, където живееха.

Когато ѝ събщи заплатата, която имаше предвид, тя едва не припадна. А и работата щеше да ѝ бъде лесна.

Ако Тана я нямаше, може би щеше да се въздържи. Щеше да ѝ бъде по-лесно да не му бъде задължена, но все пак каква чудесна, възможност да бъдат един до друг през цялото време... а когато Мери се оправеше...

Той вече си имаше изпълнителна секретарка в *Дърнинг Интернешънъл*, но имаше и един усамотен офис, точно до залата за заседания, който бе свързан с неговия красив, облицован с дърво

кабинет. Щеше да го вижда всеки ден, щеше да е съвсем близо до него, щеше да му бъде наистина от полза, както бе и досега.

— Ще си е до голяма степен все същото — обясни той, умолявайки я да приеме работата, предложи ѝ дори допълнителни привилегии, че и по-висока заплата. Вече бе зависим от нея, *нуждаеше* се от нея, а индиректно — децата му също, макар че още не се бяха срещали.

Тя бе първият човек, на когото бе разчитал от години. В продължение на почти две десетилетия другите разчитаха на него, а ето че се появи някой, към когото той можеше да се обърне, някой, който никога нямаше да го подведе. Бил обмислял нещата дълго време и искал тя да е винаги близо до него, рече той в леглото онази вечер и отново я помоли да приеме работата.

В крайна сметка, макар че тя се бори доста, изборът ѝ се оказа лесен и животът ѝ заприлича на хубав сън. Вече ходеше на работа при него всеки ден, понякога — след като бяха прекарвали нощта заедно.

Децата му бяха свикнали той да прекарва по няколко нощи на седмица в града. А и след като къщата в Гринуич Вилидж разполагаше вече с ефикасен персонал, Артър не се тревожеше толкова за тях; макар че Ан и Били отначало бяха преживели трудно заминаването на Мери, сега вече не бяха толкова разстроени. А след като се срещнаха с Джийн, изглеждаше така, сякаш бяха приятели от години. Тя ги водеше редовно на кино заедно с Тана, купуваше им играчки, дрехи, караше ги до училище, посещаваше училищните им представления, когато Артър бе извън града.

Дори и за него самия се грижеше още по-добре. Изглеждаше ѝ като добре охранен котарак, който си остри ноктите край огъня, както си седеше усмихнат в апартамента, който ѝ бе намерил. Не беше разкошен, но за Тана и Джийн бе предостатъчен — с две спални, всекидневна, трапезария и симпатична кухничка. Сградата бе модерна, солидно построена и чиста, а от прозорците на всекидневната имаха гледка към Ийст ривър. Беше коренно различно от стария апартамент на Джийн с профучаващия по естакадата влак.

— Знаеш ли — погледна го тя с усмивка, — никога не съм била по-щастлива през живота си.

— Аз — също.

Но това бе само няколко дни преди Мери Дърнинг да се опита да се самоубие. Някой ѝ казал, че Артър имал любовница и макар да не бяха ѝ споменали коя бе тя, реакцията ѝ бе светкавична. Шест месеца по-късно лекарите започнаха да споменават за изписването ѝ, а по това време Джийн вече бе работила за Артър повече от година. Тана се чувстваше отлично в новото си училище, в новия си дом, щастлива бе от новия им живот — досущ като Джийн. И изведнъж всичко като че ли секна. Артър отиде да види Мери и се върна мрачен.

— Какво каза тя?

Джийн го погледна с разширени, ужасени очи. Беше вече на тридесет години. Искаше до края на живота си да има сигурност и стабилност, а не тайна любовна връзка. Но и никога не се бе противопоставила на начина им на живот, защото знаеше колко тежко болна бе Мери Дърнинг и как го мъчеше това. Ала все пак, само преди седмица той бе говорил за намеренията си да се ожени за Джийн. Сега я гледаше с мрачно изражение — каквото тя не бе виждала никога у него — сякаш бе останал без надежди и мечти.

— Тя каза, че ако не може да се върне у дома при нас, щяла отново да опита да се самоубие.

— Но тя не може да постъпва така с теб! Не може да те заплашва до края на живота ти!

На Джийн ѝ се искаше да изкрещи, защото тази кучка Мери можеше да го заплашва и го правеше.

Три месеца по-късно тя се завърна у дома, едва-едва контролираща себе си. Около Коледа същата година отново постъпи в болница, върна се през пролетта и този път издържа до есента, когато отново започна да пие много по време на обедите с приятели.

Едно връз друго всичко това продължи повече от седем години.

Когато се върна за първи път от болницата, Артър бе толкова разстроен, че помоли Джийн да му помогне.

— Тя е толкова безпомощна, не можеш да разбереш... тя изобщо не прилича на теб, скъпа! Не може да се справи... дори не може да мисли като хората.

И от любов към Артър, Джийн се озова в незавидното положение на любовница, която се грижи за съпругата. Прекарваше по два-три дни в седмицата в Гринуич с нея, опитвайки се да ѝ помогне да върти къщата.

Мери бе силно изплашена от тази помощ; всички знаеха, че пие. Децата — също. Отначало се чувстваха отчаяни, а сетне започнаха да се отнасят към нея с презрение. Ан я мразеше най-много, а Били плачеше, когато тя се напиеше.

Всичко това бе кошмарно и, досущ като Артър, след няколко месеца Джийн се озова в капана. Не можеше да я подведе, да я изостави... щеше да е все едно да бе изоставила родителите си. Като че ли сега можеше да оправи нещата. Но въпреки всичко в крайна сметка Мери свърши почти като родителите на Джийн.

Трябваше да се срещне с Артър в града, да ходят на балет; Джийн можеше да се закълне, че бе трезва, когато тръгна, поне си мислеше, че е трезва, но навярно бе взела бутилка със себе си. Колата ѝ се поднесе върху заледена ивица на пътя край Мерит Паркуей, на половината път до Ню Йорк, и тя загина на място.

И двамата бяха благодарни, че Мери никога не разбра за връзката им, а Джийн страдаше силно и поради това, че я харесваше. На погребението плака повече от децата и трябваше да минат седмици, преди да пожелае отново да спи с Артър. Връзката продължаваше вече осем години и сега той се боеше какво щяха да кажат децата му.

— Във всеки случай ще трябва да изчакам да мине година.

Тя не се възпротиви на тези думи, пък и той прекарваше сума време с нея. Беше внимателен и грижовен. Тя не можеше да се оплаче от нищо. За нея бе важно Тана да не заподозре дълго траещата им връзка... но най-накрая, година след смъртта на Мери, тя обвини Джийн.

— Аз не съм глупачка, нали, мамо? Знам какво става.

Беше висока, стройна и красива като Анди, имаше същото палаво пламъче в очите си, сякаш бе готова всеки миг да се засмее, но не и този път. Беше страдала твърде дълго и погледът ѝ към Джийн бе свиреп и изгарящ.

— Отнася се с теб като с парцал и то от години. Защо не се ожени за теб, вместо да се промъква тук посред нощ?

Джийн я бе шляпнала за тези думи, но на Тана не ѝ пукаше. Бяха прекарвали сами толкова много дни на благодарността, толкова Коледи само със скъпите кутии от шикозни подаръци от него, ала все пак само те двете, докато той прекарваше празниците в клуба си с приятели. Дори и онази година, когато Ан и Били бяха при баба си и дядо си.

— Той никога не е тук, когато трябва! Не виждаш ли, мамо?

По бузите ѝ се затъркаляха огромни сълзи, тя се разрида и Джийн трябваше да се извърне. Гласът ѝ прозвуча пресипнало, когато се опита да отговори:

— Това не е вярно...

— Вярно е! Той винаги те оставя сама. И се отнася към теб като към прислужница. Ти въртиш къщата, разкарваш децата напред-назад, а той ти подарява диамантени часовници и златни гривни, и чанти, и парфюми, и какво от това? *Къде* е той? Това е важното, нали?

Какво можеше да ѝ отговори? Да отрече истината пред детето си? Сърцето ѝ се късаше, като разбра колко много бе видяла Тана.

— Той прави това, което трябва.

— Не, не е така. Той прави онова, което иска. — Беше много наблюдателна за едно момиче на петнадесет години. — Той иска да е в Гринуич с приятелите си, да отиде до Бар Харбър през лятото, в Палм Бийч през зимата, а те взема със себе си като отива по работа в Далас. Но вземал ли те е някога в Палм Бийч? Канил ли ни е някога? Показвал ли е някога на Ан и Били колко държи на теб? Не! Той просто се промъква тук, за да не разбере какво става, да, ама аз разбирам..., по дяволите... разбирам...

Цялото ѝ тяло се тресеше от гняв. Беше виждала болката в очите на Джийн прекалено често през всичките тези години, а Джийн усещаше, че момичето бе опасно близо до истината. А истината бе, че връзката им бе удобна за него, а той не бе достатъчно силен, за да заплува срещу течението, срещу децата си. Ужасяваше се само от мисълта какво биха си помислили децата му за връзката им. В бизнеса бе истински влекач, но у дома не можеше да води подобни битки. Никога не бе имал куража да каже на Мери истината и да си отиде, изпълняваше до самия ѝ край всеки неин каприз, породен от алкохолизма ѝ. А сега постъпваше по същия начин и с децата си.

Джийн също си имаше тревоги. Не ѝ се харесваше това, което ѝ каза Тана, и се опита да поговори с Артър още същата вечер, но той отхвърли темата с уморена усмивка. Бе прекарал тежък ден, а и Ан му създаваше допълнителни грижи.

— На тези години всички те са обзети от странни идеи. По дяволите, погледни моите...

Били бе седемнадесетгодишен и вече два пъти през тази година го бяха залавяли да шофира пиян, а Ан току-що бе изхвърлена от втори курс на колежа в Уелсли, на деветнадесетгодишна възраст. Тя искаше да отиде в Европа с приятели, докато Артър желаше да прекара известно време у дома. Джийн дори се опита да я покани на обяд и да я вразуми, но тя я отблъсна и ѝ каза, че до края на годината ще получи от баща си онова, което иска.

Точно така и стана. Тя прекара следващото лято в Южна Франция, намери си един тридесет и седем годишен плейбой-французин, за когото се омъжи в Рим. Забременя, изгуби детето и се върна в Ню Йорк с тъмни кръгове под очите и с пръстен с огромен диамант. Твърде много за едно двадесетгодишно момиче.

Всичко това, разбира се, попадна на страниците на международната преса, а на Артър му призля, когато трябваше да се срещне с *младежа*. Струваше му цяло състояние да я *откупи* от него, но успя и изпрати Ан в Палм Бийч да се *възстанови*. Там обаче тя отново хлътна в сума неприятности, по цяла нощ скиташе с момчета на нейната възраст или, ако пък съумееше — с бащите им. Беше прекалено напориста и то по начин, който не се нравеше на Джийн, но вече бе двадесет и една годишна^[1] и Артър не можеше да направи нищо. Беше получила огромно наследство от майка си и разполагаше със средства да буйства колкото си поиска. Преди да стане на двадесет и две пак ходи в Европа и пак направи щури панаири.

Единствената малка радост за Артър бе фактът, че Били успя да се задържи тази година в Принстън^[2], въпреки че на няколко пъти загазва почти фатално.

— Не бих казал, че ни оставят на спокойствие, нали, мила?

Сега вече прекарваха насаме и спокойно вечерите в Гринуич, но повечето пъти тя настояваше да си отиде у дома, независимо колко късно бе станало. Децата му ги нямаше вече вкъщи, но Тана си бе у дома, а Джийн не можеше да си представи да не се прибере през нощта, освен ако Тана не бе у някоя приятелка или на ски в края на седмицата. Имаше определени норми, които тя настояваше да спазва и това го трогваше.

— Нали знаеш, Джийн, в крайна сметка те правят онова, което си искат. Няма значение колко добър пример им даваш.

Донякъде това бе вярно, но той не ѝ се противопоставяше много силно. Беше свикнал да прекарва нощите сам, затова бе истинско удоволствие, когато понякога се събудеха един до друг. В живота, който двамата споделяха, бе останала твърде малко страст. Но се чувстваха удобно, особено той. Тя не изискваше от него повече, отколкото той бе готов да ѝ даде, а той знаеше колко благодарна му бе за онова, което бе направил за нея през всичките тези години. Бе ѝ дал сигурност, която навярно не би могла да получи без него, чудесна работа, добро училище за детето ѝ, а и някои допълнителни облаги, когато можеше — пътувания, бижута, кожи. Това бе дребно разточителство за него, но, макар че Джийн Робъртс все още бе магьосница на иглата и конеца, благодарение на него вече не и се налагаше да тапицира сама мебелите си или да шие дрехите им. Два пъти седмично у дома им идваше чистачка, имаха комфортен покрив над главите си, а Артър знаеше, че тя го обича. Той също я обичаше, но си имаше своите привички и никой от двамата не бе споменавал за брак от години. Нямахше и причина за това. Децата им вече бяха почти израсли, той бе на петдесет и четири години, империята му се развиваше добре, а Джийн бе все още привлекателна и сравнително млада, макар че през последните няколко години придоби вида на солидна дама на средна възраст. Той обаче я харесваше такава; кой би си помислил, че връзката им продължаваше вече дванадесет години!

През онази пролет тя тъкмо бе навършила четиридесет и той я заведе за една седмица в Париж. Беше почти като сбъдната мечта. Тя донесе оттам десетки малки съкровища за Тана и я омагьоса с безкрайните си разкази, включително и за празненството по случай рождения ѝ ден в *Максим*^[3].

Винаги бе тъжно да се завърнеш у дома след подобни пътешествия, да се събудиш отново сама в леглото, да го потърсиш с ръка през нощта и да не намериш никого, но тя бе живяла по този начин толкова дълго, че това вече не я дразнеше, или поне се преструваше, че е така, а и след избухването си преди три години, Тана никога повече не я бе обвинила. Беше се засрамила от себе си след това. Майка ѝ винаги бе била толкова добра с нея.

— Аз просто искам най-доброто за теб... това е всичко... искам да си щастлива... да не си сама през цялото време...

— Не съм сама, скъпа — очите на Джийн се изпълниха със сълзи. — Нали имам теб!

— Не е едно и също.

Тогава тя прегърна майка си и забранената тема не бе повдигана отново. Но в отношенията между Артър и Тана липсваше топлота и това винаги притесняваше Джийн. Всъщност, заради отношението на Тана към него, за нея щеше да бъде по-трудно, ако той би настоял в крайна сметка да се оженят. Момичето смяташе, че той бе използвал майка ѝ през последните дванадесет години и не бе ѝ дал нищо в замяна.

— Как можеш да говориш така? Ние му дължим толкова много...

Тя си спомни за апартамента под естакадата на влака, който Тана не помнеше, мизерната заплата, с която не можеше да си позволи да купи месо за вечеря, или когато вземаше агнешка пържола или бифтек за детето, а самата тя ядеше макарони по три-четири дни наред.

— Какво му дължим? Апартамента ли? Е, и какво? Ти работиш, можеш да наемеш апартамент като този, мамо! Можеш да направиш сума неща за нас и без неговата помощ.

Ала Джийн не бе уверена, че бе така. Страхуваше се да го остави сега, страхуваше се да не изгуби работата си в *Дърнинг Интернетшънъл*, да престане да бъде дясната му ръка, да няма този апартамент, работата си, сигурността, която притежаваше... колата, която той ѝ сменяше през година, за да може да пътува удобно до Гринуич и обратно. Отначало беше комби, за да може да вози децата до училище. Последните две, които ѝ бе купил, обаче бяха по-малки, симпатични *мерседес седан*. А и работата не бе в това, че я вълнуваха скъпите подаръци, не, съвсем не в това. Имаше нещо друго — тя знаеше, че Артър бе до нея и винаги можеше да разчита на него. Ако не бе така, тя би се ужасила, особено сега, след като бяха заедно от толкова време. Независимо какво бе мнението на Тана, тя не би могла да се откаже от всичко това.

— А какво ще стане, когато той умре? — Грубо я попита Тана веднъж. — Оставаш сама, без работа, без нищо. Щом те обича, защо не се ожени за теб, мамо?

— Смятам, че и на двамата така ни е добре.

Очите на Тана бяха големи, зелени и твърди, като очите на Анди, когато не бе съгласен с нея.

— Това не е достатъчно. Той ти дължи много, много повече, мамо! На него му е дяволски лесно.

— На мен също ми е лесно, Тан... — Не бе в състояние да спори с нея онази вечер. — Не се налага да свиквам с ничии чудатости. Живея както ми се харесва. Сама си съставям правилата. А когато поискам, той ме води до Париж, Лондон или Лос Анджелис. Животът ми не е чак толкова лош.

И двете знаеха, че това не бе съвсем вярно, но нямаше как нещата да бъдат променени. И двете си бяха изградили свои, различни навици и начин на мислене.

Докато разчистваше книгата по писалището си, тя неочаквано усети, че той бе в стаята. Някак си винаги усещаше, когато бе там, сякаш преди години някой бе присадил в сърцето ѝ своего рода радар, предназначен да открива присъствието му. Бе влязъл безшумно в офиса ѝ, разположен близо до кабинета му, и когато го погледна, видя го да стои изправен и да я гледа.

— Здравей — усмихна му се с онази усмивка, която бе предназначена само за него повече от дванадесет години. Сякаш слънчев лъч огря сърцето му. — Как мина денят ти?

— По-добре...

Не беше я виждал от обяд, нещо необичайно за него. Следобедите се срещаха по различни поводи десетки пъти, сутрин пиеха кафе, а и той често я водеше на обяд. С годините клюките за тях ту се усилваха, ту замираха, особено след смъртта на Мери Дърнинг, но в крайна сметка всичко затихна, хората приеха, че са приятели, а ако бяха любовници, то това бе толкова дискретно, че никой вече не си даваше труда да ги одумва.

Той седна в любимото си удобно кресло срещу писалището и запали лулата си. Ароматът на тютюна му ѝ харесваше, беше част от него повече от десетилетие, той изпълваше стаите, които обитаваше, включително и нейната собствена спалня с изглед към Ийст ривър.

— Какво ще кажеш да прекараме заедно утрешния ден в Гринуич, Джийн? Да вземем да се чупим и двамата, а?

За него бе истинска рядкост да предложи подобно нещо, но през последните няколко седмици бе работил много усилено по една сделка за сливане на предприятия и тя сметна, че един ден почивка щеше да

му се отрази добре и ѝ се прииска по-често да постъпва така. Но сега му се усмихна със съжаление.

— Бих искала да мога. Но утре е нашият голям ден.

Той често забравяше за такива неща. Ала тя и не очакваше да помни зрелостния празник на Тана. Той я погледна неразбиращо и тя му се усмихна, докато изричаше една-единствена дума:

— Тана.

— О, да, разбира се. — Той размаха лулата си, намръщи се и се засмя. — Колко глупаво от моя страна! Добре, че не зависиш от мен така, както аз завися от теб, иначе непрекъснато щеше да си в беда.

— Съмнявам се...

Тя му се усмихна нежно и между тях отново прескочи искрата на нещо удобно и комфортно. Комай вече не се нуждаеха от думи, за да се разбират. И въпреки онова, което Тана бе казала преди години, Джийн Робъртс наистина не се нуждаеше от нищо повече от това, което вече имаше. Беше напълно удовлетворена само да си седи с мъжа, когото обичаше от толкова време.

— Тя вълнува ли се за зрелостния празник? — Усмихна се той на Джийн.

Беше посвоему много привлекателна. Косата ѝ се бе попрошарила, имаше големи, красиви, тъмни очи, от нея лъхаше изтънченост и грациозност. Тана бе по-висока и стройна, беше почти като млада кобилка и тъй красива, че след няколко години мъжете сигурно щяха да се спират и да я заглеждат по улиците. Щеше да постъпи в колежа *Грийн Хил* в сърцето на Юга и вече бе напълно самостоятелна. Артър бе преценил избора ѝ като дяволски странен за едно момиче от Севера, тъй като колежът бе пълен с красавиците на Юга, но там имаха една от най-добрите програми за изучаване на езици в Щатите, отлични лаборатории и много силна програма по изкуствознание. Артър отдавна бе споделил това с Джийн.

— Странно решение за едно момиче.

Ала Тана си го бе наумила, получи пълна стипендия, за високия си успех и очакваше с нетърпение да замине. Беше си намерила работа за лятото в един къмпинг в Нова Англия и щеше да отпътува за *Грийн Хил* през есента. А утрешният ден щеше да бъде нейният голям ден — на зрелостта.

— Ако за настроението ѝ може да се съди по силата, с която надува грамофона — усмихна се Джийн, — през последния месец е направо истерична.

— О, господи, не ми напомняй за това... моля те... Били и четирима негови приятели идват у дома следващата седмица. Забравих да ти кажа. Искат да се установят в игралната сграда до басейна и сигурно накрая ще я подпалят. Обади се снощи. Слава богу, ще останат само две седмици и ще си заминат.

Били Дърнинг бе вече на двадесет години, по-луд отвсякога, ако се съдеше по писмата, които Джийн получаваше от университета. Ала тя си мислеше, че това все още бе реакция спрямо смъртта на майка му. На всички тях им беше тежко. Но най-вече на Били. Той бе само на шестнадесет, когато тя почина, в най-добрия случай — трудна възраст, но нещата напоследък бяха вече малко по-спокойни.

— Между другото, ще прави празненство следващата седмица. Всъщност, в събота вечер. Беше ми *съобщено*, помоли ме да кажа и на теб.

Тя се усмихна.

— Ще го имам предвид. Някакви специални изисквания?

Артър се ухили. Тя ги познаваше всичките твърде добре.

— Оркестър, освен това каза да се подготвим за двеста-триста гости. Между другото, кажи и на Тана за празненството. Може и да ѝ хареса. Някой от приятелите му би могъл да я докара от града.

— Ще ѝ кажа. Вярвам, че ще е доволна.

Ала само Джийн знаеше каква голяма лъжа беше това. Тана бе ненавиждала Били Дърнинг през целия си живот, но Джийн я насилваше да се държи учтиво, когато се срещаха, щеше да настоя пред нея и сега. Дължеше на Били тази учтивост, както и да отиде на празненството му, ако я поканеше, след всичко онова, което баща му беше направил за тях. Джийн никога нямаше да ѝ позволи да забрави това.

— ... Няма да отида — Тана погледна Джийн заинатена, от стаята ѝ гърмеше стереоуредбата, Пол Анка напяваше *Сложи глава на моето рамо*, беше пускала тази плоча най-малко седем пъти.

— Щом е толкова мил да те покани, би могла да отидеш поне за малко...

Бяха водили този спор и преди, но Джийн бе решена този път да спечели. Не искаше Тана да изглежда груба.

— Как мога да отида за *малко*! Поне един час се пътува дотам с кола, още един час обратно... и какво — да стоя десетина минути? — Тя отметна снопа златисти, с цвят на пшеница коси през рамо с отчаяно изражение. Знаеше колко настоятелна бе майка ѝ за всичко, което произтича от семейство Дърнинг. — Хайде, мамо, не сме вече деца! Защо трябва да отида, ако не ми се ходи? Защо ще е грубо да кажа просто *не*? Не бих ли могла да имам други планове? В крайна сметка заминавам след две седмици и искам да се срещна с приятелите си. Повече няма да можем да се видим...

Изглеждаше окаяна и майка ѝ се усмихна.

— Ще поговорим за това друг път, Тана.

Но Тана знаеше много добре как се развиваха подобни разговори. Тя едва не изстена. Знаеше колко много щеше да настоява майка ѝ да отиде на празненството на Били Дърнинг, а по нейното мнение, той бе просто влечуго. Нямахше две думи по въпроса, а според Тана, Ан бе дори по-лоша. Беше снобка, надута, изглеждаше лековата, независимо колко учтива се правеше пред Джийн. Тана знаеше, че навярно тя бе курва, виждала я бе да пие прекалено много на други партита на Били, освен това се държеше с Джийн по такъв снизходителен начин, който караше Тана да ѝ се прииска да я зашлеви през лицето. Но Тана знаеше също, че всеки намек за чувствата на онова префърцунено момиче към майка ѝ щеше да ги ввлече в нова, голяма битка. Беше се случвало прекалено често и преди, а сега не бе в подобно настроение.

— Просто искам да разбереш какво чувствам, майко! Няма да отида.

— Все още има цяла седмица. Защо трябва да решаващ тази вечер?

— Просто ти казвам... — зелените очи мятаха буреносни и зловещи погледи и Джийн добре си даваше сметка, че не бива да ѝ противоречи в това ѝ състояние.

— Какво си размразила за вечеря?

На Тана ѝ бе позната тактиката за избягване на болната тема, майка ѝ винаги добре си служеше с нея, но реши засега да играе по правилата на играта и последва майка си в кухнята.

— За теб извадих един стек. Аз ще вечерям навън с приятели...

Докато го изричаше, тя изглеждаше съвсем глупаво. Колкото искаше да води свой самостоятелен живот, толкова и мразеше да оставя Джийн сама. Много добре си даваше сметка какво бе направила майка ѝ за нея, какви жертви бе понесла. Тана го разбираше много добре. Дължеше всичко на майка си, а не на Артър Дърнинг или на егоистичните му разглезени и разхайтени деца.

— Имаш ли нещо против, мамо? Не е задължително да излизам...

Гласът ѝ бе нежен, а когато Джийн се обърна да я погледне, ѝ се стори, че изглеждаше на повече от своите осемнадесет години.

В отношенията между двете имаше нещо твърде особено. Бяха живели заедно от много време; бяха споделяли и добри, и лоши неща; майка ѝ никога не я бе подвеждала, а и Тана бе нежно и внимателно дете.

Джийн ѝ се усмихна:

— Бих искала да излезеш с приятелите си, скъпа. Утре е един много специален ден за теб.

На следващия ден щяха да вечерят в 21^[4]. Джийн никога не бе ходила в него, освен с Артър, но зрелостният празник на Тана бе случай, за който можеше да си позволи подобно разточителство, а и на Джийн не ѝ се налагаше вече да пести толкова. Получаваше огромна заплата от *Дърнинг Интернешънъл*, поне в сравнение с онова, което получаваше като секретарка в юридическата фирма преди, дванадесет години; но по природа си бе внимателна с парите и винаги по-малко се безпокоеше.

Беше се тревожила много през тези осемнадесет години след смъртта на Анди и понякога казваше на Тана, че тъкмо заради това им бе провървяло. През целия си живот бе била нащрек, пълен контраст на лековатия начин на мислене на Анди Робъртс, а Тана до голяма степен приличаше на него. В нея имаше повече радост, отколкото у майка ѝ, повече палавост, повече смях, по-леко отношение към живота, но пък и животът от своя страна бе по-благосклонен към нея, след като съществуваше Джийн, която да я закриля.

Тана се усмихна, а Джийн извади тигана да приготви стека.

— Очаквам с нетърпение утрешната вечер — беше се трогнала, като научи, че Джийн щеше да я води в 21.

— Аз също. Къде ще ходиш тази вечер?

— Във Вилидж, ще хапнем по една пица.

— Бъди внимателна — намръщи се Джийн. Тя винаги се безпокоеше за Тана, независимо къде отиваше.

— Винаги съм внимателна.

— Ще имали момчета, които да те закрилят? — Усмихна се тя. Понякога бе трудно да се прецени дали бяха закрила или заплаха, а понякога бяха и двете.

Разгадавайки мислите ѝ, Тана се засмя и кимна.

— Да. Още ли се безпокоиш?

— Да, разбира се.

— Колко си ми глупава, но въпреки това те обичам!

Тя обви с ръце врата ѝ, целуна я и изчезна в стаята си и наду музиката още по-силно. Джийн трепна, а сетне осъзна, че Тана пее заедно с грамофона. Често я бе чувала да пее. Сетне Тана спря грамофона и когато се появи отново, облечена в бяла рокля на големи черни точки и с широк, черен, лачен колан, с обувки в бяло и черно, Джийн осъзна колко приятна бе тишината. В същото време разбра колко тих щеше да е апартаментът, след като Тана заминеше, *прекалено* тих. Когато Тана я нямаше, щеше да е като в гробища.

— Приятно прекарване.

— Надявам се да е такава. Ще се прибера рано.

— Не разчитам на това — усмихна се майка ѝ.

Вече на осемнадесет години, тя нямаше *комендантски час*, но в повечето случаи Тана бе благоразумна.

Тази вечер Джийн я чу да се прибира към единадесет и половина. Почука тихо на вратата на Джийн, прошепна *прибрах се* и отиде в стаята си, а Джийн се обърна в леглото и заспа.

Джийн Робъртс щеше да запомни задълго следващия ден с дългата редица от млади момичета, олицетворение на самата невинност с гирлянда си от маргаритки. Зад тях тържествено пристъпваха момчетата, всички пееха в хор, бяха толкова млади,

толкова силни и всички те — тъй свежи и заредени с енергия, готови да се влеят в един свят, изпълнен с политика, лукавство, лъжи и изневери, и всичко това бе пред тях, готово, да ги нарани.

Джийн знаеше, че отгук нататък животът им нямаше вече да е така лесен, затова по бузите ѝ бавно се застичаха сълзи, докато те бавно излизаха от залата, запели за последен път заедно. Притесни се, че от гърдите и се изтръгна ридание, но не беше единствената. Бащите плачеха не по-малко от съпругите си. В следващия миг настана истински хаос — във вестибюла зрелостниците крещяха и се поздравяваха, прегръщаха се и се целуваха, даваха си обещания, които не можеха да изпълнят, да се върнат, да пътуват заедно, никога да не забравят... винаги да помнят... завинаги... следващата година... някой ден.

Джийн ги гледеше притихнала, най-вече — Тана, със светнало лице, очите ѝ грееха почти смарагдовозелени, ала и всички останали бяха възбудени и щастливи.

Тана все още преливаше от вълнение и вечерта, когато отидоха в 21 и си поръчаха възхитителна вечеря, а Джийн я изненада с шампанско.

Обикновено тя не одобряваше Тана да пие. Собственият ѝ опит с родителите ѝ и с Мери Дърнинг все още я плашеше, особено когато ставаше дума за такова младо същество като Тана, но зрелостният празник си заслужаваше изключението.

След шампанското тя подаде на Тана малката кутийка с подаръка на Артър. Той бе помолил Джийн да го избере, както и всички останали подаръци, които правеше, дори и на собствените си деца. В кутийката имаше красива златна гривна, която Тана внимателно и с удоволствие нахлузи на ръката си.

— Много мило от негова страна, мамо — рече тя, но не изглеждаше кой знае колко развълнувана.

И двете знаеха причините за това, но Тана не искаше да ги обсъждат сега. А в края на седмицата Тана загуби една сериозна битка с майка си. Повече не ѝ се слушаше за това и тя най-сетне се съгласи да отиде на празненството на Били.

— Но това ще е последният път, когато отивам на техните партита. Сключваме ли сделката?

— Защо трябва да си толкова непреклонна, Тана? Много мило е от тяхна страна, че те поканиха...

— Защо? — Очите на Тана блеснаха, а езикът ѝ бе твърде бърз, за да го постави под контрола си. — Защото съм дъщеря на тяхна служителка? Затова ли трябва да приемем това като специално благоразположение от страна на всемогъщите Дърнингови? Все едно да поканят слугинята.

Очите на Джийн бързо се изпълниха със сълзи, а Тана горделиво закричи към стаята си, бясна на себе си, че бе избухнала. Но тя не можеше да понесе начина, по който майка ѝ се отнасяше към Дърнингови, не само към Артър, но и към Ан и Били. Беше гадно — сякаш всяка думичка или жест бяха някаква гигантска услуга, за която трябваше да им бъде благодарна. А и Тана много добре знаеше какво представляваха празненствата на Били. Беше патила на тях и преди — прекалено много алкохол, прекалено натискане, всички ставаха нахални, като се напиеха. Ненавиждаше партита му и тази вечер не бе изключение.

Един негов приятел, който живееше наблизо, дойде да я вземе с червен *корвет*, който бе заел от баща си. Той пое към Гринуич с осемдесет мили в час, за да ѝ направи впечатление, но не успя и тя пристигна толкова раздражена, колкото и когато напускаше дома си.

Беше облечена в бяла копринена рокля, с бели обувки без токове, дългите ѝ стройни крака изглеждаха особено грациозни, когато слизаше от ниската, източена кола. Отметна косата си през рамо и се огледа наоколо, макар да знаеше, че не познава никого. Особено ненавиждаше да ходи на празненствата им, когато бе по-малка, защото децата просто я пренебрегваха, но сега бе по-различно.

Три момчета в ярки сака се устремиха към нея и ѝ предложиха да ѝ донесат джин с тоник или каквото друго би пожелала. Тя нарочно произнесе нещо неопределено и успя да потъне в тълпата, тъй като желаше да се отърве от момчето, което я бе докарало. Половин час броди из градината, искаше ѝ се да не бе идвала, и наблюдаваше групичките кикотещи се момичета, които пиеха джин с тоник или бира, а момчетата ги зяпаха отстрани.

Малко по-късно засвири музиката, оформиха се двойките, а след още половин час осветлението бе намалено, телата се заотъркваха сластно едно о друго и Тана забеляза, че няколко двойки се изнизват навън.

Чак тогава най-сетне срещна Били Дърнинг. Когато пристигнаха, не се виждаше никъде. Той се приближи към нея и я изгледа с хладно одобрение. Бяха се срещали достатъчно пъти, но той винаги я оглеждаше от глава до пети, сякаш щеше да я купува. Всеки път това я ядосваше и тази вечер не направи изключение.

— Здравей, Били.

— Здравсти. По дяволите, ама че си висока.

Поздравът му не я развълнува, в крайна сметка той бе значително по-висок от нея, тогава какво искаше да каже? Но в този миг забеляза, че той се бе втренчил в пълнотата на гърдите ѝ и за секунда ѝ се прииска да го ритне, но скръцна със зъби и реши да направи още един жест на добро възпитание, поне заради майка си.

— Благодаря ти, че ме покани тази вечер — рече тя, но в очите ѝ можеше да се прочете, че не мисли така.

— Винаги можем да се възползваме от повечко момичета.

Като добитък. Толкова глави... толкова цици... крака... или...

— Благодаря.

Той се засмя и сви рамене.

— Искаш ли да излезем навън?

Беше на път да му откаже, но сетне размисли и си каза: *Защо не?*

Беше с две години по-възрастен от Тана, ала обикновено се държеше така, сякаш беше на десет. Десетгодишен хлапак, с изключение на пиенето.

Той я хвана за ръката и я поведе между непознатите, докато най-сетне стигнаха разкошната градина на Дърнингови, която водеше към игралната сграда до басейна, където Били се бе настанил заедно с приятелите си. Предната вечер бяха изгорили една билиардна маса и два стола и Били им бе казал да поуспокоят топката, иначе баща му щеше да ги избие. Ала тъй като не бе в състояние да издържи на тормоза да живее, в каквата и да е близост до Били, Артър благоразумно се бе изнесъл за тази седмица в извънградския си клуб.

— Да видиш само каква бъркотия сме сътворили — ухили се той и посочи с ръка към сградата в далечината, а Тана усети как я обзема

раздразнението, защото знаеше, че майка ѝ ще трябва да се заеме с възстановяването на всичко повредено, за да тури нещата в ред, както и да успокоява Артър, когато той види бъркотията.

— Защо просто не опитате да не се държите като животни?

Тя му се усмихна сладко, за миг той бе шокиран, но сетне нещо зло и ядно блесна в очите му и я изгледа свирепо.

— Каза една тъпотия, но предполагам, че винаги си си била тъпа, нали така? Ако моят дъртак не ти бе платил да учиш в това изискано училище в Ню Йорк, сигурно щеше да свършиш в някой държавен бардак в Уест Сайд, в който да духаш на даскала си.

Тя бе толкова шокирана, че за миг остана без дъх и просто го гледаше, а сетне, без да промълви дума, се обърна и си тръгна. Чу как той се изсмя зад гърба ѝ.

Какъв малък, зъл негодник, помисли си тя, докато си пробиваше път към къщата. Забеляза, че тълпата се бе сгъстила през последния половин час, повечето от гостите бяха с няколко години по-възрастни от нея, особено момичетата.

След малко видя момчето, което я бе докарало от града — беше с отворен цип на панталона, със зачервени очи и с измъкната от панталона риза, момчето до него обезумяло плъзгаше ръце по тялото му, докато двамата споделяха наполовина вече изпразнена бутилка скоч.

Тана ги погледна отчаяна и разбра, че току-що се бе лишила от превоз до града. Нямаше начин да отпътува с толкова пиян шофьор, оставаше ѝ възможността да вземе влака или да намери някой потрезвен, което, поне засега, не изглеждаше много вероятно.

— Искаш ли да танцуваш?

Тя се обърна, изненадана да види отново Били, очите му бяха още по-червени, устните му — похотливо присвити, той все така втренчено гледаше гърдите ѝ, не можеше да откъсне очи от тях. Все пак накрая успя, колкото да види, че тя поклаща отрицателно глава.

— Не, благодаря.

— В игралната зала се скъсват от чукане. Искаш ли да погледаш?

Стомахът ѝ се преобърна при мисълта за подобна перспектива, ако не беше толкова отблъскваща, щеше да се изсмее. Невероятно бе какъв слепец бе майка ѝ относно светците Дърнингови!

— Не, благодаря.

— К'во ти става? Да не си още девственица?

От изражението на лицето му ѝ се повдигна, но не искаше той да разбере, че бе прав. Искаше ѝ се просто да си помисли, че тя го отблъсква, което си беше вярно.

— Не си падам по гледането.

— Защо не, по дяволите! Това си е чудесен спорт.

Тя се обърна и се опита да се измъкне от него, но кой знае защо той я следваше през цялата вечер и тя започна да се чувства неловко. Огледа се наоколо, видя, че той бе изчезнал, навярно се бе присъединил към приятелите си в игралната сграда и реши, че бе стояла достатъчно дълго.

Всичкото, което трябваше да направи, бе да повика такси, да стигне до гарата и да си отиде у дома. Не бе най-приятният изход, но поне не бе труден и след като хвърли поглед през рамо да види дали някой няма да я последва, отиде на пръсти до малко, задно стълбище, което водеше до външен телефон. Беше лесно: първо звънна на информация, взе номера, после позвъни за такси. Обещаха ѝ таксито да дойде до петнадесет минути, щеше да има достатъчно време да хване последния влак. И за първи път тази вечер тя почувства облекчение, беше се измъкнала от пианиците и глупаците долу. Бавно закрачи из постлания с килим вестибюл, разглеждаше снимките на Артър и Мери, на Ан и Били като деца. Хрумна ѝ, че би трябвало да бъде окачена и фотография на Джийн. Тя бе станала неразделна част от това семейство, до голяма степен добруването им се дължеше на нея, не беше справедливо снимката ѝ да липсва.

Сетне, без изобщо да помисли, Тана отвори една врата. Знаеше, че тя водеше към стая, която майка ѝ често използваше като свой кабинет, когато отсядаше в този дом. И тук стените бяха покрити със снимки, но тази вечер тя не ги видя. Още докато отваряше полака вратата, тя чу нервно изпискване, едно *По дяволите и Хей...!* Видя как в тъмното се издигат две бели луни, чу шум от боричкане и бързо затвори вратата, само за да подскочи от ужас, когато някой зад нея се изсмя.

— Ах! — Рече тя, докато се обръщаше и видя Били, който я гледеше похотливо. — За бога... — Мислеше си, че той бе останал долу.

— Мислех си, че не си падаш по гледането, госпожице вода ненапита.

— Просто се разхождах и налетях на... — изчерви се тя до корените на косата си, а той ѝ се хилеше.

— Бас ловя... за какво се качи тук горе, Тан?

Беше чувал майка ѝ да я нарича така от години, но майка ѝ, а не той. Подразни се да го чуе от него. То си бе интимно обръщение, а той никога не ѝ е бил приятел.

— Мама обикновено работи в тази стая.

— Не — е — той поклати глава, сякаш бе изненадан от грешката ѝ. — Не и тук.

— Да, тук работи.

Тана бе сигурна в това. Погледна часовника си. Не искаше да изпусне таксито си. Ала все още не бе чула да изсвири с клаксона си.

— Ще ти покажа къде работи, ако искаш.

Той пое из вестибюла, но в обратната посока, а Тана не бе сигурна дали трябва да го последва. Не искаше да спори с него, но знаеше, че майка ѝ използваше онази стая, пред която бяха застанали преди малко. В крайна сметка обаче това бе неговият дом и тя се почувства неловко да стои там, особено след като започна да чува пъшканията на двойката вътре. Оставаха още пет минути до пристигането на таксито ѝ и като нямаше какво друго да прави, тя последва Били. Не беше кой знае какво.

Той отвори вратата на една друга стая.

— Ето, тук е.

Тана пристъпи през прага, огледа се и веднага разбра, че това не бе мястото, където работеше майка ѝ. Господстващо положение в стаята заемаше огромно легло, покрито със сива, кадифена покривка, общита с коприна, имаше едно сиво одеяло от кожа на опосум и друго — от чинчила, с което бе покрит подхождащ до леглото шезлонг. И килимът бе сив, по стените висяха красиви графики. Обезпокоена, Тана се обърна към него.

— Много смешно. Това е спалнята на баща ти, нали?

— Аха. И точно тук работи твоята старица. Сума и работа върши тук, старата Джийн.

Изведнъж на Тана ѝ се прииска да го хване за косата и да го зашлеви по лицето, но се застави да не казва нищо и понечи да излезе

от стаята. Той обаче на свой ред я хвана за ръката, блъсна я вътре в стаята и затвори вратата с крак.

— Пусни ме да си вървя, малък лайнар!

Тана се опита да измъкне ръката си, но с изненада откри колко силен бе той. Жестоко я стисна за двете ръце, блъсна я върху стената и ѝ изкара въздуха.

— Искаш ли да ми покажеш каква точно работа върши майка ти, малка кучко?

Тя дишаше тежко, причиняваше ѝ болка, като стискаше ръцете ѝ, най-неочаквано рукнаха сълзите ѝ, повече от яд, отколкото от страх.

— Тръгвам си оттук и то веднага.

Опита се да се освободи от него, но той отново я блъсна силно върху стената, главата ѝ се удари в нея. Тя го погледна в очите и този път наистина се изплаши от него. Лицето му имаше лудо изражение, хилещо се насреща ѝ.

— Не се дърпай, де...

Очите му светнаха със зъл блясък и той смаза китките ѝ в мощната си лапа... никога не бе очаквала да е толкова силен... а с другата си ръка дръпна ципа на панталона си, свали гащите си и се разголи, сетне стисна в ръка нейната и я дръпна към себе си.

— Дръж го, малка мръснице.

Сега вече бе ужасена от него, лицето ѝ бе мъртвешки бледо, дърпаше се от него, докато той я притискаше с тяло към стената, опита се да го отблъсне с все сила, но не успя да го помръдне, а той се изсмя.

И изведнъж, за свой ужас, тя разбра какво бе станало, докато се бореше с него. Отпуснатият му пенис ставаше все по-твърд и се търкаше о нея... приличаше ѝ на малък, зловещ и грозен ампутиран крайник. Той отново и отново я блъсна о стената, сетне дръпна роклята ѝ и я разкъса отстрани, за да разкрие плътта, която искаше да види, изведнъж ръцете му зашариха по цялото ѝ тяло — по корема, гърдите, бедрата ѝ... натискаше я силно с тялото си, смазваше я, цапотеше лицето ѝ с език, издишваше алкохолни пари срещу нея, опипваше я, притискаше я, стискаше я... сякаш искаше да я разкъса. Изведнъж пръстите му се мушнаха в нея, между краката ѝ, тя изкрещя и го ухапа силно по врата, но той дори и не помръдна. Вместо това грабна кичур от косата ѝ, уви го около ръката си... стори ѝ се, че ще го изтръгне из корен... и злобно я ухапа по лицето. Блъсна го с все сила... опитваше

се да се бори с крака. Беше останала без дъх, бореше се повече за живота си, отколкото за девствеността си; разплакана, ридаеща, задъхана, тя почувства как той я събаря върху сивия килим... как разкъсва роклята ѝ от яката до подгъва, разголвайки я цялата; как разкъсва и белите дантелени пликчета. Беше вече гола — загоряла и красива; сетне най-неочаквано тя започна да го моли, да плаче, да скърца със зъби, почти изпаднала в истерия, докато той сваляше панталоните си и ги изрита някъде по килима, притиснал я вече с цялата си тежест, приковавайки я към пода, надигайки се, само за да разкъса отново плътта ѝ, да я разчекне. Пръстите му се забиха в нея, сякаш я разкъсаха, сетне той засмука плътта ѝ с устни, тя зави и зарева... но всеки път, когато се опитваше да се отмести от него, той я блъскаше с все сила върху пода, докато най-сетне тя изпадна в полусъзнание ѝ той влезе в нея, влагайки цялата си сила. Потоци кръв шурнаха върху дебелия килим, докато най-сетне, стигнал върха на оргазма си, той експлодира върху хленчещото, едва дишащо момиче. Струйка кръв се стичаше от устата ѝ, друга — от носа ѝ.

Били Дърнинг се изправи и ѝ се изсмя, докато вдигаше от пода панталоните си, а тя не помръдваше. Изглеждаше почти мъртва, когато се наведе над нея.

— Благодаря.

Веднага след като каза това, вратата се отвори и влезе един от приятелите на Били.

— Господи, какво си направил с нея?

Тана все още не се бе помръднала, но чуваше гласовете, сякаш идваха някъде много отдалеч.

— Нищо работа — сви рамене Били. — Нейната старица е наемната курва на баща ми.

Другото момче се засмя.

— Изглежда поне един от вас е прекарал добре — бе невъзможно да не забележи локвите кръв върху сивия килим. — Да не би да е в мензис?

— Така предполагам — рече безгрижно Били, докато вдигаше ципа на панталоните си, а тя продължаваше да лежи с разкрасени крака, досущ като парцалена кукла. Приятелят му я гледаше.

Били се наведе над нея и я плесна по лицето.

— Хайде, Тан, ставай.

Тя не се помръдна, той отиде в банята, намокри една кърпа и я пусна върху нея, сякаш тя щеше да се сети какво да прави с нея. Минаха още десет минути, преди тя да се обърне в собствената си кръв и да повърне. Тогава той отново я хвана за косата и пред очите на другото момче ѝ изкрещя:

— По дяволите, не смей да правиш такива неща, малка свиня такава.

Дръпна я грубо и я изправи на крака и я повлече към банята, остави я надвесена над мивката и най-сетне се пресегна и блъсна вратата.

Таксито ѝ отдавна си бе заминало, бе изтървала и последния влак, ала страшното бе, че с нея се бе случило нещо отвратително, от което нямаше да се възстанови никога. Беше изнасилена.

Тресеше се цялата от глава до пети, трепереше силно, зъбите ѝ тракаха, устата ѝ бе пресъхнала, болеше я главата, а и не можеше да си представи как щеше да излезе от тази къща. Роклята ѝ бе разкъсана, обувките ѝ бяха изцапани с кръв.

Докато седеше приведена на пода на банята, вратата се отвори, влезе Били и ѝ подхвърли нещо. След малко тя видя, че беше рокля и чифт обувки на Ан. Той я огледа този път неуверено и тя можа да види колко бе пиян.

— Облечи се. Ще те откарам у вас.

— А сетне? — Неочаквано му изкрещя тя. — Как ще обясниш на баща си станалото?

Беше истерична и той погледна през рамо към стаята.

— За килима ли? — Изглеждаше нервен, а тя бе изпаднала в пълна истерия.

— За мен!

— Вината не е моя, малка досаднице.

От ужаса на това, което ѝ говореше, отново ѝ се повдигна, дори повече отпреди, но сетне всичко, което искаше, бе да се махне оттук, дори и ако трябваше да върви пеша до Ню Йорк. Блъсна го и мина покрай него, притиснала дрехите до себе си, и влезе в стаята, в която бе извършено изнасилването. Очите ѝ бяха като на побъркана, косите ѝ — сплъстени и заплетени, лицето ѝ набраздено от сълзи. Тя изскочи гола от стаята и се сблъска с приятеля му, който ѝ се изсмя нервно.

— Ти и Били добре си прекарахте, а? — Засмя се той отново, а тя, с див поглед, изтича покрай него и влезе в другата баня — знаеше къде се намира. Облече дрехите, които ѝ бе дал Били, и се спусна тичешком долу. Бе късно за влака, нямаше смисъл да вика такси. Видя, че музикантите си бяха отишли и побягна към пътя, изоставяйки скъсаната си рокля и чантичката си, пет пари не даваше за тях. Просто искаше да се махне оттук. Ако трябваше, щеше да си отиде на автостоп, да спре някоя полицейска кола... каквото ѝ да е... Сълзите се бяха спекли върху лицето ѝ, от тичането се задъха, а сетне неочаквано видя яркия сноп светлина от автомобилни фарове, която я освети и побягна още по-силно, защото инстинктивно бе усетила, че той идваше подире ѝ.

Чуваше гумите на колата по дребния чакъл на пътя, започна да криволичи между дърветата, плачеше тихо, косите ѝ бръсваха сълзите, а той наду клаксона и ѝ извика:

— Хайде, ще те откарам у дома.

Не му отговори. Продължи да бяга колкото сили имаше, ала той не си отиваше. Продължи да кара подире ѝ на зигзаг, следвайки извивките на пустия път, докато най-сетне тя се обърна и му изкрещя истерично:

— Остави ме на мира!

Стоеше приведена на две на пътя, плачеше, стенеше, прегърнала коленете си. Той излезе бавно от колата и отиде до нея. Беше започнал да изтрезнява от нощния въздух, изглеждаше по-различен отпреди, вече не така побъркан, а посивял и помрачнял. Беше взел и приятеля си, който мълчаливо ги гледаше от седалката на дългата, лъскава тъмнозелена кола на Били марка ХКЕ.

— Ще те закарам у дома. — Той стоеше разкрачен на пътя, а автомобилните фарове ги осветяваха с ослепителна и зловеща светлина. — Хайде, Тан.

— Не ме наричай така!

Изглеждаше като изплашено малко момиченце. Той никога не ѝ бе бил приятел, а сега... а сега... искаше ѝ се да изкрещи всеки път като помислеше за това, но повече не можеше да крещи, нямаше дори сили да избяга от него. Цялото тяло я болеше, главата я цепеше, по лицето и бедрата ѝ имаше засъхнала кръв. Тя се взря с празен поглед в

него. Препъвайки се, той се опита да я хване за ръката, тя му изкрещя и отново хукна.

Той постоя и я погледа втренчено за момент, сетне се върна в колата и замина. Беше ѝ предложил да я откара, щом не ще, да върви по дяволите.

Тя се запрепъва по пътя, усещаше как я боли всяка фибра на тялото.

След по-малко от двадесет минути той се върна. Гумите на колата изсвистяха, докато спираше край нея. Той излезе и я хвана за ръката. Тя видя, че другото момче го нямаше и изведнъж се запита дали нямаше да я изнасили отново. По тялото ѝ премина нова вълна на ужас и тя отново се дръпна, но този път той я държеше здраво. Изкрещя ѝ и тя отново усети мириса на уиски в дъха му.

— По дяволите, казах ти, че ще те откарам у дома. Влизай веднага в шибаната кола!

Едва ли не я хвърли върху седалката и тя разбра, че няма смисъл да се противопоставя. Беше насаме с него и той можеше да прави с нея каквото си поиска. Вече го бе разбрала. Седеше беззащитна до него в колата, докато той подкара с бясна скорост в нощта, а тя очакваше да я откара някъде, където отново да я измъчва. Но той излезе на магистралата, натисна педала на газта до дупка и вятърът, който шибаше колата, изглежда подежда отрезвяващо и на двамата.

Той я погледна няколко пъти и ѝ посочи кутията с книжни салфетки на пода.

— По-добре се изчисти, преди да си отидеш у дома.

— Защо? — Тя гледаше право напред към безлюдния път. Беше два часа след полунощ и дори очите си усещаше като безчувствени.

Профучаха само няколко камиона, които цепеха през нощта.

— Не можеш да се прибереш в този вид.

Тя не му отвърна, не се и обърна да го погледне. Все още очакваше със страх да спре и да я изнасили отново, но този път бе подготвена. Щеше да побегне с все сила по магистралата и може би някой от камионите щеше да спре. Все още не можеше да повярва, че той бе постъпил така с нея, чудеше се вече дали някак си тя не бе виновна за това, дали не се бе борила достатъчно, дали не го бе подтикнала към действията му...

Тези отвратителни мисли ѝ хрумнаха, тъкмо когато забеляза, че спортната кола започна да криволичи. Обърна се да го погледне и видя, че заспиваше на волана. Дръпна го за ръкава, той се стресна и я погледна.

— Защо, по дяволите, правиш това! Можеше да предизвикаш катастрофа.

Едва ли би могла да измисли по-добро възмездие за него. Искаше ѝ се да го види мъртъв до канавката на пътя. — Заспиваше. Ти си пиан.

— Е, и? Какво от това?

Гласът му вече звучеше повече изморено, отколкото грубо, за известно време изглеждаше добре, докато тя отново не забеляза как колата закриволичи, ала този път, преди да успее да го дръпне за ръката и да го събуди, се зададе забързан, огромен камион с ремарке, а колата промени посоката си. Разнесе се зловецият, стържещ вой на спирачки, камионът се залюля и се преобърна, а по някакво чудо колата профуча на косъм от кабината му и се спря със смачкана предница в едно дърво.

Тана удари силно главата си при спирането; остана задълго неподвижна и възряна напред, а сетне изведнъж дочу тихо стенание до себе си. Лицето му бе обляно в кръв, но тя не помръдна. Просто седеше и се взираше, сетне вратата се отвори и чифт силни ръце я хванаха за ръцете, а тя започна да пици. Най-сетне събитията на безкрайната нощ бяха направили своето и тя напълно изгуби самообладание, ридаейки истерично, се опитваше да избяга от колата. Междувременно спряха още два камиона и шофьорите трябваше да я задържат насила, докато дойдат ченгетата. Гледаше ги с неразбиращи и подивели очи. Сложиха студени компреси върху челото на Били; едното му око бе в ужасна рана.

Полицията пристигна скоро, последвана от линейка и всичките трима пострадали бяха откарани в Медицинския център на Ню Рошел наблизко.

Шофьорът на камиона бе изписан почти веднага. По някакво чудо камионът му бе пострадал повече от самия него.

Раната на Били бе защита. Беше записано, че бе управлявал колата под въздействието на алкохол и тъй като това му бе третото нарушение, то щеше да му струва шофьорската книжка, факт, който го разтревожи повече от раненото му око.

Цялото тяло на Тана изглеждаше обляно в кръв, но персоналът с почуда забеляза, че повечето от нея бе засъхнала. Не успяха да получат от нея обяснения какво се бе случило, тъй като се задавяше всеки път, когато отвореше уста. Една симпатична млада сестра я избърса.

Тана лежеше на кушетката за прегледи и плачеше. Дадох ѝ успокоително и когато майка ѝ пристигна в четири сутринта, тя потъваше в сън.

— Какво е станало...? Господи! — Тя гледаше бинтованото око на Били. — Били, ще се справиш ли?

— Предполагам — той се усмихна глуповато и тя отново забеляза колко хубаво момче бе той, макар че винаги бе приличал повече на Мери, отколкото на баща си.

Изведнъж усмивката му се стопи и той изглеждаше ужасен.

— Обади ли се на татко?

Джийн Робъртс поклати глава.

— Не исках да го тревожа. Казаха ми, че и двамата сте добре, когато се обадох, но исках сама да се уверя.

— Благодаря — той хвърли поглед към задрямалата Тана и сви нервно рамене. — Съжалявам, че... аз... че ние блъснахме колата.

— По-важното е, че и двамата не сте сериозно ранени.

Тя се намръщи при вида на сплъстената коса на Тана, но по нея вече нямаше следи от кръв, а сестрата се опита да обясни колко истерично се бе държала Тана.

— Дадохме ѝ успокоително. Трябва да поспи известно време.

Джийн Робъртс се намръщи.

— Пияна ли беше?

Вече знаеше, че Били бе пиян, но ако и Тана бе пияна, щеше да ѝ даде да се разбере; сестрата обаче поклати глава.

— Не мисля, че беше пияна. По-скоро смятам, че бе изплашена. Ударил се е неприятно в главата, но нищо повече. Няма признаци за сътресение на мозъка, но все пак засега ще я наблюдаваме.

След тези нейни думи, като ги чу да говорят, Тана се разбуди и погледна майка си така, сякаш я виждаше за първи път, сетне тихо заплака, а Джийн я взе в ръцете си и започна да я успокоява с гукащи звуци.

— Всичко ще се оправи, скъпа... всичко ще се оправи...

Тя буйно поклати глава, поемайки дъх на едри глътки:

— Не, няма да се оправи... няма... той...

Ала Били се бе изправил там и я гледаше със зъл поглед и тя не можеше да изрече думите. Изглеждаше сякаш готов да я удари отново, затова тя се обърна настрана, задушавайки се в риданията си, все още чувстваше погледа му върху себе си. Не можеше да погледне отново... не искаше да го види... никога повече не искаше да го види...

Легна на задната седалка на мерцедеса, който майка ѝ бе докарала до входа. Били откараха у дома му. Джийн остана дълго време при него в къщата. Изхвърлиха последните гости, накараха половин дузина други да отидат в игралната сграда, изритаха две двойки от леглото на Ан и наредиха на групата в игралната сграда да се укроти, след което Джийн се върна в колата, където лежеше Тана, със съзнанието, че я очаква поне седмица работа, за да подреди къщата.

Бяха съсипали половината мебели, бяха запалили част от градината, бяха повредили тапицерията, бяха оставили петна по килимите, а в басейна имаше буквално всичко — като се почне от пластмасови чашки и се свърши с цели ананаси. Не искаше Артър дори да види дома си, преди да го е привела отново в ред.

Качи се в колата с дълга, уморена въздишка и хвърли поглед към още отпуснатата Тана. Дъщеря ѝ изглеждаше вече странно спокойна. Успокоителното бе подействало.

— Слава богу, че не са влизали в стаята на Артър — тя запали колата, а Тана поклати глава в мълчаливо отрицание, но не можа да изрече думите. — Добре ли си?

Само това всъщност имаше значение. Можеха и да загинат. Затова пак попита:

— Как се чувстваш?

Всичкото, което момичето можеше да направи, бе да гледа вторачено майка си и да клати глава.

— Искам у дома...

Сълзите отново потекоха по бузите ѝ и Джийн отново се зачуди дали не бе пияна. Очевидно празненството е било бурно и Тана бе участвала в него. Освен това забеляза, че не носеше същата рокля, с която замина.

— Да не си плувала? — Тя се изправи и седна, главата ѝ се маеше, но само я поклати, а когато майка ѝ погледна в огледалото за

обратно виждане, забеляза странния поглед на Тана.

— Какво стана с роклята ти?

Заговори със студен глас, който дори не прозвуча познато на майка ѝ:

— Били я разкъса.

— Какво е направил? — Отначало изглеждаше изненадана, но сетне се усмихна. — Да не те е хвърлил в басейна?

Това бе единственото нещо, което можеше да си представи, че Били би могъл да направи. Дори и да е бил малко пиян, той сигурно е бил безвреден. Направо си бе чист късмет, че не се бе ударил в камиона.

— Надявам се, че нощес получи един добър урок, Тан.

Тя започна отново да плаче при споменаването на името, което Били бе използвал, докато най-сетне Джийн спря край пътя и се взря в нея.

— Какво става с теб? Пияна ли си? Да ни се взела наркотици?

В тона и в погледа ѝ се чувстваше укор, нещо, което липсваше, докато откарваше Били у дома му. *Колко е несправедлив животът*, помисли си Тана. Но майка ѝ просто не разбираше какво бе направил *Изтънченият Малък Били Дърнинг*.

Тя погледна майка си право в очите.

— Били ме изнасили в спалнята на баща си.

— *Тана* — Джийн Робъртс бе ужасена. — Как може да кажеш такова нещо? Той никога не би направил подобно нещо! — Гневът ѝ бе насочен срещу собственото ѝ дете, а не срещу детето на любовника ѝ. Не можеше да повярва подобно нещо за Били и това бе изписано върху лицето ѝ, докато гледаше свирепо единственото си дете. — Това, което каза, е нещо ужасно.

По-ужасното бе, че бе сторено. Но Джийн само я гледаше втренчено.

Две самотни сълзи се търкаляха безспирно по бузите на Тана.

— Той го *направи*. — Лицето ѝ се сгърчи при спомена за това. — Аз... кълна се...

Тя отново изпадаше в истерия, когато Джийн се обърна, подкара колата и този път изобщо не погледна към задната седалка.

— Не искам повече да те чувам да твърдиш подобно нещо, никога и за никого! — Разбира се, не и за някого, когото познаваха...

едно безобидно момче, което познаваха цял живот; тя дори не си даде труда да помисли какво бе накарало Тана да каже тези неща, навярно ревнуваше Били, или Ан, или Артър... — Никога повече не искам да чувам подобни думи. Ясно ли е?

Но от задната седалка не се чу отговор. Тана просто си седеше там и гледаше с изцъклени очи. Нямахше никога повече да го каже. За никого. Нещо в нея току-що бе умряло.

-
- [1] Според американските закони — Пълнолетна. — Б.пр. ↑
 - [2] Един от най-престижните университети на САЩ. — Б.пр. ↑
 - [3] Един от най-известните парижки ресторанти. — Б.пр. ↑
 - [4] Един от най-известните нюйоркски ресторанти. — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

След случилото се лятото свърши бързо за Тана. Тя прекара две седмици в Ню Йорк, възстановяваше се, а майка ѝ ходеше всеки ден на работа. Джийн се тревожеше за нея, но по някакъв странен, неловък начин. Уж ѝ нямаше нищо, а седеше и гледаше в нищото, слушаше нищото, не излизаше с приятели. Не отговаряше на телефона, когато звънеше Джийн или който и да е друг.

Джийн спомена за това на Артър в края на първата седмица. Почти бе възстановила къщата в Гринуич в предишното ѝ състояние, а Били и приятелите му бяха отпътували за Малибу. Едва не бяха разрушили игралната сграда до басейна, но най-големите поражения бяха останали върху част от килима в спалнята на Артър, която изглеждаше като изрязана с нож. И Артър имаше сума неща да каже на сина си по този повод.

— Що за диваци сте всички вие! Вместо в Принстън би трябвало да те пратя в Уест Поинт^[1] за бога, да те научат поне малко как да се държиш. Господи, по мое време никой не би си позволил да се държи така. Видя ли килима? Целият са го разкъсали, негодниците.

Били изглеждаше смирен и огорчен.

— Съжалявам, тате. Нещата малко излязоха изпод контрол.

— Малко ли? И е истинско чудо, че ти и момичето на Робъртс не загинахте.

Но в крайна сметка той бе добре. Окото му все още го безпокоеше, когато заминаваше, но конците от шева на веждата му бяха извадени. А и излизаше всяка вечер, докато най-сетне не отпътуваха за Малибу.

— Проклети, диви хлапета — оплака се Артър на Джийн. — Как е Тана?

Тя му бе споменала няколко пъти колко странно бе поведението на момичето, опасяваше се дали не бе получила по-силен удар в главата, отколкото първоначално предполагаша.

— Знаеш, че тя почти бе изпаднала в делириум онази нощ...

Всъщност, така си беше — все още си спомняше невероятната история за Били, която Тана се бе опитала да ѝ разкаже. Момичето наистина не бе с всички си... а и Артър също изглеждаше разтревожен.

— Заведи я отново да я прегледат.

Но когато Джийн опита да настоя за нов преглед, Тана отказа. Джийн се запита дали тя бе достатъчно добре, за да се заеме с лятната си служба в Нова Англия, но вечерта преди деня, в който трябваше да замине, тя просто си опакова багажа и на следващата сутрин се появи на закуска с бледо и изморено лице, но за пръв път от две седмици, когато Джийн и подаде чаша портокалов сок, тя се усмихна и Джийн едва не се разплака. От катастрофата насам къщата бе заприличала на гробище. Нямаше шум, музика, смях, кикотене по телефона, никакви гласове, навсякъде — само пълна тишина. И мъртвите очи на Тана.

— Липсваше ми, Тан...

При произнасянето на познатото име очите на Тана се напълниха със сълзи. Тя кимна, не бе в състояние да каже нищо. Не бе ѝ останало нищо *за казване*. На никого. Чувстваше се така, сякаш животът ѝ бе свършил. Не искаше вече никога да я докосне мъж, знаеше, че и така щеше да бъде. Никой нямаше да ѝ стори онова, което бе направил Били Дърнинг, а трагедията бе в това, че Джийн не можеше да намери сили да го чуе или да си го помисли. Според нея това бе немислимо, *значи* не съществуваше, не се бе случило.

Най-лошото обаче бе, че се бе случило.

— Смяташ ли, че наистина си в състояние да работиш в къмпинга?

И Тана си задаваше този въпрос; знаеше, че бе важно да направи сама избора си. Би могла да прекара остатъка от живота си затворена в себе си, като инвалид, като жертва, да се сбръчка, да се свърши и да си отиде, или да се опита отново да се върне в живота.

И тя бе решила тъкмо второто.

— Ще се справя.

— Сигурна ли си?

Изглеждаше толкова тиха и покорна, като че ли пораснала изведнъж. Сякаш ударът по главата ѝ по време на катастрофата бе отмъкнал и младостта ѝ. Може би това бе сторил страхът.

Джийн никога не я бе виждала да се променя така рязко за толкова кратко време.

Артър от своя страна твърдеше, че Били бил добре — изпитвал угризение на съвестта, но въпреки това си бе останал същият и бе продължил лятната си ваканция, тъкмо обратното на случая с Тана.

— Слушай, скъпа ако не ти се хареса, просто си ела у дома. Ще трябва да влезеш наесен в колежа достатъчно силна.

— Ще се справя.

Това бе почти всичко, което изрече, преди да замине, стиснала в ръка единствената си чанта. Взе влака до Върмонт, както бе правила това и още два пъти преди. Това бе една лятна работа, която ѝ допаднаше, ала тази година нещата бяха по-различни и другите забелязаха това. Беше по-тиха, по-вглъбена, вече никога не се засмя както преди. Говореше единствено когато се наложеше — с къмпингуващите. Този факт натъжаваше останалите, които я познаваха отпреди.

— Сигурно нещо у дома ѝ не е наред...

— Да не би да не ѝ е добре?

— Господи, та това е едно съвсем различно момиче...

Всички го забелязаха, но никой не знаеше причината. А в края на лятото тя се качи на автобуса и пое към дома. Тази година не се сприятели с никого, освен с неколцина дечурлига, но дори и сред тях не бе така популярна, както преди. Беше много по-хубава от друга година, но всички деца стигнаха до заключението *Тана Робъртс е странна*.

Тя самата знаеше, че бе така.

Прекара два дни у дома с Джийн, избягваше старите си приятели, приготви чантите си за колежа и се качи на влака с чувство на облекчение. Искаше ѝ се да замине надалеч, далеч от къщи... от Артър... от Джийн... от Били... от всички тях... дори и от приятелите си от училище.

Не беше вече онова безгрижно момиче, което бе завършило училище преди три месеца. Беше съвсем различна личност, човек, обсебен и наранен, душата ѝ носеше белезите на случилото се. Седеше във влака, който се носеше на юг, и полека-лека започна отново да

усеща човешкото в себе си. Трябваше да замине далеч, далеч от тях, от техните измами, от техните лъжи, от нещата, които не можеха да видят или в които не искаха да повярват, от игрите, които играеха... Сякаш от момента, в който Били Дърнинг насила проникна в нея, никой не можеше да я види. Тя не съществуваше, защото те не искаха да признаят греха на Били... Но това се отнасяше само за Джийн, помисли си тя. А и кой друг имаше значение? Щом родната ѝ майка не ѝ вярваше... не искаше да мисли повече за това. Изобщо не искаше да мисли, за каквото и да е, свързано със случилото се. Отиваше колкото е възможно по-далеч и може би никога нямаше да се върне у дома, макар да знаеше, че това също бе лъжа.

— Ще си дойдеш за Деня на благодарността, нали, Тан?

Навярно майка ѝ сега се страхуваше от нея, вероятно бе забелязала в очите на дъщеря си нещо, което не можеше да понесе, като някаква отворена, кървяща и болезнена рана, за която не можеше да ѝ помогне. Тана не искаше да се връща у дома за Деня на благодарността, не искаше изобщо да се връща у дома. Беше избягала от малките им, дребни лъжи... от лицемерието... от Били и приятелите му диваци... от Артър и всичките години, през които бе използвал майка ѝ... от жена му, която бе мамил... от лъжите, които бе поднасял на Джийн и на самата нея... Тана не можеше повече да понесе това, а в същото време не можеше да избяга и достатъчно надалеч от тях. Може би никога нямаше да се върне... никога.

... Тя обичаше потракването на влака и изпита съжаление, когато той спря в Йолан. Колежът *Грийн Хил* бе на две мили оттук, бяха изпратили да я посрещне раздрънкано комби, шофирано от стар негър с побеляла коса. Той я поздрави с топла усмивка, но тя го изгледа с подозрение, докато ѝ помагаше да натовари чантите си.

— Дълго ли пътувахте, мис?

— Тринадесет часа.

През краткотрайното пътуване до колежа почти не говори с него. Ако беше понечил да спре колата, сигурно щеше да изскочи и да се разкрещи. Но той усети настроението ѝ и не се опита да завърже приятелство. Подсвиркваше си през по-голямата част от пътуването; като се умори да свири, запя — онези песни на Дълбокия Юг, които Тана не бе чувала дотогава и преодолявайки себе си, когато пристигнаха, тя му се усмихна.

— Благодаря за возенето.

— Винаги на вашите услуги, мис. Просто отидете в канцеларията, попитайте за Сам и аз ще ви откарам, където пожелаете — той се засмя с горещия смях на чернокожите, сетне ѝ се усмихна. — Макар че наоколо няма много интересни места, където да отиде човек.

Още със слизането си от влака тя забеляза колко красиво бе всичко наоколо. Високите, величествени дървета, ярките цветя навсякъде, тучните ливади, неподвижният, тежък и топъл въздух. На човек му се приискваше просто да поеме кротко нанякъде. Когато съзря за пръв път колежа, тя се изправи и се усмихна. Беше точно такъв, какъвто си го бе представяла. Бе поискала да дойде и да го види предишната зима, но нямаше време. Вместо това беседва с пътуващия представител на колежа за Севера и се задоволи с онова, което видя в рекламните брошури. Знаеше, че от академична гледна точка това бе един от най-добрите колежи в страната, но всъщност тя търсеше и нещо повече — репутацията му, легендите, които се разпространяваха за това колко добро било това училище. Знаеше, че е старомодно, но по начин, който и се нравеше. И сега, като гледаше хубавите, бели, идеално поддържани сгради, с високи колони и красиви френски прозорци с изглед към малкото езеро, тя изпита чувството, че едва ли не си е дошла у дома.

Регистрира се в приемната, попълни някакви формуляри, вписа името си в един дълъг списък, разбра в коя сграда щеше да живее и след малко, отново с помощта на Сам, стовари багажа си върху старовремска селска количка. Да бъдеш тук бе все едно да пътешестваш назад във времето и за пръв път от месеци насам тя изпита вътрешен покой. Не се налагаше да се среща с майка си, да обяснява какво чувства или не чувства, нито пък да чува омразното име Дърнинг или да вижда тайната болка по лицето на майка ѝ, причинена ѝ от Артър... или да чува отново за Били...

Задушаваше се да живее в един град с тях и през първите месец-два след изнасилването всичко, което искаше да направи, бе да избяга. Трябваше да събере цялата си смелост, за да отиде все пак през лятото в къмпинга, но всеки ден бе за нея своеобразна битка. Искаше ѝ се да се отдръпне всеки път, когато някой я доближеше, особено ако бе мъж, но се боеше и от момчетата.

Тук поне от това нямаше да се страхува. Колежът бе изцяло девически, не бе задължително да ходи на танци или излети, както и на футболни мачове наблизко. Перспективите за участие в живота на обществото отначало я бяха привлекли, но сега изобщо не я интересуваха. Не я интересуваше нищо... поне през последните три месеца... но виж ти... виж ти... дори и въздухът тук ухаеше чудесно и тя полека се усмихна на Сам, който буташе количката с багажа до нея, а той ѝ се ухили.

— Бая е далеч от Ню Йорк — очите му сякаш танцуваха, а бялата му коса изглеждаше мека.

— Така е. А тук наистина е красиво.

Тя хвърли един поглед към езерото, сетне — пак назад, към разпръснатите сгради и после — към по-малките здания пред себе си. Изглеждаше почти като дворецов ансамбъл, какъвто е и бил преди време, всичко бе така подредено и безукорно поддържано. Испита съжаление, че майка ѝ не можеше да го види, но навярно и това щеше да стане.

— Знаете ли, било е плантация...

Сам изричаше тези думи на стотици момичета всяка година. Обичаше да им разказва историята на имението. Дядо му бил роб в него, не пропускаше да се похвали той, докато момичетата го гледаха с широко отворени очи. Бяха толкова млади и хубави, досущ като дъщеря му, само че тя вече бе зряла жена и си имаше свои деца. А тези момичета също щяха да се омъжат я да имат деца. Знаеше, че всяка година, през пролетта, момичетата се връщаха от най-различни краища, за да се омъжат в красивата църква, разположена в имението, а поне дузина се омъжваха веднага след тържествата по случай завършването им.

Той погледна Тана, която подтичваше до него, и се запита колко ли дълго щеше да изтрае. Беше едно от най-красивите момичета, които бе виждал, с дълги, добре оформени крака, с това лице, със снопа златиста коса, с тези огромни зелени очи... Ако я познаваше малко по-отдавна, щеше да я закачи, че прилича на кинозвезда, но това момиче бе по-сдържано от останалите. Веднага бе забелязал, че бе необичайно свенлива.

— Идвала ли сте тук преди?

Тя поклати глава и вдигна поглед към сградата, пред която той току-що бе спрял количката.

— Това е една от най-хубавите ни къщи. *Джасмин хаус*. Днес вече настаних пет момичета в нея. Общо ще бъдете около двадесет и пет, плюс управителката, която ще ви държи под око — усмихна се широко той — макар че, сигурен съм, никоя от вас няма да се нуждае от това.

Отново се засмя с дълбокия си гърлен смях — звучеше почти като музика — и Тана се усмихна, докато му помагаше да разтовари чантите и. Последва го в къщата и се озова в приятно обзаведена всекидневна.

Мебелировката бе почти изцяло старинна в английски и ранноамерикански стил, тъканите бяха ярки и на цветя, в големи, красиви вази върху няколко маси и едно писалище бяха поставени големи букети цветя. Атмосферата бе почти домашна; Тана пристъпи и се огледа. Едно от първите неща, които ѝ направиха впечатление, бе, че обстановката бе *някак си* предназначена за дами. Всичко изглеждаше чисто и на място, просто изискваше човек да носи шапка и бели ръкавици и Тана, без да ще погледна карираната си пола, мокасините и три четвърти чорапите си, а сетне се усмихна на жената, облечена в чист, сив костюм, която се приближи към нея. Беше с бяла коса и сини очи. Скоро Тана научи, че това бе управителката на дома. Управляваше *Джасмин хаус* повече от двадесет години, говореше с нежен и провлачен, южняшки тембър, а когато сакото ѝ се разтвори, Тана видя на врата ѝ прост наниз от перли. Изглеждаше като нечия леля, край очите ѝ се виждаха дълбоките бръчици, които само един усмихнат човек придобива.

— Добре дошла в *Джасмин хаус*, скъпа. В имението има още единадесет такива къщи, но ние се ласкаем, че *Джасмин хаус* е най-добрата.

Тя се усмихна широко на Тана и ѝ предложи чаша чай, докато Сам качваше чантите ѝ по стълбите нагоре. Тана взе чашата на цветчета със сребърна лъжичка, отклони чинията със симпатично изглеждащи курабийки и седна, загледана към езерото, замислена върху това колко странен бе животът. Чувстваше се така, сякаш бе попаднала в някаква различна вселена. Нещата бяха толкова по-различни, отколкото в Ню Йорк... ето я, далеч от всички познати, пие

си чая, похапва курабийки и си говори с тази жена със сини очи и перли... а само преди три месеца лежеше на пода на спалнята на Артър Дърнинг, пребита и изнасилена от сина му...

— ... Не мислиш ли, скъпа?

Тана погледна управителката с невиждащи очи, не бе сигурна за какво точно ставаше дума и скромно кимна с глава, почувствала внезапна умора. Впечатленията бяха прекалено много, за да ги възприеме изведнъж.

— Да... да... точно така.

Не бе сигурна с какво точно се съгласява, просто чувства, че ѝ се иска да отиде в стаята си. Най-сетне изпиха чая си, оставиха чашите, на Тана ѝ се прищя да прихне, като си помисли колко чаши чай трябваше да изпие горката жена в този ден, а сякаш усетила нетърпението на Тана да се настани, тя я поведе към стаята ѝ. Изкачиха се по красиво извито стълбище до дълъг вестибюл, чиито стени бяха изпъстрени с графики на цветя и с фотографии на бивши възпитанички на колежа.

Стаята ѝ бе в края на вестибюла. Стените бяха боядисани в бледорозово, завесите и покривките на леглата — от кретон. Имаше две тесни легла, две много стари ракли, два стола и миниатюрна мивка в ъгъла. Беше забавна, старовремска стая, а таванът се скосяваше право над леглата. Управителката я наблюдаваше и изглежда бе доволна, когато Тана се обърна към нея усмихната.

— Много е красива.

— Всяка стая в *Джасмин хаус* е красива.

Малко след това тя напусна стаята, а Тана седна, вторачена в багажа си, без да знае с какво да се захване, след това легна на леглото, загледана в дърветата навън. Почуди се дали да изчака да пристигне съквартирантката ѝ, преди да вземе една от раклите и половината от закачалките, във всеки случай още не ѝ се искаше да разопакова. Тъкмо мислеше да се разходи край езерото, когато на вратата се почука и неочаквано се появи стария Сам. Тя бързо се изправи седнала на крайчеца на леглото, а той влезе, понесъл две чанти със странно изражение на лицето си. Хвърли един поглед към Тана и май сви рамене.

— Мисля, че ни се случва за пръв път.

Какво точно! Тана изглеждаше объркана, но той само сви отново рамене и изчезна, а Тана погледна към чантите. В тях нямаше нищо необичайно, бяха две големи чанти, едната морскосиня, другата — зелена, с етикети от железниците, кутия за грим, кръгла кутия за шапки, досущ като багажа на самата Тана. Тя закрачи бавно из стаята, чудейки се кога ще се появи собственичката им. Предполагаше, че ѝ предстои безкрайно чакане, като се имаше предвид ритуалът с пиенето на чай, но бе изненадана колко бързо се появи момичето.

Първо почука управителката, отвори вратата и погледна многозначително Тана, сетне се отдръпна настрана и Шарън Блейк сякаш изплува в стаята. Беше едно от най-поразителните момичета, които Тана изобщо бе виждала, с гарвановочерна коса, опъната силно назад, с блестящи ониксови очи, със зъби, по-бели от слонова кост, със светлокафяво лице, с така фино скулптирани черти, че изглеждаше нереално. Красотата ѝ бе неповторими, движенията ѝ — толкова грациозни, елегантността и тъй подчертана, че Тана направо изгуби ума и дума. Беше облечена в яркочервено палто, носеше малка шапка — хвърли бързо и двете върху едни от двата стола, за да разкрие тесния цилиндър на сива, вълнена рокля, с цвета на отлично изработените ѝ сиви обувки. Изглеждаше повече като илюстрация в модно списание, отколкото като колежанка и Тана вътрешно изстена при мисълта за дрехите, с които бе дошла. Всичките бяха шотландски поли и панталони, стари вълнени поли, които дори не ѝ харесваха, сума обикновени блузи, пуловери и две рокли, които майка ѝ ѝ бе купила от *Сакс* малко преди да замине.

— Тана — тембърът на управителката издаваше колко на сериозно вземаше тя представянето им, — това е Шарън Блейк. Тя също е от Севера. Макар и не толкова отдалеч. Тя е от Вашингтон, окръг Колумбия.

— Здравей.

Тана я погледна свенливо, докато Шарън ѝ отправи своята ослепителна усмивка и протегна ръка.

— Приятно ми е да се запознаем.

— Ще ви оставя насаме, момичета. — Управителката погледна Шарън едва ли не с болка, а Тана — с безмерно съчувствие. Сърцето я болеше като вземаше това решение, но все някой трябваше да бъде в една стая с това момиче, а и в крайна сметка Тана бе постъпила тук,

само защото бе спечелила стипендия. Така бе справедливо. Трябваше да е благодарна и на най-малкото, което получаваше.

Затвори тихо вратата и пое надолу по стълбите с решителна крачка. Това се случваше за пръв път в *Джасмин хаус*, а и изобщо в колежа *Грийн Хил*, затова този следобед на Джулия Джоунс ѝ се прииска нещо по-силно от чай. Имаше нужда от това. В крайна сметка напрежението бе ужасно.

Горе обаче Шарън просто се засмя и се отпусна на един от двата неудобни стола в стаята, загледана в русата коса на Тана. Бяха интересна двойка — пълен контраст. Едната толкова руса, другата — толкова чернокоса. Гледаха се една друга с любопитство и Тана се усмихна, питайки се какво ли щеше да се случи. За нея щеше да е по-лесно да постъпи в някой колеж на Север, отколкото да идва тук. Ала все още не познаваше Шарън Блейк. Момичето бе красиво, не ще и дума, а бе и облечено в скъпи дрехи. Тана отново отбеляза това, докато Шарън изуваше обувките си.

— Е — изтънченото тъмно лице отново бе огряно от усмивка, — какво мислиш за *Джасмин хаус*!

— Хубава е, нали? — Тана все още се свенеше, но нещо в това красиво момиче я привличаше. На изключителното ѝ лице бе изписана някаква суровост и смелост.

— Знаеш ли, дадоха ни най-лошата стая.

Тана бе поразена.

— Откъде знаеш?

— Гледах докато прекосяхахме вестибюла — тя въздъхна и внимателно свали шапката си. — Очаквах го — рече тя и огледа с одобрение Тана. — А ти какъв грях си извършила, за да те накажат да споделяш стаята с мен? — Усмихна се благо на Тана.

Тя знаеше защо бе в тази стая, беше единствената негърка, която бе приета в *Грийн Хил* и, разбира се, бе необикновена. Баща ѝ бе автор на високо ценена проза, носител на националната литературна награда и премията *Пулицър*, майка ѝ бе адвокатка, понастоящем на работа в правителството, и затова бе по-различна от другите чернокожи момичета. Поне се очакваше да бъде такава... макар че човек не можеше да бъде сигурен, разбира се... Затова Мириам Блейк бе предложила на дъщеря си и друг избор, преди да я изпрати в *Грийн Хил*. Можеше да постъпи някъде на север, в Колумбийския

университет в Ню Йорк например, оценките ѝ бяха достатъчно високи, или в Джорджтаунския, по-близо до дома... там имаше театрален факултет, ако наистина намеренията ѝ да направи кариера като актриса бяха сериозни... Но можеше да направи и нещо много важно, както го каза майка ѝ... *нещо, което един ден да бъде много важно и за други момичета, Шарън.*

Шарън я бе изгледала с изненада, без да може да разбере какво има предвид.

— Можеш да постъпиш в *Грийн Хил*.

— На юг? — Шарън бе поразена. — Никога няма да ме допуснат. Мириам я изгледа свирепо.

— Ти още не можеш да разбереш, нали, скъпа? Баща ти се казва Фрийман Блейк. Автор е на книги, които се четат в целия свят. Нима смяташ, че биха посмели да не те приемат, *в наши дни!*

Шарън нервно се усмихна.

— По дяволите, да, мамо, ще ме залееят с катран и ще ме овалят в кокоши пера, преди още да съм разопаковала багажа си.

Дори мисълта за това я ужасяваше. Помнеше какво се бе случило в Литъл Рок преди три години. Беше чела новините по вестниците. Тогава се бе наложило да извикат танкове и Националната гвардия, за да задържат чернокожите деца в училищата за бели, а сега не ставаше дума просто за някакво малко, старо училище. Ставаше дума за *Грийн Хил*. Най-знаменитият девически колеж в Юга, където изпращаха своите дъщери конгресмени и сенатори, губернаторите на Тексас, Южна Каролина и Джорджия, за да се обучават две години, преди да се омешат в университетите пак с момчета от тяхната среда.

— Мамо, това е лудост!

— Ако всяко чернокожо момиче в тази страна мисли така, Шарън Блейк, след сто години ние пак ще продължаваме да спим в хотели за чернокожи, да сядаме назад в автобусите и да прием вода от чешми, които вонят на пикочта на белите момчета.

Очите на майка ѝ пламтяха и Шарън трепна. Мириам Блейк винаги бе мислила по този начин. Беше постъпила със стипендия в *Радклиф*, в правния факултет на университета, и оттогава винаги се бе борила за онова, което тя наричаше *правата на обикновения човек*. А сега се бореше и за чернокожите. Съпругът ѝ винаги ѝ се бе

възхищавал. Тя имаше повече кураж от всички хора, които той познаваше, и никой вече не можеше да я спре.

Ала всичко това понякога плашеше Шарън. Плашеше я доста. Както бе и в случая, когато подаде документи за *Грийн Хил*.

— Ами ако ме приемат? — Това я плашеше най-много от всичко и тя го сподели с баща си. — Аз не съм като нея, тате... не искам да доказвам нищо... искам само да ме приемат... искам да имам приятели, да прекарам добре... това, което тя иска от мен, е прекалено трудно...

Очите ѝ се изпълниха със сълзи. Той я разбираше, но не можеше да промени нито една от двете — нито Мириам и онова, което тя очакваше от тях, нито нежното, красиво момиче, което не бе толкова силно и повече приличаше на него. Смяташе един ден да стане актриса и да играе на сцените на Бродуей. Искаше да постъпи в театрален факултет.

— Можеш да постъпиш в него за последните две години, Шар — каза майка ѝ — след като изпълниш *дълга* си.

— Защо изобщо трябва да изпълнявам *някакъв* си дълг? — изкрещя тя. — Защо да дължа някому две години от живота си?

— Защото живееш тук, в дома на баща си, в това удобно предградие на Вашингтон, защото спиш в хубаво, топло легло и, благодарение на нас, не си страдала никога през живота си.

— Тогава ме набийте. Третирайте ме като робиня, но ме оставете да върша това, което искам.

— Добре — очите на майка и пламтяха. — Прави онова, което искаш. Но никога няма да крачиш горда, момиче, никога, ако мислиш единствено за себе си. Да не смяташ, че така постъпиха хората в Литъл Рок? Те извървяха целия път, с насочени към главите им дула, с куклуксклановците, които ги сърбяха ръцете да им прережат гърлата, и това всеки ден. И знаеш ли за кого го направиха, момиче? Направиха го за теб. А ти за кого ще го направиш, Шарън Блейк?

— За себе си! — Изкрещя тя, изтича по стълбите към стаята си и затръшна вратата.

Ала думите на майка ѝ я преследваха непрекъснато. Винаги ставаше така с *нейните* думи. Не беше лесно човек да живее с нея, да я познава, да я обича. Не беше никак лесно да се общува с нея. Но в дългосрочен план тя постигаше своето. В полза на всички.

Фрийман Блейк се бе опитал да говори с жена си онази вечер. Той знаеше какво изпитва Шарън, колко много иска да постъпи в училище на Запад.

— Защо не я оставиш *този път* да постъпи така, както желае?

— Защото и тя носи отговорност. Както и аз, както и ти.

— Никога ли не помисляш и за нещо друго? Тя е млада. Дай ѝ възможност. Може би не иска да изгори в името на една кауза. Може би ти вършиш достатъчно и за всички ни.

Но и двамата знаеха, че това не бе напълно вярно. Братът на Шарън — Дик — бе само на петнадесет години, но бе целият Мириам, споделяше повечето от идеите ѝ, само гдето бе по-яръстен, по-радикален. Никой никога не бе в състояние да го пречупи и Фрийман се гордееше с този факт, но той разбираше също, че Шарън бе по-различно дете.

— Просто я остави на мира.

Така и бяха сторили, но в крайна сметка бе надделяло чувството за вина, както каза тя на Тана по-късно вечерта.

— И ето ме тук.

Бяха вечеряли в главната трапезария и сетне се прибраха в стаята си. Шарън бе с розова нощница, отдавнашен подарък от най-добрата ѝ приятелка, а Тана във фланелена пижама, с вързана на дълга, копринена, конска опашка коса — наблюдаваше новата си приятелка.

— Предполагам, че ще постъпя в театралния факултет, след като завърша тук. — Тя въздъхна и огледа розовия лак, който току-що бе положила върху пръстите на краката си, а сетне отново погледна Тана. — Тя очаква толкова много от мен, по дяволите!

Тана се усмихна:

— И моята също. Посветила е целия си проклет живот на моето бъдеще и всичко, което желае, е да дойда тук за година-две, а сетне да се омъжа за някой *приятен младеж*. — Тя направи физиономия, която трябваше да подскаже, че не намираще подобна идея за кой знае колко привлекателна и Шарън се засмя.

— Повечето майки тайно се надяват на същото, дори и моята, стига да обещава, че няма да престана да бъда *кръстоноска*, дори и след като се омъжа. А какво мисли баща ти? Слава богу, моят ме отървава винаги, когато може. Той смята, че всичко това е една безсмислица.

— Баща ми е починал, преди да се родя. Ето защо мама е толкова ревностна за всичко. Винаги е изплашена до смърт, че всичко може да се обърка, затова се хваща за всяка сламка сигурност, която имаме, и очаква от мен да правя същото. — Погледна странно към Шарън и продължи: — Знаеш ли, майка ти е по-близо до моята кръвна група.

Момичетата се засмяха, минаха още цели два часа преди да угасят осветлението, а в края на първата им седмица в *Грийн Хил* двете станаха много близки приятелки.

Програмите им бяха почти еднакви, срещаха се за обяд, ходеха заедно в библиотеката, правеха дълги разходки край езерото, говореха си за живота, за момчета, за родителите и приятелите си. Тана разказа на Шарън за връзката на майка ѝ с Артър Дърнинг, още когато той бе женен за Мери, и какво бе отношението ѝ към него. Лицемерието, ограничените възгледи, стереотипния начин на живот в Гринуич с децата, приятелите и съдружниците, всичките от които пиеха прекалено много, в къща, която бе построена сякаш за показ, докато майка ѝ се блъскаше за него денем и нощем, живееше винаги в очакване той да я потърси и не бе получила всъщност нищо за тези дванадесет години.

— Знаеш ли, Шар, всичкото това страшно ме измъчва. И знаеш ли кое е най-лошото? — Като погледна приятелката си, очите ѝ тлееха като силни, зелени въглени. — Най-лошото е това, че тя го приема *спокойно*. За нея всичко е наред. Никога не би му се противопоставила, никога не би поискала нещо повече. Ще си седи така, докато е жива, благодарна за умствената работа, която върши за него, без изобщо да осъзнае, че той не прави нищо за нея, докато в същото време тя настоява, че дължи всичко на него. Какво *всичко*! Работи като вол през целия си живот, а той се отнася към нея като към неодушевен предмет...

Платена курва... — думите на Били все още кънтяха в ушите ѝ, те прозвучаха в съзнанието ѝ за хиляден път.

— Не знам... тя просто вижда нещата в различна светлина, но това наистина ме вбесява. Аз не бих могла да му лижа задника през целия си живот. Дължа на майка си много, но не дължа абсолютно нищо на Артър Дърнинг, нито пък тя му дължи, но тя просто не мисли така. Толкова дяволски и непрекъснато се бои... чудя се дали е била

такава и преди баща ми да загине... — Майка й често й казваше, че много приличала на него, тогава лицето й светваше.

— Аз харесвам татко повече от мама...

Шарън винаги откровено споделяше онова, което чувстваше, особено с Тана. В края на първия месец си бяха казали безброй тайни. Единственото нещо, което Тана бе премълчала, обаче, бе изнасилването. Думите някак си не искаха да стигнат до устните й, казваше си, че всъщност това бе без особено значение. Няколко дни преди първите танци, насрочени за празника Хелюин^[2] с момчетата от съседното училище, Шарън се тръшна на леглото и облеци очи.

— Ха сега де! Какво да правя? Да се маскирам като черна котка или да се наметна с бял чаршаф като член на ку-клукс-клан?

Момичетата внимаваха да не я допуснат близо до себе си. Бяха учтиви, никоя вече не я зяпаше, всички учители се отнасяха внимателно, но изглеждаше така, като че искаха да се престорят, че я нямаше, сякаш като я пренебрегваха, тя щеше да изчезне. Единствената й приятелка бе Тана, която ходеше навсякъде с нея, и в резултат и Шарън бе единствената приятелка на Тана. Всички други я отбягваха. *Щом искаше да си играе с негърчетата, да си играе сама.* Шарън неколkokратно бе избухвала по този повод.

— Защо, по дяволите, не си играеш със себеподобните!

Опитваше се думите й да прозвучат грубо, но Тана винаги усещаше лукавството й.

— Я върви по дяволите!

— Ти си една проклета глупачка.

— Добре. С теб ставаме две. Тъкмо затова и се разбираме добре.

— Да, да — ухилваше й се Шарън, — разбираме се, защото се обличаш противно и ако не ти бяха под ръка моят гардероб и съветите ми на специалистка, щеше да изглеждаш като пълна тъпачка.

— Аха — ухилваше се доволно Тана, — права си. Но можеш ли да ме научиш и да танцувам?

Момичетата падаха по леглата си и човек можеше да чуе смеха им във вестибюла почти през цялата вечер.

Шарън притежаваше енергия, кураж и пламенност, които отново възвърнаха Тана към живота, понякога те просто си седяха, разказваха си смешки и се кикотеха, докато очите им не се насълзяваха и накрая се разплакваша. Шарън притежаваше и чувство за стил, което бе

непознато за Тана, както и най-красивите дрехи, които някога бе виждала. Бяха с приблизително еднакъв ръст и след известно време започнаха да пъхат нещата си, в което чекмедже им паднеше и да обличат онова, което им бе под ръка.

— Е... и като каква ще се предрешиш за Хелуин, Тан?

Шарън лакираше ноктите си, този път в оранжево — изглеждаха ефектно в контраст с кафявата ѝ кожа. Хвърли поглед на все още неизсъхналия лак, а сетне — към приятелката си, но Тана изглеждаше необщителна и извърна очи.

— Не знам... Ще видим...

— Какво означава това? — Тя бързо усети променения тембър на гласа на Тана, нещо, което досега не бе забелязвала, освен може би веднъж или два пъти, когато Шарън предполагаше, че я бе засегнала на болно място, макар да не знаеше какво точно бе то. — Ще отидеш, нали?

Тана стана, протегна се и погледна Шарън право в очите.

— Не. Няма да ходя.

— Защо, за бога! — Изглеждаше потресена.

Тана обичаше да се забавлява. Имаше страхотно чувство за хумор, бе красиво момиче, приятно бе да си в компанията ѝ, беше остроумна.

— Не ти ли харесва Хелуин?

— Добър си е празникът... за децата...

Шарън я виждаше за пръв път да реагира по този начин и се изненада.

— Не бъди глупава, Тан! Хайде, ще направим заедно костюма ти.

Тя започна да рови в общия им гардероб, да вади дрехи и да ги хвърля на леглото, но на Тана не ѝ бе забавно и тази вечер, след като изгасиха осветлението, Шарън я попита отново:

— Защо не искаш да отидеш на Хелуин, Тан?

Знаеше, че досега не бе излизала с момчета, но това се отнасяше и за самата нея. За Шарън това щеше да бъде една продължителна самота, беше единственото чернокожо момиче в колежа, но тя се бе примирила с положението, още когато се бе съгласила да постъпи в *Грийн Хил* пък и двете още не се бяха запознали с момчета. Само неколцина щастливки бяха успели да си уредят срещи, но всички

знаеха, че на танците щяха да се срещнат с орди млади мъже и Шарън умираше да излязат.

— Да нямаш някое сериозно гадже у дома?

Не беше споменавала за нещо подобно, но Шарън предполагаше, че би могла да го премълчи. Имаше неща, които все още не бяха си споделяли. Бяха избягвали темата за девствеността си или загубата ѝ — нещо, което Шарън знаеше, че бе необичайно за *Джасмин хаус*. Изглежда всички останали горяха от желание да обсъждат този си статус, но Шарън вярно бе усетила нежеланието на Тана да говорят на тази тема, а и самата тя не изгаряше от желание да дискутират по въпроса. Надигна се, подпря се на лакът и се вгледа в Тана в огряната от лунна светлина стая.

— Тан...?

— Не, няма нищо подобно... Просто не искам да излизам.

— Имаш ли някаква специална причина за това? Да не си алергична към мъжете?... Да ти се подкосяват краката?... Да вампирясваш след полунощ? Макар че всъщност... — тя се ухили палаво... — това би могло да е чудесен номер за Хелоуин.

Тана се засмя.

— Не бъди глупава. Просто не ми се ще да излизам, това е. Не е кой знае какво. Ти върви. Иди и се влюби в някой бял, че да ги побъркаш твоите.

И двете се разсмяха при мисълта за подобна перспектива.

— Господи, сигурно ще ме изритат от колежа. Ако дъртата мисис Джоунс можеше да избира, сигурно щеше да ми определи за партньор стария Сам.

Управителката на няколко пъти бе поглеждала покровителствено Шарън, сетне бе хвърляла поглед и към Сам, сякаш помежду им имаше някакво кръвно родство.

— Тя знае ли кой е баща ти?

Фрийман Блейк току-що бе спечелил още един *Пулицър* и всички в страната знаеха името му, независимо дали бяха чели книгите му или не.

— Не вярвам да знае да чете.

— Донеси ѝ една книга с автограф, като се върнеш от ваканцията — ухили се Тана и Шарън се заля от смях.

— Направо ще умре...

Ала това не реши проблема около танците на Хелоуин. В крайна сметка Шарън отиде, предрешена като изумителна, секси черна котка. Облечена в черно трико, топлото ѝ какаово лице надничаше от костюма с огромните си очи, краката ѝ бяха сякаш безкрайно дълги. След първоначалното напрежение, продължило миг-два, някой я покани на танц и тя прекара на дансинга цялата вечер. Забавлява се страхотно, макар нито едно от момичетата да не разговаря с нея. Тана спеше отдавна, завита през глава, когато тя се върна у дома, малко след един часа подир полунощ.

— Тан?... Тана?... Тан?

Тя се размърда едва-едва, повдигна глава и отвори със стенание едното си око.

— Добре ли прекара?

— Страхотно беше! Танцувах цяла нощ! — Умираще да ѝ разкаже за всичко, но Тана вече се бе обърнала на другата си страна.

— Радвам се... лека...

Шарън гледаше гърба на другото момиче и отново се почуди защо не бе дошло, ала нищо повече не бе казано и когато на следващия ден Шарън отново се опита да повдигне въпроса, бе очевидно, че Тана не искаше да говори на тази тема.

След танците другите момичета започнаха да *излизат*. Телефонът на първия етаж почти не спираше да звъни, ала само едно момче се обади на Шарън Блейк. Той я покани на кино и тя отиде, но когато пристигнаха, контрольорът не пожела да ги пусне в залата.

— Тук не е Чикаго, приятели — изгледа ги свирепо той, а момчето се изчерви като рак от обидата, — намирате се в Юга. — Той се обърна към момчето и рече: — Иди си у дома и си намери едно свястно момиче, синко.

Когато си тръгнаха, Шарън започна да го успокоява.

— И без това не исках да го гледам този филм. Честно, Том, всичко е наред.

Ала мълчанието, докато той я откарваше обратно, бе мъчително и когато най-сетне стигнаха до *Джасмин хаус*, тя се обърна към него. Гласът ѝ бе топъл и мек, очите ѝ — благи, ръката, с която докосна неговата — мека като кадифе.

— Наистина, всичко е наред, Том. Разбирам всичко. Свикнала съм. — Тя пое дълбоко дъх. — Точно затова дойдох в *Грийн Хил*...

Казаното от нея прозвуча странно и той я погледна въпросително. Беше първото тъмнокожо момиче, което бе поканил да излязат, смяташе я за най-екзотичното създание, което някога бе виждал.

— Да не би да си дошла тук, за да бъдеш обиждана от някакво лайно в киното на едно скапано градче? — Все още кипеше вътрешно той и се ядосваше заради нея, макар тя да бе спокойна.

— Не — отвърна меко тя, замислена върху думите на майка си. — Предполагам, че съм тук, за да променя нещата. Така се започва, а то продължава дълго време, докато накрая никой няма вече да дава пет пари, че черни момичета и бели момчета ходят заедно на кино, возят се заедно в коли, разхождат се заедно по улиците, ядат сандвичи, където си поискат. Така стана в Ню Йорк. Защо да не стане и тук? Хората могат да гледат с неодобрение, но поне няма да те изхвърлят. Единственият начин това да се постигне, е да се започне с малкото, като тази вечер.

Момчето я изглежда, първоначално си помисли дали не го бе използвала, но после реши, че не бе така. Шарън Блейк не бе такава, а и той вече бе научил кой бе баща ѝ. На човек му правеха впечатление подобни факти. А след казаното от нея той ѝ се възхити още повече. Донякъде то го обърка, но знаеше, че бе истина.

— Съжалявам, че не успяхме да влезем. Защо не опитаме отново следващата седмица?

Тя се разсмя на думите му.

— Нямах предвид да променим, нещата изведнъж. — Ала жарта му ѝ се понрави. Той схващаше идеята и може би майка ѝ не грешеше съвсем.

— Защо не! Рано или късно на онзи тип ще му омръзне да ни изхвърля. По дяволите, бихме могли да отидем в кафето... в ресторанта на другия край на града...

Възможностите бяха безкрайни и Шарън все още му се смееше, когато той ѝ помагаше да слезе от колата и я изпрати до *Джасмин хаус*. Предложи му чаша чай, щяха да поседят във всекидневната за малко, но погледите, с които ги изгледаха другите двойки, седнали там, бяха тъй зловни, че накрая Шарън стана. Изпрати го бавно до вратата и в един миг изражението ѝ бе тъжно. Щеше да ѝ бъде къде-къде по-лесно

в театралния факултет... където ѝ да е на Север... където и да е, само не тук...

Том усети бързо настроението ѝ и ѝ прошепна, изправен на прага на вратата.

— Не забравяй... това не може да стане за една нощ. Той докосна бузата ѝ и замина, а тя го изгледа как подкарва колата си. Прав беше, разбира се... не можеше да стане за една нощ.

Докато се качваше по стълбите към стаята си, тя си помисли, че вечерта не бе изцяло загубена. Том ѝ харесваше и тя се запита дали щеше да ѝ се обади отново. Беше добро момче.

— Е? Предложи ли ти женитба? — Тана ѝ се хилеше от леглото си.

Шарън влезе и изпъшка.

— Аха. Два пъти.

— Това е добре. Хубав ли беше филмът?

Шарън се усмихна:

— Попитай някой друг.

— Не ходихте ли на кино? — Беше изненадана.

— Не ни пуснаха... нали знаеш... бяло момче... тъмнокожо момиче... *Намери си едно свястно момиче, синко...*

Тя се престори, че се смее, но Тана видя болката в очите ѝ и се намръщи.

— Лайнари. Какво каза Том?

— Беше мил. Седнахме долу за малко, като се върнахме, но там беше дори по-лошо. Трябва да имаше седем Снежанки, които седяха с очарователните си принцове, и всичките те не сваляха погледите си от нас. — Тя въздъхна и погледна приятелката си. — По дяволите... майка ми и нейните умни идеи... За минута пред киното се почувствах много благородна и смела, и чиста, но докато се върнем тук, реших, че всичкото това си е много болезнено. По дяволите, не можем дори да отидем да изядем по един сандвич. В този град мога да умра от глад.

— Не и ако си с мен, бас лоя.

Още не бяха излизали да хапнат навън, беше им добре в къщата, а и храната в колежа бе изненадващо добра. За голямо огорчение на Шарън бяха наддали с по кило и половина — две.

— Не бъди толкова сигурна, Тан. Басирам се, че ще вдигнат голям панаир, ако опитам да отида някъде и с теб. Черното си е черно,

а бялото — бяло, независимо как гледаш на него.

— Защо не опитаме? — Тана изглеждаше заинтригувана и на следващата вечер те опитаха.

Влязоха бавно в града и спряха за по един сандвич, но сервитьорката ги изгледа дълго, бавно и злобно, и се оттегли, без да им сервира. Тана я изгледа истински шокирана. Повика я с повторен жест, но жената се направи, че не я вижда; най-накрая Тана отиде при нея и я попита могат ли да поръчат вечерята си веднага, а сервитьорката я изгледа с огорчение.

Заговори тихо, да не я чуе Шарън.

— Съжалявам, мила. Не мога да сервирам на приятелката ти. Надявах се вие двете да сте го схванали.

— Защо не? Тя е от Вашингтон — сякаш това имаше значение... — майка ѝ е адвокатка, а баща ѝ е печелил два пъти *Пулицър*...

— Тук това няма никакво значение. Тук не е Вашингтон, а Йолан.

Йолан, Южна Каролина, градът на *Грийн Хил*.

— Бихме ли могли да хапнем някъде в града?

Сервитьорката изгледа нервно високата, зеленоока блондинка, в чийто тон имаше твърдост, която изведнъж я изплаши.

— По-надолу по улицата има едно заведение... там можете да се нахраните.

— Имам предвид двете — очите на Тана бяха сякаш зелена стомана, за пръв път в живота си тя усети как, кой знае защо, гръбнакът ѝ се втвърдява. Почти беше готова да удари някого. Беше непознато чувство — безпричинна, безпомощна ярост. — Има ли в този град място, където можем да се нахраним *заедно*, без да има нужда да хващаме влака за Ню Йорк? — Тана я гледеше свирепо, а сервитьорката бавно поклати глава. Ала Тана не помръдна и сантиметър. — Окей, ще взема два сандвича със сирене и две коли.

— Не, няма да вземете — от кухнята зад тях излезе един мъж. — Ще си вървите в шибаното си, модерно училище, откъдето сте дошли.

В Йолан лесно ги разпознаваха. Дрехите на Шарън бяха достатъчни, за да привлекат вниманието навсякъде. Беше облечена с пола и пуловер, които майка ѝ ѝ бе купила от *Бонуит Телърс* в Ню Йорк.

— И там можете да си ядете каквото си пожелаете, по дяволите! Не знам какво им е щукнало на онези там, но щом са решили да приемат чернилки в училището, тогава да си ги хранят в *Грийн Хил*, ние нямаме намерение да ги храним тук.

Той красноречиво изгледа Тана, сетне Шарън. Тана почувства, че сякаш някаква огромна сила бе изпълнила залата и за миг си помисли, че той би могъл да ги изхвърли със сила навън. Не беше се изплашвала или ядосвала така, откакто бе изнасилена.

Тогавата, възможно най-тихо, в нейния си благороден стил, Шарън се изправи на дългите си крака.

— Хайде, Тан.

Гласът ѝ бе сексапилно котешко мъркане и в един миг Тана видя как очите на мъжа буквално я опипваха и ѝ се прииска да го зашлеви по лицето. Напомняше ѝ за нещо, за което тя не искаше да си спомня никога, и след миг тя последва Шарън навън.

— Ко-пе-ле... — кипеше Тана, докато се връщаха бавно към колежа. Шарън обаче бе удивително спокойна. Изпитваше същото чувство, както и предишната вечер, когато не ги пуснаха с Том в киното. В един момент усети прилив на сила, разбираше защо се намира там, а сетне я налегна потиснатост. Ала тази вечер още не бе потисната.

— Странен е животът, нали? Ако беше в Ню Йорк, Лос Анджелис или където и да е другаде, никой не би дал пет пари. Ала тук, на юг, изглежда страшно важно, че аз съм черна, а ти бяла. Може би майка ми е права. Може би е време за кръстоносен поход. Не знам, винаги съм смятала, че щом на мен ми е добре, няма значение, че подобни неща се случват на някой друг. Ала ето че изведнъж този друг съм самата аз.

И тя разбра защо майка ѝ бе настоявала да дойде тук и за пръв път, откакто бе пристигнала, се запита дали наистина не е била права. В крайна сметка може би тук ѝ беше мястото. Може би беше в дълг някому за това, че досега бе живяла на спокойствие.

— Не знам какво да мисля, Тан...

— Аз — също... — вървяха рамо до рамо. — Никога не съм се чувствала толкова безсилна и така бясна...

— Но изведнъж в съзнанието ѝ изплува лицето на Били Дърнинг и тя видимо потръпна. — Е... може би само веднъж...

Те неочаквано се почувстваха още по-близки, отколкото преди. На Тана ѝ се прииска да я прегърне през рамо и да я закриля от нови огорчения, а Шарън я погледна с нежна усмивка.

— Кога се случи това, Тан?

— О, преди много време... — опита се да се усмихне, — ... преди около пет месеца.

— О, да... наистина е било отдавна.

Двете момичета си размениха усмивки и продължиха да вървят, край тях профуча кола, но никой не ги закачи, а и Тана не се страхуваше. Никой не би могъл да стори с нея онова, което бе направил Били Дърнинг. Би го убила. В очите ѝ имаше нещо злокобно и Шарън го забеляза.

— Трябва да е било доста лоша работа.

— Така беше.

— Искаш ли да поговорим за това? — Гласът ѝ бе мек като кадифена лунна нощ.

Продължиха да вървят мълчаливо, а Тана обмисляше предложението. Никога преди не ѝ се бе искало да разкаже на някого, не и след като се бе опитала да каже на майка си.

— Не знам.

Шарън кимна, сякаш разбираше за какво става дума. Всеки си имаше подобна случка. Тя самата — също.

— Всичко е наред, Тан.

Но след като изрече това, Тана я погледна и изведнъж думите ѝ потекоха сами, почти доброволно.

— Да, бих искала да поговорим... — А сетне: — Не знам... как би могъл човек да говори за подобно нещо?

Започна да върви по-бързо, сякаш се опитваше да избяга, а Шарън я следваше с лекота с дългите си грациозни крака. Тана несъзнателно прекара нервно ръка през косата си, погледна встрани и започна да диша по-учестено отпреди.

— Няма много за казване... отидох на едно увеселение, след зрелостния празник през юни... в дома на шефа на майка ми... синът му е едно малко лайно... затова казах на майка ми, че не искам да отида...

Дишаше на пресекулки и Шарън разбра, че тя не го усещаше. Вървяха бързо. Знаеше, че каквото и да се бе случило, то измъчваше

момичето и щеше да е по-добре, ако го споделеше.

— Както и да е, тя каза, че трябва да отида... винаги е искала да ходя на увеселенията им... такава си е, поне към Артър Дърнинг и децата му... не иска да прозре що за птици са и...

Словесният поток секна, те продължиха забързани, бързаха, бързаха, сякаш тя все още можеше да избяга. Шарън поддържаше темпото, виждаше я как се бори със спомените си. Сетне тя продължи отново:

— Както и да е, един глупав младеж ме взе и отидохме там, на увеселението, имам предвид... и Били... синът на Артър... ме попита искам ли да видя стаята, където работи майка ми, а аз знаех къде е тази стая... — По бузите ѝ вече се стичаха сълзи, тя не ги усещаше под порива на вятъра, а и Шарън не ѝ каза нищо. — ... Но той ме заведе в спалнята на Артър и всичко бе в сиво... сиво кадифе, сив сатен... сиви кожи... дори килимът на пода бе сив. — Това бе всичко, което си спомняше — безкрайното сиво поле и нейната кръв на пода, след това и лицето, на Били, сетне — катастрофата. Вече едва дишаше, като си спомни за нея, дръпна яката на блузата си, за да я разхлаби и започна да тича, вече разридана, а Шарън я последва, като се държеше все така близо до нея. Вече не бе сама, заедно с нея през кошмара ѝ бягаше и нейната приятелка ѝ, сякаш усетила това, тя продължи: — ... и Били започна да ме бие и ме повали... и всичко, което направих... — Тя отново си спомни безпомощността, която изпита, изкрещя в падащия мрак и закри лицето си с ръце — ... и не можех да направя нищо, за да го спра, не можех...

Цялото ѝ тяло се тресеше, Шарън я прегърна и я притисна здраво.

— ... и той ме изнасили... и ме остави там, цялата в кръв... по лицето и краката ми... а сетне повърнах... по-късно той ме преследва по пътя и ме накара да се кача в колата му и едва не се блъсна в онзи камион...

Думите не искаха да спрат, тя плачеше, а заедно с нея се бе разплакала и Шарън.

— ... тогава се ударихме в едно дърво, лицето му се разряза, беше и той целият в кръв, закараха ни в болницата и тогава майка ми дойде...

Тя изведнъж отново спря да говори, лицето ѝ бе смазано от спомена, от който се бе опитвала да избяга тези пет месеца. Погледна Шарън.

— ... и когато се опитах да ѝ кажа, тя не поиска да повярва на нито една дума... каза, че Били Дърнинг не би могъл да извърши нещо подобно...

Риданията ѝ бяха вече по-дълбоки и сухи, но изглеждаше по-добре, отколкото преди и Шарън избърса очите ѝ.

— Аз ти вярвам, Тан.

Тана кимна, изглеждаше като малко момиченце, което се бе изгубило.

— Не искам *никой* да ме докосне отново.

Шарън знаеше какво точно бе почувствала Тана, макар и не по същите причини като приятелката си. Тя не бе изнасилена. Беше се отдала с готовност на момчето, което обичаше.

— *Майка* ми не повярва и на една моя думичка. И никога няма да ми повярва. За нея Дърнингови са божества.

— Това, което е най-важно, е, че ти си добре, Тан. — Приседнаха на един пън, Шарън ѝ предложи цигара и за пръв път Тана всмукна наведнъж. — А ти си добре, да знаеш. Много по-добре, отколкото си мислиш.

Тя се усмихна благо на приятелката си, дълбоко трогната от доверието ѝ, и изтри сълзите от бузите на Тана, все още усмихвайки ѝ се.

— Не смяташ ли, че съм ужасна?

— Това е един глупав въпрос. Не ти се е отразило никак, Тан.

— Не знам... понякога си мисля, че... сякаш *бих* могла да го спра, ако се бях опитала с всички сили... — Действаше ѝ добре просто да изрича думите, да ги освободи да се излеят. Те я преследваха от месеци.

— Наистина ли вярваш в това, Тан? Наистина ли смяташ, че би могла да го спреш? Каж ми истината.

Тя поклати глава:

— Не.

— Тогава не се самоизмъчвай. Случило се е. Било е ужасно. Дори по-лошо от това. Навярно ще е най-лошото през целия ти живот, но *никой* повече няма да ти стори нещо подобно. А той всъщност не е

докосвал теб. Не би могъл да докосне истинската Тана, независимо от силата си. Просто го забрави. Изхвърли този спомен на бунището. И давай напред.

— Лесно е да се каже — усмихна се уморено Тана, — но не е толкова лесно да се направи. Как се забравя *такова* нещо?

— Застави се. Няма да се оставиш *то* да те съсипе, Тан. Това е единственият път, когато тип като онзи може да спечели. *Той* е повреден. Ти не си. Не си позволявай да страдаш за онова, което е сторил. Колкото и да е ужасно, изхвърли го от съзнанието си и давай напред.

— О, Шарън... — Тя въздъхна и се изправи, загледана в приятелката си. Беше красива нощ. — Как можеш да си толкова *умна*, а си още хлапе?

Шарън се усмихна, но Тана забеляза, че очите ѝ тази вечер бяха сериозни, почти тъжни.

— Аз също си имам моите тайни.

— Какви?

Тана се чувстваше вече по-спокойна от когато и да било друг път, сякаш бе изгонила от душата си някакъв разбеснял се див звяр, сякаш Шарън бе отворила клетката му и го бе освободила, а Тана отново бе постигнала спокойствието си. Майка ѝ не бе съумяла да го стори за пет месеца, но това момиче успя! Тя знаеше вече със сигурност, че каквото и да се случеше в бъдеще, те щяха винаги да си останат приятелки.

— Какво се случи с теб?

Тана потърси очите ѝ, знаеше вече, че в тях се крие нещо. Беше повече от сигурна, когато Шарън вдигна очи да я погледне. Тя не търсеше най-точните думи. Не беше казвала на никого, но беше мислила много за това, а тя и баща ѝ бяха поговорили за него вечерта, преди да замине за *Грийн Хил*. Той ѝ каза същите неща, които тя току-що изрече на Тана — че не бива да разсипва живота си. Случилото се е случило. И вече е отминало. Да го остави зад гърба си и да продължава напред. Само че тя се чудеше дали това бе възможно.

— Тази година родих дете.

За миг дъхът на Тана секна и тя погледна потресена Шарън.

— Нима?

— Да. Излизах с едно и също момче от петнадесетгодишна и когато бях на шестнадесет, той ми даде своя пръстен... не знам, Тан...

видя ми се толкова мил... Изглежда като африкански бог, дяволски е умен, а как танцува...

Докато мислеше за него, тя изглеждаше още по-красива и по-млада.

— Сега е в Харвард — очите ѝ отново се натъжиха, — но не съм говорила с него почти година. Забременях, казах му и, предполагам, се уплаши. Искаше да направя аборт при един доктор, познат на братовчед му, но аз отказах... По дяволите, бях чувала за момичета, които са умрели при абортиране. — Очите ѝ се изпълниха със сълзи при спомена за това, тя забрави, че Тана се бе изправила над нея и я гледаше. — Щях да кажа на мама, но... просто не можех... вместо това казах на баща си... и сетне той ѝ казал... и всички направо луднаха... извикаха родителите му, всички плакаха и крещяха. Майка ми го нарече *чернилка*... Баща му ме нарече курва... Това бе най-ужасната вечер в живота ми, а когато всичко свърши, родителите ми ме накара да избирам. Можех да направя аборт при лекар, когото майка ми бе намерила, или да родя детето и да го изоставя. Те казаха — тя пое дълбоко въздух, сякаш следваше най-трудната част, — че не мога да го задържа... че щяло да съсипе живота ми — цялото ѝ тяло трепереше, — да имаш бебе на седемнадесет години... и аз не знам защо, но реших да го оставя, навярно съм си мислила, че Дани ще промени мнението си... или че родителите ми ще го сторят... или ще стане някакво чудо... Но нищо подобно не се случи. Живях в един дом цели пет месеца и продължих да се занимавам с уроците от последната си година, а детето се роди на деветнадесети април... момченце.

Тя трепереше и Тана безмълвно протегна ръка и стисна нейната.

— Не трябваше изобщо да го видя... но веднъж го видях... беше толкова мъничко... родилните мъки траяха деветнадесет часа, беше толкова ужасно, а то тежеше едва три килограма...

Погледът ѝ се рееше на хиляди мили отгук, мислеше си за своето момченце, което нямаше да види никога. Само рече:

— Няма го, Тан!

И захленчи почти като дете, а и до голяма степен си беше дете. И двете бяха още деца.

— Подписах последните документи преди три седмици. Майка ми ги подготви... осиновили са го някакви хора от Ню Йорк — не можеше да спре да риде, свела надолу глава. — О, господи, Тан,

надявам се да са добри към него... не трябваше в никакъв случай да се съгласявам да го дам... и за какво?

Тя погледна гневно приятелката си.

— За това? Да дойда в това тъпо училище, за да доказвам някаква идея, че и други цветнокожи момичета могат един ден да дойдат тук? И какво от това?

— Това няма нищо общо. Те са искали да ти осигурят ново начало, да имаш съпруг и семейство, когато му дойде времето.

— Те не бяха прави, аз — също. Никога няма да разбереш как се чувства човек... тази празнота, когато се върнах у дома... без *нищо*... без *никой*... Нищо няма да ми го замени.

Тя пое дълбоко дъх.

— Не съм виждала Дани, откакто отидох в този дом в Мериленд... и никога няма да науча къде е бебето... Завърших заедно с класа си... — рече тя, а на сърцето ѝ тежеше, сякаш бе затиснато с камък — и никой не разбра как се чувствах...

Тана я погледна и поклати глава. Сега и двете бяха *жени*. Бяха го постигнали с мъка, със страдание, беше прекалено *рано*, за да разберат дали нещата ще тръгнат на по-добро с времето, но едно нещо знаеха и двете, след като поеха към дома — и това бе, че всяка от тях имаше истинска приятелка. Тана вдигна Шарън от пъна, прегърнаха се силно, сълзите обляха бузите им, всяка почувствала болката на другата.

— Обичам те, Шар — Тана я погледна и ѝ се усмихна нежно, а Шарън избърса сълзите ѝ.

— Да... аз също...

И те поеха към дома в тихата нощ, хванати ръка за ръка, върнаха се в *Джасмин хаус*, съблякоха се и си легнаха, всяка погълната от своите собствени мисли.

— Тан? — Чу се гласът на Шарън в тъмната стая.

— Да?

— Благодаря.

— За какво? За това, че те изслушах ли? Нали приятелите са за това... Аз също имам нужда от теб.

— Знаеш ли, баща ми беше прав. Човек трябва да продължи да върви напред в живота.

— Навярно е така. Но как? Той имаше ли идея как човек може да се отърси от случилото се?

Шарън се изсмя.

— Ще трябва да го попитам. — Изведнъж ѝ хрумна нещо: —
Защо не го попиташ сама? Защо не дойдеш с мен у дома за Деня на благодарността?

Тана се замисли върху това и се усмихна. Предложението ѝ хареса.

— Не знам какво ще каже майка ми...

Ала най-неочаквано тя вече не бе сигурна дали това я интересува, а ако я интересуваше, то не бе така, както преди шест месеца. Може би бе дошло време да полети със собствените си криле и този път да постъпи така, както желае.

— Ще ѝ се обадя утре вечер.

— Добре — Шарън се усмихна сънливо и се обърна в леглото с гръб към приятелката си. — Лека нощ, Тан...

Секунди по-късно и двете бяха заспали, и двете далеч по-спокойни от маса време насам, Тана — метнала по детски ръце над русата си коса, а Шарън — свита на кълбо, малка, черна, мъркаща топчица. Дори дългите ѝ крака сякаш бяха изчезнали, спеше спокойно и приличаше на коте.

[1] Военната академия на САЩ. — Б.пр. ↑

[2] Навечерието на празника Все светии. — Б.пр. ↑

ПЕТА ГЛАВА

Джийн Робъртс се разочарова много, когато дъщеря ѝ позвъни, за да ѝ съобщи, че е решила да не си идва у дома за Деня на благодарността.

— Сигурна ли си? — Не искаше да настоява, но би предпочела Тана да си дойде. — Не познаваш много добре това момиче...

— Мамо, аз *живея* с нея. Делим една стая. Познавам я по-добре от когото и да било друго през целия си живот.

— Сигурна ли си, че родителите ѝ няма да имат нищо против?

— Разбира се. Тя им се обади днес следобед. Отредили са ми отделна стая и тя каза, че се радвали, загдето ще им доведе някого на гости.

Разбира се, че се радваха. Според думите на Шарън, това бе доказателство за позицията на Мириам, че Шарън би могла да се чувства щастлива в *Грийн Хил*, независимо, че бе единственото чернокожо момиче там. А ето че сега водеше едно от *тях* на гости — последното доказателство колко добре бе приета в колежа. Те не знаеха, че Тана бе единствената ѝ приятелка, че нямаше и едно заведение в Йолан, в което да ги обслужат, че откак бе пристигнала, не можа да отиде и един път на кино, че момичетата от колежа я отбягваха дори в кафенето на училището. Ала според Шарън, дори и да знаеха за всичко това, Мириам щеше да е дори повече удовлетворена, защото това щеше да е още по-убедително доказателство за необходимостта от присъствието на Шарън в този колеж. Те трябваше да приемат негрите един ден и времето затова бе дошло. Това бе добро предизвикателство за Шарън. Особено след последната година то щеше да я принуди да не се занимава само със себе си, мислеше си Мириам Блейк онази вечер, щеше да я накара да мисли за други неща, поне така сподели тя.

— Наистина, те казват, че би било чудесно.

— Добре, тогава непременно я покани да ни дойде на гости за коледните празници — усмихна се Джийн. — Знаеш ли, имам малка

изненада за теб. Артър и аз искахме да ти я съобщим на Деня на благодарността...

Сърцето на Тана сякаш спря. Дали най-накрая той нямаше да се ожени за нея? Остана безмълвна, а майка ѝ продължи:

— Артър уреди за теб едно малко празненство за представяне в обществото. Ще има един малък котилйон^[1] тук в града... е, не е точно котилйон, а парти за навлизащите в обществото момичета и Артър те включи в списъка, искам да кажа, все пак си ходила в *Мис Лоусън*, нали, скъпа... и ти ще бъдеш сред представените, мила. Не е ли чудесно?

За момент на Тана не ѝ дойде наум какво да каже. Не ѝ се виждаше особено чудесно, майка ѝ пак щеше да целува краката на Артър Дърнинг... да се ожени за не... как ли не. Как можеше да ѝ хрумне подобно нещо... *своего рода котилйон*... глупости.

— Защо не поканиш приятелката си за празниците?

Тана едва не се задави. *Защото приятелката ми е чернокожа, мамо.*

— Ще я поканя, но мисля, че ще пътува някъде по празниците.

По дяволите! Представяне пред обществото. И кой ще ѝ кавалерства? Били Дърнинг? Този негодник!

— Струва ми се, че не си много въодушевена, мила — в тона на Джийн Робъртс прозвуча разочарование, предизвикано както от факта, че Тана нямаше да си идва у дома, така и от това, че не бе много очарована от празненството, уредено от Артър. Той знаеше колко държеше на това Джийн. Ан бе представена на Международния бал преди четири години. Разбира се, това не бе малко празненство като планираното сега, но въпреки това щеше да е чудесно преживяване за Тана, поне Джийн мислеше така.

— Съжалявам, мамо. Предполагам, че просто бях изненадана.

— Но това е една приятна изненада, нали?

Не. Всъщност това *изобщо* не я интересуваше. Цялата тази тъпотия за *обществото* в света на Дърнингови ѝ се струваше неуместна, но Джийн толкова държеше на нея. Откак се бе влюбила в Артър, винаги бе държала.

— Ще трябва да си помислиш кой ще ти кавалерства на танците. Надявах се да е Били. — Тана усети как сърцето ѝ забива лудо и как гърдите ѝ се стягат. — Но той щял да ходи на ски с приятели в Европа.

В Сен Мориц, щастливецът. — *Щастливецът... който ме изнасили, мамо...* — Ще трябва да си помислиш за някой друг. Някой подходящ, разбира се...

Разбира се. Колко още изнасилвачи познаваме?

— Жалко, че не мога да отида сама — гласът на Тана прозвуча мъртвешки.

— Говориш глупости! — В тона на Джийн се прокрадна тревога. — Е, както и да е, не забравяй да поканиш приятелката си... тази, у която ще гостуваш за Деня на благодарността.

— Разбира се.

Тана се усмихна. Ако само знаеше! Джийн Робъртс би умряла, ако Тана поканеше чернокожа приятелка за малкото *празненство за представяне в обществото*, уредено от Артър. Тана дори се забавляваше като си го помисли, но тя никога не би се възползвала от Шарън по подобен начин. Онези всичките бяха един отбор грубияни и натрапници. Знаеше, че дори и майка ѝ не бе готова за подобно нещо.

— А ти какво ще правиш в Деня на благодарността, мамо? Добре ли ще се чувстваш?

— Добре, добре. Артър вече ни е поканил да прекараме деня в Гринуич.

— Може би сега, като ме няма, ще можеш да прекараш там и нощта — настъпи пълно мълчание и Тана съжали за думите си. — Не исках да кажа *точно* това.

— Не, *искаше*.

— Е, какво значение има? Вече съм на осемнадесет години. Не е и тайна... — на Тана ѝ прилоша само при мисълта за безкрайната сива спалня, където... — Съжالياвам, мамо.

— Пази се...

Тя се стегна. Щеше да ѝ липсва, но имаше маса неща за свършване, а и Тан щеше да си дойде след около месец.

— И не забравяй да благодариш на приятелката си, че те е поканила.

Тана се усмихна, почувства се като да бе отново на седем години. Може би винаги щеше да е така.

— Ще ѝ благодаря. Приятно прекарване на празника, мамо.

— Благодаря. Ще благодаря и на Артър от твое име — Джийн натърти на тези думи, а Тана остана изненадана.

— За какво?

— За бала, Тана, *за бала...* Не знам дали си го разбрала вече, но подобно нещо е от голямо значение за едно младо момиче, а е и нещо, което сама не бих могла да ти направя. — *Важно ли...? Важно за кого...?* — Нямах си представа какво означава това...

Очите на Джийн Робъртс се напълниха със сълзи. Това донякъде бе своего рода сбъждане на една мечта. Малкото момиченце на Анди и Джийн Робъртс, бебето, което Анди никога не видя, щеше да навлезе в обществото на Ню Йорк, макар и в *покрайнините* му; това бе важно събитие и за двете... за Тана... и особено за Джийн... Това щеше да е най-важният миг в живота ѝ. Тя си спомни бала на Ан. Бе планирала всеки изящен детайл и нито за миг не си бе и помисляла, че един ден и Тана щеше да бъде представена в обществото.

— Съжалявам, мамо...

— Наистина трябва да съжаляваш. И мисля, че трябва да напишеш на Артър едно мило писъмце. Да му кажеш какво означава това за теб.

Искаше ѝ се да изпищи в слушалката. Какво, по дяволите, означаваше това за нея? Че някой ден щеше да си намери богат съпруг? Че кои го беше еня за това? Що за постижение бе да правиш реверанси на някакъв тъп бал и тълпа пияници да те зяпа като маймуна? Тя дори не знаеше с кого щеше да отиде, дори само при мисълта за кавалера си потръпна. През последните си две години в училище бе излизала с дузина различни момчета, но с никого работата не бе на сериозно, а след случилото се през юни в Гринуич не искаше да излиза изобщо с никого.

— Трябва да затварям, мамо.

Изведнъж страшно ѝ се прииска да затвори телефона, а когато се върна в стаята, изглеждаше потисната. Шарън вдигна очи да я погледне. Пак си лакираше ноктите. Това си бе едно постоянно занимание и за двете. Напоследък бяха се спрели на бежовия лак — *Шоу хет* от *Фаберже*.

— Да не би да каза *не*?

— Каза *да*.

— Тъй ли? Изглеждаш тъй, сякаш някой току-що ти е пукнал балончето.

— Мисля, че тя направи тъкмо това — Тана се тръшна на леглото със сила. — По дяволите! Накарала проклетия си приятел да ме впише в списъка на някакъв тъп бал за представяне пред обществото. Боже мой, Шар, чувствам се като пълна глупачка.

Шарън я изгледа и избухна в смях.

— Искаш да кажеш, че ще бъдеш представена като една млада дама, така ли, Тан?

— Малко или много — да. — Тана изглеждаше притеснена и изстена пред приятелката си. — Как можа да ми стори това, а?

— Може да се окаже приятно.

— За кого? И къде, по дяволите, е смисълът? То си е като едно стадо. Побутват те насам-натам с остена, облечена в бяла рокля, запознават те със сума пияници и очакват да си избереш за съпруг някого от тълпата. Много хитро, нали? — Изглеждаше бясна и Шарън остави лака.

— С кого ще отидеш?

— Не ме питай. Тя искала Били Дърнинг да ми кавалерства, но, слава богу, той няма да е в града.

— Бъди благодарна и на толкова — Шарън я погледна многозначително.

— Благодарна съм. Но всичкото това изглежда като някакъв фарс.

— Така е с много неща в живота.

— Не бъди толкова цинична, Шар.

— Не бъди толкова глупава, Тан. Ще ти се отрази добре.

— Кой твърди това?

— Аз го твърдя — Шарън се приближи и се опита да я фиксира с поглед. — Тук живееш като монахиня.

— Ти — също. И какво от това?

— Аз нямам друг избор — Том изобщо не й се бе обаждал след случилото се, то си беше и извън възможностите му, Шарън знаеше и разбираше това. Тя не бе и очаквала нещо повече от него. Но от това животът й в *Грийн Хил* не ставаше по-интересен. — А ти имаш.

— Няма значение.

— Трябва да започнеш да излизаш отново.

— Не, не трябва. — Тана я погледна право в очите. — Изобщо не съм длъжна да правя нещо, което не искам. На осемнадесет години

съм и съм свободна като птичка.

— Като куцо пате — изгледа я втренчено Шарън. — Върни се отново на земята, Тан.

Тана не отвърна нищо. Влезе в банята, която бе обща за тяхната и за съседната стая, и не излезе от нея цял час.

— Държа на онова, което казах — гласът на Шарън прозвуча дрезгаво в тъмната стая; и двете вече си бяха легнали.

— Кое?

— Онова — че трябва да започнеш отново да излизаш.

— Ти — също.

— Някой ден и това ще стане — въздъхна Шарън. — Може би по празниците, като съм си у дома. Тук няма с кого да изляза — и тя се засмя. — По дяволите, Тан, не знам защо изобщо се оплаквам. Имам поне теб.

Тана й се усмихна, сетне побъбриха няколко минути, преди да потънат в сън.

През следващата седмица Тана отиде с нея във Вашингтон. На гарата ги посрещна бащата на Шарън, Фрийман Блейк и Тана моментално бе поразена от това колко висок и красив бе той. Изглеждаше царствено — с гордо, красиво скулптирано лице с почти махагонов цвят, с широки рамене и с безкрайно дълги крака, като Шарън. Усмивката му бе топла, с блестящи бели зъби; той моментално привлече дъщеря си и я притисна силно. Знаеше колко много бе преживяла през последната година, беше се справила като истинска шампионка, както и бе очаквал, затова бе толкова горд с нея.

— Здравсти, скъпа, как е училището?

Тя извъртя очи и се обърна бързо към приятелката си.

— Тана, това е татко, Фрийман Блейк. Тате, това е Тана Робъртс, моята съквартирантка в *Грийн Хил*.

Той разтърси ръката на Тана с мощно ръкостискане, а докато пътуваха към дома им, тя бе омаяна от очите и гласа му. Съобщаваше на Шарън последните местни новини — за новия, още по-важен пост на майка й, за поредния голям роман на брат й Дик, за ремонта на къщата, за новороденото бебе на съседите им, за новата си книга. Беше си едно топло и приятелско бърборене, което трогна Тана и тя почувства завист за начина на живот, на който очевидно се радваше

Шарън. Изпита същото чувство още по-силно и по време на вечерята същата вечер — в приятната трапезария в колониален стил.

Имаха красива къща с огромна ливада и заден двор, три коли в гаража, едната, от които — *кадилакът*, управляван от Фрийман, въпреки заяжданията на приятелите му. Но той си признаваше, че винаги бе искал да кара *кадилак кабриолет* и в крайна сметка го бе постигнал.

Очевидно и четиримата се чувстваха много близки, а Тана намери Мириам за много повече от страхотна. Беше толкова умна и така пряма, че дъхът на човек секваше, а тя от своя страна пък очакваше непрестанно и другите да дадат всичко от себе си. Човек никога не се чувстваше защитен от въпросите ѝ, от изискванията ѝ, от изпитателния ѝ поглед.

— Сега разбра ли какво имах предвид? — Каза ѝ Шарън, когато останаха насаме на горния етаж. — Все едно си зад банката за свидетелски показания, дори и когато просто вечеряш с нея.

Тя бе поискала да научи всичко, което Шарън бе свършила през последните два месеца, бе се заинтересувала от инцидентите с Том в киното и с Тана в кафенето след това.

— Така е, защото отдава внимание на всичко, Шар... на всичко.

— Знам. И това ме подлудява. Тате е също толкова умен като нея, за бога, но е толкова по-умерен във всяко отношение.

Така беше, той разказваше изящни истории, караше всички да се смеят, успяваше да накара всички да се чувстват удобно и спокойно, да бъдат близки, да усетят неразрушимата връзка помежду им. Тана бе забелязала, че това бе продължило цялата вечер и си помисли, че той бе най-забележителният мъж, когото бе срещнала през живота си.

— Той е един невероятен човек, Шар!

— Знам.

— Миналата година прочетох една от книгите му. Като се върнем у дома, ще прочета и всички останали.

— Ще ти ги дам.

— Само ако успея да получа комплект с автографи — и двете се разсмяха, а след миг Мириам почука на вратата, обезпокоена дали се чувствали добре.

— Имате ли всичко, от което се нуждаете?

Тана ѝ се усмихна почти свенливо.

— Аз — да. Благодаря ви много, мисис Блейк.

— Няма защо. Толкова се радваме, че дойде — усмивката ѝ бе дори по-ослепителна от тази на Шар, очите ѝ бяха живи, разбиращи всичко, почти плашещи, защото пронизваха толкова надълбоко. — Харесва ли ти *Грийн Хил*!

— Да. Много. Преподавателите са много интересни — ала в гласа ѝ липсваше ентузиазъм и Мириам веднага усети това.

— Но?

Тана се усмихна. Беше много умна. Страхотна.

— Атмосферата не е така топла, както очаквах.

— И защо е така?

— Не знам. Момичетата изглеждат са разделени на групички.

— А вие двете?

— Повечето време сме заедно...

Шарън погледна Тана и се усмихна, а Мириам не изглеждаше недоволна. Помисли се, че Тана бе умно момиче, в което имаше голям потенциал. Далеч по-голям, отколкото предполагаше самата Тана. Имаше бърза реакция, беше умна, понякога — забавна, но и внимателна, разумна. Някой ден щеше да разцъфти и, когато това станеше, единствен Бог знае какво щеше да стане.

— Може би тъкмо в това ви е проблемът тогава, момичета. Тана, колко други приятелки имаш в *Грийн Хил*?

— Само Шар. И в час сме повечето време заедно. Пък и делим една и съща стая.

— И навярно си наказана за това. Сигурна съм, че го разбираш. Щом най-близката ти приятелка е единствената негърка в колежа, то те непременно ще те накажат, нали разбираш?

— За какво?

— Не бъди наивна.

— Не бъди толкова цинична, мамо — тонът на Шарън прозвуча неочаквано обезпокоено.

— Може би е крайно време и двете да пораснете.

— Какво, по дяволите, имаш предвид? — избухна Шарън. — По дяволите, прибрах се вкъщи едва преди девет часа и ти вече ме погна с речите и кръстоносните си походи.

— Не държа никакви речи. Просто ви казвам да погледнете фактите в очите — тя ги изгледа и двете. — Не можете да скриете

истината от мен, момичета. Не е лесна работа да си чернокож в наши дни... или да си приятелка на чернокожи... и двете ще трябва да осъзнаете това и да сте готови да платите цената, ако искате приятелството ви да продължи.

— Не можеш ли да направиш нещо, без да го превръщаш в политически акт, мамо?

Мириам я погледна, а сетне — и приятелката ѝ.

— Искам, преди да се върнете в училище, в неделя вечерта да направите нещо за мен, и двете. Тази неделя във Вашингтон ще говори един мъж. Той е един от най-необикновените мъже, които познавам — името му е Мартин Лутър Кинг — и искам да дойдете с мен и да чуете онова, което ще каже.

— Защо? — Шарън все още я гледаше ядно.

— Защото това ще е нещо, което никоя от вас няма да забрави през целия си живот.

Докато пътуваха към Южна Каролина късно вечерта, Тана още мислеше за това. Мириам Блейк се бе оказала права. Той бе най-мечтателният човек, когото тя бе слушала. Караше всички останали да изглеждат глупави и слепи; минаха часове, преди тя да съумее да заговори за това, което бе чула. Прости слова за това да бъдеш чернокож и приятел на чернокожи, за човешките права и за равенството между всички хора. Сетне пяха някаква песен, поклащайки се заедно, стиснали ръцете си. Един час след като напуснаха Вашингтон, тя погледна Шарън.

— Беше удивителен, нали?

Шарън кимна, замислена отново върху думите му.

— Знаеш ли, чувствам се ужасно тъпо просто да се, връщам в колежа. Чувствам, че би трябвало да направя нещо.

Тя облегна главата си на облегалката и затвори очи, а Тана се взря през прозореца в тъмната нощ, докато се носеха на юг. Навярно поради това думите му звучаха в съзнанието ѝ, сякаш още по-значителни, отколкото всъщност бяха. Тъкмо там, *на юг*, ставаха тези неща — там хората бяха уязвявани, пренебрегвани, обиждани.

Мислите блуждаеха в съзнанието ѝ и тя се сети пак за бала, уреждан от майка ѝ, а двете неща бяха толкова диаметрално

противоположни, че просто не можеха да се вместят едновременно в ума ѝ. Когато Шарън отвори отново очи, Тана я гледаше внимателно.

— Какво ще направиш? — Човек наистина трябваше да стори нещо, след като е чул думите му. Просто нямаше друг избор. Дори и Фрийман Блейк се бе съгласил с това.

— Още не знам. — Шарън изглеждаше уморена, но бе мислила върху това, откакто бяха отпътували от Вашингтон. С какво би могла да помогне... в Йолан... в *Грийн Хил*... — Ами ти?

— И аз не знам — въздъхна Тана. — Всичко, което мога, предполагам. Но ще ти кажа, след като чух доктор Кинг да говори, разбрах едно нещо... това празненство в Ню Йорк, за което майка ми ме насилва, е най-тъпото нещо, което мога да си представя.

Шарън се усмихна. Наистина не можеше да твърди обратното, но нещата си имаха и друга страна. По-дребномащабни, по-човешки.

— Ще ти се отрази добре.

— Съмнявам се.

Двете момичета се усмихнаха една на друга. Пристигнаха в Йолан и взеха едно от двете таксита на града до *Грийн Хил*.

[1] Бал с танци. — Б.пр. ↑

ШЕСТА ГЛАВА

В два следобед на 21 декември влакът навлезе с грохот в гара Пенсилвания и Тана забеляза, че валеше слаб сняг. По тази причина всичко изглеждаше съвсем като за Коледа, почти като в приказка, ала въпреки това, докато си събираше багажа и си пробиваше път през тълпата да намери такси, тя осъзна колко потисната бе от това, че се връщаше у дома. Веднага се почувства гузна към Джийн, знаеше, че не бе справедлива, но би желала по-скоро да бъде някъде другаде, отколкото да се връща у дома и да присъства на бала в нейна чест. А знаеше колко много се вълнуваше майка ѝ.

През последните две седмици ѝ бе звънила по телефона почти всяка вечер да ѝ говори за гостите, за цветята, за украсата на масите, за кавалера ѝ, за роклята ѝ. Сама бе избрала роклята, изящна бяла коприна, общита с бял сатен, с миниатюрни бели мъниста, бродирани като цветя по подгъва. Струваше цяло състояние и Артър ѝ бе казал да я пише на неговата сметка в *Сакс*.

— Той е толкова добър към нас, мила — докато пътуваше към апартамента с таксито, Тана можеше да затвори очи и да си представи лицето на майка си, докато изрича тези думи... Защо, защо бе тъй безгранично благодарна към него! Какво, по дяволите, бе направил за нея, освен гдето му работеше до смърт, освен гдето го чакаше всичките тези пъти, когато той не идваше, докато Мери бе жива и сега дори, пак най-важният за нея бе той. Е, щом толкова много обичаше Джийн, защо по дяволите, не се ожени за нея!

Тана се чувстваше угнетена, щом си помислеше и за това. Всичко бе един дяволски фарс... майка ѝ и Артър, колко *добри* бяха Дърнингови към тях, да, да, така, както Били бе добър към нея... А и празненството, на което тя трябваше да отиде следващата вечер.

Бе поканила едно момче, което познаваше от години и никога не бе харесвала, но той бе най-подходящият тип за подобен случай. Чандлър Джордж Трети. Беше ходила с него на танци няколко пъти, беше се отегчавала до смърт, но знаеше, че майка ѝ щеше да бъде

доволна. Знаеше също, че щеше да прекара отвратително, но нямаше друг изход.

Когато влезе, апартаментът бе тъмен. Джийн още бе на работа, и Тана се огледа. Всичко ѝ се виждаше постарому, само — някак си по-малко и по-мрачно, отколкото го помнеше. Когато тази мисъл я споходи, тя ѝ се стори донякъде несправедлива. Знаеше какви усилия костваше на майка ѝ поддържането на един добър дом и за двете, винаги бе било така. Но Тана усещаше, че нещата вече не бяха същите, сякаш тя незабележимо се бе променила и вече не се вписваше в познатата, комфортна обстановка. Улови се, че мисли за удобната къща на Блейкови във Вашингтон, за това колко много ѝ се хареса пребиваването в нея. Не беше претенциозна, като дома на Дърнингови, но бе топла, красива и *истинска*. Липсваха ѝ и семейство Блейк, особено Шарън. Тана я бе гледала как слиза от влака, изпитваща мъка, сядаш губеше най-добрата си приятелка, а Шарън се бе обърнала веднъж, за да ѝ се усмихне широко и да ѝ помахна, но в следващия миг вече бе изчезнала. Влакът продължи на север и ето че тя бе вече тук, готова сякаш да се разплаче, докато подреждаше чантите в стаята си.

— Това моето момиченце ли е?

Входната врата се затръшна и гласът на Джийн иззвънтя, докато Тана се обръщаше изплашена. Ами ако майка ѝ можеше да прочете мислите ѝ, да види колко неловко се чувстваше просто с присъствието си тук!

Джийн обаче не забеляза нищо подобно, всичкото, което виждаше, бе обичната ѝ дъщеря. Прегърна я силно, сетне отстъпи крачка назад.

— Господи, добре изглеждаш.

Джийн също изглеждаше добре. Бузите ѝ бяха порозовели от студа, косите ѝ бяха бръснати от снега, а очите ѝ бяха големи и тъмни. Беше толкова развълнувана, че дори не се съблече, а веднага изтича в стаята си и се появи с роклята на Тана. Изглеждаше много изящна на обшитата със сатен закачалка, с която я бяха доставили. Приличаше много на булчинска рокля и Тана се усмихна.

— Къде е воалът?

Майка ѝ също се усмихна.

— Човек никога не знае. Може би ще дойде след това.

Тана се засмя и поклати глава при тази мисъл.

— Хайде сега да не прибързваме. Още съм само на осемнадесет.

— Това нищо не означава, скъпа! Нали знаеш, можеш да срещнеш мъжа на мечтите си и утре вечер. А след това — кой знае...

Тана я погледна с невярващ поглед. Нещо в очите на Джийн ѝ казваше, че тя сериозно мислеше така.

— Нима наистина го мислиш, мамо?

Джийн Робъртс отново се усмихна. Чудесно бе, че виждаше отново Тана, а и като гледаше сега роклята, знаеше колко красива щеше да изглежда, облечена с нея. Победа, пълна победа.

— Ти си красиво момиче, Тана. Някой младеж ще бъде голям късметлия да те вземе за жена.

— Но няма ли да се разстроиш, ако го срещна сега?

— Защо? — Тя изглежда не разбираше и Тана бе потресена от това.

— Ами само на осемнадесет съм. Не искаш ли да продължа с колежа и да постигна нещо?

— Нали това правиш в момента.

— Но то е само началото, мамо. Като завърша първите две години в *Грийн Хил* искам да продължа и да следвам някъде другаде.

Джийн се намръщи.

— Няма нищо лошо в това да се омъжиш и да родиш деца.

— Това ли е всъщност целта на цялата работа? — Неочаквано на Тана ѝ се догади. — Всичките тези глупотевини за бала... са все едно нещо като разпродажба на роби, нали така?

Джийн Робъртс изглеждаше потресена.

— Тана, това, което каза, е *ужасно*.

— Да, ама е *вярно*, нали? Всичките тези млади момичета, строени, правещи реверанси като глупачки, докато ги оглежда тълпа от мъже... — Тя присви очи, сякаш момичетата бяха строени пред нея — ... я да видя, ще взема... ей онази там. — Отново отвори широко очи, изглеждаше разстроена. — По дяволите, в живота сигурно има и по-важни неща.

— Казваш го така, че някак си звучи гадно, *а то не е* така. То си е една хубава традиция, която означава много за всички. — *Не, не е така, мамо, поне не и за мен... а само за теб...* Но не можеше да намери сили да изрече тези думи. Джийн я погледна, беше нещастна.

— Защо ти е толкова трудно всичко това? Ан Дърнинг имаше подобен бал преди четири години и прекара чудесно.

— Радвам се за нея. Но аз *не* съм Ан. — Освен всичко друго, например, не бе забягнала в Италия с някакъв натрапник, който впоследствие трябваше да бъде купен.

Джийн въздъхна и седна, поглеждайки Тана отдолу нагоре, от равнището на стола си. Не беше я виждала три месеца и вече усещаше растящото между двете напрежение.

— Защо просто не се отпуснеш и не се забавляваш, Тана? Човек никога не знае, може да срещнеш някой, който да ти хареса.

— Не искам да срещам никой, който да ми *хареса*. Дори не искам и да отида, мамо.

Когато я погледна, очите на Джийн бяха пълни със сълзи и тя просто не можеше да понесе изражението на лицето ѝ.

— Исках просто ти... исках ти да прекараш...

Тана се наведе и я прегърна силно.

— Съжалявам, мамо. Съжалявам много... знам, че ще е красиво.

Джийн ѝ се усмихна през сълзи и я целуна по бузата.

— Едно нещо е сигурно — ти ще бъдеш красива, скъпа.

— Би трябвало да бъда, с тази рокля. Сигурно ти е струвала цяло състояние. — Беше трогната, но разходите ѝ се сториха напълно безсмислени. По-добре да бяха купили дрехи, които можеше да носи в колежа. Непрекъснато вземаше назаем от Шарън.

Джийн ѝ се усмихна:

— Тя е подарък от Артър, скъпа!

Тана усети как стомахът ѝ се свива на топка. Още една причина да му е *признателна*. Писнало ѝ бе от Артър и подаръците му.

— Не биваше да прави това — очевидно Тана далеч не беше очарована и Джийн не можеше да разбере защо, освен може би заради това, че Тана винаги я бе ревнувала от него.

— Той искаше да си облечена в красива рокля.

А тя наистина бе красива. Застанала пред огледалото на следващата вечер с тупирана и вдигната нагоре коса, направена по същия начин, по който майка ѝ бе видяла да си я прави Джаки Кенеди на една снимка във *Вог*, с красивата копринена рокля, тя изглеждаше като принцеса от приказките с големите си зелени очи и падащата на

вълни златна коса. Очите на Джийн се изпълваха със сълзи само като я погледнеше. Беше толкова изящна!

Малко по-късно пристигна да я вземе Чандлър Джордж и Джийн излезе с тях. Артър ѝ бе казал, че щял да се опита да дойде, но не бил сигурен, че ще успее. Тази вечер имало вечеря, на която трябвало да присъства, но щял да направи *всичко възможно* да дойде.

Тана не каза нищо по този въпрос, докато пътуваха с таксито, но бе чувала тази реплика и преди и знаеше, че тя няма никакво значение. Същите думи се отнасяха и за Коледа, и за Деня на благодарността, и за рождените дни на Джийн през всичките тези години. Обикновено *всичко възможно* означаваше, че няма да дойде, вместо него щяха да пристигнат букет цветя, телеграма или писмо. Пред очите ѝ винаги бе посърналото лице на майка ѝ в подобни случаи, ала тази вечер то не бе такова.

Джийн бе прекалено възбудена, за да се безпокои толкова за Артър. Тя пърхаше като квачка и скоро се присъедини към група майки в единия край на дългия бар. Бащите също се бяха сбрали, имаше и групички доброжелатели, стари семейни приятели, но залата бе изпълнена предимно с млади хора, на годините на Тана, момичета в розови рокли, или от червен сатен, или яркозелен, само дузина бяха с бели рокли, купени от родителите им специално за тази вечер.

Бяха ято най-различни девойки, щяха да им трябват години, преди лицата им да изтънеят и талиите им да се загладят. Момичетата на подобна възраст са определено незабележителни и затова Тана изпъкваше така силно. Беше висока и стройна и държеше главата си изправена високо.

От другия край на залата Джийн я гледаше с неприкрита гордост. Когато дойде най-важният миг и барабаните забиха и всяко момиче бе изведена от баща си да направи реверанс на гостите, по бузите на Джийн потекоха несдържани от нищо сълзи. Беше се надявала Артър Дърнинг да успее да дойде до този момент, дори се бе *осмелила* да се надява *той* да я изведе. Но той не успя, разбира се. Беше сторил достатъчно за тях, не можеше да очаква повече от него.

Тана се появи, изглеждаше нервна, изчервила се, под ръка с Чандлър Джордж. Правеше реверансите красиво, свеждайки поглед, а сетне изчезна в тълпата, а скоро музиката отново засвири.

Беше се случило, *свършило* се бе. Тана бе официално представена пред обществото. Огледа залата след това и се почувства като кръгла идиотка. Не изпита оживление, трепет, романтично вълнение, тръпки по гръбнака си. Беше го направила, защото майка ѝ искаше да го стори и то се бе свършило. Бе благодарна на хаоса, който последва, защото ѝ даде възможност за известно време да се изгуби в тълпата.

Чандлър изглежда се бе влюбил до уши в едно закръгленко червенокосо момиче със сладка усмивка и рокля от бяло кадифе, много сложна изработка, а Тана дискретно изчезна, предоставяйки му възможността да преследва целта си. Тя просто се мушна в една ниша и се строполи на стола. Отметна глава назад, затвори очи и въздъхна, доволна, че е далеч от всичко това — от музиката, от хората, от Чандлър, когото не можеше да понася, далеч от отчайващо самотното изражение на гордост по лицето на майка ѝ.

Тана отново въздъхна просто като си помисли за това и подскочи едва ли не до тавана, когато чу един глас.

— Не може да е чак толкова зле.

Отвори очи, за да види як, тъмнокос младеж със зелени като нейните очи. В изражението му имаше нещо развратно, усещаше се дори по черната му вратовръзка, по атмосферата, която цареше около него, докато я гледаше от горе на долу, стиснал чаша в ръка, усмихнат цинично, докато кичур черна коса падаше върху едното му смарагдово око.

— Отегчена ли си, хубавице? — Беше и саркастичен, и забавен, а Тана внимателно кимна объркана и избухна в смях.

— Хвана ме — погледна го в очите и се усмихна. Имаше чувството, че го бе срещала някъде, но не можеше да се сети къде. — Какво да кажа, пълна скука.

— Точно така е. *Оглед на добитъка*. Участвам всяка година. — Не изглеждаше обаче да го е правил много дълго. Въпреки изискания си вид, не изглеждаше много възрастен.

— Откога го правиш?

Той се ухили по момчешки.

— Втора година ми е. Всъщност, тази година трябваше да ми е първата, но ме поканиха на котилйона миналата година по грешка. И на всички останали балове за представяне пред обществото, така че

отидох и на всичките — той извъртя очи, усмихнат. — Пълна скръб — а сетне, като я огледа одобрително, отпи от скоча си.

— А ти как намери пътя си дотук?

— С такси — усмихна му се мило тя и се ухили.

— Чудно кавалерче си имаш — в думите му отново прозвуча сарказъм и тя се усмихна. — Сгодена ли си вече за него?

— Не, благодаря.

— Това показва наличие на поне минимум здрав разум от твоя страна.

Говореше съвсем лаконично, с акцента на висшата класа, а в същото време сякаш се надсмиваше над всичко и на Тана това ѝ се понрави. В младежа имаше нещо жестоко, независимо колко порядъчен изглеждаше и колко добре бе облечен. В същото време у него се прокрадваше шокираща непочтителност, която идеално съвпаднаше с настроението ѝ.

— Значи познаваш Чандлър, така ли?

Младежът отново се усмихна.

— Ходихме в един и същ пансион две години. Страхотно играе скуош, на бридж е пълен трап, държи се прилично на тенискорта, пропадна по математика, история и биология, а между ушите му няма нищо.

Тана не можа да се сдържи и да не се разсмее. В крайна сметка и тя не го харесваше, а това бе почти хирургически точен, макар и не особено любезен, негов портрет.

— Доста точно. Не е много мило, но точно.

— Не ми плащат да съм мил. — Той отново сръбна от питието си, закачливо изгледа и одобри деколтето и тънкия ѝ кръст.

— Нима ти плащат да вършиш нещо?

— Още не, всъщност — той ѝ се усмихна благосклонно. — И при добър късмет никога няма да ми плащат.

— Къде учиш?

Той се намръщи, сякаш бе забравил нещо някъде, а сетне се взря разсеяно в нея.

— Знаеш ли... май не мога да си спомня. — Той отново се усмихна, а тя се почуди какво ли означаваха думите му. Може би изобщо не ходеше в колеж, макар че не изглеждаше на подобен тип. — Ами ти?

— В Грийн Хил.

Отново се появи закачливата му усмивка, с приповдигната вежда.

— Колко подобаващо за една дама! Какво ще специализираш? Управление на южна плантация или поднасяне на чай?

— И двете — тя се ухили и стана. — Аз поне ходя на училище.

— Най-много още две години. А сетне, принцесо? Или тази вечер е предназначена тъкмо за това? Големият лов за съпруг номер едно — той имитира, че говори през мегафон: — Моля всички кандидати да се подредят до отсрещната стена. Всички здрави, млади, бели мъжкар с подходящ произход... носете биографиите на бащите си, ще искаме също така да узнаем къде сте учили, кръвната ви група, имате ли шофьорски книжки, колко голямо е личното ви наследство и кога ще можете да го получите... — Тя се смееше на казаното от него, а той сниши глас и попита: — Открила ли си вече някой подходящ или си прекалено лудо влюбена в Чандлър Джордж?

— Страшно.

Тя пое бавно към главната бална зала, следвана от него. Влязоха тъкмо навреме, за да видят как кавалерът ѝ се целуваше с пухкавото червенокосо момиче в далечния край на залата.

Високият, симпатичен младеж се обърна помрачнял към Тана.

— Имам лоша новина за теб. Мисля, че си на път да бъдеш зарязана, принцесо.

Тя сви рамене и го погледна в зелените, толкова прилични на нейните очи.

— Тяхна си работа! — Очите ѝ се смееха. Пет пари не даваше за Чандлър Джордж.

— Искаш ли да танцуваш?

— Разбира се.

Той я завъртя умело по дансинга. У това момче имаше нещо твърде решително и светско, несвойствено за младостта му. Човек имаше чувството, че го е виждал някъде, макар че Тана не можа да се сети къде, дори не знаеше кой бе той, обстоятелство, от което той я избави в края на първия танц.

— Между другото, как се казваш, принцесо?

— Тана Робъртс.

— Името ми е Хари. — Той я погледна, ухилен по момчешки и най-неочаквано ѝ се поклони дълбоко. — Всъщност — Харисън Уинслоу Четвърти. Но и просто Хари ще свърши работа.

— Трябва ли да бъда потресена? — Тя беше впечатлена, но не искаше да му достави удоволствието той да го разбере.

— Само ако четеш редовно светските хроники. Харисън Уинслоу Трети обикновено се прави на глупак из градовете по целия свят... най-често в Париж и Лондон, Рим, ако има време... Гщаадт, Сент Мориц... Мюнхен, Берлин. И Ню Йорк, когато няма никакъв друг избор и трябва да води битка с настоятелите, които баба ми натовари да управляват имението ѝ. Но на него Щатите много не му се нравят, на мен — също, ако това изобщо има значение. — Тонът му бе равен и монотонен.

Тана го наблюдаваше и се чудеше какво всъщност изпитваше вътрешно, ала още нямаше представа. — Майка ми почина, когато бях четиригодишен. Не я помня изобщо, с малки изключения, когато се завръща като вълна... като парфюм... или като звук, смехът ѝ на стълбите, когато двамата излизаха... роклята, която ми напомня за нея, но това навярно е невъзможно. Тя се самоуби. *Крайно неустойчива*, както казваше баба ми, *но едно красиво парче*. А горкият татко си ближе раните оттогава насам... забравих да спомена Монако и Сен Жан Кап Фера. И там си ближе раните. С помощнички, разбира се. Има една постоянна, която паркира в Лондон през по-голямата част от годината, една много симпатична в Париж... една, с която обича да ходи на ски... едно китайче в Хонконг. Вземаше ме със себе си, когато не бях на училище, но накрая станах прекалено неговорчив и престана. Такива ми ти работи... — Погледът му се зарея нанякъде. — Но както и да е — очите му се фокусираха отново върху Тана и той ѝ се усмихна цинично, — ето кой е Харисън Уинслоу, или поне един от тях.

— А ти? — Тонът ѝ бе мек, а очите — тъжни.

Беше ѝ казал повече, отколкото бе възнамерявал. Но бе изпил вече четвъртия си скоч и макар това да не се отрази на краката му, докато танцуваха, питието бе развързало езика му; не че това имаше някакво голямо значение за него. Всички в Ню Йорк знаеха кои бяха Уинслоу — баща и син. Но синът поне не бе имал време да

усъвършенства всичките умения на баща си. Не беше много по-възрастен от нея, в крайна сметка. Той сви рамене.

— Работя по въпроса — и сетне отново се усмихна. — Внимавай, хубавице! Пази се!

И след тези думи той я грабна отново и я завъртя на дансинга, а тя забеляза, че майка ѝ ги наблюдаваше. Гледа ги дълго, сетне попита някой кой бе младежът и не изглеждаше недоволна от отговора.

— Често ли се виждаш с баща си?

Тя още мислеше за казаното от него, докато се въртяха на дансинга. Изглежда живееше самотно... пансион... майка му се самоубила като бил на четири години... бащата повечето обикаля света и очевидно бе развратник.

— Всъщност не. Той няма време. — В този миг тонът му бе съвсем момчешки и тя го съжали, но той бързо се съвзе. — Ами ти? Каква е твоята история, Тана Робъртс, като оставим настрана факта, че имаш плачевен вкус към мъжете? — Той хвърли поглед към Чандлър Джордж, притиснал червенкосата главица към себе си, и двамата се разсмяха.

— Не съм омъжена, на осемнадесет съм и съм в колежа *Грийн Хил*.

— Господи, каква скука! Нещо друго? Някакви големи любви? Лицето и моментално се вкамени и той забеляза това.

— Не.

— Отпусни се. Имам предвид други, а не Чандлър, разбира се. — Тя малко се поуспокои. — Макар че трябва да признаем, че той е трудно отразим. — Горкото момче, и двамата се държаха гадно с него, но той бе най-скучния младеж, когото тя познаваше и бе лесна плячка за насмешките на познатите си. — Да видим сега какво още имаме... Родители? Незаконни деца? Кучета? Приятели? Хобита? Почакай — той се потупа по джобовете, сякаш, бе изгубил нещо. — Тук някъде трябваше да имам въпросник.

И двамата се разсмяха.

— Да на всички въпроси...? Не на всички въпрос...?

— Една майка, нямам кучета и незаконни деца.

Изражението му бе тъжно.

— Разочарован съм от теб. Мислех си, че ще се представиш по-добре. — Музиката взе да утихва и Хари се огледа. — Каква тълпа от

досадници! Не искаш ли да отидем някъде, да хапнем по някой сандвич, да пийнем?

Тя се усмихна:

— Бих искала, но ще трябва ли да вземем и Чандлър?

Разсмя се, а Хари се поклони:

— Остави това на мен.

Той изчезна и се появи отново с жестока усмивка на лице.

— О, господи, какво направи?

— Казах му, че си разстроена от начина, но който се държа цяла вечер с онази червенокоса мацка, и че ще трябва да те отведе при психиатъра ти...

— Не, не би могъл...

— Да, така му казах. Всъщност му казах, че ти е дошло просветлението и си предпочела мен. Той те поздравява за добрия ти избор и забягна с малката си пухкава приятелка.

Каквото и да му бе казал Хари, Чандлър весело им помаха, докато си тръгваше с червенокосата, така че очевидно не бе засегнат.

— Трябва да кажа нещо на майка си, преди да тръгнем. Имаш ли нещо против?

— Съвсем не. Е, всъщност имам, но предполагам, че нямам друг избор.

Той обаче се държа добре, когато Тана го представи на Джийн, изглеждаше съвсем порядъчен и по вкуса ѝ; те си тръгнаха от бала, а Джийн се върна сама у дома. Така ѝ се искаше Артър да бе дошъл да ги види... Беше прекрасна вечер, а очевидно Тана се бе забавлявала отлично. И си тръгна от бала с Хари Уинслоу. Четвърти. Джийн знаеше, кой бе той или поне бе чувала името.

— Ами твоят старец? — Той протегна крака в таксито, след като даде на шофьора адреса на ресторант 21. Било любимото му заведение, когато бил в града, това направи силно впечатление на Тана. Беше ѝ далеч по-забавно, отколкото да излиза с Чандлър Джордж. А и толкова отдавна не бе излизала с момче, беше забравила как се чувства човек в такива случай, пък и никога не бе ходила с момчета в подобни заведения. Обикновено вземаха по някоя пица в кафетериите на Второ авеню.

— Баща ми е починал, преди да се родя, по време на войната.

— Много умно от негова страна. Така раздялата е по-малко мъчителна. — Тези думи я накараха да се почуди защо се бе самоубила майка му, но не би посмяла да попита. — Майка ти омъжи ли се отново?

— Не — Тана колебливо поклати глава и рече: — Има си приятел.

Той отново закачливо повдигна вежда.

— Женен ли е?

Тя се изчерви силно, но той не забеляза.

— Защо мислиш така?

— Просто предполагам. — Беше направо невъзможен, на човек му се приискваше да го зашлеви, ако не се държеше така по момчешки и не бе в същото време толкова симпатичен. А беше и тъй открито дързък, че някак си думите му не прозвучаха грубо. — Прав ли съм?

При друг случай тя не би го признала пред никого, но сега го стори.

— Да, или поне бе женен дълго време. От четири години вече е вдовец, а все още не се е оженил за нея. Той наистина е един егоист, копелето. — Това бяха най-острите думи, които бе изричала публично по негов адрес, дори и пред Шарън, в колежа.

Ала Хари не се стресна от тях.

— Повечето мъже са такива. Да видиш моя старец. Остава ги, без да му мигне окото най-малко четири пъти седмично, просто да си поддържа формата.

— Изглежда ми симпатичен.

— Не е — очите на Хари станаха сурови. — Той се интересува само от едно нещо. *От себе си*. Никак не е чудно, че се е самоубила.

Той никога нямаше да прости на баща си за това и Тана я заболя сърцето за него. Таксито спря пред 21, Хари плати и двамата слязоха от колата. Само миг по-късно потънаха в оживлението на изключителния ресторант.

Тана бе идвала тук само веднъж, вечерта след зрелостния си празник; харесваха ѝ играчките, които висяха над бара, групите добре облечени хора, успя дори да разпознае веднага две кинозвезди. Оберкелнерът се втурна радостно към Хари, доволен, че го вижда отново. Очевидно това бе любимото му заведение и той непрестанно ходеше в него.

Останаха за малко на бара, сетне отидоха до масата си, Хари си поръча *стек тартор*, а Тана — *яйца бенедиктин*.

Докато посрѣбваха от шампанското *Луис Рьодерер*, което Хари бе поръчал, той забеляза, че лицето ѝ бе напрегнато. Гледаше към една маса, където очевидно се забавляваха добре, в компанията бе един по-възрастен мъж, прегърнал доста младо момиче. Хари наблюдаваше лицето ѝ, сетне я погледна в очите и я потупа по ръката.

— Нека отгатна... някоя стара любов? — Беше учуден, че си падаше по по-възрастни мъже. Не изглеждаше от този тип.

— Не и *моя*.

И той инстинктивно разбра.

— Приятелят на майка ти ли е?

— Казал ѝ, че тази вечер има бизнес вечеря.

— Може и такава да е.

— Не ми се вярва — като се извърна отново към Хари, го гледаше вече сурово. — Това, което най-много ме дразни, е, че в нейните очи той не би могъл да стори нищо лошо. Винаги му намира извинения. Седи си, чака го и му е така дяволски благодарна.

— От колко време са заедно?

— От дванадесет години.

Той потрепери.

— Господи, ами това е страшно много!

— Аха — Тана отново погледна злобно към Артър.

— Но изглежда малко се е отразило на начина му на живот.

Като го гледаше, тя отново се сети за Били и извърна глава, сякаш да прогони тази мисъл, но Хари забеляза неочакваната болка, стаена в очите ѝ.

— Не го вземай толкова присърце, принцесо! — Тонът му ѝ прозвуча нежно и тя вдигна очи към него.

— Това си е нейният живот, не е моят.

— Точно така. Не го забравяй. Човек трябва сам да може да избира какво да прави през живота си — усмихна се той, — а това ми напомня, че не отговори на всичките ми груби въпроси. Какво ще правиш след *Грийн Хил*!

— Бог знае! Може би ще постъпя в Колумбийския университет. Не знам. Искам да продължа да уча.

— А не да се ожениш и да си родиш четири малчугана?

И двамата се разсмяха.

— Не, благодаря, поне за известно време не, макар това да е най-голямата мечта на майка ми. — Тя го изгледа с любопитство. — Ами ти къде учиш?

Той въздъхна и остави чашата е шампанско.

— В *Харвард*, всъщност. Звучи противно, нали? — Ето защо не й бе казал първия път.

— Наистина ли?

— За съжаление — да — ухили се той. — Но все още има надежда. Могат да ме изхвърлят преди края на тази година. Работя по въпроса.

— Не може да си толкова зле, иначе нямаше да те приемат.

— Да не приемат един Уинслоу? Не бъди глупава, мила моя! — Ние винаги влизаме. На практика ние сме го построили този университет.

— О — тя бе поразена, — разбирам. И ти не искаше да влизаш там?

— Не особено. По-скоро ми се щеше да отида някъде на запад. Мислех си за *Станфорд* или *Колумбийския*, но татко бе решил и нямаше смисъл да споря с него... ето защо съм там, да им създавам главоболие и да ги карам да съжالياват, задето са ме приели.

— Сигурно им идваш отръки — засмя се Тана и малко след това забеляза, че Артър Дърнинг и компанията му си бяха отишли. Той не я бе видял.

— Опитвам се, принцесо. Трябва да ми дойдеш на гости някой ден, например през пролетната ваканция.

Тя се засмя и поклати глава.

— Съмнявам се, че бих го направила.

— Нямах ми доверие ли? — Изглеждаше твърде забавен и сърдечен за едно момче на осемнадесет.

— В интерес на истината — не.

Тя сръбна глътка шампанско и двамата се разсмяха. Чувстваше се добре с него, непрекъснато й се искаше да се смее. Беше първото момче, което й бе харесало от дълго време насам, харесваше го като приятел. Беше забавно човек да се посмее с него, а и можеше да му каже неща, които не бе в състояние напоследък да каже никому, освен на Шар. Хрумна й нещо:

— Бих дошла, ако мога да взема със себе си приятелка.

— Каква приятелка? — Попита той подозрително.

— Съквартирантката ми в *Грийн Хил* — и тя му разказа за Шарън Блейк, а той изглежда се заинтригува.

— Дъщерята на Фрийман Блейк? Това е нещо друго. Наистина ли е толкова чудесна, както казваш?

— Още повече.

Разказа му за това как не ги обслужиха в кафенето в Йолан, за лекцията на Мартин Лутър Кинг, а той я слушаше с интерес.

— Бих искал да се запозная с нея някой ден. Наистина ли смяташ, че бихте могли да дойдете в Кеймбридж през пролетната ваканция?

— Може би, ще трябва да я попитам.

— Вие двете да не сте като сиамски близнаци? — Той одобрително изгледа Тана. Беше едно от най-красивите момичета, които някога бе срещал, струваше си да изтърпи и още някого, само и само да я види отново.

— Малко или много. Ходих им на гости за Деня на благодарността и бих искала отново да отида у тях.

— Защо не я покани да дойде тук сега?

Последва дълга пауза, след което Тана го погледна.

— Майка ми сигурно ще припадне, ако научи, че Шарън е чернокожа. Казаха съм й всичко друго, освен това.

— Страхотно — Хари се усмихна. — Казах ли ти, че баба ми от майчина страна бе чернокожа?

За един миг изражението му бе толкова невинно, че тя едва не му повярва, но сетне той се разсмя, а тя му направи физиономия.

— Истински досадник си... защо ли не взема да разкаже на майка си за теб?

— Чудесно.

Това и направи на следващия ден, когато й се обади да я покани на обяд след два дни. Преди това трябваше да издържат коледните празници.

— Това не е ли момчето, с което се запозна снощи?

Беше събота и Джийн си почиваше с книга в ръка. Не беше се чувала с Артър от предишния ден и умираше да му разкаже за бала, но не искаше да го безпокои. Беше навик, който бе придобила още докато той бе женен за Мери. А пък беше и Коледа, в крайна сметка. Щеше да е зает с Били и Ан.

— Да, същото е — и Тана разказа на майка си за обаждането на Хари.

— Изглежда симпатичен.

— Такъв е.

Ала не и по начин, който Джийн би одобрила, Тана добре го съзнаваше. Беше непоследователен и арогантен, пиеше прекалено много, очевидно бе разглезен, но когато я отведе у дома ѝ, се държа порядъчно. Пожела ѝ лека нощ и не се наложи да се боричка с него. Беше се опасявала от подобно нещо, но нямаше защо. А когато след два дни дойде да я вземе за обяд, бе облечен с блейзер и сиви панталони, носеше и вратовръзка, но веднага след като слязоха по стълбите, той си сложи ролкови кьнки и някаква побъркана шапка и продължи да се държи като напълно луд, докато вървяха към центъра. Тана се разсмя.

— Хари Уинслоу, ти си пълно куку, знаеш ли това?

— Да, мадам.

Той се усмихна и настоя да влезе с кьнките си в дук *Руум* за обяда. Оберкелнерът не бе особено доволен от това, но знаеше кой бе той и не посмя да го изхвърли. Поръча бутилка шампанско *Рьодерер*, обърна една чаша, веднага щом бутилката бе отворена, а сетне остави празната чаша и се усмихна на Тана.

— Мисля, че съм пристрастен към това питие.

— Да не искаш да кажеш, че си пияница?

— Аха. — Изрече го гордо и поръча обяд и за двамата.

След обяда се разходиха в Сентръл парк, спряха край пързалката *Уолмън*, повече от час наблюдаваха кьнкьорите на леда и разговаряха за живота, а той усети странната ѝ сдържаност. Тя не се самопредлагаше — от романтична гледна точка. Беше внимателна и затворена, а в същото време бе и интелигентна, и сърдечна. Интересуваше се и от хората, и от идеите, и от нещата от живота. Но не протягаше ръка към него. Усещаше, че бе намерил нов приятел и

нищо повече, тя държеше той да разбере това, обясни му го с няколко думи и само разпали любопитството му.

— Да не би да си имаш някого близо до *Грийн Хил*? Тя поклати глава, а погледите им се срещнаха.

— Не, нищо подобно. Не искам в момента да се обвързвам с никого.

Беше изненадан от откровеността ѝ. Но това бе, разбира се, и предизвикателство, на което не можеше да устои докрай.

— Защо? Страхуваш се да не пострадаш като майка си ли?

Никога не бе се замисляла за това. Ето защо той не искаше деца. Не искаше да нарани някого така, както самият бе наранен. А тя току-що му бе разказала как Артър отново бе изоставил майка ѝ за коледните празници.

— Не знам. Може би. Може би е това, а има и други неща.

— Какви *други неща*!

— Не ми се говори за това.

Тя извърна очи и се опита да си представи какво я бе издало. Държеше безопасна дистанция помежду им и дори когато се смееха и се закачаха, тя му пращаше съобщения, които казваха *Не се приближавай прекалено много!* Той се надяваше в това момиче да няма нищо необичайно, особено в сексуалните ѝ предразположения, не вярваше това да е проблемът. Очевидно криеше зад защитната си обвивка нещо повече и той не знаеше защо. Някой я бе натикал в тази обвивка и той се запита кой ли бе той.

— Имала ли си преди някого на сериозно?

— Не — тя го погледна право в очите. — Не искам да говорим за това.

Изражението на лицето ѝ го накара веднага да отстъпи. В него имаше гняв и болка и нещо, което дори не можеше да определи, но бе тъй силно, че дъхът му секна, а той не се плашеше лесно. Този път обаче схвана за какво става дума. И слепец би го разбрал.

— Съжалявам.

Сетне промениха темата и се върнаха към по-лесни неща. Много я харесваше и по време на коледната ваканция се срещаша още няколко пъти. Излизаха да вечерят и да обядват, ходиха да се пързаят с кънки в парка, една вечер — на кино, а тя дори го покани да вечерят с Джийн.

Ала това бе грешка и тя я осъзна веднага. Джийн го подложи на такъв разпит, сякаш бе кандидат за жених, пита го за бъдещите му планове, за родителите му, за кариерата, която би избрал, за оценките му. Едва изчака той да си тръгне и веднага закрещя на Джийн.

— Защо постъпи така с него? Той дойде просто да вечеря, а не да се жени за мен.

— Вече си на осемнадесет години, би трябвало да мислиш и за тези неща.

— Защо! — Тана бе бясна. — Всичко на всичко той е просто приятел, за бога. Не се дръж така, сякаш трябва да се омъжа още през следващата седмица.

— Е, и кога би желала да се омъжиш, Тана?

— Никога, по дяволите! Защо, по дяволите, изобщо трябва да се омъжвам?

— А какво възнамеряваш да правиш до края на живота си? — Майка ѝ я гледаше изпитателно, погледът ѝ я притискаше силно до стената и това не ѝ се нравеше.

— Не знам какво ще правя. Сега ли трябва да реша? Точно сега? Тази вечер? Тази седмица? Майната му!

— Не говори с мен по този начин! — Майка ѝ също се бе ядосала.

— И защо не! Какво се опитваш да ми сториш?

— Искам да имаш известна сигурност, Тана. Не искам да си в моето положение като станеш на четиридесет. Заслужаваш повече от това!

— Ти — също. Някога помисляла ли си за това? Мразя да те виждам такава, да чакаш непрекъснато Артър като негова робиня. През всичките тези години си в това положение, майко. Извънбрачната съжителка на Артър Дърнинг.

Почувства изкушението да ѝ каже, че го бе видяла с друга жена в 21, но не можеше да постъпи така с майка. Не искаше да ѝ причини болка, а тъкмо такъв щеше да е случаят. Тана се въздържа, но въпреки това Джийн беше вече сърдита.

— Това не е справедливо и не е вярно.

— Тогава защо не искаш да съм като теб?

Джийн ѝ обърна гръб, така че да не види сълзите ѝ, сетне внезапно се обърна към Тана. В очите ѝ бе стаена тъгата на всичките

тези дванадесет години и на цяла вечност преди тях.

— Искам да получиш всички неща, каквито аз не получих. Толкова ли е много?

Сърцето на Тана изведнъж се сви и тя отстъпи. Когато отново заговори, гласът и бе по-благ.

— Но аз може и да не желая нещата, които ти някога си искала?

— Какво не би искала? Съпруг, сигурност, дом, деца — какво лошо има във всичко това? — Изглеждаше потресена.

— Нищо. Но съм твърде млада, за да мисля за това. Ами ако искам да направя кариера?

Джийн Робъртс бе шокирана.

— Каква кариера?

— Не знам. Просто разсъждавам.

— Това ще е един самотен живот, Тана. — Бе разтревожена за нея. — Ще си по-добре, ако се задомиш.

Само че на Тана подобно решение ѝ се струваше все едно да се откаже от всичко. Тя мисли за това докато пътуваше на юг с влака, а с Шарън говориха на същата тема през първите нощи в *Джасмин хаус* след като угасяха осветлението.

— Господи, Тан, тя говори като моята... в различен смисъл, разбира се. Но те всичките искат за нас онова, което са искали *за себе си*, без значение какви сме ние, колко сме по-различни от тях, независимо какво мислим, чувстваме или желаем. Баща ми разбира, но мама... всичкото, което чувам от нея, е правният факултет, да бъде *отговорна*, защото съм чернокожа. Тъй дяволски съм уморена да бъда *отговорна*, че ми иде да крещя. Нали на първо място поради това съм в *Грийн Хил*. Искях да отида някъде другаде, където ще има и други чернокожи. По дяволите, тук дори не мога да изляза с момче, а тя ми говори, че имало достатъчно време за това. Кога? Искам *сега* да излизам, искам да прекарвам добре, да ходя на ресторанти и на кино, на футболни мачове.

Последните ѝ думи подсетиха Тана и красивата блондинка се усмихна в тъмното.

— Искаш ли да дойдеш с мен в *Харвард* през пролетната ваканция?

— Откъде ти хрумна? — Шарън се надигна на лакът и я погледна възбудена. Тогава Тана ѝ разказа, за Хари Уинслоу. — Вижда ми се приличен. Влюби ли се в него?

— Не.

— Защо *не*?

Последва мълчание, което ѝ двете разбираха отлично.

— Знаеш защо.

— Не бива да позволяваш онова да съсипе целия ти живот, Тана.

— Сега вече го каза досущ като майка ми. Тя иска да ме сгоди, за когото и да е още следващата седмица, стига той да иска да се ожени за мен, да ми купи къща и да ме дари с деца.

— Този твой харвардски приятел ми се струва симпатичен.

— Такъв е — Тана се усмихна на себе си. — Много го харесвам, *като приятел*. Той е най-откровеният и пряк човек, когото съм срещала.

Телефонното му обаждане по-късно същата седмица само подчерта, защо го харесваше толкова. Обади се, като се престори на собственик на лаборатория в Йолан, в която имали нужда от млади дами, за да вършат опити върху тях.

— Опитваме се да открием дали младите дами са толкова интелигентни, колкото младите джентълмени — каза той, преправяйки гласа си. — Разбрахме, че все пак не са толкова интелигентни...

И малко преди да избухне, тя позна гласа му.

— Ах ти, негоднико!

— Здравсти, хлапе. Как е кивотът в Крайния Юг?

— Не е зле.

Тя му даде да говори и с Шарън, двете момичета стояха около телефона и си подаваха слушалката една на друга, докато най-накрая Шарън се качи горе, а Тана говори с него с часове. Нямаше изобщо любовни намеци, беше ѝ повече като брат, а след като два месеца разговаряха редовно по телефона, тя го чувстваше като най-близкия си приятел след Шарън.

Той планираше да я види през пролетната ваканция, тя се опита да вземе и Шарън със себе си, но безуспешно. Реши се дори на смелостта да предизвика майка си и да покани Шарън у дома им, но Мириам Блейк се обаждаше почти всяка вечер.

Около Великден бил насрочен голям митинг на чернокожи във Вашингтон с бдение със свещи за човешките права и тя искаше Шарън да присъства на него. Смяташе, че това щяло да бъде много важно за тях и че сега не било време за ваканционни пътешествия.

Шарън бе много потисната, когато двете отпътуваха от *Грийн Хил*.

— Трябваше само да кажеш *не*, Шар. — Тана я погледна и поклати глава, но в един миг в очите на красивото чернокожо момиче блесна гняв.

— Както ти постъпи за онзи бал ли, а, Тан?

Последва мълчание, след което Тана бавно кимна. Приятелката ѝ бе донякъде права. Трудно бе да се бориш с *тях* през цялото време. Сви рамене и се ухили глуповато.

— Окей, ти печелиш. Съжалявам. Ще ни липсваш.

— И ти ще ми липсваш.

Блесна отново ослепителната ѝ усмивка и те продължиха да бърбят и да играят карти във влака. Шарън слезе във Вашингтон, а Тана продължи за Ню Йорк.

Като излизаше от гарата да хване такси, въздухът бе мек и топъл. Апартаментът си бе все същият, а кой знае защо, по необясними причини, тя се почувства потисната от завръщането си. Всичко си бе постарому. Нищо ново, нищо променено. Никога нямаше нови завеси, нови растения, красиви цветя, нещо вълнуващо, което да се случи. Същите неща, същият живот, същият изтърган диван, същите мрачни цветя — година подир година. Не ѝ се струваше толкова зле, когато живееше тук постоянно, но сега, след като идваше и си отиваше, ѝ се струваше по-различно. Всичко ѝ се виждаше овехтяло, а целият апартамент сякаш се бе смалил.

Майка ѝ бе на работа и още докато оставяше чантите в стаята си, телефонът иззвъня. Върна се във всекидневната, вдигна слушалката и отново се огледа.

— Ало?

— Тук е Уинслоу. Как вървят нещата, дечко?

Тя се ухили. Беше като нахлуване на свеж полъх в застоялия, с мирис на мухъл въздух в стаята.

— Здравей.

— Кога си дойде?

— Преди около четири секунди. Ами ти?

— Дойдохме си с кола снощи с още неколцина момчета. И — той огледа лениво апартамента на баща си в *Пиер* — ето ме тук. Същият боклук, същият стар град.

Изглеждаше като момченце, като се усмихнеше, спомни си Тана и усети вълнение, че щеше да го види отново. Бяха научили толкова много един за друг през летните четири месеца, докато разговаряха по телефона, все едно бяха стари приятели.

— Искаш ли да прескочиш да пийнем по нещо?

— Разбира се. Къде си?

— В *Пиер* — не бе особено впечатлен от местонахождението си и Тана се ухили.

— Там е хубаво.

— Не особено. Миналата година баща ми поръчал някакъв дизайнер да преобзаведе апартамента. Сега прилича на квартална кръчма, но поне не ми струва нищо, когато съм в Ню Йорк.

— Баща ти там ли е? — Беше заинтригувана и Хари се засмя подигравателно.

— Не бъди смешна. Мисля, че тази седмица е в Мюнхен. Обича да кара Великден там. Германците са толкова емоционални при християнските празници! Няма значение. Хайде идвай и ще побъркаме сервитьорите за обслужване по стаите. Какво ще искаш? Ще поръчам нещо още сега, че докато го донесат, сигурно ще минат два часа.

Тя бе впечатлена.

— Не знам... може би сандвич и кола. Става ли?

Във всичко това имаше нещо изумително, но Хари бе безразличен към обстановката и когато тя пристигна, той лежеше на дивана, облечен в джинси и бос, и гледаше футболен мач по телевизията. Вдигна я във въздуха, прегърна я по мечешки — явно бе, че искрено се радва да я види, много повече, отколкото бе очаквала. Докато я целуваше приятелски по бузата, цялото му тяло пламтеше. Последва период на неудобство, докато интимността, която бяха постигнали по телефона, навлезе и в реалния живот, но в края на следобед бяха вече като стари приятели и на Тана не ѝ се тръгваше за дома.

— Ами тогава остани. Ще обуя едни обувки и ще отидем в 21.

— Облечена така? — Тя погледна карираната си пола, памучните чорапки и мокасините си и поклати глава. — Трябва все пак да се прибера у дома. Не съм виждала майка си от четири месеца.

— Непрекъснато забравям за тези ритуали — гласът му бе равен, сега изглеждаше дори по-хубав отпреди, но в сърцето на Тана не потрепна нищо към него, чувстваше само приятелството, което се бе развивало откак се бяха срещнали за пръв път. Нищо повече от това, а тя бе сигурна, че и той изпитва към нея само платонични чувства.

Взе от стола шлифера си и се обърна да го погледне.

— Никога ли не се срещаш с баща си, Хари?

Гласът ѝ бе мек, в очите ѝ се четеше тъга за него. Знаеше колко бе самотен. Прекарваше празниците сам, *както винаги*, бе казал самият той, или с приятели, или в празни къщи и хотели. Споменаваеше баща си само в контекста на гадни шеги за жените или за приятелите му и за непрестанните му скитосвания.

— Виждам го от време на време. Пътищата ни се пресичат веднъж или дважд годишно. Обикновено тук или в Южна Франция.

Звучеше много внушително, но за Тана не бе трудно да усети колко самотен бе Хари. Ето защо се бе разкрил така пред нея. Нещо вътре в него просто умираше да бъде погалено и обичано.

Същото бе и с нея. Някаква частица от нея, която бе имала само Джийн и искаше още — баща, сестри и братя, семейство... нещо повече от една самотна жена, която прекарва живота си в очакване на мъжа, който не я цени. А Хари нямаше дори това. Тана ненавиждаше баща му, само дори като си помислеше за него.

— Как изглежда?

Хари отново сви рамене.

— Предполагам — добре. Най-малкото така твърдят жените... остроумен... студен... — Погледна Тана право в очите. — Той уби майка ми, как мислиш, че изглежда?

Нещо в нея се пречупи, докато се взираше в очите на приятеля си. Не знаеше какво да каже. Съжали, че бе попитала, ала Хари я прегърна през рамо, докато я съпровождаше до вратата.

— Не се разстройвай от това, Тан. Случило се е много отдавна.

Но на нея ѝ бе мъчно за него. Имаше събрана толкова самота, а бе тъй весел, порядъчен и мил. Не беше *справедливо*... а в същото време бе и разглезен, егоист и закачливец. На първия сервитьор от

обслужването по стаите говори с английски акцент, пред втория се направи на французин, след което той и Тана се запревиваха от смях. Тя се попита дали винаги се държеше така, подозираше, че си бе такъв. А когато взе автобуса към дома, вече нямаше нищо против потискащия малък апартамент, който споделяше с Джийн. По-добре той, отколкото разточителния, студен декор на апартамента на Уинслоу в хотел *Пиер*.

Стаите бяха големи, всичко бе хром и стъкло. И в бяло. Очевидно бе скъп. На пода имаше два огромни, страхотни бели килима, навсякъде се виждаха безценни картини и други произведения на изкуството, ала *това* бе всичко. Нямаше кой да те посрещне като се върнеш от колежа, нямаше да има и тази вечер, и следващата. Само Хари, с хладилника, пълен с пиячка и кока-кола, с гардероба, натъпкан със скъпи дрехи, и телевизора.

— Здравсти... върнах се...! — Извика тя с влизането си и Джийн се втурна насреща ѝ, прегърна я силно, изражението ѝ бе на доволство.

— О, скъпа, изглеждаш толкова добре!

Тези думи я накараха отново да помисли за Хари, за всичко онова, което му липсваше. Въпреки наследството му, къщите му, известното му име... той не притежаваше *това*. И някак си на Тана ѝ се прииска да му го даде. Джийн я гледаше и в очите ѝ светеше такова задоволство, че тя наистина се почувства добре, че се бе завърнала у дома.

— Видях ти чантите. Къде ходи?

— В центъра, да видя един приятел. Мислех, че известно време няма да те има у дома.

— Излязох от работа по-рано, в случай, че се върнеш.

— Съжалявам, мамо...

— Кого отиде да видиш?

Джийн винаги искаше да узнае какво вършеше тя, с кого се срещаше. Но Тана вече бе отвикнала на въпросите ѝ, затова за момент се поколеба, но сетне се усмихна.

— Отидох да видя Хари Уинслоу в *Пиер*. Не знам дали си го спомняш?

— Разбира се, че го помня — очите на Джийн светнаха. — Той в града ли е?

— Има апартамент в хотела.

Гласът на Тана бе тих, тя прочете в очите на майка си смесени чувства и спомени. Беше добре, че той бе достатъчно зрял и платежоспособен, за да си има свой дом, но в същото време й се видя и опасно.

— Сама ли беше с него? — Джийн изглеждаше разтревожена.

Този път Тана се разсмя.

— Разбира се. Хапнахме сандвичи и гледахме телевизия. Напълно безопасно, мамо.

— Все пак... Не смятам, че би трябвало. — Тя се вгледа в очите на Тана, хубавото й русокосо лице започна да се напруга.

— Той е мой приятел, мамо.

— Все пак. Той е млад мъж и човек никога не знае, какво би могло да се случи при подобни обстоятелства.

— Не, аз знам.

Погледът й бе станал суров само в един миг. Да, тя знаеше прекалено добре. Само че *то* бе станало в дома на скъпоценния Били Дърнинг, в спалнята на собствения му баща, в присъствието на стотици хлапаци на долния етаж.

— Знаем *на кого* мога да имам доверие.

— Прекалено млада си, за да можеш да преценяваш подобни неща, Тан.

— Не, не съм.

Лицето на Тана бе твърдо като скала. Това, че Били Дърнинг я бе изнасилвил, бе променило изцяло живота й. Тя знаеше всичко за подобни неща и ако изобщо усетеше някаква заплаха от страна на Хари, в никакъв случай не би отишла в хотела, в който бе отседнал. Ала тя инстинктивно чувстваше, че той бе неин приятел и не можеше да очаква някакви мерзости от него, за разлика от сина на майчиния й любовник.

— Хари и аз сме просто приятели.

— Ти си много наивна. Няма такива работи между момчета и момичета, Тан. Мъжете и жените не могат да бъдат приятели.

Тана отвори широко очи. Не можеше да повярва, че майка й бе изрекла тези думи.

— Как можа да кажеш такова нещо, мамо?

— Защото е истина. Щом той те кани в своя хотел, значи има нещо друго наум, независимо дали ти си го разбрала или не. Може би

той просто изчаква сгодния момент. — И тя се усмихна. — Смяташ ли, че намеренията му са сериозни, Тан?

— Сериозни ли? — Тана изглеждаше така, сякаш всеки миг щеше да експлодира. — *Сериозни ли?* Току-що ти казах, че сме само приятели.

— Аз пък ти казах, че не вярвам в това. — В усмивката ѝ имаше нещо хитро. — Знаеш ли, Тан, той би могъл да бъде един добър улов.

Това вече бе повече, отколкото Тана можеше да понесе. Тя скочи на крака и изгледа презрително майка си от горе на долу.

— За бога, говориш за него като за някаква риба. Не ми трябва никакъв улов. Не искам да се омъжвам. Не искам да ме свалят. Всичкото, което искам, е да имам приятели и да уча. Не можеш ли да го разбереш? — Очите ѝ бяха пълни със сълзи, досущ както и очите на Джийн.

— Трябва ли да реагираш толкова буйно на всяко нещо? Никога не си била такава, Тан!

Гласът на Джийн прозвуча тъй тъжен, че сърцето на Тана се късаше, но вече не можеше да сдържа приказките или поведението си.

— А ти никога не си ме притискала толкова силно.

— Кога съм те притискала? — Изглеждаше потресена. — Дори не те и виждам напоследък. За шест месеца съм те виждала само два пъти. Това ли наричаш натиск?

— Онзи бал си беше натиск. Това, което казваш за Хари, е натиск. Приказките за улов, за установяване, за женитба — всичко това е натиск. За бога, мамо, аз съм *само* на осемнадесет години!

— Почти на деветнадесет. И сетне какво? Кога най-сетне ще помислиш за това, Тана?

— Не зная, мамо. Може би никога, а? Може би никога няма да се омъжа. И какво от това? Ако съм щастлива, кой се интересува от това?

— Аз. Искам да те видя омъжена за някой мил човек, да имаш хубави деца в хубава къща... — Джийн се разплака вече открито, нали това бе всичко, което бе искала за себе си... а ето че бе останала сама... срещаше се с човека, когото обичаше, веднъж-дваж седмично, дъщеря ѝ почти си бе отишла...

Тя сведе глава и зарίδα, а Тана дойде при нея и я прегърна силно.

— Хайде, мамо, спри се... Знаем, че искаш да получиш най-доброто... но остави ме сама да си уредя нещата.

Майка ѝ я погледна с големите си, тъжни и тъмни очи.

— Ти знаеш ли кой е Хари Уинслоу?

Тонът на Тана бе мек.

— Да. Той е мой приятел.

— Баща му е един от най-богатите хора в Съединените щати.

Пред него дори Артър Дърнинг изглежда бедняк.

Артър Дърнинг. Мерилото за всичко в живота на Джийн.

— И какво от това?

— Не разбираш ли какъв начин на живот би имала с него?

На Тана ѝ стана мъчно за нея, сетне най-неочаквано ѝ домъчня и за самата себе си. Майка ѝ не можеше да схване същността, може би е било така през целия ѝ живот. Но в същото време Джийн ѝ бе дала толкова много... И Тана почувства, че ѝ бе голяма длъжница.

Въпреки това почти не се виждаше с Джийн през двете седмици, които прекара в Ню Йорк. Скиташе почти по цял ден с Хари, макар че не си го признаваше пред Джийн. *Знаеш ли кой е той? Сякаш* това имаше някакво значение за нея. Почуди се колко още хора мислеха за него по същия начин. Да те оценяват само според фамилиното ти име — дори идеята за това ѝ се стори отвратителна.

Дори веднъж, докато си правеха пикник в Сентръл парк, тя внимателно попита Хари.

— Това не те ли дразни, Хари? Искам да кажа, че хората искат да се запознаят с теб *само* заради името ти?

Мисълта за това все още я ужасяваше, ала той само сви рамене и продължи да хрупа ябълката си, полегнал на тревата.

— Хората са си такива, мисля. Подобни неща ги въодушевяват. Свикнах да ги виждам да постъпват по този начин с баща ми.

— А той?

— Мисля, че пет пари не дава. — Хари ѝ се усмихна. — Той е толкова безчувствен, че не дава пет пари за нищо.

Тана го погледна в очите.

— Наистина ли е толкова лош?

— По-лош.

— Тогава ти защо си толкова мил?

Той се засмя.

— Предполагам, че съм късметлия. Или може би това са гените на майка ми.

— Помниш ли я още? — За пръв път го питаше за това и той извърна поглед от нея.

— Понякога... съвсем слабо... не знам, Тан. — Той отново я погледна. — Понякога, като бях хлапе, се преструвах пред приятелите си, когато идвах да играем у дома, че е жива, че е излязла да пазарува или някъде другаде. Не исках да съм различен от останалите. Ала те винаги откриваха истината. Навярно майките им или някой друг им казваше, като се приберяха у дома си, сетне ме вземаха за смахнат, но на мен не ми пукаше. Толкова добре се чувствах като нормално дете, дори и за няколко часа. Говорех за нея така, сякаш просто бе излязла... или бе на горния етаж... — Тана забеляза сълзите в очите му, но в следващия момент той я погледна почти злобно. — Голяма тъпотия, а, да си толкова привързан към майка, която дори не познаваш?

Тана му протегна ръка със сърцето, с думите си, с нежността на гласа си:

— Какво друго ти е оставало? Аз бих сторила същото, ако бях на твое място.

Той сви рамене и погледна настрана, а след известно време те станаха да се поразходят и заговориха за други неща за Фрийман Блейк, за Шарън, за лекциите на Тана в *Грийн Хил*, но в един миг, най-неочаквано, Хари я хвана за ръката.

— Благодаря ти за онова, което каза преди малко.

Тя моментално разбра какво имаше предвид. Толкова хармонична бе връзката им, още от мига, в който се запознаха.

— Добре — тя стисна ръката му и те продължиха да се разхождат, а тя бе удивена колко добре се чувстваше с него.

Той вече не я притискаше, не я попита повече защо не излиза с никого. Изглежда я бе приел такава, каквата бе, и тя му бе благодарна за това. Беше му благодарна за сума неща още, за възгледите му за живота, за забавленията, които си устройваха, за чувството му за хумор, което винаги я караше да се смее. Беше чудесно да имаш някого, с когото да споделиш мислите си.

Той бе като камертон за всички мисли, които звънтяха в съзнанието ѝ, и тя му бе особено благодарна за това като се върна отново в *Грийн Хил*.

Когато отново срещна Шарън, тя бе сякаш съвсем различно момиче, всичките ѝ умерени политически идеи бяха изчезнали. Беше присъствала на няколко митинга и бдения с майка си и приятелите ѝ, и бе станала толкова яростна, колкото и Мириам Блейк. Тана не можеше да повярва в тази промяна и най-накрая, след като слуша два дни, се обърна към нея и ѝ изкрещя:

— За бога, Шар, какво се е случило с теб? Откакто сме се върнали, в тази стая сякаш непрекъснато се провежда митинг. Слез от трибуната, момиче. Какво, по дяволите, ти се е случило?

Шарън просто си остана седнала на мястото, втрещена в нея, сетне изведнъж очите ѝ се изпълниха със сълзи, тя сведе глава, задавена от риданията си, раменете ѝ се тресяха и за изумление на Тана мина половин час, преди да успее да проговори отново. Нещо ужасно се бе случило на това момиче, но бе невъзможно да се досети какво *точно* бе то. Държа я в ръце, докато най-сетне Шарън заговори.

— Убиха Дик в навечерието на Великден, Тан... убиха го... а беше на петнадесет години... обесиха го...

На Тана веднага ѝ прилоша. Не можеше да бъде. Това не можеше да се случи на хора, които познаваше... на чернокожи... на каквито и да е... но по лицето на Шарън прочете, че бе истина, а когато се обади вечерта на Хари, през сълзи му съобщи новината.

— О, господи... Чух нещо за това в колежа, че синът на важен чернокож бил убит, но не включих... по дяволите...

— Да — Тана усещаше сърцето си като оловно.

А когато майка и позвъни по-късно същата седмица, тя все още бе потисната.

— Какво става, скъпа? Да не би да сте се скарали с Хари?

Майка ѝ опитваше нова тактика, щеше да се преструва пред себе си и пред Тана, че ставаше дума за любовен роман, може би пък така идеята щеше да се осъществи, но Тана нямаше търпението да я слуша и грубо я отряза.

— Братът на съквартирантката ми починал.

— О, колко ужасно... — Джийн бе потресена. — При автомобилна злополука ли?

Последва дълга пауза, Тана претегляше думите си. *Не, мамо, обесили го, нали разбираш, защото е чернокож...*

— Нещо такова.

Не беше ли смъртта винаги някаква злополука? Кой я очакваше?

— Кажи й колко съжалявам. Става дума за семейството, на което гостува за Деня на благодарността, нали?

— Да — гласът на Тана прозвуча равно и безжизнено.

— Това е просто ужасно.

Тана не можеше да понесе да говори още с нея.

— Трябва да вървя, мамо.

— Обади ми се след няколко дни.

— Ще се опитам.

Тана прекъсна връзката и окачи слушалката. Не искаше да говори с никого, но късно вечерта тя и Шарън разговаряха отново. Изведнъж всичко в живота на Шарън се бе променило. Тя дори влезе във връзка с местната църква на чернокожите и помагаше да се организират бдения по време на уикендите през остатъка на пролетта.

— Смяташ ли, че би трябвало да го правиш, Шар?

Шарън я изгледа ядно.

— Нима имам друг избор вече? Мисля, че нямам.

В душата й бушуваше гняв и никой не можеше да й помогне, това бе огън, който не можеше да потуши никаква любов. Бяха убили малкото момче, с което бе израсла.

— ... а той си беше винаги такъв пакостник — тя се засмя през сълзи една вечер, докато си говореха в тъмното. — ... толкова приличаше на мама, а сега... а сега...

Тя преглътна риданията си, а Тана отиде и седна на леглото й.

Всяка вечер беше така — или си говореха за протестните походи някъде из Юга, или за бденията в града, или за доктор Мартин Лутър Кинг. Беше тъй, сякаш тя всъщност не присъстваше вече в колежа, а в средата на семестъра вече бе изпаднала в паника. Не беше учила изобщо. Беше умно момиче, ала сега се страхуваше много, че щяха да я изхвърлят. Тана се опита да й помогне, доколкото можеше, даваше й записките си, подчертаваше й най-важните неща в учебниците, но нямаше голяма надежда за нея, а и умът на Шарън бе съсредоточен върху бдението, което бе организирала в Йолан за следващата седмица.

Жителите на града вече се бяха оплакали на два пъти от нея пред декана на *Грийн Хил*, но заради името на баща ѝ само я бяха извикали при него да ѝ направят забележка. Разбирали под какво напрежение бе поставена, *след нещастния случай, ъ-ъ-ъ... с брат ѝ*, но въпреки това трябвало да се държи порядъчно, а и не искали да причинява неприятности в града.

— По-добре се откажи, Шар. Ако не спреш, ще те изритат от колежа.

Тана я бе предупреждавала неколkokратно и преди, но вече не можеше да промени нищо. Тя нямаше друг избор. Това бе нещо, което тя трябваше да направи. В деня преди голямото бдение в Йолан, малко преди да изгасят лампите, тя се обърна към Тана и в погледа ѝ бе изписана такава напрегнатост, че Тана се уплаши само като я гледаше.

— Да не се е случило нещо?

— Искам да те помоля за една услуга, няма да се ядосам, ако ми откажеш. Обещавам, така че постъпи както искаш. Съгласна?

— Окей. За какво става дума? — Тана само се помоли да не ѝ поиска да препише на някой от изпитите.

— Преподобният Кларк и аз разговаряхме днес в църквата и си помислих, че ще е от голямо значение, ако в утрешното бдение в града участват и бели. Смятаме да влезем и в църквата за бели.

— По дяволите — Тана бе шокирана, а Шарън се ухили.

— Точно така — двете момичета се усмигнаха една на друга. — Доктор Кларк ще види кого може да доведе, а аз... не знам... може би греша, но исках да покания теб. Но ако не искаш да дойдеш, не идвай, Тан.

— Защо ще се ядосат, ако вляза в църквата им? Аз съм бяла.

— Но не и ако влезеш заедно с нас, нали? Тогава се превръщаш в бял боклук или нещо по-лошо. Ако влезеш, хваната за ръка с мен, и застанеш между мен и преподобния Кларк или някой друг чернокож... това вече е по-различно, Тан.

— Аха — тя усети как стомахът ѝ се сви от уплаха, но в същото време искаше да помогне на приятелката си. — Предполагам, че мога да понеса това.

— Как мислиш? — Шарън я погледна право в очите и Тана ѝ отвърна.

— Честно ли? Страхувам се.

— Аз — също. Винаги съм се бояла. — А сетне добави съвсем благо: — Също и Дик. Но той отиде. А и аз ще отида. Ще ходя всеки път, когато мога, през целия си живот, докато нещата не се променят. Ала това е моята битка, Тана, не и твоя. Ако дойдеш, ще го направиш като моя приятелка. А ако не дойдеш, аз пак ще те обичам, въпреки всичко.

— Благодаря. Мога ли да си помисля тази нощ?

Знаеше, че ако в колежа научеа, щеше да има реакция, а тя не искаше да излага на опасност стипендията си за следващата година.

Потърси Хари късно вечерта, но бил излязъл, събуди се призори със спомена как ходеше в църква като малко момиче, сети се за нещата, които майка ѝ казваше — че всички хора са еднакви пред Бога, богатите, бедните, белите, цветнокожите, всички, а сетне помисли и за братчето на Шарън — Дик, петнадесетгодишно дете, загинало на бесилото. И когато Шарън се обърна в леглото, разбудена от слънцето, Тана вече я очакваше.

— Добре ли спа?

— Малко или много — да. — Тя приседна на ръба на леглото и се протегна.

— Ставаш ли? — В погледа на Шарън се четеш въпрос и Тана се усмихна.

— Аха. Днес ще ходим на църква, нали така?

Шарън се ухили широко на приятелката си. Скочи от леглото, прегърна я и я целуна с победоносна усмивка.

— Толкова се радвам, Тана!

— Не знам дали аз се радвам, но смятам, че това е правилна постъпка.

— Знам, че е така.

Щеше да бъде дълга и тежка битка, но Шарън щеше да е там, а и Тана — поне този път. Облече си обикновена памучна рокля в небесносин цвят, опъна дългата си руса коса в лъскава конска опашка, обу мокасините си и двете закрачиха към града рамо до рамо.

— На църква ли отивате, момичета? — Попита ги управителката на дома и двете отвърнаха положително.

Знаеха, че тя има предвид различни църкви, но Тана отиде с Шарън в църквата на чернокожите, където се срещнаха с доктор Кларк и група от деветдесет и пет чернокожи и единадесет бели. Казано им

бе да се държат спокойно, да се усмихват, ако това е подходящо, но не и ако би провокирало някого, както и да не отговарят, независимо какво им се подхвърля. Трябваше да се държат за ръце и да влязат в църквата тържествено и с уважение, на групи от по пет души.

Шарън и Тана щяха да са заедно. С тях бе и още едно бяло момиче, както и двамина негри, и двамата яки и високи. Докато вървяха към църквата, те казаха на Тана, че работели в завода. Бяха долу-горе на годините на Тана, и двамата бяха женени, единият имаше три деца, а другият — четири, и двамата не бяха склонни да поставят под въпрос нейното присъствие между тях. Наричаха я *сестро* и малко преди да влязат в църквата петимата си размениха нервни усмивки. Сетне кротко пристъпиха вътре.

Беше малка презвитерианска църква в жилищния район на града, много посещавана в неделя, с неделно училище, което също така се радваше на голямо посещение. Когато черните лица започнаха да я изпълват, всички мъже и жени се обърнаха назад. Изглеждаха страхотно шокирани, органът спря, една жена припадна, друга започна да пици, а след миг бъркотията бе пълна. Проповедникът се разкрещя, някой изтича да извика полицията и само доброволците на доктор Кларк останаха спокойни, застанали солидно до задната стена, без изобщо да причиняват неприятности, въпреки че хората се обръщаха назад с подигравки; подхвърляха им обиди, макар че се намираха в църква.

Само след минути пристигна малкият полицейски отряд за борба с безредиците в града. Отрядът бе наскоро обучен за действия при бденията и бе съставен главно от хора на пътната полиция. Започнаха да дърпат и да бутат неподдаващите се чернокожи тела извън църквата — те се отпускаха и се оставяха да ги изтеглят навън...

Тана изведнъж осъзна какво ставаше. Следващата по ред бе тя... всичкото това не беше с някакви си далечни *те*, то ставаше с *нас*... и неочаквано двама огромни полицаи се надвесиха над нея, хванаха я грубо за двете ръце, размахали палки пред лицето ѝ.

— Как не те е срам... бял боклук!

Докато я влачеха навън, очите и бяха широко отворени, с всяка фибра на тялото си ѝ се искаше да удари, да ухапе, да ритне, само като се сетеше как бе убит Ричард Блейк, ала не посмя. Хвърлиха я в

камиона заедно с повечето от групата на доктор Кларк, след половин час вече ѝ бяха взели отпечатъците и я бяха тикнали в ареста.

Остана в килията през целия ден, заедно с още петнадесет момичета, всичките — чернокожи, видя през коридора и Шарън. На всички бе разрешено да се обадят веднъж по телефона, поне — на белите, черните все още ги *обработваха* и Шарън ѝ извика да позвъни на майка ѝ, което Тана и направи.

Тя пристигна в Йолан в полунощ и моментално освободи Шарън и Тана, като едновременно с това ги поздрави и двете за стореното. Тана успя да види, че бе по-напрегната и обсебена, отколкото преди шест месеца, но изглеждаше доволна от това, което момичетата бяха извършили. Дори не се разстрои, когато Шарън ѝ съобщи новината следващата сутрин.

Гонеха я от *Грийн Хил*, при това решението влизаше в сила веднага. Вещите ѝ вече бяха приготвени от управителката на *Джасмин хаус*, помолиха я да напусне колежа до обяд.

Тана бе потресена, като узна новината и вече знаеше какво може би я чака, когато бе въведена в кабинета на декана. Беше точно онова, което си бе помислила. Поканиха я да напусне. През следващата година нямаше да има стипендия за нея. Всъщност, изобщо нямаше да има следваща година. Също както за Шарън, всичко за нея тук бе приключило.

Единствената разлика бе в това, че ако искаше да остане — при изпитателен срок — можеше да го стори до края на годината, което поне означаваше, че би могла да си вземе изпитите и да подаде молба в друг колеж.

След като Шарън замина, тя остана потресена в стаята си. Шарън се връщаше във Вашингтон с майка си, беше станало дума, че би могла да прекара известно време като доброволна помощничка на доктор Кинг.

— Знам, че тате ще бъде бесен, защото искаше да продължа да уча, но знаеш ли, Тан, наистина ми дойде до гуша от училище — сетне погледна тъжно Тана. — А какво ще стане с теб?

Беше смазана от цената, която приятелката и трябваше да плати за бдението. Никога дотогава не бяха я арестували и, макар че преди църковното бдение я бяха предупредили за подобна възможност, тя изобщо не бе очаквала подобно развитие на нещата.

— Може би е за добро — опита се да я окуражи Тана, ала все още бе потресена, когато Шарън си замина и тя остана сама в стаята до здрач.

Изпитателният ѝ срок означаваше, че трябваше да се храни сама в *Джасмин хаус*, да не излиза вечер от стаята си, да избягва всякакви обществени изяви, включително и бала на завършващите първи курс. Беше своего рода парий, но в същото време си даваше сметка, че до края на учебната година остават само три седмици.

Най-лошото във всичко това бе, че както и я предупредиха, че ще направят, съобщиха на Джийн за станалото. Тя се обади същата вечер, бе истерична, ридаеше по телефона.

— Защо не ми каза, че малката кучка била чернокожа?

— Какво значение има цветът на кожата ѝ? Тя е най-добрата ми приятелка.

Ала очите на Тана се изпълниха със сълзи и емоциите от последните няколко дни изведнъж взеха връх над нея. Всички в колежа я гледаха така, сякаш бе убила някого, а и Шарън си бе отишла. Не знаеше къде ще продължи да учи следващата година, майка ѝ крещеше... сякаш бе на пет години и ѝ повтаряха колко е лоша, без обаче да обяснят защо.

— И ти я наричаш приятелка? — Майка ѝ се изсмя през сълзи.
— Тя ти струва стипендията, изгонването ти от колежа. И смяташ ли, че ще те приемат някъде след всичкото това?

— Разбира се, че ще те приемат, шушумига такава — окуражи я Хари на следващия ден. — По дяволите, в Бостънския университет е фрашкано с радикали.

— Аз не съм радикалка — тя се разплака още по-силно.

— Знам. За бога, всичко, което си направила, е, че си отишла на едно бдение. По дяволите, искам да кажа, че там, на Юг, дори не си в цивилизования свят. Защо, дяволите да го вземат, не дойдеш да учиш тук?

— Наистина ли мислиш, че биха ме приели?

— С твоите оценки? Да не се майтапиш? Тук направо ще те назначат за директорка.

— Просто ме успокояваш — тя отново заплака.

— Слушай, Тан, ама ти ми създаваш страхотно главоболие! Защо просто не ме оставиш да ти подам молбата и да видим какво ще стане?

Това, което стана, бе, че я приеха за голяма изненада и огорчение на майка ѝ.

— В Бостънския университет ли? Що за учебно заведение е това?

— Едно от най-добрите в страната, а освен това дори ми отпуснаха стипендия.

Хари сам бе занесъл молбата ѝ, бе казал две добри думи за нея, което ѝ се видя лудост от негова страна, но я трогна дълбоко, и на първи юли тя вече бе записана. Щеше да продължи в Бостънския университет през есента.

Все още бе поразена от събитията отпреди два месеца, а и майка ѝ още искаше да спори с нея за случилото се.

— Мисля, че би трябвало да поработиш известно време, Тан. Не можеш да висиш в колежите през целия си живот.

Тана я изгледа ужасена.

— Какво ще кажеш за още три години, докато не защитя научна степен?

— И какво след това? Какво ще правиш сетне, Тана — нещо, което не би могла да направиш и сега?

— Ще си намеря порядъчна работа.

— Можеш да започнеш в *Дърнинг Интернешънъл* веднага. Миналата седмица говорих с Артър...

Без да се усети Тана започна да ѝ крещи.

— За бога, не ме обричай на това за целия ми живот.

— Да те обричам ли! Да те обричам! Как посмя да го кажеш! Арестуват те, изгонват те от колежа и въпреки това ти единствена си права на този свят. Трябва да се смяташ за голяма късметлийка, че човек като Артър Дърнинг само си е *помислил* да те назначи.

— Той трябва да се смята за късметлия, че не предявих обвинения срещу сина му миналата година! — Думите излетяха от устата на Тана, преди да успее да ги възпре и майка ѝ се втренчи в нея.

— Как смееш да кажеш такова нещо?

Гласът ѝ вече бе тих и тъжен.

— Вярно е, мамо...

Тя обърна гръб на Тана, сякаш да се защити от изражението на лицето ѝ, не искаше изобщо да я слуша.

— Не искам да чувам подобни лъжи.

Тана тихо излезе от стаята и след няколко дни замина.

Отиде при Хари, в бащината му къща на нос Код. Играеха тенис, плаваха с яхта, плуваха, срещаха се с приятелите му и тя изобщо не се почувства застрашена от него. Отношенията им, поне що се отнасяше до нея, бяха напълно платонични и на нея това ѝ бе удобно. Чувствата на Хари бяха нещо различно, но той ги прикриваше внимателно. Тя писа няколко пъти на Шарън, ала отговорите, които получи, бяха кратки, надраскани очевидно набързо. Никога не е била толкова заета и толкова щастлива през целия си живот. Майка ѝ била права, освен това имала чудесна работа като доброволна сътрудничка на доктор Мартин Лутър Кинг. Удивително беше как се бе променил животът и на двете само за една кратка година.

Когато Тана започна да учи в Бостънския университет, тя бе изумена колко по-различно бе тук от *Грийн Хил*, колко открито, колко интересно, колко авангардно. Освен всичко друго, ѝ харесваше и да бъде в смесена група с момчета. Изучаваха най-различни интересни предмети, а тя се справяше отлично с всяка дисциплина, която запишеше.

Тайно в себе си Джийн се гордееше с нея, макар взаимоотношенията им вече да не бяха толкова добри, колкото преди. Казваше си, че това бе само един преходен етап. Освен това умът ѝ бе зает и с други работи.

В края на първата година на Тана в Бостънския университет Ан Дърнинг отново се омъжваше. Предстоеше грандиозна венчавка в катедралната църква в Гринуич, Кънектикът, и прием в дома на семейството, организиран от Джийн. Писалището ѝ в кабинета ѝ бе отрупано със списъци, снимки, поръчки до доставчиците на храни и напитки, а и Ан ѝ звънеше по телефона поне четиринадесет пъти на ден. Беше почти все едно, че се омъжва собствената ѝ дъщеря, а след като четиринадесет години бе любовница и дясната ръка на Артър Дърнинг, тя се чувстваше обвързана и с децата му. Особено бе доволна

от избора на Ан този път. Беше тридесет и две годишен мъж, също разведен, съдружник в *Шърман и Стърлинг*, юридическа фирма в Ню Йорк, а от всичко, което Джийн Робъртс бе подочула, той бе обещаващ млад адвокат, който разполагаше с достатъчно собствени средства. Артър също бе доволен от избора и подари на Джийн красива златна гривна, направа на *Картие*, за да ѝ благодари за всичко, което бе свършила, за да се превърне венчавката на Ан в истински празник.

— Знаеш ли, ти наистина си чудесна — той седеше в нейната всекидневна, сръбваше си скоч и докато я гледаше, се питаше защо не се бе оженил за нея. Понякога му се бе приисквало да го стори, макар че през повечето време му бе по-удобно да е сам. Бе свикнал с това.

— Благодаря ти, Артър.

Тя му подаде малка чиния с любимия му ордъовър — съомга от Нова Скотия върху тънки филийки чер хляб, малки кюфтенца, стек тартар върху филийки бял препечен хляб, захаросаните ядки, от които винаги държеше вкъщи, специално ако той се отбие, заедно с любимия му скоч, любимите му сладки... сапун... одеколон... всичко онова, което харесваше. Сега, когато Тана я нямаше, ѝ бе по-лесно да е винаги готова за него. От една страна отсъствието ѝ бе спомогнало за техните взаимоотношения, от друга страна бе попречило.

Беше по-свободна, разполагаше с повече време, винаги бе готова да го посрещне и пет минути след като ѝ се обадеше, ала в същото време бе и по-самотна при липсата на Тана, по-силно желаше компанията му. Беше по-жадна за ласки, по-самотна и все по-малко бе склонна да го разбере, когато се изнижеха две седмици, без да е прекарал поне една нощ в леглото ѝ. Съзнаваше, че трябваше да му е благодарна, че изобщо я посещаваше, освен това той улесняваше до голяма степен живота ѝ, но желаше далеч повече от него, винаги го бе желала — откакто се бяха срещнали за първи път.

— Тана ще дойде на венчавката, нали?

Тъкмо лапваше нова хапка стек тартар. Тя се опита да отвърне неопределено. Беше говорила с Тана по телефона само преди няколко дни. Тя не бе отговорила на поканата, изпратена ѝ от Ан, затова я бе смъмрила, казала ѝ бе, че не е учтиво, че маниерите ѝ, придобити в Бостънския университет, тук не вървят — думи, които, разбира се, не направиха нищо, за да стоплят сърцето на Тана.

— Ще ѝ отговоря като ми остане време, мамо. Сега точно имам изпити. Освен това я получих едва миналата седмица.

— Отговорът ще ти отнеме само минути.

Тонът ѝ подразни Тана, както винаги, и затова тя ѝ отговори рязко:

— Добре. Тогава ѝ кажи, че отговорът ми е *не*.

— Няма да направя нищо подобно. Сама отговори на поканата. Освен това мисля, че трябва да отидеш.

— Е, това не ме изненадва. Още едно изпълнение под диктовката на клана Дърнинг. Кога ще можем да им отвърнем с *не*? — Тя все още потреперваше, като си представеше лицето на Били Дърнинг. — Освен това съм заета.

— Можеш да направиш усилие, поне заради мен.

— Кажи им, че си изгубила контрол върху мен. Че съм невъзможна, че ще ходя да катеря връх Еверест. Кажи им каквото си поискаш.

— Значи *наистина* няма да отидеш? — Джийн бе поразена, сякаш всичко това бе невъзможно.

— Досега не бях мислила по въпроса, но щом ти го повдигаш, мисля, че няма да отида.

— Ти си решила отдавна.

— О, за бога... виж сега, не харесвам Ан, нито Били. Запомни го. Не харесвам Ан, а Били го ненавиждам и в червата. Артър си е твоя афера, ако извиниш каламбура. Защо трябва да ме въвличаш във всичко това? Вече съм голяма, те — също, а и никога не сме били приятели.

— Това е нейната венчавка и *тя* би искала да присъстваш.

— Глупости. Навярно кани всички, които познава, а мен — за да ти достави удоволствие.

— Това не е вярно.

Ала и двете знаеха, че бе именно така. А с времето Тана ставаше все по-силна и по-силна. Донякъде това се дължеше на влиянието на Хари върху нея. Той си имаше определени възгледи за почти всичко, а в отговор на това и тя си бе изградила свои собствени. Той я караше да помисли какво чувства и какво мисли почти за всичко, а и бяха толкова близки, колкото никога преди това. Оказа се прав и за Бостънския университет. Преместването в Бостън ѝ се бе отразило добре, далеч

по-добре, отколкото ако бе останала в *Грийн Хил*. И по някакъв странен начин през тази последна година тя бе пораснала много повече, отколкото предишната.

Беше вече почти на двадесет години.

— Тана, аз просто не мога да разбера защо се държиш по този начин! — Ставаше дума отново за венчавката и майка ѝ направо я побъркваше.

— Мамо, не можем ли да говорим за нещо друго? Как си?

— Добре съм, но бих искала поне да си помислиш за това...

— Добре! — Изкрещя тя в слушалката. — Ще си помисля. Мога ли да си доведа кавалер? — Може би щеше да е по-поносимо, ако отидеше с Хари.

— Очаквах този въпрос. Защо ти и момчето на Уинслоу не вземете пример от Ан и Джон и не се сгодите?

— Защото *не сме* влюбени. Това е единствената причина.

— Трудно ми е да повярвам, след всичкото това време, което прекарвате заедно.

— Фактите са по-различни от въображението, мамо — винаги се побъркваше, когато трябваше да разговаря с майка си.

На следващия ден се опита да обясни това на Хари.

— Имам чувството, че тя по цял ден обмисля какво да ми каже, за да ме раздражни възможно най-силно, и винаги успява. Като чука, никога не пропуска да улучи гвоздея по главичката му.

— И баща ми има същия навик. Това си е задължителна предпоставка.

— За какво?

— За да бъдеш родител. Трябва да минеш изпит. Ако не можеш да раздраваш достатъчно, ще те връщат, докато не усвоиш занаята. Сетне, когато детето се роди, през няколко години минаваш пак изпита, така че след петнадесетина години си абсолютен цар.

Тана се засмя на хрумването му и го погледна. Беше много по-красив, отколкото като се срещнаха за пръв път, и момичетата направо лудееха по него. Имаше поне половин дузина, които ухажваше едновременно, но за нея винаги се намираше време. Тя бе на първо място, беше му приятелка, всъщност беше за него много повече от това, но Тана никога не разбра това.

— Ти ще бъдеш с мен задълго, Тан. А те ще изчезнат още следващата седмица.

Изобщо не вземаше някоя от тях на сериозно, независимо колко отчаяно се стремяха към него. Не ги будалкаше, внимаваше да не нарани някоя, бе достатъчно разумен да не забременее някоя.

— Фалове няма, благодарение на мен, Тан. Животът е прекалено кратък, освен това на света има достатъчно мъка, за да добавя човек още и то за приятелите си.

Но той не се и преструваше. Хари Уинслоу искаше да се забавлява и нищо повече от това. Някакви *Обичам те!*, никакви годешни пръстени, никакви блеснали очи, просто няколко усмивки, много бира и добро прекарване, по възможност — в леглото. Сърцето му принадлежеше другаде, макар и тайно, но други интересни части от него — не.

— Не искат ли нещо повече от това?

— Разбира се, че искат. И те имат майки — същите като твоята. Само че повечето от тях ги слушат, за разлика от теб. Всичките искат да се омъжат колкото е възможно по-скоро и да напуснат колежа. Но аз им казвам да не разчитат аз да им помогна в тая работа. А ако не повярват, скоро сами разбират, че е така.

Той се ухили по момчешки и Тана се разсмя. Знаеше, че момичетата се лепяха по него като мухи на мед, само да ги погледнеше.

Тя и Хари бяха неразделни през последната година и затова всичките ѝ приятелки ѝ завидяха. За тях бе невъзможно да повярват, че между тях нямаше нищо, бяха удивени като майка ѝ, но отношенията им си оставаха целомъдрени. Той вече я бе разбрал и не би се осмелил да се изкатери по стените, с които тя бе обградила сексуалността си. Веднъж-дваж се бе опитал да я уреди с някой от приятелите си, просто да излязат като две двойки, но тя не искаше да има нищо общо с това. Съквартирантът му дори го бе попитал дали не е лесбийка, но той бе сигурен, че не е. Имаше силното усещане, че нещо я бе травмирирало, ала тя никога не пожела да говори за това, дори и с него, и той остави нещата както са си. Тя излизаше с Хари или с приятели от Бостънския университет, или сама, но в живота ѝ нямаше никакви мъже — не и като любовници.

— Това си е загуба на време, дечко — опитваше се да говори за това закачливо, но тя отбягваше темата, както винаги.

— Ти наваксваш и за двама ни.

— Това обаче не ти се отразява добре. Тя се засмя.

— Пазя се за първата брачна нощ.

— Благородно дело — той се поклони дълбоко и двамата се разсмяха.

Народът в Харвард и Бостънския университет свикна да ги вижда заедно, да вдигат шум до бога, да лудуват, да правят номера един на друг и на приятелите си. Хари купи от една разпродажба велосипед тандем и двамата обикаляха с него Кеймбридж, Хари — с огромна шапка от кожа на миеша мечка през зимата, или със сламена капела, когато времето се стоплеше.

— Искаш ли да дойдеш с мен на венчавката на Ан Дърнинг? — Бродеха из вътрешния двор на Харвард един ден след като майка ѝ я бе нападнала по телефона.

— Не особено. Ще бъде ли забавно?

— В никой случай — Тана се усмихна ангелски. — Майка ми смята, че трябва да отида.

— Сигурен съм, че си очаквала това.

— Освен това смята, че трябва да се сгодим.

— Подкрепям я.

— Добре. Тогава нека обединим двете церемонии. А сега сериозно — искаш ли да дойдеш?

— Защо? — В погледа ѝ се четеше известна нервност и той се опитваше да разгадае причините за това. Познаваше я добре, ала от време на време тя се опитваше да се скрие от него, макар и без особен успех.

— Не искам да отида *сама*. Никой от тях не ми харесва. Ан е едно абсолютно разглезено изчадие, веднъж вече се омъжва, но татко ѝ очевидно възнамерява сега да вдигне голям шум. Предполагам, че този път го е направила както трябва.

— Какво означава това?

— А ти какво си мислиш? Означава, че типът, за когото се омъжва, има мангизи.

— Колко умно! — Хари се усмихна невинно и Тана се разсмя.

— Добре е да знаещ какво ценят хората, нали? Както и да е, венчавката ще се състои в Кънектикът веднага след като завършим семействата.

— Тази седмица щях да ходя в Южна Франция, Тан, но бих могъл да отложя с няколко дни, ако това ти върши работа.

— Няма ли да ти е прекалено досадно?

— Ще ми бъде — той й се усмихна открито. — Но за теб — винаги и всичко.

Той се поклони дълбоко, тя се разсмя, той я плесна отзад, отново се качиха на двуместния велосипед и той я откара до общежитието й в Бостънския университет. Имаше важна среща тази вечер. Бил *инвестирал* вече четири вечери в това момиче и очаквал то да прекара с него нощта.

— Как можеш да говориш така! — Засмя се Тана и го сгълча, бяха спрели пред общежитието й.

— Не мога да я храня цял живот, за бога, без да получа нещо срещу това. Освен това, тя си поръчва огромни стекове с опашки от омари. От това маце страда целият ми бюджет, но... — той се усмихна, като се сети за бюста й — ... ще ти съобщя как са се развили събитията.

— Не мисля, че бих искала да науча.

— Добре де... девствени уши... е, хайде... — Той й помахаше с ръка и отпраши с колелото им.

Тази вечер тя написа писмо на Шарън, изми си косата, а на следващата сутрин закусва късно с Хари. Той не стигнал доникъде с момичето. *Гладницата*, както вече я наричаше. Тя погълнала не само собствения си стек, но голяма част и от неговия, своя омар и неговия, а след това му каза, че не се чувствала добре и си отишла у дома да учи за изпити. Усилията му вечерта останали невъзнаградени, освен със солиден чек в ресторанта и една нощ на здрав, отморителен сън, сам в леглото.

— Това е краят. Господи, какви усилия са необходими в наши дни да свалиш нещо!

Ала от това, което бе подочула, тя знаеше, че в повечето случаи той се справяше добре и по целия път до Ню Йорк през юни не спря да го дразни. Той я остави у дома й и продължи за *Пиер*. Когато на следващия ден я взе, за да отидат на венчавката, тя трябваше да

признае, че изглеждаше ефектно. Носеше бели фланелени панталони, син кашмирен блейзер, кремава копринена риза, ушита за него по поръчка на баща му в Лондон предишната година, и вратовръзка в тъмносиньо и червено.

— Господи, Хари, ако младоженката има капчица мозък, ще зареже онзи тип и ще избяга с теб.

— Не ми трябва подобно главоболие. А самата ти никак не изглеждаш зле, Тан.

Беше облечена в зелена копринена рокля, почти със същия цвят като очите ѝ, косата ѝ падаше свободно на гърба — разресва я, докато не блесна, както очите ѝ, които светеха, като го погледна.

— Благодаря ти, че дойде с мен. Знам, че ще е пълна скука, затова оценявам жеста ти.

— Не бъди глупава. И без друго нямах какво да правя. Заминавам за Ница чак утре вечер.

Оттам щеше да отиде с кола до Монако, където баща му щеше да го вземе и да се качат на яхтата на негов приятел. Хари щеше да прекара две седмици с него, след което баща му щеше да го свали на брега и да продължи с приятели, а Хари щеше да остане сам в къщата в Кап Фера.

— Можеше да бъде и по-лошо, Тан.

Намекваше за панаирите, които щеше да направи, да гони момичетата в Южна Франция, докато си живее сам в къщата, но на нея всичко това ѝ се видя прекалено самотно. Повечето време нямаше да има с кого да поговори, нямаше да има никой, който наистина да го обича. От друга страна самата тя щеше да прекара лятото в задущаващото я присъствие на Джийн. В момент на слабост, чувствайки угризения за независимостта, която си бе извоювала с такива усилия, тя се бе съгласила да работи през лятото, приемайки служба в *Дърнинг Интернешънъл*. Майка ѝ бе очарована от това.

— Искан ми се да умра всеки път, когато си помисля за това — изстенваше тя пред Хари, когато зачекнеха тази тема. — Направо бях ку-ку. Но от време на време ми е толкова мъчно за нея. Сега, като ме няма, е толкова самотна. И си помислих, че ще ѝ достави удоволствие, ако постъпя така, но господи, Хари... какво направих?

— Няма да е чак толкова зле, Тан...

— Искаш ли да се басираме?

Беше получила стипендия и за следващата година, но искаше да спечели и малко джобни пари. Поне в това имаше смисъл. Но я потискаше извън всякаква мяра дори мисълта, че ще прекара цялото лято в Ню Йорк, че ще живее с Джийн и ще я гледа как целува краката на Артър всеки ден на работа. Само при тази мисъл ѝ приляваше.

— Като се върна, ще отидем на нос Код за уикенда.

— Благодаря на бога за това!

Усмихнаха се един на друг и след малко той я откара в Кънектикът и се изправиха заедно с останалите гости в катедралната църква в задушливата юнска жега. Най-сетне се смилиха над тях, церемонията свърши и отидоха с кола до дома на Дърнингови. Докато минаваха през огромните порти, Хари я погледна. Тя идваше тук за пръв път след кошмара отпреди две години. Бяха изминали точно две години.

— Тук наистина не ти харесва, нали, Тан?

— Не особено.

Тя разсеяно погледна през прозорчето на колата, докато той я гледаше в гръб. Можеше обаче да усети как нещо вътре в нея се напруга. Нещата се влошиха още повече, когато паркираха колата и излязоха от нея. Минаха покрай подредените в редица домакини и изрекоха съответните подходящи слова. Тана представи Хари на Артър, на булката и младоженеца, а когато си поръча питие, забеляза, че Били я гледа втренчено. Наблюдаваше я внимателно, Хари също го гледаше и той изчезна някъде, след което Тана изпадна в някакъв унес. Тя танцува няколко пъти с Хари, с неколцина непознати, побъбри веднъж-дваж с майка си, сетне неочаквано, сякаш бе насън, се озова лице в лице с Били.

— Здравсти. Чудех се дали ще дойдеш.

Тя изпита непреодолимо желание да го зашлеви през лицето, но вместо това се обърна и си тръгна. Не можеше дори да понесе да гледа физиономията му. Не беше го виждала от онази нощ. Той изглеждаше все така злобен, както тогава, все така слаб, зъл и разглезен. Още помнеше как я удряше и сетне...

— Разкарай се от мен — изсъска тя с едва доловим глас.

— Не бъди толкова груба. По дяволите, това е денят на сватбата на сестра ми! Едно романтично събитие.

Тя забеляза, че бе доста пиян. Знаеше, че се бе дипломирал в *Принстън* преди няколко дни и навярно пиеше нонстоп оттогава насам. Постъпваше в семейната компания, значи можеше да лудее и да гони секретарките. Искаше да го попита кого бе изнасилил напоследък, но вместо това тръгна да си върви, а той грабна ръката ѝ.

— Порядъчните момичета не постъпват така.

Тя се обърна към него, стиснала зъби, с подивял поглед.

— Пусни ме веднага, иначе ще ти плисна това питие в лицето.

Съскаше като змия. Неочаквано до нея се появи Хари. Наблюдаваше я и откриваше човек, когото дотогава изобщо не бе виждал. Той забеляза и с какъв поглед я гледаше Били Дърнинг.

Били Дърнинг прошепна мръсно: *курва*. Изражението на лицето му бе злобарско. Само с едно движение Хари грабна ръката му, изви я болезнено назад, докато Били не простена и не се опита да се съпротивлява. Не искаше да прави сцени и Хари прошепна на ухото му:

— Схващаш ли каква е картинката, приятелче? Добре, тогава защо не вземеш веднага да изчезнеш?

Били издърпа ръката си и без да каже и дума, изчезна. Хари погледна Тана, тя трепереше от глава до пети.

— Добре ли си?

Тя кимна, но той не бе убеден. Беше смъртно бледа, зъбите ѝ тракаха, независимо от горещината.

— За какво бе всичко това? Някакво старо гадже ли?

— Обожаваният син на мистър Дърнинг.

— Доколкото разбирам, двамата се познавате отпреди.

Тя кимна.

— И нямаме особено добри спомени...

Останаха още малко, но бе очевидно, че Тана желаше да си тръгват, затова Хари пръв го предложи. Известно време, докато пътуваха към града, той не каза нищо, виждаше как тя видимо се успокоява с отдалечаването им от дома на Дърнингови. Тогава вече трябваше да я попита. Във въздуха бе витало нещо толкова мощно, че той се бе изплашил за нея.

— За какво бе всичко това, Тан?

— Нищо особено. Стара вражда, това е.

— Която се основава на...?

— Той е абсолютно лайно, затова! — Това бяха прекалено силни думи за нея и Хари се изненада, освен това в тона ѝ изобщо отсъстваше чувството за хумор. — Гадно, малко копеленце.

— Разбрах, че двамата не сте първи приятели — Хари се усмихна, но тя не отвърна. — Какво ти стори, че го мразиш толкова силно, Тан?

— Това няма значение сега.

— Не, има.

— Не, няма! — Тя му изкрещя и най-неочаквано по бузите ѝ се затъркаляха сълзи. Раната ѝ изобщо не бе заздравяла през последните две години, защото тя не бе допуснала до нея чист въздух. Не бе казала никому, освен на Шарън, не се бе влюбвала, не бе излизала с момчета. — *Вече* няма значение.

Той изчака думите ѝ да отзвучат.

— Мен ли се опитваш да убедиш или себе си? — Подаде ѝ носна кърпа и тя си издуха носа.

— Съжалявам, Хари.

— Няма защо. Помниш ли кой съм аз? Аз съм твой приятел.

Тя се усмихна през сълзи и го потупа по бузата.

— Ти си най-добрият приятел, който имам.

— Искам да ми кажеш какво се случи с него.

— Защо?

Той се усмихна:

— За да мога да се върна и да го убия, ако пожелаеш.

— Окей. Давай! — И тя се засмя за пръв път от часове насам.

— Говоря сериозно, смятам, че трябва да свалиш този товар от сърцето си.

— Не, не трябва — мисълта за това я плашеше повече, отколкото възможността да продължи да си го носи сама. Дори не ѝ се искаше да говори за това сега.

— Той ти е предложил, нали така?

— Донякъде — да. — Тя отново гледеше през прозорчето.

— Тана... говори ми...

Тя се обърна към него с хладна усмивка:

— Защо?

— Защото държа на теб, по дяволите!

Той спря колата край пътя, угаси двигателя и я погледна. Изведнъж почувства, че бе на път да отвори врата, която бе здраво залостена. Знаеше, че *заради нея* трябва да я отвори.

— Кажи ми какво ти стори.

Тя го изгледа втренчено и заговори безизразно.

— Изнасили ме преди две години. Стават две години утре вечер. Честита годишнина!

Хари почувства, че му призлява.

— Какво имаш предвид под *изнасилване*! Излезе с него ли?

Тя поклати глава.

— Не. Майка ми настоя да присъствам на едно празненство тук, в Гринуич, в дома им. На *негово* празненство. Отидох с един приятел, който се напи и изчезна, сетне Били ме намери да бродя из къщата. Попита ме дали не искам да видя стаята, в която работи майка ми. И като абсолютна глупачка аз се съгласих и в следващия миг той ме завлече в спалнята на баща си, събори ме на пода и ме наби. Изнасили ме и ме би в продължение на няколко часа, сетна тръгна да ме води у дома и катастрофира. — Тя полека започна да ридае, давеше се в собствените си думи, усещаше почти физическа болка, докато ги произнасяше. — В болницата изпаднах в истерия... след като полицията дойде... майка ми също дойде... и тя не поиска да ми повярва, мислеше, че съм пияна... а малкият Били според нея не можел да направи нищо лошо... опитах се да ѝ кажа и друг път...

Тя зарови лице в ръцете му. Хари я притисна до себе си, успокояваше я така, както никой не го бе успокоявал него самия, ала чутото от нея почти разби сърцето му. Ето защо не бе излизала с никого, откак се бяха запознали, дори и с него.

— Горкото момиче... горката Тана...

Той я откара в града, заведе я на вечеря в едно тихо заведение, сетне се върнаха и разговаряха часове в *Пиер*. Тя знаеше, че майка ѝ щеше да остане отново в Гринуич за през нощта. Живееше там вече от седмица, за да е сигурна, че всичко щеше да стане както трябва.

След като Хари я откара, той се запита дали сега вече нещата щяха да се променят за Тана, дали можеха да се променят и отношенията помежду им. Тя бе най-забележителното момиче, което бе срещал, и ако тя се бе отдала, щеше да се влюби до уши в нея. Но през последните две години бе помъдрял и сега си го припомни. Не

искаше да развали онова, което съществуваше помежду им. Защо, на каква цена? Заради едното чукане? Можеше да го прави, когато си поиска, а тя означаваше много повече за него. Щеше да мине още доста време, преди да се справи, ако изобщо се оправеше, а той можеше да ѝ помогне повече като приятел, отколкото ако се опиташе да задоволи собствените си желания, като се мушне в леглото ѝ и се опита да се прави на терапевт.

Обади ѝ се на следния ден, преди да замине за Южна Франция, поръча вечерта да ѝ изпратят цветя с бележка: *Майната му на миналото. Вече си окей. С обич, Х.* Обаждаше ѝ се от Европа винаги, когато му дойдеше наум и имаше време.

Той се върна, тя приключи с работата си и замина с него за нос Код. Испита облекчение, че най-сетне напусна *Дърнинг Интернетшънъл*. Беше голяма грешка, но я изживя докрай.

— Някоя и друга голяма любов, докато ме нямаше?

— Ц-ц-ц. Нали помниш? Пазя се за венчавката си.

Ала сега вече и двамата *знаеха*. Все още бе травмизирана от изнасилването, но и двамата *знаеха* също така, че тя трябваше да преодолее всичко това. След като бе говорила с него, преди той да замине, нещата ѝ се струваха малко по-малко болезнени. Най-сетне бе започнала да се съвзема.

— Няма да има венчавка, ако продължаваш да не излизаш с никого, шушумиго.

— Пак ми прозвуча така, сякаш го каза майка ми — тя се усмихна. Хубаво ѝ бе, че го виждаше отново.

— Между другото, как е майка ти?

— Същото положение. Преданата робиня на Артър Дърнинг. Направо ми прилява. Никога не бих искала да изпадна в подобно положение спрямо някого.

Той изщрака с пръсти с отчаяно изражение.

— По дяволите... пък аз тъкмо се надявах...

Двамата се разсмяха. Седмицата мина бързо, както винаги, когато прекарваха добре, а и винаги имаше нещо магическо, когато двамата бяха на нос Код. Но въпреки скритите чувства на Хари към нея, те запазиха отношенията си каквито си бяха. И двамата се върнаха

в колежа си за следващата учебна година, която сякаш отлетя в един миг. Следващото лято Тана остана да работи в Бостън, а Хари отново замина за Европа. Когато се върна, те отново отидоха на нос Код, ала приятните дни за тях вече почти бяха свършили. Оставаше им само година, преди да навлязат в истинския живот. И двамата, посвоему, се опитваха да бъдат реалисти.

— Какво смяташ да правиш? — Попита го мрачно тя една вечер.

Беше се съгласила накрая да излезе с един от приятелите му, но нещата вървяха твърде бавно и Тана всъщност не бе заинтригувана от него. Тайно в себе си Хари бе доволен от това. Макар да смяташе, че няколко изкуствено уредени срещи щяха да ѝ се отразят добре.

— Не е моят тип.

— Откъде, по дяволите, знаеш? Не си излизала с никого три години.

— Доколкото разбирам, нищо не съм изгубила.

— Кучка! — Ухили ѝ се той.

— Говоря сериозно. Какво, по дяволите, ще правим следващата година? Мислил ли си да продължиш?

— Господи, не! Само това ми трябва. Този колеж така ми е писнал, че ми стига за цял живот. Махам се и край!

— И какво ще правиш? — Самата тя се измъчваше с този въпрос през последните два месеца.

— Не знам. Мисля да поживея известно време в къщата в Лондон. Баща ми напоследък е непрекъснато в Южна Африка и това едва ли ще го обезпокои. Може би — Париж, Рим... сетне ще се върна. Искам да се позабавлявам, Тан.

Той бягаше от нещо, което знаеше, че не можеше да има. Поне засега.

— Не искаш ли да работиш?

Тя бе поразена, а той избухна в смях.

— Защо?

— Това е отвратително!

— Какво му е отвратителното? Мъжете от моето семейство не работят нищо от години.

— Как може такава нещо!

— Ами, истина е. Те са тълпа богати, мързеливи безделници. Също като моя старец.

— Така ли искаш да говорят и за теб децата ти? — Изглеждаше ужасена.

— Разбира се, ако съм толкова тъп да имам деца, в което се съмнявам.

— Сега вече приличаш на мен.

— Господ да ме пази! — И двамата се усмигнаха.

— Сериозно, няма ли поне да се направиш, че работиш?

— Защо?

— Престани с това *защо!*

— Кой го е еня дали ще работя, Тан! Теб ли? Мен ли? Моят старец ли? Вестникарите?

— Тогава защо ходи в колежа?

— Нямах какво друго да правя, а и в Харвард бе весело.

— Глупости. Спука се от четене за изпитите — тя отметна златната си грива през рамо и го погледна сериозно. — Беше добър студент. Защо?

— Заради себе си. Ами ти? Ти заради какво учи?

— Заради същото. Но сега изобщо не знам какво да правя.

Но две седмици преди Коледа нещата за нея се подредиха от само себе си. Позвъни ѝ Шарън Блейк и я попита дали не би искала да участва в протестен поход с доктор Кинг. Тана размисля една нощ и се обади на Шарън на следния ден с уморена усмивка:

— Пак ме хвана, хлапенце.

— Ура! Знаех си, че ще се съгласиш!

И тя съобщи на Тана подробностите. Щеше да се проведе няколко дни преди Коледа в Алабама и било сравнително малко рисковано. Стори ѝ се привлекателно и двете момичета си побъбриха, както в добрите стари времена. Шарън изобщо не се бе записвала в друг колеж, за огорчение на баща ѝ, и сега бе влюбена в млад, чернокож адвокат. Смятали да се оженят през пролетта. Тана се радваше много за нея и съобщи на Хари за похода през следващия следобед.

— Майка ти ще припадне.

— Няма нужда да ѝ казвам, за бога! Няма нужда да знае всичко, което правя.

— Така или иначе ще разбере, като те арестуват отново.

— Ще се обадя на теб, можеш да дойдеш и да ме освободиш под гаранция — беше сериозна, но той поклати глава.

— Няма да мога. Ще бъда в Гщаадт.

— По дяволите!

— Мисля, че не бива да отиваш.

— Не съм те питала.

Ала когато дойде часът, тя бе на легло с треска, висока температура и върл грип. Опита се да стане и да приготви багажа си предишната вечер, но бе прекалено болна, затова позвъни на Шарън у дома на Блейкови във Вашингтон. Слушалката вдигна Фрийман Блейк.

— Значи си чула новината...? — Гласът му звучеше така, сякаш идваше от дъното на кладенец, беше пълен с тъга.

— Каква новина?

Той дори не можа да изрече думите. Просто седеше там и плачеше и, без да знае защо, Тана също заплака.

— Тя е мъртва... убиха я снощи... застреляха я... моята скъпа... малкото ми момиченце...

Не можеше да му се разбере съвсем нищо. Тана ридаеше заедно с него, чувстваше се изплашена и истерична. Най-сетне Мириам Блейк взе слушалката. И тя изглеждаше потресена, но бе по-спокойна от мъжа си. Съобщи на Тана кога щеше да е погребението. И независимо от треската и грипа, Тана отлетя за Вашингтон на сутринта на Бъдни вечер. Бе потрябвало доста време преди да откарат трупа у дома, а и Мартин Лутър Кинг бе поел ангажимента да дойде и да говори.

Събитието бе отразено в национален мащаб, журналистите напиреха към църквата, в лицата на хората бляскаха светкавици, а Фрийман Блейк бе напълно рухнал. Беше загубил и двете си деца в името на една и съща кауза. След погребението Тана постоя за малко с тях, заедно с близки приятели у дома им.

— Направи нещо полезно с живота си, детето ми — рече Фрийман Блейк и я погледна безрадостно. — Омъжи се, роди си деца. Не постъпвай като Шарън.

И той се разплака отново, но накрая доктор Кинг и друг негов приятел го отведоха горе и тогава до Тана дойде и седна Мириам. Всички бяха плакали този ден, а и в дните преди него, Тана се чувстваше изстискана изцяло от емоциите и грипа.

— Съжалявам много, мисис Блейк.

— Аз също... — очите ѝ бяха истински реки от болка. Беше преживяла всичко, но все още се държеше изправена и винаги щеше да се държи по този начин. Такава порода жена беше и донякъде Тана ѝ се възхищаваше. — Какво възнамеряваш да правиш сега, Тана?

Не беше сигурна дали разбра какво имаше предвид Мириам.

— Ще си отида у дома, предполагам.

Щеше да хване късния самолет тази вечер, за да прекара Коледа с Джийн. Както винаги, Артър бе заминал с приятели и Джийн щеше да остане сама.

— Искам да кажа, като завършиш колежа.

— Не знам.

— Не си ли мислила да постъпиш на държавна работа? Страната има нужда от това — Тана се усмихна, все едно ѝ говореше Шарън. Ето на, току-що бе погребала дъщеря си и отново бе поела в своя кръстоносен поход. Това донякъде бе плашещо, но донякъде — достойно за възхищение. — Можеш да завършиш право. Можеш да промениш нещата, Тана. Ти си такъв сорт момиче.

— Не съм сигурна в това.

— Знам, че си. Имаш кураж. Шарън също имаше, но нямаше твоя ум. Донякъде ти приличаш на мен.

Това бе сравнение, което я плашеше, защото Тана винаги я бе намирала за студена и не искаше да е същата.

— Така ли? — Изглеждаше малко смаяна.

— Знаеш какво искаш и се стремиш към него.

Тана се усмихна:

— Понякога.

— Не пропусна и един час, след като те изгониха от *Грийн Хил*.

— Въпрос на късмет, на един приятел, Хари Уинслоу, който предложи Бостънския университет.

— Ако не беше той, ти пак щеше да паднеш на краката си — тя се изправи и леко въздъхна. — Както и да е, помисли си. Няма достатъчно прависти като теб, Тана. Ти си точно това, от което се нуждае тази страна.

Бе прекалено силно казано за двадесет и една годишно момиче, но докато летеше към дома, думите още ечаха в главата ѝ, нещо повече, тя продължаваше да вижда лицето на Фрийман, чуваше плача

му... чуваше и онези неща, които Шарън ѝ бе разказвала в *Грийн Хил*... спомни си за излизанията им в Йолан...

Спомените нахлуха в нея, тя бършеше очите си отново и отново, но полза нямаше, сетне се улови, че мисли постоянно за бебето, което Шарън бе изоставила преди четири години, питаше се къде ли би могло да бъде, какво ли се бе случило с него. Чудеше се и дали Фрийман също не мислеше за него. Нямаха вече никого друго.

В същото време тя продължи да мисли и върху думите на Мириам. *Страната се нуждае от теб...* Тя опита въздействието на същите думи върху майка си, преди да се върне в колежа, но Джийн се ужаси.

— Право ли? Не ти ли стига *толкова* учене? Нима смяташ да прекараш в университетите целия си живот?

— Само ако имам полза от това.

— Защо не си намериш работа? Можеш да срещнеш по този начин някой подходящ...

— О, за бога, забрави за това... — тя мислеше само за това... да срещнеш някого... да се установиш... да се омъжиш... да родиш деца...

Ала и Хари не бе много въодушевен от идеята, когато я сподели с него през следващата седмица.

— Господи боже, ама защо?

— А защо не? Може и да е интересно, може да се окаже, че съм добра. — С всеки изминал ден се запалваше все повече и най-накрая това ѝ се видя най-подходящото нещо, което можеше да направи. Имаше смисъл, поставяше си някаква цел в живота. — Ще подам документи в *Боулт*, Бъркли.

Вече бе решила. Щеше да кандидатства в още три факултета, но *Боулт* бе на първо място.

Хари я погледна втренчено.

— Сериозно ли говориш?

— Да.

— Мисля, че си мръднала.

— Искаш ли да дойдеш и ти?

— Не, по дяволите! — Той се ухили. — Казах ти. Смятам да се позабавлявам... просто да се поразкърша.

— Това си е чиста загуба на време.

— Нямам дори търпение да почна.

Тя — също. През май получи съобщение. Бяха я приели в *Боулт*. Щяха да ѝ отпуснат частична стипендия, но тя вече бе спестила недостигащите ѝ пари.

— Заминавам — ухили се тя на Хари; седяха на моравата пред общежитието я.

— Тан, сигурна ли си, че искаш?

— Никога не съм била по-сигурна през пелия си живот.

Двамата се погледнаха и се усмигнаха. Пътищата им скоро щяха да се разделят. Тя отиде на тържеството по случай завършването му в Харвард през юни и плака много за него, за себе си, за Шарън Блейк, която вече я нямаше, за Джон Ф. Кенеди, когото бяха убили преди седем месеца, за хората, с които се бяха запознали и нямаше повече да видят. Една цяла епоха бе свършила и за двамата. Плака и на своето тържество. Както плака и Джийн Робъртс. (Беше дошла заедно с Артър Дърнинг.)

А Хари седеше на задните редове и се преструваше, че сваля първокурсничките. Погледът му обаче бе прикован в Тана, сърцето му подскачаше от гордост и се свиваше силно, като си помислеше, че тръгват по различни пътища. Знаеше, че те неизбежно щяха отново да се пресекат. Той щеше да се погрижи за това. Но за нея все още бе рано. И с цялото си сърце той я благослови да бъде добре и здрава в Калифорния.

Беше му терсене, че щеше да е толкова далеч от него. Но засега трябваше да я пусне... Засега...

Очите му се напълниха със сълзи като я гледаше как слиза по стълбите с диплом в ръка. Изглеждаше толкова свежа и млада, с големите си зелени очи, с ярката, блестяща коса... с устните, които толкова силно бе желал да целуне почти цели четири години... Същите устни, които леко го целунаха по бузата, когато я поздрави отново и само за миг, просто за миг той почувства как тя го притисна силно и дъхът му почти секна.

— Благодаря ти, Хари — очите ѝ бяха плувнали в сълзи.

— За какво? — Самият той едва сдържаше своите сълзи.

— За всичко.

Сетне около тях се скупчиха и другите и мигът отлетя.

Всеки от тях вече бе започнал да живее своя отделен живот.

ВТОРА ЧАСТ
ЖИВОТЪТ ЗАПОЧВА

ПЪРВА ГЛАВА

Този път, пътят до летището ѝ се видя безкраен. Тана взе такси, но Джийн настоя да я придружи. Имаше безкрайни мълчания, паузи, бързи изблици от думи, като картечна стрелба по противник, който се е прикрил в храсталака, докато най-сетне пристигнаха. Джийн настоя тя да плати на таксито, сякаш това бе последната ѝ възможност да направи нещо за своето малко момиче, единственият шанс, който щеше да има оттук нататък; не бе трудно да се забележи как се бореше да спре сълзите, докато предаваха багажа на Тана.

— Всичките ли дадохме, скъпа? — Обърна се нервно тя към Тана, която кимна и се усмихна.

За нея този преди обед също не беше лек. Край на преструвките. Нямахше да се върне у дома отново задълго, *задълго*. Може би за краткотрайни посещения — за няколко дни, за седмица — да. Но ако успееше да се задържи в *Боулт*, навярно никога нямаше да се върне вече у дома. Не ѝ се бе налагало да се изправя пред подобна перспектива преди — в *Грийн Хил* или Бостънския университет, ала сега бе готова да замине.

По лицето на Джийн човек лесно можеше да прочете, че бе силно изплашена. То имаше същото изражение, като онова преди двадесет и три години, когато Анди Робъртс замина на война. Същото изражение, което е плод на усещането, че вече нищо няма да бъде същото.

— Няма да забравиш да ми се обадиш довечера, нали, скъпа?

— Не, майко. Няма да забравя. Но не мога да обещаая за после — усмихна се Тана. — Ако всичко, което чух, излезе вярно, през следващите шест месеца няма да мога да си поема дъх.

Вече я бе предупредила, че тази година няма да си дойде за Коледа. В крайна сметка и цената на пътуването бе много висока.

Джийн се бе примирила. Надяваше се Артър да ѝ подари билет до Калифорния, но тогава пък нямаше да има надеждата да прекара Коледа с него. Е, понякога животът никак не бе лесен. За *някои* така бе винаги.

Докато чакаха повикването за полета на Тана, и двете взеха по чаша чай и гледаха как самолетите излитат. Тана забеляза, че майка ѝ неколkokратно я погледна изпитателно. Двадесет и две годишните ѝ грижи за нея вече официално приключваха и да понесат това, бе трудно и за двете.

Изведнъж Джийн я хвана за ръцете и я погледна в очите.

— Наистина ли желаш това, Тан?

Тана ѝ отвърна тихо:

— Да, мамо, *това* искам.

— Сигурна ли си?

Тана се усмихна:

— Да, сигурна съм. Знам, че ти се вижда странно, но наистина е тъкмо това, което желая. Никога не съм била по-уверена в нещо, без значение, колко трудно ще ми бъде.

Джийн се намръщи и полека поклати глава, преди отново да погледне Тана. Странно бе да говорят за това сега, точно преди тя да излети, на това необичайно място, с хилядна тълпа около им, но се намираха там, а и докато гледаше дъщеря си в очите, говореше всъщност сърцето на Джийн.

— Струва ми се, че подобна кариера е по-подходяща за мъж. Никога не съм си мислила...

— Знам — Тана се натъжи. — Искаше ти се да съм като Ан.

Ан живееше в Гринуич, близо до баща си и току-що бе родила първото си дете. Мъжът ѝ вече бе станал пълноправен съдружник в *Шърман и Стърлинг*. Караше *порше*, а тя — *мерседес седан*. Мечтата на всяка майка.

— Но аз просто не съм *такава*. И никога не съм била, мамо.

— Но защо *не*? — Тя не разбираше. Може би все пак дъщеря ѝ грешеше.

— А може би искам нещо повече от всичко това. Може би искам то да е постигнато от мен, а не от съпруга ми. Не знам, но не смятам, че бих била щастлива, ако бях като Ан.

— Мисля, че Хари Уинслоу е влюбен в теб, Тан — гласът ѝ прозвуча благо, но Тана не искаше да чуе тези думи.

— Грещиш, мамо. Ние се обичаме много, като приятели, но той не е влюбен в мен и аз не съм влюбена в него.

Не това искаше тя от него. Желаше той да ѝ бъде като брат, като приятел. Джийн кимна и не отвърна нищо; в този момент повикаха пътниците за самолета на Тана. Може би тя направи последен опит да промени решението на Тана, но нямаше как да успее — нито с нов начин на живот, нито с някой мъж, нито със страхотен подарък, пък и в крайна сметка нищо не можеше да промени нещата.

Тана погледна майка си в очите, сетне я прегърна силно и задълго и прошепна в ухото ѝ:

— Мамо, *това* желая. Сигурна съм. Кълна ти се!

Все едно заминаваше накрай света. Сякаш отиваше в някакъв друг свят, да заживее друг живот и донякъде бе така. Майка ѝ изглеждаше толкова натъжена, че сърцето на Тана се късаше, докато сълзите необезпокоявани се стичаха по бузите на майка ѝ, която ѝ махаше за довиждане.

Тана се качи на самолета и извика от стълбичката:

— Ще ти позвъня довечера.

— Ала никога няма да бъде както преди — промълви Джийн на себе си, докато гледаше как вратичката се затваря, стълбичката се оттегля, гигантската птица поема най-сетне по пистата и накрая излита.

Не след дълго тя се превърна в малко петънце в небето. Почувствала се също тъй мъничка и съвсем сама, тя излезе навън, повика такси и се върна в офиса си, където Артър Дърнинг имаше нужда от нея. Поне *някой* се нуждаеше от нея, ала тази вечер тя се страхуваше ужасно да се прибере у дома.

ВТОРА ГЛАВА

Самолетът на Тана кацна на летището в Оукланд — видя ѝ се малко и приятно градче. По-малко от Бостън и Ню Йорк, но много, много по-голямо от Йолан, който изобщо нямаше летище. Тя взе такси до университетското градче Бъркли, отнесе многобройния си багаж в стаята, която бе наета за нея като част от стипендията ѝ, разопакова багажа и се огледа наоколо.

Всичко ѝ се виждаше по-различно, странно и ново. Беше хубав, топъл, слънчев ден и хората бяха облечени най-свободно — като се почне от дънки и кадифени джинси и се свърши с широки роби. Виждаха се не един кафтан, сума шорти и тениски, сандали, гуменки, мокасини, голи пети. За разлика от Бостънския университет липсваха еврейските принцеси от Ню Йорк, облечени в скъпи вълнени и кашмирени дрехи от *Бендъл*. Тук очевидно принципът бе *Обличай се както ти харесва* и в никой случай не можеше да се каже, че чистотата бе на почит. Ала и това възбуждаше посвоему и тя се почувства ободрена, като се огледа наоколо.

Вълнението ѝ се засили и през следващия месец, когато започнаха лекциите. Тя тичаше от лекция на лекция по цял ден, сетне бягаше у дома да чете целия следобед и до късно през нощта. Единственото друго място, което посещаваше, бе библиотеката, а когато имаше възможност, хапваше в стаята си или на крак. Още в края на първия месец отслабна с три килограма, макар че нямаше нужда да пази линия. Единственото хубаво нещо в напрегнатото разписание бе това, че Хари не ѝ липсваше така, както се опасяваше. През последните три години бяха станали прекалено близки, макар и да учеха в различни колежи, а ето че него вече го нямаше, въпреки че ѝ се обаждаше по вечерно време.

Тя бе в стаята си на пети октомври, когато някой почука на вратата ѝ и ѝ съобщи, че я търсят по телефона. Помисли си, че отново бе майка ѝ и изобщо не ѝ се слизаше долу. Следващия ден щяха да я изпитват, по договорно право, а имаше да подготви и писмена работа по друг предмет.

— Разбери кой е. Мога ли аз да позвъня по-късно?

— Окей, една секунда — сетне гласът се обади отново. — От Ню Йорк е.

— По дяволите! — Пак майка й. — Ще позвъня по-късно.

— Той казва, че няма да можеш.

Той ли? Хари? Тана се усмихна. Заради него би прекъснала ученето си.

— Идвам веднага! — Тя грабна чифт омачкани дънки от стола и ги навлече, докато тичаше към телефона.

— Ало?

— Къде, по дяволите, беше? Да не би да го правехте с някой тип на четиринадесетия етаж? Чакам вече цял час, Тан!

Беше раздразнен. Беше сякаш и пиан, тя бе свикнала да отгатва по тона му. Познаваше го добре.

— Съжалявам, бях в стаята си, учех и си помислих, че е мама.

— Нямах късмет — гласът му прозвуча необикновено сериозно.

— В Ню Йорк ли си? — Усмихваше се, бе радостна, че го чува отново.

— Аха.

— Доколкото си спомням, щеше да се връщаш идния месец.

— Не. Върнах се да видя чичо си. Не щеш ли, той решил, че има нужда от помощта ми.

— Какъв чичо? — Тана бе объркана. Хари не й бе споменавал, че има чичо.

— Чичо ми Сам^[1]. Помниш ли го, онзи тип от плакатите, със смешния костюм в синьо и червено и с дългата бяла брада... Определено бе пиан и тя се разсмя, но скоро смехът й секна. Беше *сериозен*. О, Господи...

— Какво, по дяволите, искаш да кажеш?

— Получих повиквателна, Тан.

— По дяволите!

Тя притвори очи. Напоследък се чуваше само това. Виетнам... Виетнам... Виетнам... да им разкатаем фамилията... да не се набъркваме... спомнете си какво се случи с французите... да им дадем да се разберат... да си стоим у дома... действия на полицията... война...

Невъзможно бе да се разбере какво става, но каквото и да бе, не бе хубаво.

— И защо, по дяволите, се върна? Защо не си остана там, зад граница?

— Не исках да постъпя така. Баща ми дори предложи да ме откупи, ако можел, в което се съмнявам. Има неща, които дори парите на Уинслоу не могат да купят. Но това не е в стила ми, Тан. Не знам, може би тайно в себе си съм искал да отида там и поне за малко да бъда полезен.

— Ти си мръднал. Господи... Дори по-лошо. Могат да те убият. Не разбираш ли? Хари, върни се във Франция! — Вече му крещеше. Изправена в голия коридор, тя викаше на Хари в Ню Йорк. — Защо, по дяволите, не отидеш в Канада, или не си простреляш крака... да направиш нещо, да избегнеш повиквателната. Сега е 1964-та, не е 1941-ва. Не бъди толкова благороден, няма защо да се правиш на благороден, глупако! Върни се... — Изведнъж очите ѝ се изпълниха със сълзи и тя се уплаши да зададе въпроса, чийто отговор искаше да узнае. Но трябваше да го зададе. Трябваше да разбере, къде те изпращат?

— В Сан Франциско. — Сърцето ѝ се разтуптя. — Първо там. За около пет часа. Искаш ли да ме посрещнеш на летището, Тан? Можем да обядваме заедно или нещо от сорта. В десет вечерта същия ден трябва да се явя в някакво място на име *Форт Орд*, а ще долетя в три. Някой ми спомена, че от Сан Франциско се стигало с кола за два часа... — Гласът му заглъхна; и двамата мислеха за едно и също.

— А сетне? — Гласът ѝ кой знае защо предрезгавя.

— Виетнам, предполагам. Хитро, а?

Изведнъж тя се почувства сломена.

— Не, никак не е хитро, тъпо копеле такова! Трябваше да запишеш право заедно с мен. Вместо това реши да си живееш живота, да легнеш с курвите от всичките публични домове на Франция и виж се сега, пращат те във Виетнам да ти прострелят топките...

По бузите ѝ се търкаляха сълзи и никой не смееше да мине покрай нея в коридора.

— Описа го много интригуващо.

— Ти си ненормалник!

— И така, какви са новините? Влюби ли се вече в някого?

— Откъде време. Всичкото, което правя, е да чета. В колко каца самолетът ти?

— В три следобед утре.

— Ще бъда там.

— Благодаря.

Последните му думи прозвучаха съвсем по хлапашки, но когато го срещна на следващия ден, ѝ се видя блед и уморен. Не изглеждаше така добре, както когато го видя последно през юни, а и сегашната им среща бе нервна и напрегната. Не знаеше как да се държи с него.

Пет часа бяха съвсем малко време. Заведе го в стаята си в Бъркли, сетне отидоха с кола в града и обядваха в Чайнатаун^[2], помотаха се насам-натам, а Хари непрекъснато гледаше часовника си. В крайна сметка бе решил да не наема кола до *Форт Орд*, макар това да съкрати още повече времето, което щеше да прекара с нея. Не се смяха както обикновено, и двамата бяха притеснени.

— Хари, защо постъпваш така? Би могъл да се откупиш.

— Не е в стила ми, Тан. Би трябвало досега да си го разбрала. А може би тайничко в себе си се надявам, че постъпвам правилно. Навярно е заговорил патриотизмът ми, за който не съм и подозирал, че съществува. Тана почувства как сърцето ѝ се свива.

— Това не е патриотизъм, за бога! Това не е *наша* война.

Беше ужасена, че той имаше изход, който не искаше да използва. Лековатият Хари бе пораснал и пред себе си тя виждаше един мъж, когото не познаваше. Беше упорит и силен и макар това, което правеше, да го плашеше, той определено искаше да го направи. — Мисля, че скоро ще стане, Тан.

— Но защо точно *ти*!

Поседяха мълчаливо дълго време, а денят бързо-бързо си отиваше.

Когато си вземаха довиждане, тя го прегърна силно и го накара да обещае да ѝ се обажда, винаги когато има възможност.

Той възнамеряваше да се върне в Сан Франциско и да я види, но вместо на север, го изпратиха на юг.

— Заминавам тази вечер за Сан Диего. — Беше събота. — А в началото на другата седмица — за Хонолулу.

Тя имаше междинни изпити в средата на семестъра и не можеше да отиде за ден-два в Сан Диего.

— По дяволите! Ще останеш ли за известно време?

— Комай не.

Тя почувства веднага, че той не искаше да ѝ каже онова, което тя желаше да узнае.

— Какво означава това?

— Означава, че до края на седмицата ще ме изпратят в Сайгон.

Тонът му бе студен и твърд, почти като стоманен, нещо нехарактерно за него. Тя се запита защо точно *на него* трябваше да се случи това — нещо, което самият той се питаше непрестанно през последните шест седмици.

— Просто такъв ми бил късметът, предполагам — шегуваше се той с приятелите си, макар че нямаше повод за шегички, а когато получи назначението си, атмосферата бе толкова сгъстена, с нож да я режеш. Никой не посмя да пророни и дума, особено онези, които бяха покъсметливи. А Хари не бе от тях.

— Лоша работа, Тан, но какво да се прави?

— Баща ти знае ли?

— Обади се снощи. Никой не го знае къде е. В Париж мислят, че е в Рим. В Рим смятат, че е в Ню Йорк. Опитах и в Южна Африка и сетне си рекох *Майната му на копелето!* Рано или късно ще научи къде съм.

Защо, по дяволите, нямаше баща, който да му подаде ръка? Тана би могла да му се обади вместо него, но в представите ѝ той винаги бе бил от онзи тип мъже, за които не щеше и да чуе.

— Писах му на лондонския му адрес и му оставих съобщение в *Пиер* в Ню Йорк. Повече не мога да направя.

— Навярно в крайна сметка той и не заслужава повече. Хари, мога ли да направя нещо за теб?

— Кажу една молитва.

Думите му прозвучаха май сериозно и тя бе потресена. Не, не бе възможно! Хари бе най-добрият ѝ приятел, неин брат, на практика — близък, а го пращаха във Виетнам. Испита чувството на панически страх, напълно непознато за нея досега, а не можеше да стори абсолютно нищо.

— Ще ми се обадиш ли преди да заминеш...? И от Хонолулу също...?

В очите ѝ напиреха сълзи... ами ако нещо се случеше с него? Не, нищо нямаше да се случи, скръцна със зъби тя, дори нямаше да си позволи да мисли за това. Хари Уинслоу бе непобедим и ѝ принадлежеше. Той притежаваше част от нейното сърце. Ала през следващите няколко дни, докато чакаше постоянно обажданията му, не бе на себе си.

Обади ѝ се два пъти, преди да замине от Сан Диего.

— Извинявай, че толкова време не съм ти се обаждал, но бях много зает със свалките, май гепих трипер, но майната му.

През повечето време бе пиян, в Хаваите — още повече, и оттам ѝ се обади два пъти, а сетне вече го нямаше, потънал в мълчанието, в джунглите и бездните на Виетнам.

Тя постоянно си го представяше изложен на опасности, но сетне започна да получава скандалните му писма, които описваха живота в Сайгон — проститутките, наркотиците, прекрасните някога хотели, изящните момичета, това, че постоянно му се налагало да използва френския си, и тя започна да се поуспокоява. Добрият стар Хари, нищо не се бе променило — и в Кеймбридж, и в Сайгон си бе все същият.

Тя успя да си вземе изпитите, Деня на благодарността и първите два дни на Коледа прекара в стаята си в компанията на половинметрова купчина книги.

В седем часа една вечер някой почука на вратата ѝ.

— Търсят те по телефона.

Майка ѝ се обаждаше често, Тана знаеше защо, макар никоя от двете да не си го признаваше. Празниците бяха трудни дни за Джийн. Артър никога не прекарваше достатъчно време с нея, а кой знае защо, тя винаги се надяваше, че ще е обратното. Винаги имаше причини, извинения, празненства, на които просто не можеше да я вземе със себе си, а Тана подозираше, че навярно имаше замесени и други жени, сега пък вече се появиха Ан, мъжът ѝ и бебето, навярно и Били бе там, а Джийн не бе от семейството, независимо от колко години бе все около него.

— Идвам веднага — извика Тана, навлече хавлията си и отиде на телефона.

Вестибюлът бе студен, тя знаеше, че навън е мъгливо. Мъглата рядко стигаше толкова на изток, но някоя отвратителна вечер и това ставаше.

— Ало? — Очакваше да чуе гласа на майка си и бе шокирана, когато вместо това чу гласа на Хари. Беше дрезгав и много уморен, сякаш не бе мигнал цяло денонощие, което бе разбираемо, ако бе в града. Гласът му се чуваше съвсем отблизо. — Хари...? — Очите ѝ веднага се напълниха със сълзи. — Хари! Ти ли си?

— По дяволите, аз съм, Тан! — Той почти изръмжа и тя сякаш можеше да усети четината по лицето му.

— Къде се намираш? Последва съвсем къса пауза.

— Тук, в Сан Франциско.

— Кога пристигна? Господи, можех да те посрещна, ако знаех.

— Току-що пристигнах — лъжеше, но му беше по-лесно да отговори така, отколкото да ѝ обяснява, защо не ѝ се бе обадил толкова време.

— Слава Богу, не стоя там твърде дълго — беше радостна, че отново чуваше гласа му и не можеше да сдържи сълзите си.

Усмиваше се и плачеше едновременно, същото правеше и той. Той си бе мислил, че никога повече нямаше да чуе отново гласа ѝ, обичаше я повече отвсякога. Не беше сигурен дали сега щеше да успее да прикрие това. Но трябваше, заради нея, а и заради себе си.

— Защо те върнаха толкова скоро?

— Предполагам, че им вгорчих живота. Храната вонеше, момичетата имаха въшки. По дяволите, на два пъти хвацах трипер, а най-гадният трипер, който съм имал... — той се опита да се засмее, но го болеше твърде много.

— Жалко човече! Никога ли няма да се научиш да се държиш както трябва?

— Ако мога да избирам — никога.

— Е, и къде се намираш сега?

Отново последва пауза.

— Чистят ме в *Летърман*.

— Това болница ли е?

— Аха.

— Заради трипера ли? — Каза го толкова силно, че две момичета в дъното на вестибюла избухнаха в смях. — Знаеш ли, невъзможен си! Ти си най-лошият човек, когото познавам, Хари Уинслоу Четвърти или който и да си, по дяволите! Мога ли да дойда да те видя или и аз ще

прихвана? — Все още се смееше, а неговият глас бе все така уморен и дрезгав.

— Не и ако не използваш тоалетната ми.

— Не се тревожи, няма. Дори няма да се ръкувам с теб, докато не ти изварят ръката. Един господ само знае къде си я пъхал — той се усмихна. Дяволски добре бе, че чуваше гласа ѝ.

Тя погледна часовника си. — Мога ли да дойда сега?

— Нямах ли някакво по-приятно занимание за събота вечер?

— Възнамерявах да се любя с една купчина учебници по право.

— Виждам, че си все така забавна, както преди.

— Да, ама съм далеч по-умна от теб, глупако, и никой не ме изпрати във Виетнам.

Последва странна пауза и, когато ѝ отвърна, Хари вече не се усмихваше.

— Слава богу, Тан — тя усети как някакво странно чувство я обладава, как по гърба ѝ пробягват студени тръпки. — Наистина ли искаш да дойдеш тази вечер?

— Да, по дяволите, да не си си мислил, че няма да дойда? Просто не искам да хвана трипер, това е.

Той се усмихна.

— Ще се държа прилично — той трябваше обаче да ѝ събщи нещо... преди да дойде... инак нямаше да е честно. — Тан...

Гласът му секна. Не беше казал още никому. Не беше говорил дори с баща си. Хари знаеше, че той трябваше да е в Гцаадт в края на седмицата. Винаги прекарваше Коледа там, независимо дали с Хари или без него.

— Тан... работата е малко по-сериозна от трипер...

По гърба ѝ отново пробягаха студените тръпки и тя притвори очи.

— Така ли, глупако? Какво точно? — Искаше да прогони тежките слова, да го накара да се засмее, да се почувства добре, в случай, че му бе зле, но бе твърде късно... да възпре както истината, така и думите.

— Малко ме позастреляха... — тя чу как гласът му измутира и усети неочаквана болка в гърдите, докато се опитваше да сдържи риданията си.

— Тъй ли? И що се остави да го направят? — И тя, и той се опитваха да сдържат сълзите си.

— Нямах бог знае какъв избор, предполагам. А момичетата, всичките бяха истинска грозотии — тонът му стана тъжен и мек, — в сравнение с теб, Тан.

— Господи, сигурно са те улучили в мозъка — и двамата се засмяха, но сетне тя, застанала боса на пода, усети как като че ли цялото ѝ тяло се вледенява. — *Летърман*, така ли?

— Аха.

— Ще бъда там след половин час.

— Недей бърза. Не възнамерявам да излизам.

И още дълго време той нямаше да излиза. Но Тана не знаеше нищо за това, когато нахлузваше дънките си и навличаше обувките си. Не съзнаваше дори кои обувки обува, прекара гребен през косата си и грабна якето, хвърлено върху леглото ѝ. Трябваше веднага да отиде при него, трябваше да разбере какво му се бе случило... *Малко ме позастреляха...*

Докато пътуваше с автобуса към града и сетне с таксито към болницата *Летърман* в Президио, в главата ѝ звучаха единствено тези думи.

Пътят ѝ отне два пъти повече време, отколкото бе предполагала, макар и да бе препускала като вихър; петдесет и пет минути след като затвори телефона, тя влезе в болницата и попита за стаята на Хари. Жената на рецепцията ѝ каза в кое отделение е. Прииска ѝ се да подметне *Отделението за трипер, нали?*, но някак си не ѝ беше до смях, още по-малко пък ѝ беше до шеги, когато тръгна по коридора, на чиято врата бе изписано *Неврохирургия*; молеше се само да е добре.

Лицето ѝ бе съвсем бледно, почти сиво, ала като влезе в стаята, тя забеляза, че и неговото бе такова. Видя до него дихателния апарат — самият той лежеше по гръб на леглото, над което бе окачено огледало. Имаше разни прибори и тръби и една сестра, която го наблюдаваше.

Отначало помисли, че е парализиран. Беше напълно неподвижен, но сетне видя, че ръката му помръдва и сълзи изпълниха очите ѝ, но все пак наполовина бе права. Беше парализиран от кръста надолу.

Улучили го в гръбнака, както ѝ обясни той същата вечер, с насълзени очи. Най-сетне можеше да разговаря с нея, да плаче заедно с

нея, да ѝ каже как се чувства. А се чувстваше отвратително. Искаше да умре. Бе искал да умре от мига, в който го върнаха в страната.

— Е, това е... — той говореше с мъка, сълзите се стичаха по бузите му, по шията му и падаха върху чаршафите. — Оттук нататък ще съм в инвалидна количка...

Ридаеше съвсем открито. Бе си мислил, че никога повече нямаше да я види, ала ето я сега, толкова красива, толкова добра, тъй руса... както си бе била винаги. Всичко си бе така, както някога.

Тук никой не знаеше за Виетнам, за Сайгон, Да Нанг или за виетконгците, които никога не виждаш. Те просто те улучват в задника от скритата си позиция на някое дърво, биха могли да са и деветгодишни, поне така изглеждаха. А тук никой не даваше и пет пари за това.

Тана го гледаше и се опитваше да не плаче. Беше благодарна и на това, че бе останал жив. От разказа му — как лежал по лице в калта, под непрестанния дъжд в джунглата цели пет дни — тя разбра, че бе истинско чудо, гдето изобщо бе оцелял. И какво от това, че нямаше да може отново да върви? Беше жив, нали така? И онова, което Мириам Блейк бе открила у нея, сега взе връх.

— Така ти се пада за това, че чукаше евтини проститутки, негоднико! Сега можеш да си полежиш, щом искаш, за известно време, но искам веднага да ти кажа, че аз няма да се примирявам повече с това. Ясно ли е?

Тя се изправи, двамата не успяваха да сдържат сълзите си, но тя взе ръката му и я стисна силно.

— Ще се наложи да си поразмърдаш задника и да се захванеш с нещо. Ясно ли е? — Той я гледаше недоверчиво, най-шантавото нещо в цялата работа бе, че тя бе сериозна. — Ясно ли е?

— Знаеш ли, ти си едно побъркано момиче. Знаеш ли го, Тан?

— А ти си мързеливо копеле, но не разчитай твърде много да си прекараш живота по гръб, защото това няма да трае дълго. Разбра ли, глупако?

— Да, мадам.

Той ѝ козирува. След няколко минути влезе една сестра и му сложи обезболяваща инжекция. Тана дълго го гледа как се унася в сън; държеше ръката му, сълзите се стичаха по бузите ѝ и тя плачеше, тихичко мълвеше молитви и благодареше на Бога.

Гледа го така с часове, просто го държеше за ръката, сетне го целуна по бузата и по очите и излезе от болницата. Вече бе минало полунощ и докато пътуваше с автобуса към Бъркли, единственото, което можеше да си помисли, бяха само две думи — *Слава Богу!* Слава Богу, че е жив. Слава Богу, че не е умрял в забравената от бога джунгла, където и да се намираше тя. Понятието Виетнам вече имаше за нея ново значение. Това бе място, където хората отиваха, за да бъдат убити. Вече не бе някаква си отдалечена страна, за която можеш да прочетеш, да поговориш между лекциите с преподаватели и приятели. Тя вече знаеше съвсем точно какво означава тази дума. Тя означаваше, че Хари Уинслоу нямаше никога вече да може да върви.

И когато онази нощ слезе от автобуса в Бъркли, с все още стичащи се по бузите ѝ сълзи, тя мушна ръце в джобовете и пое към стаята си със съзнанието, че никой от тях двамата вече нямаше да бъде същият.

[1] Чичо Сам — равнозначно на Съединените щати, жаргон. — Б.пр. ↑

[2] Китайският квартал. — Б.пр. ↑

ТРЕТА ГЛАВА

Следващите два дни Тана прекара до леглото му, без да се помръдне. Отиваше си у дома, само за да дремне час-два, да се изкъпе, преоблече и да се върне отново, да държи ръката му, да му говори, когато бе буден, за онези времена, когато той бе в Харвард, а тя в Бостънския университет, за велосипеда тандем, който имаха, за ваканциите им на нос Код. През повечето време бе силно упоен, но имаше и моменти, в които бе осенен от просветлението, и тогава бе истинска мъка да го гледаш и да си представяш мислите, които го спохождаха. Не искаше да изживее остатъка от живота си в инвалидна количка. Искаше да умре — отново и отново го казваше на Тана. А тя му крещеше и го наричаше копеле. Страхуваше се да го остави насаме нощем, да не би да стори нещо със себе си. Предупреди сестрите за състоянието му, но те бяха свикнали и това не им направи кой знае какво впечатление. Гледаха го внимателно, но имаше и много по-тежки случаи, като онова момче по-нататък по коридора, което бе изгубило и двете си ръце, а лицето му бе напълно обезобразено.

Сутринта на Бъдни вечер, тъкмо преди да замине за болницата, позвъни майка ѝ. В Ню Йорк бе десет часа и тя бе прекарала няколко часа в офиса си, след което бе решила да позвъни на Тана, за да разбере как е. До последния миг се бе надявала Тана да промени решението си и да прекара Коледа с нея, но от месеци дъщерята бе настоявала упорито, че това просто не било възможно. Имала купища работа за свършване. Бе казала дори, че нямало никакъв смисъл Джийн да отиде при нея. Ала все пак, това бе един депресиращ начин на прекарване на празниците, потискащ също толкова, колкото и начинът, по който самата Джийн прекарваше своите празници. Артър щеше да прекара Коледа в Палм Бийч в семеен кръг с Ан, Били, зет си и бебето на Ан и не бе включил Джийн в групата. Тя схващаше, разбира се, че на него щеше да му е неудобно.

— Е, как се чувстваш миличка?

Джийн не ѝ бе звънила от две седмици. Бе прекалено потисната, за да се обажда, и не искаше Тана да долови това по телефона. Когато

Артър си бе в Ню Йорк за празниците, поне имаше някаква надежда да се отбие за малко, но тази година не можеше да разчита дори и на това, а и Тана бе далеч...

— Учиш така усилено, както бе планирала ли?

— Да... аз... не... — все още бе полусъннена.

Беше останала при Хари до четири сутринта, отново се боеше да го остави сам, но сестрите настояха да си отиде у дома и да подремне малко. Възстановяването му щеше да е дълго и трудно и ако сега се изтощеше напълно, нямаше да му е от полза по-късно, когато най-много щеше да се нуждае от нея.

— Не, не уча вече така. Поне последните три дни. — Едва не изстена от умора, докато седнаше на стола с права облегалка, поставен до телефона. — Хари се върна от Виетнам.

Очите ѝ блеснаха само при мисълта за него. За пръв път казваше на някого и като знаеше какво още трябваше да спомене ѝ приляваше.

— Значи се срещаш с него? — Джийн моментално се подразни. — А аз си мислех, че имаш много да учиш. Ако си бях помислила, че ще си отпуснеш време за забавления, Тана, нямаше да си седя тук и да посрещам Коледа сама... щом си намерила време да се веселиш с него, можеше поне да...

— Престани! — Изкрепя неочаквано Тана в празния вестибюл. — *Престани*. Той е в *Летърман*. Никой не се забавлява, за бога!

Последва мълчание от другата страна. Джийн никога не бе чувала Тана да говори с подобен тон. В гласа ѝ се чувстваше истерично отчаяние, плашеща отчаяност.

— Какво е *Летърман*? — Помисли си, че бе хотел, но нещо веднага ѝ подсказа, че греша.

— Тукашната военна болница. Улучили са го в гръбнака — започна да диша на едри глътки, за да предотврати плача си, но и това не помогна. Нищо не помагаше. Плачеше през цялото време, когато не бе при него. И още не можеше да повярва, че се бе случило с него. Тя едва не припадна на стола, досущ като малко момиченце. — Сега е парализиран, мамо... може дори да не оживее... снощи имаше ужасна треска.

Седеше си на стола, плачеше и се тресеше от глава до пети, не можеше да се спре, ала трябваше да се освободи от това.

Джийн се бе втренчила в стената на кабинета си. Потресена, тя мислеше за момчето, което бе срещала толкова пъти. Беше толкова самоуверен, жизнерадостен, смееше се през цялото време, беше шегаджия и умник, понякога и лекомислен и това я тревожеше най-много, но сега благодареше на Бога, че Тана не се бе омъжила за него... като си представеше само какъв щеше да е животът ѝ оттук нататък.

— Оу скъпа... толкова съжалявам...

— Аз — също. — Тонът ѝ бе като на дете, чието кученце е умряло и сърцето на Джийн се късаше, като я слушаше. — И нищо не мога да направя, освен да седя тук и да го гледам.

— *Не бива да стоиш там.* Прекалено голямо напрежение е за теб.

— Аз *трябва* да съм тук. Не разбираш ли? — Гласът ѝ бе дрезгав. — Аз съм единственото нещо, което *той* има.

— Ами семейството му?

— Баща му още не се е появил и навярно няма и да се появи, негодникът му с негодник, а Хари си лежи там и едва-едва се държи.

— Е, едва ли има нещо, което би могла да направиш. А и не мисля, че трябва да гледаш такива работи, Тан.

— О, така ли? — Тонът ѝ вече бе станал войнствен. — И какво трябва да гледам, мамо? Официални вечери в Ийст Сайд, празненства в Гринуич с клана Дърнинг? Това са най-гадните фъшкии, за които съм чувала. Най-добрият ми приятел е прострелян във Виетнам, а ти ми говориш, че не бивало да гледам такива неща. Ти как мислиш, че би трябвало да постъпя, мамо? Да го зачеркна от списъците на познатите си, само защото не може вече да танцува ли?

— Не бъди толкова цинична, Тана — гласът на Джийн прозвуча твърдо.

— Защо не, по дяволите! В какъв свят живеем ние в крайна сметка? Какво им става на всички? Защо не разбират в какво се въвличаме във Виетнам?

— Това не зависи от теб или от мен.

— Защо никой не дава пет пари какво мислим...? Какво мисля аз, какво мисли Хари... Защо никой не го попита, преди да го изпратят? — Тя отново ридаше и не можа да продължи да говори.

— Вземи се в ръце — Джийн помълча малко и добави: — Мисля, че трябва да се върнеш у дома за празниците, Тана, особено ако

възнамеряваш да ги прекараш в болницата при това момче.

— Не мога да се върна *сега* — тонът ѝ бе остър и неочаквано в очите на Джийн се появиха сълзи.

— Защо? — Гласът ѝ прозвуча като детски.

— Не искам да оставя Хари тъкмо в този момент.

— Как може да значи толкова много за теб...? Повече от мен...?

— Просто е така. Ти няма ли да прекараш Коледа с Артър или поне част от празниците?

Тана си издуха носа и избърса очите си, а Джийн само поклати глава.

— Не и тази година, Тан. Той отива в Палм Бийч с децата.

— И не те покани? — Тана бе шокирана. Беше истински консуматор, егоистично копеле, можеше навярно да се сравнява само с бащата на Хари.

— Ще му бъде неудобно.

— Защо? Жена му умря преди осем години и ти за никого не си тайна. Защо да не може да те покани?

— Няма значение. И без това тук имам работа.

— Аха — направо се побъркваше от зависимостта и предаността на майка ѝ към него, — да му работиш. Защо не му кажеш някой ден да се разкара, мамо? Още си на четиридесет и пет и можеш да си намериш някой друг, никой не би могъл да се отнася към теб по-лошо от Артър.

— Тана, това не е вярно — тя веднага се наежи.

— Не е ли? Тогава защо посрещаш Коледа сама?

Отговорът на Джийн бе бърз и остър:

— Защото дъщеря ми не желае да си дойде.

На Тана ѝ се прииска да затръшне слушалката.

— Не ми пробутвай тези фъшкии, мамо!

— Не разговаряй с мен по този начин. А е и вярно, не е ли? Искаш той да е при мен, за да избегнеш собствената си отговорност. Да, ама това невинаги минава. Можеш да не си идваш у дома, но не можеш да се преструваш, че постъпваш правилно.

— Аз следвам право, мамо. На двадесет и две години съм. Вече съм голяма. Не мога да бъда при теб през цялото време.

— Е, ами той — също. А и неговите отговорности са далеч по-важни от твоите.

Тя вече плачеше тихо, а Тана само поклати глава. Когато заговори отново, тонът ѝ бе благ.

— Трябва да си ядосана единствено на него, мамо, а не на мен. Съжалявам, че не мога да съм при теб, но просто няма начин.

— Разбирам.

— Не, *не* разбираш. За което също съжалявам. Джийн въздъхна.

— Предполагам, че вече няма какво да направим. И се надявам също така, че постъпваш правилно — тя пое дъх. — Но моля те, скъпа, не прекарвай цялото си време в болницата. Толкова е потискащо, а и не можеш с нищо да помогнеш на момчето. Той сам ще се оправи.

От отношението ѝ на Тана ѝ призля, но не ѝ каза нищо.

— Добре, мамо.

Всяка от тях си имаше свои виждания и нито една не би ги променила. Беше вече безнадеждно. Пътищата им се бяха разделили и Джийн също го знаеше. Мислеше си колко щастлив бе Артър, че децата му бяха около него толкова време. Ан винаги се нуждаеше от помощта му, финансова и друга, а мъжът ѝ направо целуваше краката на Артър, дори Били живееше в дома им.

Това бе чудесно за него, мислеше си тя, докато оставяше слушалката върху вилката. Ала то означаваше също, той никога да няма достатъчно време *за нея*. Между служебните му задължения, срещите със старите приятели, които бяха прекалено близки с Мери, за да приемат Джийн, и Били и Ан, за нея едва се намираше време. И все пак, между двамата съществуваха специални взаимоотношения и тя знаеше, че винаги щеше да бъде така.

Това си струваше всичките часове, прекарани в самота, в очакване той да дойде. Поне така си повтаряше тя, докато оправяше писалището си и поемаше към дома; върна се, за да се озове пред празната стая на Тана.

Изглеждаше тъй болезнено чиста, толкова празна, тъй изоставена. Изобщо не приличаше на стаята ѝ в Бъркли, с нахвърляните по пода нейни вещи, които набързо подбираше, за да хукне отново към Хари.

Беше позвънила в болницата след разговора с майка си и ѝ бяха казали, че треската му отново се усилвала. Спял, току-що му

направили инжекция, но тя искаше да бъде при него, преди да се събуди отново.

Докато нахлузваше дънките и решише косата си, тя се замисли отново върху думите на майка си. Не беше честно Джийн да обвинява нея за самотата си. С какво право очакваше Тана да е винаги при нея? Майка ѝ винаги успяваше да освободи Артър от задълженията му. Цели шестнадесет години измисляше извинения за него пред Тана, пред себе си, пред приятелите си, пред момичетата в службата. Колко извинения можеше човек да измисли за един мъж!

Тана грабна якето си от закачалката и хукна надолу по стълбите. Преминаването на моста *Бей Бридж* ѝ отне половин час с автобус, сетне — други двадесет минути, докато стигне до болницата *Летърман*, разположена в тихия квартал Президио. Движението бе най-напрегнатото от два дни насам, но нали бе Бъдни вечер, тя очакваше да е такова.

Опита се да не мисли за майка си. В крайна сметка, тя можеше да се погрижи сама за себе си, далеч по-добре, отколкото Хари в този момент. Само за това можеше да си мисли, докато вървеше към стаята му на третия етаж. Влезе безшумно в нея. Той все още спеше, завесите бяха спуснати.

Навън бе блестящ, слънчев зимен ден, ала в стаята не проникваше нито ярката светлина, нито внушението за добро настроение. Тук царяха тъмнината, мълчанието, мракът.

Тя се отпусна безшумно на стола до леглото и погледна лицето му. Беше потънал в тежък, безпаметен сън, не помръдна изобщо през следващите два часа. Накрая, за да се поразтъпче малко, тя се поразходи по коридора, помота се нагоре-надолу, опитвайки се да не гледа към стаите, за да не вижда отвратителната машинария, нито пък отчаяните лица на родителите, които идваха да видят синовете си, или онова, което бе останало от тях — бинтовете, обезобразените физиономии, ампутираните крайници. Не можеше да понесе всичко това. Стигна до края на вестибюла и въздъхна дълбоко, когато видя един мъж — гледка, от която дъхът ѝ секна. Беше най-високият, най-красивият мъж, когото някога бе виждала. Висок, с тъмна коса, с блестящи сини очи, с тъмен тен, широки рамене, дълги, *безкрайно* дълги крака и безупречно скроен тъмносин костюм, с праметнато през ръка палто от камилска вълна. Ризата му бе тъй съвършена и блестящо

бяла, че изглеждаше сякаш като реклама. Всичко у него бе красиво и съвършено. В погледа му се четеше нещо тревожно, той спря и за миг я изгледа, тя също се бе спряла.

— Знаете ли къде е неврохирургичното отделение?

Тя кимна, почувства се отначало глуповато като ученичка, сетне му се усмихна свенливо.

— Да, натам по коридора — посочи натам, откъдето бе дошла, той ѝ се усмихна, но само с устни, не и с очи.

В този мъж имаше нещо отчайващо тъжно, сякаш току-що бе загубил единственото нещо, на което държеше. Общо взето бе така, или почти така.

Тана обаче се улови, че се пита защо ли бе попаднал *тук*. Изглеждаше на около петдесет години, но младееше за годините си и очевидно бе най-поразителният мъж, когото някога бе виждала. Тъмната му коса, прошарена със сиво, му придаваше дори по-красив вид. Той мина бързо край нея и пое по коридора, тя бавно го последва и го видя да завива към стаята на сестрите, на които толкова разчитаха всички.

Сетне мислите ѝ се върнаха към Хари и тя реши, че бе време да се връща при него. Не беше отсъствала задълго, но той би могъл и да се събуди, а тя имаше сума неща да му казва, бе мислила за тях цяла нощ — идеи за това, какво биха могли да правят оттук нататък. Държеше на онова, което бе казала, нямаше да го остави да лежи на задника си. Целият живот бе пред него.

Две от сестрите ѝ се усмихнаха, докато минаваше покрай тях. Влезе на пръсти в стаята на Хари. Тя бе все още затъмнена, а и навън слънцето вече залязваше, но веднага видя, че Хари бе буден. Изглеждаше зашеметен, но я позна и не ѝ се усмихна. Погледите им се срещнаха и се задържаха така, а тя усети някакво странно чувство, сякаш нещо не бе както трябва, нещо, което не бе било както трябва и преди... Погледът ѝ обходи стаята, сякаш в търсене на загадката и тогава го забеляза — изправен в ъгъла, мрачен, беше хубавият мъж с посивялата коса, в тъмносиния костюм, и тя почти подскочи. Никога не ѝ бе хрумвало... а изведнъж сега се досети.

Харисън Уинслоу Трети... бащата на Хари... най-сетне бе дошъл.

— Здравсти, Тан.

Хари се чувстваше нещастен и неспокоен. По-лесно бе преди баща му да дойде. Сега трябваше да се справя и с него, и с мъката си. По-добре бе, когато при него бе Тана, тя винаги разбираше как се чувства. А баща му никога не го бе разбирал.

— Как си?

За момент и двамата пренебрегнаха по-възрастния мъж, сякаш първо търсеха подкрепа един у друг. Тана дори не знаеше какво да му каже.

— Добре съм — ала съвсем не изглеждаше така. Той погледна към добре облечения мъж. — Татко, това е Тана Робъртс, моя приятелка.

По-възрастният Уинслоу не каза нищо, но протегна ръка. Гледаше я така, сякаш едва ли не бе натрапница. Искаше да научи всички подробности около това как Хари бе попаднал тук. Беше пристигнал от Южна Африка в Лондон предишния ден, бе прочел телеграмите, които го очакваха, и бе излетял веднага за Сан Франциско, ала чак като пристигна, осъзна истинското положение на нещата.

Все още бе замаян от шока. Хари току-що, малко преди Тана да влезе в стаята, му бе съобщил, че е обречен да остане в инвалидна количка през целия си живот. Не бе губил време, за да му каже, изобщо не се бе опитвал да е деликатен. Нямаше и нужда да се прави на такъв, поне що се отнасяше до самия него. Ставаше дума за неговите собствени крака, които повече нямаше да могат да се движат, а не за нечий други, затова можеше да говори както си поиска. А и сетне не му цепеше басма.

— Тан, това е баща ми — Харисън Уинслоу — в тона му прозвуча саркастична нотка — Трети.

Нищо помежду им не се бе променило. Дори и сега. Баща му изглеждаше огорчен.

— Не бихте ли искали да останете, насаме? — Погледът на Тана зашари между двамата мъже, лесно бе да отгатне, че Хари не желаше това, докато баща му би предпочел обратното. — Ще отида да взема чаша чай — тя внимателно погледна баща му. — Вие бихте ли желал също чаша чай?

Той се поколеба, сетне кимна:

— Да, благодаря. Много ви благодаря.

Той се усмихна и бе невъзможно човек да не забележи колко умопомрачително красив бе, дори тук, в болницата, в стаята на сина му, дори когато слушаше ужасните новини за него.

Сините му очи имаха невероятна дълбочина, фино скулптираната му челюст издаваше сила, а ръцете му излъчваха нещо нежно и в същото време решително. Трудно бе да си го представиш като подлеца, описван от Хари, но тя бе длъжна да вярва на думите на Хари. И все пак в съзнанието ѝ се появиха странни съмнения, докато бавно вървеше към кафетерията, за да вземе чая им.

Върна се след малко по-малко от час, като се питаше дали да си замине и да дойде на следващия ден или по-късно същата вечер. Така или иначе имаше толкова много за учене, но погледът на Хари бе тъй жалостив, сякаш искаше да бъде спасен от баща си. Сестрата, която влезе, същото го забеляза и, без да разбере причината за нещастния вид на Хари, помоли и двамата да напуснат.

Тана се наведе да го целуне за довиждане и той прошепна в ухото ѝ:

— Ела отново довечера... ако можеш.

— Окей.

Целуна го по бузата и си отбеляза наум първо да се обади на сестрите. Но в крайна сметка бе Бъдни вечер и навярно той не искаше да остава сам. Запита се също дали се бяха скарали с баща си.

Като излизаха от стаята, баща му го погледна през рамо, въздъхна нещастно и те пое по коридора. Главата му бе сведена, сякаш се взираше в идеално лъснатите си обуца; Тана се страхуваше да заговори. Чувстваше се като абсолютна повлекана до него с протритите си мокасини и джинси, но не очакваше да срещне някого тук, най-малкото пък легендарния Харисън Уинслоу Трети. Ето защо тя силно се сепна, когато той се обърна към нея.

— Как го намирате?

Тана рязко си пое дъх.

— Още не знам... твърде е рано... мисля, че още е в шок.

Харисън Уинслоу кимна. Той самият също бе в шок. Бе говорил с лекуващия лекар, преди да се качи горе и бе разбрал, че не можело да се направи абсолютно нищо за сина му. Гръбначният му стълб бил толкова зле повреден, обясни му неврохирургът, че той никога повече не би могъл да върви. Бяха направили някои ремонти, през следващите

шест месеца щеше да има още хирургически намеси, а имаше и някои неща, на които той дори много се зарадва. Бяха казали същото и на Хари, но бе прекалено рано всичко да си дойде на мястото. Най-добрата новина бе, че той щеше да е в състояние да прави секс, след известно обучение, тъй като тази част от нервната му система все още функционираше до известна степен и макар че нямаше да изпита пълното удоволствие или да се контролира напълно, все пак бе запазена значителна чувствителност в тази област.

— Той ще може дори да има семейство — бе казал докторът на бащата, докато той го гледаше изумен, но имаше други неща, които никога нямаше да е в състояние да прави — да върви, да танцува, да тича, да кара ски... Очите на бащата се изпълниха със сълзи, като си помисли за това, ала сетне се сети за момичето, което вървеше до него. Беше хубаво, беше го забелязал още като го видя за пръв път в коридора. Тогава бе поразен от красивото ѝ лице, от големите зелени очи, от грациозната ѝ походка и се бе изненадал, че тя влезе в стаята на Хари.

— Разбирам, че с Хари сте близки приятели? — Странно, но Хари не бе му споменавал за това момиче, всъщност, той вече изобщо не споделяше с него.

— Така е.приятели сме от четири години.

Докато стояха във фоайето на болницата *Летърман*, той реши, че няма смисъл да отлага разговора. Ако искаше да разбере с кого си има работа, може би сега бе моментът. Доколко бе увлечен Хари по това момиче, дали това бе поредната обичайна връзка или ставаше дума за тайна любов, може би — за тайна съпруга? Трябваше да мисли и за финансовите дела на Хари, момчето не бе толкова опитно да се защити само.

— Влюбена ли сте в него? — Погледът му се впи дълбоко в нея и за момент тя бе направо зашеметена.

— Аз... не... аз... всъщност — тя не бе сигурна защо я бе попитал, — аз го обичам много... но ние... помежду ни няма физическа връзка, ако това имате предвид.

Тя се изчерви до корена на косите си, докато му обясняваше това, а той се усмихна извинително.

— Съжалявам, че дори ви попитах за нещо подобно, но ако познавате добре Хари, сигурно знаете какъв е. Никога не знам какво,

по дяволите, става и предполагам, че някой ден ще пристигна и ще открия, че е женен и има три деца.

Тана се засмя. Не бе вероятно, но не бе и невъзможно. По-скоро щеше да има три любовници. И тя най-неочаквано откри, че ѝ бе трудно да го ненавижда толкова, колкото Хари би искал от нея. Всъщност, тя не бе сигурна дали изобщо го мрази.

Очевидно той бе силен човек, не се страхуваше да попита за онова, което искаше да узнае. Огледа я, погледна и часовника си, а сетне хвърли поглед към лимузината, която го очакваше вън, до тротоара.

— Бихте ли дошла с мен да изпием някъде чаша кафе? Например в хотела ми. Отседнал съм в *Станфорд Корт*... Сетне ще накарам шофьора да ви откара, където пожелаете. Имате ли нещо против?

На нея всъщност ѝ прозвуча малко като предателство, но не знаеше какво да отвърне. Горкият човек също бе преживял твърде много, а и бе пристигнал от толкова далеч.

— Аз... аз наистина трябва да се връщам... имам страшно много за учене...

Тя се изчерви, а той изглежда се засегна и на нея ѝ домъчня за него. Както изглеждаше елегантен и решителен, в същото време той очевидно бе и донякъде уязвим.

— Съжалявам, не исках да бъда груба. Просто...

— Разбирам — той я погледна, усмихна ѝ се натъжен и тази усмивка разтопи сърцето ѝ. — Той ви е казал що за негодник съм. Но сега е Бъдни вечер, разбирате ли? Може би и на двама ни ще се отрази добре, ако отидем някъде и поговорим за малко. Преживях дяволски шок, вие — сигурно също.

Тя тъжно кимна ѝ го последва към колата. Шофьорът отвори вратата и тя влезе, а Харисън Уинслоу седна до нея на сивата кадифена седалка. Той гледеше замислено, докато градът се плъзгаше покрай тях; стори ѝ се, че само след минути стигнаха до хълма Ноб, заобиколиха го от изток и завиха остро към двора на хотел *Станфорд Корт*.

— Хари и аз не се разбираме от години. Кой знае защо, не можахме да го преодолеем...

Тя гледеше лицето му, а той сякаш говореше сам на себе си. Не ѝ се виждаше толкова безжалостен, както ѝ го бе описал Хари. Дори

изобщо не изглеждаше безжалостен. Беше по-скоро самотен и тъжен, прекалено самотен. Сетне Харисън я погледна остро.

— Вие сте красиво момиче... предполагам и по душа също. Хари е голям късметлия, че сте му приятелка.

Най-странното в нея бе нещо, което Хари наистина не можеше да знае. Тя страшно много приличаше на майка му, когато бе на нейните години. На Харисън това му се стори удивително, като я наблюдаваше как леко излиза от колата и докато я следваше към хотела.

Отидоха в ресторант *Потпури* и се настаниха в едно сепаре. Той я гледаше непрекъснато, сякаш се опитваше да разбере коя бе тя, какво означава за сина му. Беше му трудно да повярва, че бе само негова *приятелка* както твърдеше тя, но в същото време, тя настояваше на своето в разговора им и просто нямаше причина да го лъже.

Вгледана в очите му, Тана се усмихна.

— И майка ми мисли по същия начин като вас, мистър Уинслоу. Тя непрекъснато ми казва, че *момчетата и момичетата не могат да бъдат приятели*, а аз твърдя, че греша. Между мен и Хари нещата стоят точно така... той е най-добрият ми приятел на този свят... като брат ми е... — Очите ѝ се изпълниха със сълзи, като си помисли какво му се бе случило и извърна поглед. — Ще направя за него всичко, което мога, за да му помогна да се почувства отново добре — тя погледна Харисън Уинслоу предизвикателно, не беше ядосана на него, а на съдбата, която бе осакатила сина му. — Ще го направя, ще видите... няма да го оставя да си лежи там на задника — тя се изчерви при произнасянето на тази дума, но продължи: — Ще го вдигна, ще го накарам отново да тръгне напред, отново да се заинтересува от живота — и тя го погледна някак особено. — Имам дори и една идея, но трябва първо да говоря с Хари за нея.

Той бе заинтригуван. Може би в крайна сметка наистина кроеше нещо за момчето, но той вече не смяташе, че това бе толкова лошо. Освен че бе хубаво, момичето очевидно бе и умно, а и притежаваше завиден кураж. Когато говореше, очите ѝ блестяха като зелен пламък и той бе сигурен, че тя твърдо вярваше в думите си.

— Що за идея? — Беше се заинтересувал, а ако не бе толкова разтревожен за сина си, сигурно щеше да му се види и забавно.

Тя се поколеба. Може би щеше да я помисли за побъркана, особено ако бе тъй неамбициозен, както го описваше Хари.

— Не знам... може да ви прозвучи шантаво, но мислех си... не знам... — беше й неудобно да си признае пред него. — Мислех, че бих могла да го накарам да постъпи във факултета по право при мен. Дори и никога да не му потрябва, ще е добре за него, особено сега.

— Сериозно ли говорите? — Бръчиците край очите на Харисън Уинслоу се свиха, като при усмивка. — Право? Моят син?

Той я потупа с усмивка по ръката. Беше изумително дете, една малко огнена топка, но той не би се учудил на нищо в това момиче, включително и на идеята й.

— Ако можете да го уговорите за това, особено сега — лицето му бързо помрачня, — ще призная, че сте далеч по-забележителна, отколкото ви сметнах отначало.

— Ще се опитам, когато е достатъчно добре, за да ме слуша.

— Страхувам се, че ще мине доста време — и двамата мълчаливо кимнаха, а в тишината дочуха навън да се пеят коледарски песни.

Тана го погледна.

— Защо се срещате толкова рядко?

Трябваше да попита, нямаше какво да изгуби. Ако й се ядосаше, винаги можеше да си тръгне. Не можеше да й стори нищо, но той всъщност изобщо не изглеждаше разстроен и се взря в очите й.

— Честно ли? Защото досега отношенията между мен и Хари бяха изгубена кауза. Опитвах се дълго, много дълго време, но не стигнах доникъде. Той ме мрази още от малък, а с годините нещата се влошиха още повече. След време вече нямаше никакъв смисъл да се нанасят нови рани. Светът е голям, аз имам много работа, той си има свой собствен живот — очите му се просълзиха и той извърна поглед, — или поне имаше, досега...

Тя се пресегна през масата и докосна ръката му.

— Отново ще има. Обещавам ви... ако оживее... — *О, господи... ако оживее... моля те, Боже, не го оставяй да умре.* — Нейните очи също се изпълниха със сълзи и тя ги избърса от бузите си. — Той е такъв чудесен човек, мистър Уинслоу, най-добрият приятел, който съм имала.

— Бих искал и аз да мога да кажа същото — изглеждаше тъжен. — Ние сме вече като непознати. Днес се почувствах като натрапник в стаята му.

— Може би защото аз бях там. Трябваше да ви оставя насаме.

— Това нямаше да промени нещата. Те са стигнали твърде далеч, при това много отдавна. Ние вече сме непознати.

— Не бива да е така...

Тя му говореше, сякаш го познаваше отдавна, а и той някак си не бе вече така внушителен, независимо от това колко светски, красив и импозантен бе. Беше просто едно човешко същество, изправено пред съкрушителен проблем — тежко болния му син.

— Може би сега ще можете да се сприятелите с него...

Харисън Уилсън поклати глава и малко след това ѝ се усмихна. Намираще Тана за забележително красиво момиче и отново се запита, каква точно бе историята между Хари и нея. Синът му бе прекалено голям развратник, за да допусне да му се изплъзне такава възможност, освен ако не я обичаше повече, отколкото тя предполагаше... може би бе именно така... може би Хари бе влюбен в нея... би трябвало да е тъй. Не можеше да е така, както тя твърдеше.

Виждаше му се направо невъзможно.

— Твърде късно е, приятелко моя. Твърде, *твърде* късно. А по негово мнение, моите грехове са непростими — той въздъхна. — Предполагам, че и аз бих се чувствал така, ако бях на неговото място — гледаше я, без да трепне. — Знаете ли, той мисли, че съм убил майка му. Тя се самоуби, когато той бе четиригодишен.

Тя едва не се задави от думите си:

— Да, знам.

Очите му бяха съкрушени, в тях се виждаше незарасналата рана, която още бе отворена в душата му. Любовта му към нея никога не бе умирала, както и любовта му към сина им.

— Тя умираше от рак и не искаше никой да узнае. Най-накрая болестта щеше да я обезобрази, а тя не можеше да понесе това. Преди да умре вече бе прекарала две операции... и... — той почти спря, но сетне продължи: — Чувстваше се ужасно... беше ужасно за всички нас. Хари тогава знаеше, че е болна, но сега не си спомня. Всъщност, няма значение. Тя не можеше да понесе операциите, болката, а аз не можех да я гледам как страда. Това, което извърши, е ужасно, но аз винаги съм я разбирал. Беше толкова млада, толкова красива! Приличаше много на вас, беше почти дете...

Той не се срамуваше от сълзите в очите си, а Тана го гледаше ужасена.

— Защо Хари не знае това?

— Тя ме накара да ѝ обещавам, че няма да кажа никому.

Той се облегна тежко назад, сякаш бе получил силно кроше. Чувството на отчаяние от смъртта ѝ никога всъщност не го бе напускало. Беше се опитвал да избяга от него с години, отначало с Хари, с жени, с момичета, с когото и да е, накрая — сам, *самичък*. Беше на петдесет и две години и бе открил, че колкото и да се опитваше, не може да избяга от спомените, от мъката, от загубата... а ето че и Хари си отиваше... не можеше да понесе тази мисъл, като гледаше това красиво младо момиче, тъй пълно с живот, така изпълнено с надежда. Беше почти невъзможно да ѝ обясни, бе минало толкова време.

— Тогава хората се отнасяха по-различно към рака... беше така, сякаш човек трябваше да се срамува от болестта си. Аз не бях съгласен с нея навремето, но тя бе непреклонна — Хари не трябваше да узнае. Тогава тя ми остави едно много дълго писмо. Взе свръхдоза сънотворни, докато аз бях в Бостън да видя сестрата на баба ми. Искаше Хари да я запомни ефирна и красива, романтична, а не смазана от болестта, затова се бе решила на самоубийство... Така за него тя е героиня — той се усмихна тъжно на Тана. — За мен също бе такава. Това е един твърде тъжен начин да умре човек, ала другият щеше да е още по-лош. Никога не съм я винил за онова, което направи.

— И вие го оставихте да мисли, че вината е ваша — тя бе ужасена, цялото ѝ лице бе само две огромни зелени очи.

— Никога не съм смятал, че ще си помисли така, а по времето, когато научих, беше вече твърде късно. Докато беше дете, скитосвах много, сякаш можех да избягам от мъката, причинена от загубата. Ала това е невъзможно. Тя те преследва като краставо куче, винаги те чака пред стаята ти, като се събудиш, драска по вратата, вие в краката ти, и няма значение колко добре облечен, чаровен и зает си, с колко приятели си се обградил, тя винаги е там, ръфа краката ти, гризе маншетите ти... Така и беше... но когато Хари стана на осем или девет години, вече бе стигнал до собствен извод за мен, в един момент се държеше толкова неприязнено, че го пратих в пансион. Сетне реши да остане там и тогава аз вече няхах нищо, затова продължих да скитам

още повече отпреди... И така! Той вдигна философски рамене. — Тя умря преди почти двадесет години и ето ни сега... умря през януари...

Погледът му за миг стана отнесен, но сетне се фокусира върху Тана, макар че и това не помогна. Тя толкова приличаше на нея, все едно гледаше в миналото и я виждаше.

— А сега Хари е в тази ужасна беда... животът е странно и ужасно нещо, нали?

Тя кимна, нямаше какво да каже. Беше й дал повод за дълбок размисъл.

— Мисля, че трябва да му кажете нещо.

— За какво?

— За това как е умряла майка му.

— Не мога да го направя. *Обещах й...* обещах и пред себе си...

Ще е твърде егоистично от моя страна да му кажа сега...

— Тогава защо го казахте на мен?

Самата тя бе шокирана от себе си, от гнева в тона си, от това, което чувстваше, от пилеенето на живота, което хората си позволяваха, от изгубените мигове, в които можеха да се обичат, както този мъж и синът му. Бяха загубили толкова много години, които можеха да изживеят заедно. А Хари се нуждаеше от него *сега*. Той се нуждаеше от *всички*.

Харисън я погледна извинително.

— Предполагам, че не биваше да ви разказвам всичко това, имах обаче нужда да кажа на някого... а вие сте... толкова близка с него — той я погледна от упор. — Искам да знаете, че *обичам* сина си.

В гърлото й заседна буца, голяма колкото юмрук и тя не знаеше дали искаше да го зашлеви или да го целуне, може би и двете. Никога не бе изпитвала подобно нещо към един мъж.

— Защо, по дяволите, не му кажете *сам*?

— Няма да има полза.

— Би могло да има. Може би сега е моментът.

Той я погледна замислен, сетне сведе поглед към ръцете си, а накрая отново се вгледа в зелените очи.

— Може би е така. Не знам обаче... не зная откъде да започна.

— Просто така, мистър Уинслоу. По същия начин, по който го казахте и на мен.

Той й се усмихна, изведнъж й се видя много уморен.

— Откъде у вас тази мъдрост, малко момиче?

Тя също му се усмихна и усети невероятната топлина, която се излъчваше от него. Донякъде много приличаше на Хари, но бе нещо повече от него и в един миг на пълно объркване тя усети как я привлича. Сякаш всичките ѝ чувства, умъртвени с години, от изнасилването насам, неочаквано бяха оживели.

— За какво се замислихте?

Тя се изчерви силно и поклати глава.

— За нещо, което няма нищо общо с всичко това... извинете... уморена съм... не съм спала няколко дни...

— Ще ви откарам у дома, за да си починете.

Той поиска сметката и когато сервитьорът я донесе, я погледна с блага усмивка и тя усети копнеж по бащата, който никога не бе имала, не бе виждала. Ето такъв би искала тя да бъде Анди Робъртс, а не като Артър Дърнинг, който влизаше и си излизаше от живота на майка ѝ, когато си поискаше. Този мъж бе далеч по-малък егоист, отколкото Хари се бе опитал да я убеди или се самоубеждаваше, че бе. Беше употребил толкова енергия да го ненавижда с години, а Тана инстинктивно усети, че грешеше, грешеше много. Тя се запита дали Харисън бе прав, като твърдеше, че вече било твърде късно.

— Благодаря ви, че говорихте с мен, Тана. Хари е голям късметлия, че сте му приятелка.

— Аз съм късметлийката, че го имам.

Той остави двадесетдоларова банкнота под сметката и отново я погледна.

— Вие единствено дете ли сте? — Подозираше, че бе така и тя му кимна, усмихната.

— Да. Никога не съм виждала баща си, той е умрял, преди да се родя, във войната.

Беше го изричала хиляди пъти досега, но изведнъж ѝ се стори, че думите придобиха друг смисъл. Всичко придобиваше нов смисъл и тя не разбираше защо и какво означава това. Нещо необичайно ставаше с нея, докато седеше с този мъж, и тя се почуди дали не се дължеше на умората ѝ. Остави го да я съпроводи до колата и се учуди, че той също влезе в нея, вместо да остави шофьора да я откара у дома.

— Ще дойда с вас.

— Наистина няма нужда.

— Нямам какво друго да правя. Тук съм заради Хари, а смятам, че ще е по-добре в следващите няколко часа да почива.

Тя се съгласи с него и те си бърбиха, докато преминаваха по моста. Той спомена, че никога дотогава не бил идвал в Сан Франциско. Намираше го привлекателен град, ала изглеждаше разсеян, докато пътуваха. Тя предположи, че мислеше за сина си, но той мислеше за момичето. Като пристигнаха, се ръкува с нея.

— Ще ви видя отново в болницата. Ако ви трябва кола, позвънете в хотела и ще ви я пратя.

Бе споменала, че пътува с автобуса и това го бе обезпокоило. Беше толкова млада и тъй хубава, *всичко* можеше да ѝ се случи.

— Благодаря за всичко, мистър Уинслоу.

— Харисън.

Той ѝ се усмихна. Като се усмихваше, бе същински Хари. Макар че усмивката му не бе толкова закачлива, все пак в очите му играеха пламъчета.

— Ще се видим скоро. А сега веднага отивай да почиваш!

Тя помахна на отдалечаващата се лимузина, сетне бавно изкачи стълбите, замислена върху казаното от него. Колко несправедлив бе понякога животът!

Заспа, докато мислеше за Харисън... за Хари... за Виетнам... за жената, която се бе самоубила, в съня на Тана тя бе без лице. Като се събуди, бе тъмно. Скочи изведнъж, не можеше да си поеме дъх в малката стаичка. Погледна часовника — беше девет часа — и се запита как ли се чувства Хари.

Изтича до телефонния автомат, позвъни и научи, че треската поутихнала, че бил буден известно време, а сега отново се унасял, но още не бил готов за нощния си сън. Не му били дали приспивателното още, щели да изчакат известно време. Тогава Тана изведнъж дочу коледните песни навън, сети се, че бе Бъдни вечер и че Хари се нуждаеше от нея. Набързо взе душ и реши да се нагласи по-специално за него.

Облече красива, бяла, плетена рокля, обу обувки с висок ток, облече си червеното палто и шала, които не бе носила от предишната зима в Ню Йорк, и които си мислеше, че повече няма да облече. Изглеждаше някак си по коледному и реши, че това би могло да е

важно за *него*. Сложи си малко парфюм, среса косата си и отиде с автобуса до града, отново замислена за баща си.

Когато пристигна в *Летърман*, бе десет и половина и в болницата цареше сънлив, празничен дух. Малките елхи трепкаха с лампичките си, тук и там имаше пластмасови Дядо Коледа. Ала никой не бе в особено празнично настроение, тук ставаха твърде сериозни, отчаяно сериозни неща. Когато стигна до стаята му, почука тихо и влезе на пръсти. Очакваше да е заспал, но вместо това той се бе втренчил в стената с очи, пълни със сълзи. Разплака се, като я видя и дори не ѝ се усмихна.

— Вече умирам, нали?

Тя бе потресена от думите му, от тона му, от безжизнените му очи, затова се намръщи и се приближи до леглото му.

— Не, освен ако не искаш да умреш — знаеше, че трябва да е с него. — До голяма степен това зависи от теб.

Тя стоеше много близо до него, гледаше го в очите, ала той не протегна ръка към нея.

— Това, което каза, е една тъпотия. Да не съм искал да ме улучат по задника?

— Разбира се — тонът ѝ бе безгрижен и в един миг той се почувства смазан.

— Какво, по дяволите, искаш да кажеш?

— Че можеше да продължиш да учиш. А вместо това, ти реши да си поиграеш. Затова видя дебелия край. Заложил на комар и загубил.

— Аха. Само че не загубил десет долара, загубил краката си. Залогът не бе съвсем дребен.

— Тъй като гледам, краката ти са си още тук — тя погледна надолу към безполезните му крайници, а той изръмжа.

— Не бъди глупачка. Каква полза имам от тях сега?

— Имаш ги, освен това си жив и можеш да свършиш маса неща. А според сестрите, можел си още да го вдигаш.

Никога не бе била толкова откровена с него, пък и това ли трябваше да се говори на Бъдни вечер, но тя знаеше, че бе време да започне да го притиска, особено пък, ако си бе наумил, че ще умира.

— Слушай погледни на нещата откъм розовата им страна, можеш дори отново да гепиш трипер.

— Призлява ми от теб — той се обърна и без много да му мисли, тя грабна ръката му и той отново се извърна да я погледне.

— Слушай, по дяволите, и на мен ми призлява от теб. Половината от момчетата от взвода ти бяха убити, а ти си жив, затова недей да ми лежиш и да виеш какво имаш и какво нямаш. Мисли за това какво *ще правиш*. Животът ти не е свършил, освен ако сам не решиш, че е така, а аз не искам това — в очите ѝ запариха сълзи. — Искам да се надигнеш на скапания си задник, дори ако се наложи ще те тегля за косата през следващите десет години, за да се изправиш и да заживееш отново — сълзите се стичаха по бузите ѝ. — Няма изобщо да те оставя на мира. *Никога!* Разбираш ли?

И тя видя как полека-лека в очите му грейва усмивка.

— Ти си едно лудо маце, знаеш ли го, Тан?

— Аха, може и да съм, но ти ще разбереш колко съм луда чак като облекчиш живота и на двама ни — като почнеш да вършиш нещо.

Тя избърса сълзите от бузите си, той ѝ се ухили и за пръв път от дни насам бе същият онзи Хари, когото познаваше.

— Знаеш ли какво е това?

— Кое?

Изглеждаше объркана. Това бяха най-наситените с емоции дни през целия ѝ живот и тя никога не се бе чувствала тъй превъзбудена като сега.

— Това е сексуалната енергия, която си натрупвала досега, на нея се дължи целият този сексапил, който влагаш във всичко останало. От време на време си голяма досадница.

— Благодаря.

— На вашите услуги — той се ухили, затвори за миг очи, сетне отново ги отвори. — Защо си се облякла така? Ще ходиш ли някъде?

— Да. Тук. При теб. Бъдни вечер е — погледът ѝ поомекна и тя му се усмихна. — Добре дошъл отново при човешката раса.

— Хареса ми онова, дето го каза преди малко... Той още се усмихваше и Тана видя, че отливът се бе сменил с прилив. Ако се придържаше към волята си за живот, щеше да е добре, относително, разбира се. Това бе и мнението на неврохирурга.

— Какво казах...? Имаш предвид да те ръгам в ребрата, че да се захванеш с нещо ли... време е.

Изглеждаше доволна.

— Не, затова, че го вдигам и че мога отново да пипна трипер.

— Глупак...

Тя го изгледа с пълно презрение, а една от сестрите влезе тъкмо когато се разсмяха, и изведнъж поне за миг всичко си бе като в добрите стари времена. Сетне в стаята влезе и бащата на Хари и двамата занервничиха като деца, смехът секна, а Харисън Уинслоу се усмихна. Той така отчаяно желаше да се сприятели със сина си, а и вече знаеше колко много харесва момичето.

— Не исках да разваля смешката. За какво ставаше дума?

Тана се изчерви. Трудно бе да се разговаря с космополит като него, ала въпреки всичко следобеда бе говорила с него.

— Синът ти бе груб, както обикновено.

— Нищо ново — Харисън седна на един от двата стола в стаята и ги погледна. — Макар че човек би могъл да допусне, че на Бъдни вечер той би направил усилие да бъде малко по-учтив.

— Всъщност, той разказваше за сестрите и за...

Хари се изчерви и започна да протестира, Тана се засмя и неочаквано бащата на Хари също се смееше. В стаята витаеше нещо едва доловимо, никой от тях не се чувстваше като у дома си, но побърбиха половин час, а след това Хари се почувства уморен и Тана се изправи.

— Дойдох само да те целуна за Коледа, дори и не мислех, че ще си буден.

— Аз също — и Харисън Уинслоу се изправи. — Ще се върнем утре, синко.

Наблюдаваше как я гледа Хари и си помисли, че бе разбрал. Тя не схващаше какво изпитваше Хари към нея, по някаква причина и той го криеше от нея, а Харисън не можеше да разбере защо. Беше загадка, която според него бе лишена от смисъл. Той отново погледна сина си.

— Имаш ли нужда от нещо, преди да сме тръгнали?

Хари за момент придоби тъжно изражение, а сетне поклати глава. Имаше нужда от нещо, но те не можеха да му го дадат. Дарът на здравите крака. Баща му разбра и леко го докосна по ръката.

— До утре, синко.

— Лека нощ — поздравът на Хари към баща му не бе топъл, но очите му светнаха, когато погледна красивото русокосо момиче. — Дръж се прилично, Тана.

— Защо? След като ти не се държиш — тя му се ухили, целуна го звучно и му прошепна: — Весела Коледа, глупчо!

Той се засмя, а тя последва баща му в коридора.

— Мисля, че изглеждаше по-добре, не смяташ ли? — Нещастиято, сполетяло сина му, ги сближаваше.

— Така мисля. Смятам, че най-лошото мина. А сега следва дълго и бавно изкачване нагоре по хълма.

Харисън кимна ѝ те взеха асансьора надолу. В действията им имаше някакъв стереотип, сякаш бяха вършили всичко това десетки пъти, макар всъщност да се бе случвало само веднъж. Ала разговорът им следобеда ги бе сближил много. Харисън отвори вратата, за да излезе и тя отново видя същата сребриста лимузина.

— Би ли искала да хапнеш нещо?

Тя понечи да откаже, но сетне се сети, че не е вечеряла. Смяташе да отиде на среднощната църковна служба, ала не искаше да бъде сама. Погледна го, питайки се дали това би го заинтригувало също, особено сега.

— Бих могла. А сетне ще се интересува ли от среднощната литургия?

Беше много сериозен, когато и кимна и Тана още веднъж остана поразена от красотата му. Хапнаха набързо по един сандвич, побърбиха за Хари и за дните, прекарани в Кеймбридж. Тя разказа на Харисън за някои от най-шантавите неща, които бяха извършили, и той се смя заедно с нея, все още озадачен от странните им взаимоотношения. Също като Джийн той не можеше да ги разбере.

Сетне отидоха на среднощната литургия и докато пееха *Свята нощ, тиха нощ*, по бузите на Тана се стичаха сълзи. Мислеше си за Шарън, за обичната си приятелка, за Хари и за това какъв късмет бе извадил, че бе оживял. А като погледна към баща му, изправен гордо до нея, тя забеляза, че той също плаче.

Той издуха дискретно носа си и седна. Сетне, докато я откарваше до Бъркли, тя забеляза колко удобно се чувстваше само поради това, че седеше до него. Почти бе задрямала, когато стигнаха. Беше дяволски изморена.

— Какво ще правиш утре?

— Ще ида при Хари, предполагам. А някой ден трябва да се заема и с ученето — страшно много се е натрупало. — През

последните дни бе забравила съвсем за него.

— Мога ли да те заведа на обяд, преди да отидеш в болницата?

Беше поласкана, че я покани и прие, но още със слизането си от колата се затревожи какво щеше да облече, ала като се върна в стаята си, нямаше време и за една мисъл. Беше толкова изтощена, че само разсъблече дрехите си, пусна ги на пода, легна и моментално бе мъртва за останалия свят.

За разлика от майка ѝ в Ню Йорк — тя бе будна, седеше самотна на стола си и плака цяла нощ. Тана не ѝ се обади, нито Артър от Палм Бийч и тя прекара цялата нощ в борба с тъмната страна на душата си, обмисляйки нещо, което никога не бе мислила, че може да направи.

Отиде на среднощната литургия, бяха свикнали да ходят на нея с Тана, в един и половина се върна у дома и погледа малко телевизия.

Към два часа я налегна най-отчайващата самота, която някога бе изпитвала. Беше прикована към стола, не бе в състояние да помръдне, едва дишаше. И за пръв път през живота си тя помисли за самоубийство, а към три сутринта вече не бе в състояние да се съпротивлява на тази мисъл.

Половин час по-късно отиде в банята и извади шишенце със сънотворни хапчета, които изобщо не бе използвала и разтреперена, ги остави отново. Страшно ѝ се искаше да ги изпие всичките и в същото време не можеше. Искаше някой да я спре, да ѝ каже, че всичко ще се оправи.

Но *кой* можеше да ѝ го каже сега? Тана я нямаше, навярно никога вече нямаше да живее у дома, Артър си имаше свой собствен живот, в който я включваше, когато му се искаше, и не когато тя имаше нужда от него. Тана бе права за това, ала толкова ѝ бе болно да го признае пред нея. Вместо това тя защитаваше всичко, което той правеше, жалките му деца егоисти, онази кучка Ан, която бе винаги груба с нея, и Били, който бе толкова сладко момче, но сега... бе почти непрекъснато пиян.

Джийн се запита дали Тана не бе права, дали той не бе онзи млад мъж, за какъвто тя го бе вземала винаги, ала ако *това* бе вярно... Споменът за онова, което Тана ѝ бе казала преди четири години, се

стовари с пълна сила върху нея сега. Ами ако беше вярно...? Ако той я бе... ако тя не бе повярвала... не, не можеше да го понесе...

Целият ѝ живот сякаш се разпадаше тази нощ и тя не можеше да го понесе. Седеше и се взираше жадно в хапчетата, които държеше в ръка. Комай не ѝ оставаше нищо друго и тя се запита какво ли щеше да си помисли Тана, като ѝ се обадеха в Калифорния да ѝ съобщят новината. Запита се и кой щеше да намери трупа и... навярно домоуправителят... някоя от колежките ѝ... Ако останеше Артър да я намери, можеха да минат и две седмици.

Страшно потискащо бе да осъзнае, че нямаше дори кой да я намери скоро. Помисли си да напише писмо на Тана, ала ѝ се видя мелодраматично, освен това нямаше какво ново да ѝ каже, освен колко бе обичала детето си, какви усилия бе положила да го отгледа.

Тя се разплака, като си помисли как бе расла Тана, малкия им апартамент, как срещна Артър, с надеждата, че той ще се ожени за нея... Целият и живот преминаваше в забързани кадри пред очите ѝ.

Беше стиснала в ръка хапчетата, а нощта си отиваше болезнено бавно.

Когато телефонът иззвъня, тя дори не знаеше колко е часът. Беше пет сутринта и Джийн се изплаши, като видя часовника. Веднага си помисли дали не бе се случило нещо с Тана, може би приятелят ѝ бе умрял...

С разтреперена ръка вдигна слушалката и в първия момент не разпозна гласа на мъжа, който се представи като Джон.

— Джон ли?

— Джон Йорк. Съпругът на Ан. Обаждам се от Палм Бийч.

— О, да, разбира се.

Ала все пак бе зашеметена, емоциите, преживени тази нощ, я бяха изстискали докрай. Тя полека остави шишенцето с хапчетата, можеше да се погрижи за тях сетне. Не разбра защо ѝ се обаждат, ала Джон Йорк ѝ обясни веднага.

— Става дума за Артър. Ан и аз решихме, че трябва да ти позвъним. Той получи инфаркт.

— О, господи! — Тя усети колко силно туптеше сърцето в гърдите ѝ и в следващия миг вече плачеше. — Добре ли е сега... той...

— Сега е добре. Ала известно време беше много зле. Случи се преди няколко часа, все още положението е критично, затова Ан реши

да ти позвъня.

— О, господи... боже мой...

Тя бе мислила да се самоубие, а ето че Артър едва не бе умрял. Ами ако тя... При мисълта за това потрепери.

— Къде е той сега?

— В болницата *Мърси Израел*. Ан си мислеше, че може би ще искаш да дойдеш.

— Разбира се.

Тя скочи на крака, все още стиснала слушалката, грабна лист и молив и събори междувременно шишенцето с хапчетата на пода. Стоеше и ги гледаше втренчено. Тя отново си бе същата. Бе направо невероятно, като си помисли какво щеше да направи; *а той имаше нужда от нея*. Слава богу, че не го бе сторила.

— Дай ми подробностите, Джон. Ще взема първия самолет.

Тя си записа името и адреса на болницата, номера на стаята му, попита дали има нужда от нещо и малко след това, вече затворила телефона, притвори очи, мислеше за него, а когато отново ги отвори, по бузите ѝ се стичаха сълзи.

Мислеше си за Артър и за онова, което можеше да направи нощес.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

На следващия ден по пладне Харисън Уинслоу изпрати колата да вземе Тана от Бъркли и двамата отидоха да обядват в *Трейдър Вик*. Атмосферата бе празнична, а храната — добра; в хотела му бяха препоръчали ресторанта като подходящ. Компанията ѝ отново му се хареса много, двамата си бърбиха и за Хари, и за други неща. Той бе силно впечатлен от това колко умна бе тя, а тя му разказа за Фрийман Блейк, за приятелката си, която бе загинала, за Мириам, която ѝ бе повлияла да запише право.

— Надявам се само да не ме изхвърлят. Оказа се по-трудно, отколкото си мислех — усмихна се накрая.

— Ти наистина ли мислиш, че Хари би могъл да се справи с нещо подобно?

— Би могъл да постигне и повече, ако пожелае. Бедата е в това, че той по-скоро би искал да сваля майките — тя се изчерви и той се засмя. — Съжалявам... напоследък си говоря само със студентите.

— Съгласен съм с теб. Той наистина обича да сваля мацките. Смята, че това му е наследствен белег. Но всъщност на неговите години аз бях много по-сериозен, а баща ми бе истински книжен плъх. Автор е дори на две книги по философия.

Побърбиха още известно време; за Тана това бе най-приятното преживяване от доста време насам. Тя виновно погледна часовника си и двамата забързаха към болницата, понесли пакетче с коледни сладки за Хари. Тана настоя да му занесат и питие. Взеха му един голям коктейл *Скоприон* с плаваща в него гардения, той отпи една голяма глътка и се ухили.

— Весела Коледа и на вас!

Ала тя забеляза, че той не изглежда доволен от това, че тя и баща му се бяха сприятелили, когато баща му излезе от стаята и слезе долу да телефонира, той я изгледа свирепо.

— От какъв дявол изглеждаш толкова доволна? — За него бе добре да се ядоса, тя нямаше нищо против. Щеше да му помогне да се

върне към живота. — Знаеш какво изпитвам към него, Тан! Не се оставяй да те омагьоса.

— Той не се и опитва. Нямахте да е тук, ако не те обичаше. Не бъди тъй дяволски упорит и му дай възможност.

— О, за бога — ако можеше, би излязъл от стаята и би затръшнал вратата. — Каква купчина фъшкии! Той ли ти го каза?

Тя не можеше да му каже всичко, което ѝ бе разказал Харисън, защото знаеше, че той не би желал да го направи, но също така знаеше вече какво изпитва към сина си и бе убедена в искреността му. Харисън го все повече и повече и желаше Хари да се опита да бъде по-открит с него.

— Той е *порядъчен* човек. Дай му шанс.

— Той е едно копеле и аз го мразя в червата.

Тъкмо в този момент Харисън Уинслоу влезе в стаята и чу думите на Хари. Тана пребледня. Тримата се спогледаха, а Харисън побърза да я успокои.

— Не чувам това за първи път. И, сигурен съм, няма да е за последен.

Хари се обърна в леглото си, за да му се озъби.

— Защо, по дяволите, не почука?

— Нима те безпокои това, което чух? Е, и какво от това? И преди си го казвал, при това в лицето ми. Нима ставаш вече по-дискретен? Или по-плах?

Думите на по-възрастният мъж прозвучаха остро, а погледът на Хари бе огнен.

— Знаеш какво мисля за теб. Никога не си бил до мен, когато си ми бил нужен. Винаги си бил бог знае къде, с някое момиче, на някой курорт или на някоя планински връх с приятели... — той се обърна. — Не искам да говоря за това.

— Не, искаш — той издърпа един стол и седна. — Аз — също. Прав си, никога не съм бил при теб, но *същото* се отнася и за теб. Ти предпочете да останеш в пансиона и винаги бе невъзможният малък сополанко, когато идвах да те видя.

— И защо да не бъда?

— Това бе решение, което *ти* взе. И никога не ми даде никакъв шанс, след като майка ти умря. Когато бе на шест години, вече знаех, че ме мразиш. По онова време можех да го приема. Но знаеш ли, Хари,

на твоите години бих си помислил, че поне малко си поумнял вече, или поне си станал малко по-състрадателен. Знаеш ли, не съм чак толкова лош, колкото ме мислиш.

На Тана ѝ се искаше да потъне в земята, толкова неудобно ѝ бе да бъде в стаята, но и двамата изглежда нямаха нищо против. И докато слушаше, тя се сети, че бе забравила да телефонира на майка си. Реши да позвъни веднага след като излезе от болницата, може би по един от телефоните на първия етаж. Сега обаче, след като бе започнала Третата световна война, не можеше да излезе от стаята.

Хари се бе втренчил ядосано в баща си.

— Защо, по дяволите, изобщо дойде тук?

— Защото си *мой* син. Единственият ми син. Искаш ли да си отида? — Харисън Уинслоу бавно се изправи. Когато заговори, гласът му бе тих. — Ще си замина в момента, когато кажеш. Няма да ти се натрапвам, но няма да допусна и да продължаваш да се заблуждаваш, че пет пари не давам за теб. Това е една много хубава приказчица, за бедното, богато, малко момче и тъй нататък, но ако използвам думите на твоята приятелка тук, това са фъшкии. Искаш или не искаш, аз те обичам много — гласът му потрепери, но той все пак продължи, борейки се с емоциите и с думите, а на Тана ѝ домъчня за него. — Обичам те много, твърде много, Хари. Винаги съм те обичал и винаги ще те обичам.

Той отиде при него, наведе се и го целуна леко по челото, а сетне излезе от стаята. Хари се извърна и затвори очи, сетне, когато ги отвори отново, видя, че Тана стоеше там, а сълзите, предизвикани от чутото, се стичаха по бузите ѝ.

— Веднага изчезвай оттук, по дяволите!

Тя кимна и тихо излезе от стаята, а докато затваряше внимателно вратата, чу риданията, които идваха откъм леглото на Хари.

Харисън я чакаше навън, изглеждаше вече по-спокоен и облекчен; усмихна ѝ се.

— Добре ли е?

— Сега вече ще е по-добре. Имаше нужда да чуе нещата, които му каза.

— Аз имах нужда да му ги кажа. Сега също се чувствам по-добре.

Сетне той я хвана за ръка и така, ръка за ръка, те поеха надолу по стълбището. Погледна я, широко усмихнат.

— Къде ще пожелае да отиде сега младата дама?

— У дома, предполагам. Имам толкова много работа...

— Фъшкии — изимитира я той и двамата се засмяха. — Какво ще кажеш да отидеш на кино с един старец? Синът ми току-що ме изхвърли от стаята си, не познавам жива душа в този град, а все пак е Коледа, за бога. Какво ще кажеш, Тан?

Беше чул умаленото ѝ име от сина си; тя се усмихна, искаше ѝ се да му каже, че трябва да си иде у дома, но някак си не можеше; искаше ѝ се да бъде с него.

— Наистина трябва да си ида у дома — ала не можеше да убеди и двамата, а и докато се качваха в колата, се видя, че той бе в празнично настроение.

— Добре. След като си го каза, къде всъщност ще отидем?

Тя се изкикоти като малко момиченце и той нареди на шофьора да ги поразходи. Купиха вестник, избраха филм, който и двамата харесваха, ядоха пуканки до пръсване, а сетне отидоха в *Етоал* да пийнат на бара и да хапнат.

Разглезваше се дори само като беше с него. Опитваше се да си напомня като какъв грубиян го бе обрисувал Хари, ала вече не вярваше в това, никога не се бе чувствала толкова щастлива през целия си живот, както в мига, когато след като я откара отново в Бъркли, той я прегърна и я целуна толкова естествено, сякаш и двамата бяха очаквали това цял живот. Сетне я погледна, докосна устните ѝ с връхчетата на пръстите си, питайки се дали не трябваше да съжалява за стореното, ала се чувстваше подмладен и по-щастлив, отколкото се бе чувствал от години.

— Тана, никога не съм срещал някого като теб, моя любов.

Той я притисна силно и тя усети топлина и сигурност, за които никога не бе и мечтала преди, а той я целуна отново. Искаше тя да бъде негова завинаги, ала в същото време се питаше дали не бе напълно луд. Та това бе приятелката на Хари... *неговото момиче*... и двамата настояваха, че са само приятели, ала той все пак усещаше нещо по-различна в приятелството им, поне що се отнасяше до Хари.

Взря се в очите ѝ.

— Кажи ми истината, Тан. Влюбена ли си в сина ми?

Тя бавно поклати глава. Шофьорът на лимузината изглежда бе изчезнал. Всъщност, беше излязъл дискретно да се поразходи. Колата бе паркирана пред общежитието на Тана.

— Не, никога не съм била влюбена... досега.

Тава бяха твърде смели думи от нейна страна и тя реши да му каже истината веднага.

— Преди четири години бях изнасилена. Това по някакъв начин прекрати живота за мен. Сякаш емоционалният ми часовник спря и оттогава не е вървял. През първите две години, докато бях в колежа, изобщо не излизах с момчета, сетне Хари ме накара насила да излезем заедно с негов приятел. Но не стана нищо, затова и тук не излизам с никого. Занимавам се само с учене...

Тя му се усмихна нежно. Влюбваше се до уши в бащата на най-добрия си приятел.

— А Хари знае ли?

— Че бях изнасилена ли?

Той кимна.

— Да. Накрая му казах. Беше си помислил, че съм обратна и затова му казах. Всъщност, срещнахме онзи тип на едно празненство и Хари се досети.

— Той твой познат ли бе? — Харисън изглежда бе потресен.

— Синът на шефа на майка ми. Любовник и шеф, всъщност. Беше ужасно, не — тя поклати глава, — беше много по-лошо.

Той отново я притегли към себе си, сега разбираше по-добре нещата. Запита се дали именно заради това Хари не си бе позволил да бъде нещо повече от неин приятел. Инстинктивно усещаше, че желанието бе налице, нищо, че тя не се досещаше какво чувстваше той. А и Харисън, от своя страна, знаеше какво изпитва към момичето. Той не се бе увличал тъй по никоя, откак бе срещнал жена си преди двадесет и шест години. Отново се замисли върху разликата в годините им, питаше се дали това щеше да я обезпокои. Беше точно тридесет години по-възрастен от Тана, очевидно щяха да се намерят хора, които да бъдат шокирани. Ала по-важното бе дали тя щеше да бъде шокирана.

— И какво от това? — Отговори му тя. — Кой го е еня за това?

Този път тя го целуна и усети как нещо в нея оживява — нещо, което никога досега не бе почувствала, страст и желание, което само

той би задоволил.

Цяла нощ се въртя в леглото и мислеше за него, досущ както той — за нея. Позвъни му в седем сутринта на следващия ден. Той бе вече буден, но се изненада от обаждането ѝ. Но щеше да е още по-изненадан, ако знаеше какво изпитва тя към него.

— Какво правиш толкова рано, дребосьче?

— Мисля си за теб.

Беше поласкан и трогнат, и очарован, и безумно влюбен, и още хиляди неща. Ала имаше и още нещо. Тана му се бе доверила така, както не се бе доверявала на нито един мъж досега, дори и на сина му. За нея той представляваше твърде много, беше дори и бащата, когото тя никога не бе имала. Той бе *всички мъже*, въплътени в един, и ако Харисън го знаеше, може би щеше да бъде изплашен от това, колко много очакваше тя от него.

Посетиха Хари, срещнаха се за обяд, вечеряха заедно и той изпита непреодолимо желание да я отведе в леглото, ала нещо му подсказваше, че не бива, че бе опасно, че щеше да се оформи една дълготрайна връзка, а това щеше да е несправедливо.

През следващите две седмици се срещаша, разхождаха се, целуваха се, галеха се, чувствата и желанията им към другия се засилваха и нарастваха. Посещаваха Хари поотделно, от страх, че той ще разбере, докато най-сетне Харисън седна до леглото на сина си.

Нещата трябваше да се изяснят, ставаше прекалено сериозно и за двамата, а той не искаше да нарани момичето. Но повече от всичко искаше да ѝ предложи нещо, което не бе предлагал от години — сърцето и живота си. Искаше да се *ожени* за нея и заради това трябваше да знае какво изпитваше Хари, сега, преди да бе станало твърде късно, преди всички да бъдеха наранени, особено човека, когото обичаше най-много — сина си. Би пожертвал всичко за Хари, особено сега, дори и момичето, което обичаше, затова трябваше да разбере всичко.

— Искам да те попитам нещо. Но честно. И искам да получа отговор.

През последните две седмици между двамата бе настъпило крехко примирие, благодарение и на усилията на Тана, и Харисън береше плодовете му.

— За какво става дума? — Попита подозрително Хари.

— Какво съществува между теб и това очарователно дете?

Вложи всичките си усилия да изглежда безизразен, със спокоен поглед и се молеше синът му да не отгатне нещо, най-вече — колко силно обичаше момичето, макар че вече не си въобразяваше, че Хари не забелязва. Усещаше се така, сякаш носеше неонова табела, на която бе изписано всичко, което чувстваше.

— Тана ли? — Хари сви рамене.

— Казах ти, искам да ми отговориш — целият му живот, както и нейният, зависеха сега от това.

— Защо? Какво значение има за теб? — Хари бе неспокоен, вратът го бе болял целия ден. — Казах ти, тя е моя приятелка.

— Познавам те много добре, независимо дали това ти харесва или не.

— Е, и какво? Това е всичко. Изобщо не съм спал с нея.

Харисън вече знаеше това, макар че не го каза на сина си.

— Това няма никакво значение, по дяволите! Това би могло да е от значение за нея, а не за теб — по погледа и думите му личеше, че изобщо не се шегува. И на Хари не му бе до смях, но се разсмя и прие допускането на баща си.

— Така е, би могло — неочаквано той отметна глава на възглавниците, впери поглед в тавана, усетил странна, непозната досега близост до баща си. — Не знам, тате... бях луд по нея, когато се срещнахме за пръв път, ала тя бе толкова затворена, като непристъпна крепост... и още си е такава.

Сетне му разказа за изнасилването и Харисън се престори, че го чува за пръв път.

— Не съм срещал човек като нея. Предполагам, че винаги съм знаел, че съм влюбен в нея, но се страхувах да ѝ го кажа, за да не проваля нещата. Така тя няма да избяга. Иначе — би могла — очите му неочаквано се изпълниха със сълзи. — А аз не бих могъл да понеса да я изгубя. Толкова *се нужда* от нея!

Харисън усети как сърцето му се свива до дупка, ала сега трябваше да мисли за сина си. Само това го интересуваше, само това можеше да си позволи. Най-сетне го бе намерил и не искаше да го изгуби отново. Дори и заради Тана, която обичаше толкова силно! Ала думите на Хари го изгаряха отвътре. Толкова *се нужда* от нея. Най-

странното бе, че и по-възрастният Уинслоу се *нуждаеше* от нея, но не и както Хари и не можеше да я отнеме от него, не и сега...

— Някой ден може би трябва да намериш достатъчно смелост да й кажеш поне част от това. Може би тя също се нуждае от теб — Харисън вече знаеше колко самотна и изолирана бе Тана и дори Хари не бе осъзнал напълно това.

— Ами ако загубя?

— Не можеш да продължиш да живееш така, синко! Да се боиш да не загубиш, да се боиш да живееш, да се боиш от смъртта. Никога няма да спечелиш по този начин. Тя знае това по-добре от всеки друг. Ето един урок, който можеш да научиш от нея.

Самият той бе научил толкова много от нея. Уроци, които сега трябваше да изостави.

— Тя има повече кураж, отколкото който и да е друг... освен може би спрямо мъжете — Хари поклати глава. — Плаши ме до смърт в това отношение.

— Дай й време. Достатъчно време — опитваше се гласът му да звучи уверено. Хари не биваше да научи. — И достатъчно любов.

Хари замълча задълго, търсеше погледа на баща си. През последните две и половина седмици двамата бяха започнали да се откриват един друг както никога досега.

— Смяташ ли, че тя би могла да се влюби в мен?

— Възможно е — Харисън пак усети как сърцето му се свива. — Макар че в този момент имаш маса други неща, за които да мислиш. Но като се изправиш — той избягна думите *на крака* — и излезеш от тук, можеш да помислиш и за тези неща.

И двамата знаеха, че той не бе засегнат напълно в сексуално отношение, лекарят им бе казал, че с малко усилия един ден Хари би могъл да има почти нормален сексуален живот, би могъл дори да забремени жена си, ако решише, което не впечатли особено Хари. Поне засега. Ала Харисън знаеше, че някой ден това щеше да означава за него много. Той би се радвал Тана да му роди дете. Самата мисъл за това едва не го просълзи.

Побъбриха още малко и накрая Харисън си тръгна. Вечерта трябваше да вечеря с Тана, но реши да отмени вечерята. Обясни й по телефона, че получил цяла купчина телеграми и трябвало да отговори на всичките.

Срещнаха се на обяд на другия ден и Харисън честно ѝ разказа всичко. Това бе най-лошият ден в целия му живот, откакто бе починала жена му. Очите му бяха тъжни, лицето — мрачно, а тя усети още като се срещна с него в ресторанта, че не носеше добри новини, сърцето ѝ се сви още щом седнаха и той започна да говори. Моментално разбра, че щеше да ѝ каже нещо, което тя не искаше да чуе.

— Говорих вчера с Хари — той се бореше с чувствата, които отново напиреха в него. — Трябваше, в името и на двама ни.

— За нас ли? — Тя бе зашеметена.

Беше прекалено рано. Още нищо не се бе случило. Беше един съвсем невинен роман... ала Харисън поклати глава.

— За него, за чувствата му към теб. Трябваше да разбере, преди да продължим с това — той взе ръката и, погледна я в очите и усети как сърцето му отново се разтапя. — Тана, искам веднага да ти кажа, че съм влюбен в теб. През целия си живот съм обичал като теб само една жена и това бе съпругата ми. Ала обичам и сина си и не бих го наранил за нищо на света, независимо за какъв негодник ме смята... а и понякога наистина съм бил такъв. Бих се оженил за теб... но не и преди да разбере какво чувства Хари — той не ѝ спестяваше нищо. — Той е влюбен в теб, Тан.

— Какво? — Тя бе потресена. — Не, не е.

— Да, влюбен е. Само че се бои до смърт да не те изплаши. Каза ми за изнасилването, как си се чувствала, защо не излизаш с момчета. Изчаквал е сгодния момент от години; самият аз не се съмнявам. Влюбен е в теб от години. Сам го призна — очите на Харисън бяха тъжни.

— О, господи — тя бе шокирана. — Но аз не съм... не го... не мисля, че някога бих могла...

— Предположих и това. Ала това са неща между теб и него. Ако някога събере смелостта да го, обяви сам, *ти* ще трябва да вземеш сама решение. Онова, което исках да знам, бе какво чувства. Знам какво изпитваш *ти* сега. Знаех го, преди да говоря с него — в очите ѝ блестяха сълзи, в неговите — също, когато се протегна да вземе ръката ѝ. — Скъпа, обичам те повече, отколкото ценя живота си, но ако сега замина с теб, дори и да искаш да го направиш с мен, това ще убие сина ми. Ще го съсипе, а може би ще унищожи и нещо, от което тъкмо сега

има голяма нужда. Не мога да му причиня това. Нито пък ти. Наистина не мисля, че би могла...

Тя плачеше вече открито, а когато той я прегърна, по неговите бузи също се стичаха сълзи. Нямахте нужда да се крият, нито тук, нито където и да е, освен пред сина му. Това обаче бе най-мръсният номер, който животът ѝ бе погаждал досега, първият мъж, в когото се бе влюбила, не можеше да я обича, заради сина си... който бе най-добрият ѝ приятел, когото също обичаше, но по различен начин. Тя също не искаше да стори нещо, което би наранило Хари, ала бе толкова силно влюбена в Харисън...

Какъв ужасен ден бе този, изпълнен със сълзи и мъка. Искаше да спи с него, въпреки всичко, но той не можеше да ѝ позволи да го направи.

— Първият път след ужасните неща, които си преживяла, трябва да бъде с подходящ мъж.

Беше мил, обичлив, прегърна я, когато тя се разплака и сам плака.

Следващата седмица бе най-болезнената през целия ѝ живот, а когато той най-сетне замина отново за Лондон, тя се почувства като корабкрушенец, изхвърлен на брега. Беше останала сама, сама със своите занимания и отново с Хари. Ходеше всеки ден в болницата, вземаше учебниците със себе си, изглеждаше уморена, бледа и мрачна.

— Господи, какво удоволствие е, че те виждам. Какво, по дяволите, ти става? Да не си болна?

Да, почти така бе, бе болна за Харисън, но знаеше, че той бе прав, няма значение колко болезнено бе всичко това.

И двамата бяха постъпили правилно, заради един човек, когото и двамата обичаха. И ето че сега тя бе безпощадна с него, караше Хари да изпълнява всичко, което сестрите искаха, насилваше го, обиждаше го, придумваше го, окуражаваше го, когато това бе нужно. Беше неуморима, предана извън всякаква мяра. А когато Харисън се обаждаше от другия край на света, тя чувстваше как сърцето ѝ отново се разтуптява.

Но той не бе отстъпил от решителността си. Беше направил жертва в името на сина си и Тана трябваше да се съобрази с нея. Не ѝ бе дал никакъв избор. Както и на себе си, макар да знаеше, че никога нямаше да се възстанови след онова, което изпита към нея.

Надяваше се само тя да се оправи.

ПЕТА ГЛАВА

Хари лежеше на леглото и се опитваше да чете книга, а слънцето струеше в стаята му. Беше прекарал вече един час в басейна и два часа — във физиотерапията, и бе изморен до смърт от този график. Беше толкова монотонен, тъй отегчителен, че не можеше повече да го понася. Погледна часовника си, Тана щеше да дойде скоро.

Вече четвърти месец бе в *Летърман* и тя идваше да го види всеки ден, помъкнала купища записки, тетрадки и книги.

Почти веднага, след като си помисли за нея, вратата се отвори и тя влезе. През последните няколко месеца бе отслабнала. Работеше твърде много в университета, съсипваше се да тича напред-назад между Бъркли и болницата. Баща му бе предложил да ѝ купи кола, но тя бе отказала категорично дори да обсъждат въпроса.

— Здравсти, хлапе, какво ти става или въпросът ми е прекалено груб? — Тя му се ухили и той се разсмя.

— Отвратителна си, Тан.

Поне вече не бе толкова чувствителен по въпроса. Преди пет седмици се бе любил с една стажант-сестра, малко *усилие*, както бе казал на терапевта си. С малко въображение тук и там, нещата бяха свършили добре и за двамата, а той не даваше и пет пари, че тя бе сгодена. Наистина, не ставаше дума за любов, а нямаше и намерение да прави първите си опити с Тан. За него тя означаваше много, твърде много, както бе казал на баща си, а и тя си имаше достатъчно свои проблеми.

— Какво прави днес?

Тя въздъхна, седна и се усмихна уморено.

— Каквото правя непрекъснато. Уча по цяла нощ, пиша реферати, вземам изпити. Господи, няма да мога да преживея още две години по този начин.

— Разбира се, че ще можеш — усмихна се той. Тя бе светлината в живота му, щеше да бъде свършен, ако не бяха всекидневните ѝ посещения.

— Какво те кара да си толкова сигурен?

Самата тя понякога се колебаеше, но винаги продължаваше напред. *Винаги*. Нямаше да се остави да спре. Не можеше да подведе Хари, не може да се остави да я изхвърлят от университета.

— Имаш повече кураж от всеки друг, когото познавам. Ще успееш, Тан!

Това бе нещото, което всеки даваше на другия — кураж, вяра.

Когато той се чувстваше потиснат, тя се изправяше пред него и му крещеше, докато не му се приискваше да е умрял, ала го принуждаваше да върши всичките онези неща, които трябваше направи. А когато на нея ѝ се струваше, че не би могла да изкара дори и ден повече в *Боулт*, той ѝ се надсмиваше за изпитите, будеше я, след като бе подремнала за малко подчертаваше най-важното в някои от учебниците ѝ.

А сега неочаквано ѝ се ухили:

— Освен това правото не е чак толкова трудно. Прочетох някои от нещата, които бе оставила тук.

Тя се усмихна. Тъкмо това си *бе наумила*. Но като се обърна към него, изглеждаше безгрижна.

— Ами да, защо не се опиташ?

— Защо да се хабя?

— Какво друго ти остава? Освен да се излежаваш и да пощипваш помощник-сестрите. И колко време ще продължи това? През юни ще те изритат отгук.

— Още не се знае.

При мисълта за това го побиваха тръпки. Не бе сигурен дали бе готов да се върне у дома. И къде бе това *у дома*! Баща му пътуваше толкова много, а сега вече не можеше да го следва, дори и да искаше. Можеше да отиде на хотел, разбира се, нали имаше апартамент в *Пиер* в Ню Йорк, но му се струваше ужасно самотно.

— Май не се радваш много, че ще си идеш у дома.

Тана го гледаше. Преди няколко дни бе говорила с Харисън в Женева, бяха обсъждали същия проблем. Той ѝ се обаждаше поне веднъж седмично, за да разбере как е Хари, но тя знаеше, че чувствата му към нея са си същите, както и нейните — към него. Бяха взели решение обаче и връщане назад нямаше. Харисън Уинслоу нямаше да *предаде* сина си. И Тана го разбираше.

— Нямам дом, в който да се върна, Тан...

Беше мислила за това и преди, но не особено сериозно, въпреки това имаше идея. Може би бе дошло времето да му я подхвърли.

— Какво ще кажеш да се преместиш при мен?

— В тая твоя мрачна стаичка? — Той се разсмя и в същото време изглеждаше ужасен. — Достатъчно е дето ще съм прикован към инвалидния стол. По-добре да се самоубия. Освен това — къде ще спя? На пода ли?

— Не, глупчо — тя се разсмя на ужасената му физиономия. — Ще си наемем апартамент, стига наемът да е разумен, за да мога да си плащам моя дял.

— Къде например? — Идеята още не бе възприета, но очевидно му се понрави донякъде.

— Не знам... може би в Хейт Ашбъри? — Бумът на хипитата току-що бе започнал и тя наскоро бе минала през Хейт. Обаче сега само го дразнеше. Единствено ако човек носеше широка роба и бе непрекъснато дрогиран до смърт с *LSD*, можеше да понесе да живее там. — Сериозно, ако потърсим, сигурно ще намерим нещо подходящо.

— Ще трябва да е на приземния етаж — той замислено погледна инвалидния стол, паркиран до далечния край на леглото.

— Знам. Имам и още една идея — бе решила да го атакува фронтално.

— Сега пък какво? — Той лежеше, отметнал глава на възглавниците, и я гледаше щастлив. Колкото и да бяха трудни тези месеци, те им бяха дарили нещо много специално, което споделяха; бяха по-близки, от които и да са други човешки същества на света. — Знаеш ли, не ми даваш и минута мира. Винаги имаш някакъв проклет план или заговор в главата си. Изтощаваш ме, Тан — само че това не бе оплакване и двамата го знаеха.

— Глупости. За теб е по-добре така.

— Е, и каква бе идеята ти?

— Какво ще кажеш да кандидатстваш в *Боулт*.

Тя затаи дъх, а той изглеждаше потресен.

— Кой, аз ли? Да не си мръднала! Какво, по дяволите, ще правя там?

— Навярно ще гледаш да препишеш, но като не успееш, ще трябва да си седнеш на задника като мен и да зубкаш всяка вечер. Поне

ще правиш нещо, вместо да си човъркаш носа.

— Какво чудесно мнение имаш за мен, скъпа моя — той и се поклони дълбоко от леглото и тя се разсмя. — Защо, за бога, да се самоизтезавам с правото? Няма нужда да се правя на глупак.

— Ще се справиш много добре!

Тя го погледна сериозно. Доця му се да заспори с нея, но най-лошото бе, че идеята му допаднаше.

— Опитваш се да съсипеш живота ми...

— Да — ухили се тя. — Ще кандидатстваш ли?

— Навярно няма да ме приемат. Оценките ми никога не са били толкова добри като твоите.

— Вече попитах, можеш да кандидатстваш като ветеран от войната. Могат дори да направят изключение за теб... — внимаваше като го казваше, ала въпреки това той се подразни.

— Остави тези глупости! Щом ти си влязла, ще вляза и аз.

А най-проклетото нещо бе, че най-неочаквано му се *прииска* да го приемат. Дори се запита дали не го бе желал отдавна. Може би се чувстваше някак безполезен, като я гледаше колко много има да учи, докато той нямаше какво друго да прави, освен да гледа как се сменят сестрите.

Същия следобед тя му донесе документите за кандидатстване, двамата ги разлистваха до безкрай и най-сетне ги пратиха.

Докато чакаха, Тана търсеше апартамент. Трябваше да е напълно подходящ за двама им, особено за него.

Когато майка ѝ позвъни един следобед в края на май, вече бе харесала два. Бе необичайно за нея да си е у дома, ала имаше да свърши някои неща и знаеше, че Хари бе добре.

Дойде да я извика едно от момичетата. Предположи, че бе Хари, заинтересован как са ѝ се харесали апартаментите. Единият бе в Пийдмънт и, като го знаеше какъв сноб бе, сигурно щеше да му хареса най-много, но искаше да е сигурна, че и тя можеше да си го позволи. Нямаше неговите доходи, макар че за лятото си бе намерила добра работа. Може би след това...

— Ало? — Чу се характерният за извънградските разговори бръм и сърцето ѝ замря, мислеше си дали не звънеше отново Харисън. Хари

не бе разбрал изобщо какво бе станало помежду им и, което бе по-важно, какво би могло да стане и каква жертва бяха направили. — Ало?

— Тана? — Беше Джийн.

— О, здравей, мамо.

— Да не би да се е случило нещо лошо? — Гласът на Тана й се бе сторил странен.

— Не, мислех, че е някой друг. Всичко наред ли е?

Звънеше в необичаен за нея час. Може би Артър бе получил нов инфаркт.

Беше останал в Палм Бийч три месеца и Джийн бе при него. Ан, Джон и Били се бяха върнали в Ню Йорк, а Джийн бе останала, докато той се възстанови, след като го изписаха, от болницата. Бяха се върнали в Ню Йорк едва преди два месеца и навярно тя бе прекалено заета, защото оттогава почти не бе звънила на Тана.

— Не бях сигурна дали ще си бъдеш у дома в този час — думите й прозвучаха нервно, сякаш не знаеше какво точно да каже.

— Обикновено по това време съм в болницата, но имах работа тук.

— Как е приятелят ти?

— По-добре. След около месец ще го изпишат. Тъкмо му търсех апартамент — още не й бе казала, че възнамерявах да живеят заедно. За нея това бе напълно нормално, но знаеше, че за Джийн нямаше да е така.

— Той ще може ли да живее сам? — Изненадана бе.

— Може би, ако се наложи, но мисля, че няма да се наложи.

— Правилно — нямаше и представа какво *означаваше* това, но мислите й бяха заети с друго. — Искях да ти съобщя нещо, скъпа.

— Какво?

Не знаеше как щеше да реагира Тана, обаче нямаше начин как повече да отлага.

— Артър и аз ще се женим — затаи дъх, а Тана се опули.

— *Какво* ще правите?

— Ще се женим... аз... той смята, че сме остарели, че достатъчно време сме били глупаци... — Тя се препъна в думите, които той й бе казал само преди няколко дни, изчервявайки се силно и

в същото време — ужасена как щеше да реагира Тана. Знаеше, че тя не харесваше Артър от години, но може би сега...

— Не ти бе глупачката във всичко това, мамо. Той бе глупакът. Би трябвало да се ожени за теб най-малкото преди петнадесет години — тя се намръщи за миг, обмисляйки казаното от Джийн. — Това ли е всичко, което имаше да ми кажеш, мамо? Той вече не е млад, тежко болен е... значи е отредил най-лошото за теб...

Беше рязко казано, но вярно. Докато не бе получил инфаркта, дори не бе поискал да се ожени за нея. Не бе мислил за това с години, всъщност от мига, в който жена му се върна у дома от болницата преди шестнадесет години. Ала изведнъж всичко се бе променило и вече бе осъзнал, че не бе безсмъртен.

— Сигурна ли си, мамо?

— Да, Тана, да.

Думите на майка ѝ прозвучаха неочаквано спокойно. Бе очаквала това почти двадесет години, не би се отказала от него заради нищо на света, дори и заради единственото си дете. Тана си имаше вече свой живот, а тя нямаше нищо друго, освен Артър. Беше му благодарна, че най-сетне щеше да се ожени за нея. Щяха да водят удобен, спокоен живот и тя най-сетне щеше да се успокои. Край на всичките тези години на самота и тревоги; дали ще се появи, дали ще дойде, дали да си измие косата за всеки случай... а той не идва цели две седмици... чак до момента, в който Тана легна от онзи грип... ето че всичко това бе свършило, започваше истинският живот. *Най-сетне*. Беше заслужила всеки миг от него и щеше да се наслади на всяка минута оттук нататък.

— Да, Тана, съвсем сигурна съм.

— Добре тогава — Тана обаче не изглежда да бе очарована. — Предполагам, че трябва да те поздравя или нещо от сорта.

Само че някак си не ѝ се искаше да го направи. Бъдещият живот на майка ѝ ѝ се виждаше толкова отегчителен и еснафски, а и след всичките тези години, в които Джийн го бе чакала, повече щеше да ѝ хареса, ако му бе казала да върви по дяволите. Това обаче бяха мислите на младото, не и на Джийн.

— Кога ще се жените?

— През юли. Ще дойдеш, нали, скъпа? — Думите ѝ отново прозвучаха нервно и Тана кимна на себе си. Тъй или иначе планираше

да си отиде у дома след месец. Беше го съгласувала с работата си за през лятото.

Работеше в една юридическа фирма в града и те се бяха отнесли с разбиране, поне така твърдяха.

— Разбира се, че ще се опитам да дойда — сетне й хрумна нещо. — Може ли да дойде и Хари?

— В инвалидна количка? — Майка й бе ужасена и нещо в очите на Тана моментално се втвърди.

— Очевидно. Да не би да има друг избор?

— Ами, не знам... Мисля си дали не би му било неудобно... искам да кажа всичките тези хора и... ще трябва да попитам Артър какво мисли...

— Не се безпокой — ноздрите на Тана се разшириха, прииска й се да удуши някого, най-вече Джийн — и без това няма да мога да дойда.

Сълзите веднага бликнаха от очите на Джийн. Съзнаваше какво бе направила, но защо с Тана винаги бе толкова *трудно*! Беше упорита докрай във всичко.

— Тана, не прави това, моля те... аз просто... защо трябва да го влачиш със себе си?

— Защото лежи в болницата от шест месеца и не е виждал никого, освен мен, и може би това ще му се отрази добре. Изобщо ли не ти хрумна нещо подобно? Да не говорим за това, че случилото се с него не е поради автомобилна злополука, а докато защищаваше тази гадна страна, в която изобщо нямаме право да живеем, и най-малкото нещо, което хората могат да направят за него, е да му засвидетелстват благодарност и уважение...

Тя бе изпаднала в сляпа ярост и Джийн бе потресена.

— Разбира се... аз разбирам... няма причина той да не дойде — а сетне, без всякаква връзка добави: — Джон и Ан отново ще имат бебе, знаеш ли?

— Какво общо има това, по дяволите!

Тана се огледа разсеяно. Безнадеждно бе да се говори с майка й. Никога не стигаха до съгласие.

— Ами, можеш да си помислиш за нещо подобно някой ден. Не ставаш все по-млада. Вече си на двадесет и три, скъпа...

— Следвам право, мамо. Имаш ли си представа какво означава това? Колко много трябва да се работи, денем и нощем? Имаш ли си *представа* колко смешно ще е да мисля за брак и за деца точно сега?

— Винаги ще е така, ако прекарваш времето си с него, да знаеш — отново имаше предвид Хари и при тези думи Тана се почувства като бик, на когото показват червено.

— Нищо подобно! Погледът ѝ бе свиреп, ала майка ѝ не можеше да го види. — Знаеш ли, той все още може да го вдига.

— Тана! — Джийн бе ужасена от вулгарността на Тана. — Това, което каза, е отвратително.

— Но нали тъкмо това искаше да разбереш? Е, можеш да си спокойна, той е *в ред*. Чух, че преди няколко дни чукал една сестра и тя каза, че било чудесно — чувстваше се като голямо куче, което не иска да даде плячката си — майка ѝ бе стисната за врата и нямаше къде да мърда. — Сега по-добре ли се чувстваш?

— Тана Робъртс, с теб се е случило там нещо...

В един миг Тана си помисли за изтощителните часове, прекарани над книгите, за безнадеждната ѝ любов към Харисън, за потреса, който изпита, когато видя Хари, завърнал се осакатен от Виетнам...

— Аха... мисля, че съм пораснала. А това невинаги е приятно нещо, нали, мамо?

— Човек не трябва да е грозен или груб, освен в Калифорния, предполагам. Навярно в онзи университет са истински диваци.

Тана се засмя. Бяха на светлинни години една от друга.

— Предполагам, че сме такива. Както и да е, моите поздравления, мамо!

Най-неочаквано ѝ дойде на ума, че Били и тя щяха да бъдат доведени брат и сестра и само при мисълта за това ѝ призля. Той щеше да бъде на венчавката, щеше да ѝ бъде невъзможно да го понесе.

— Ще се опитам да се върна навреме.

— Добре — въздъхна Джийн. Изтощително бе да се говори с нея. — И доведи Хари, щом *трябва*.

— Ще видя дали *би желал*. Първо искам да го изведа от болницата, трябва да се местим — изведнъж се сви, усетила, че се бе изпуснала, а от слушалката струеше оглушителна тишина. Е, това вече бе прекалено.

— И ти се местиш *заедно* с него?

Тана пое дълбоко дъх.

— Да. Той не може да живее сам.

— Ами баща му, да му наеме сестра. Или на теб ще ти *плащат* заплата? — Можеше да бъде не по-малко язвителна от Тана, щом решише, но Тана не се поддаде.

— Не. Ще си поделим наема.

— Ти си напълно полудяла. Най-малкото би могъл да се ожени за теб, но аз ще му попреча да го стори.

— Не, няма — тонът на Тана бе удивително спокоен. — Не и ако аз пожелая да се омъжа за него. Но *аз* не желая. Тъй че, успокой се. Мамо... Знам, че ти е трудно да възприемеш всичко това, но трябва да живея живота си по свой начин. Би ли могла, просто да опиташ да разбереш това? — Последва дълга пауза и Тана се усмихна. — Знам, че не е лесно...

Сетне чу как Джийн плаче.

— Не виждаш ли, че съсипваш живота си?

— Как? Като помагам на един приятел ли? Какво лошо има в това?

— Защото ще се събудиш следващата седмица и ще бъдеш вече на четиридесет и всичко ще бъде свършило, Тан; Ще си пропиляла младостта си, досущ като мен, моята поне не бе напълно пропиляна, аз имах *теб*.

— А може би един ден и аз ще имам свои деца. Макар че точно сега не мисля за това. Следвам право, за да започна кариера, за да извърша нещо полезно през живота си. А като завърша, ще си помисля и за другите неща. Като Ан — беше си заяждане, ала приятелско, затова мина покрай ушите на Джийн.

— Не можеш да имаш и съпруг, и да напредваш в кариерата.

— Защо не? Кой го е казал?

— Просто е така, това е.

— Глупости на търкалета.

— Не, не са глупости и ако се въртиш около това момче Уинслоу достатъчно дълго, ще се омъжиш за него. А той сега е инвалид и просто не ти трябва подобно изпитание. Намери някой друг, някое нормално момче.

— Защо? — Сърцето на Тана я заболя за него. — Той също е човек. При това много повече от някои други.

— Ти почти не познаваш други момчета. Изобщо не излизаш.

Благодарение на скъпия ти доведен син, мамо! Макар че всъщност, напоследък това бе благодарение на факултета по право.

След Харисън тя бе започнала да усеща по-различно мъжете, донякъде с повече доверие и откритост, но досега никой не можеше да се сравни с него. Той бе толкова добър с нея! Щеше да бъде чудесно, ако можеше да намери някой *като* него. Ала нямаше никакво време *сега* да излиза с някого. Между ходенето до болницата всеки ден и подготовката ѝ за изпитите... всички се оплакваха от тях. Правният факултет можеше да съсипе вече съществуваща връзка, а да се започне нова бе направо невъзможно.

— Просто почакай две години, мамо. Сетне ще съм вече юристка и навярно ще се гордееш с мен. Поне се надявам да е така... — Но нито една от двете не бе сигурна в този момент.

— Искам просто да заживееш един нормален живот.

— Какво значи *нормален!* *Твоят* нормален ли бе, мамо?

— Започна съвсем нормално. Не е моя вината, че баща ти бе убит и сетне нещата се промениха.

— Може би е така, но си е твоя вина, че чака почти двадесет години Артър Дърнинг да се ожени за теб! — А и истината бе, че ако не бе прекарал онзи инфаркт, може би никога нямаше да се ожени за нея. — Ти си направила този избор. Аз също имам своето право на избор.

— Може би е така, Тан...

Тя наистина не разбираше момичето, дори и не се преструваше вече. Ан Дърнинг ѝ се струваше далеч по-нормална. Искаше онова, което искаха всички момчета — съпруг, къща, две деца, хубави дрехи, а ако бе допускала по-рано грешки, бе постъпила достатъчно разумно да се поправи при втория опит. *Той* току-що ѝ бе купил най-красивия пръстен със сапфир от *Картие* — нещо, което Джийн искаше за дъщеря си, ала Тана не даваше и пет пари.

— Ще ти се обадя скоро, мамо! И предай поздравленията ми на Артър. Той е късметлията в тази работа, но надявам се и ти да си щастлива.

— Разбира се, че ще бъда!

Но не се чувстваше така, като затвори телефона. Тана я бе разстроила ужасно и тя разказа на Артър за разговора си с нея, а той ѝ

каза да се успокои. Животът не бил толкова дълъг, че човек да се оставя децата да го ограбват.

Освен това имаха да обсъдят и други неща. Джийн щеше да преобзаведе къщата в Гринуич, а той искаше да купи вила в Палм Бийч, както и малък апартамент в града. Щяха да се откажат от апартамента, който тя държеше от години.

Тана бе потресена, като го научи.

— По дяволите, *и аз* вече нямам дом — беше шокирана, докато го казваше на Хари, но той не бе особено впечатлен.

— Аз не съм имал дом с години...

— Тя каза, че за мен винаги щяло да има стая, където и да живеят. Можеш ли да си ме представиш да прекарам нощта в къщата в Гринуич, след всичко, което се случи там? Имам кошмари само като си го помисля.

Беше потиснатата повече, отколкото искаше да си признае пред него. Знаеше, че Джийн винаги бе желала да се омъжи за Артър, но това някак си я потискаше. Беше тъй характерно за средната класа, толкова досадно и еснафско, си казваше тя, ала това, което наистина я тревожеше, бе дали Джийн още лижеше петите на Артър, след всичко онова, което той ѝ бе причинил през годните. Обаче, когато каза това на Хари, той ѝ се ядоса.

— Знаеш ли, превръщаш се в радикалка, а за мен това е ужасна досада.

— А ти замислял ли си се някога върху факта, че си десен и консерватор?

— Може и да съм, но не виждам нищо лошо в това. Има определени неща, в които вярвам, Тан, и те не са радикални, не са левичарски, не са революционни и смятам, че са добри.

— Мисля, че си пълен глупак.

Тя винаги реагираше буйно. Вече бяха стигнали няколко пъти до разногласия относно Виетнам.

— Как, по дяволите, можеш да защитаващ онова, което тези глупаци вършат там? — Тя скочи на крака.

Той я изгледа втренчено и в стаята се възцари неловко мълчание.

— Защото бях един от тях, ето защо.

— Не, не беше! Ти беше една пешка. Не го ли разбираш, смотан глупако! Те те използваша да се биеш във война, в която не биваше да се въвлечаме, в страна, в която не биваше да навлизаме.

Тонът му бе мъртвешки спокоен, когато й отговори.

— А може би аз мисля, че е бивало.

— Как можеш да кажеш такова тъпо нещо! Виж какво се случи с теб там!

— Там е цялата работа — той се наведе напред в леглото си и я погледна тъй, сякаш искаше да я удуши. — Ако не защитавам тази позиция... ако не вярвам в онова, заради което бях там, тогава за какво бе всичко това? — Очите му неочаквано се насълзиха, но той продължи: — Какъв смисъл има тогава, по дяволите! Тана... за какво тогава им дадох краката си, ако не вярвах? Каж ми! — Човек можеше да го чуе как крещи чак от коридора. — Трябва да вярвам, нали така? Защото ако не вярвам, ако вярвам в онова, което ти казваш, тогава всичко се превръща във фарс. Със същия успех можеше да ме прегази и влакът в Дес Моинс...

Той се извърна, настрани от нея и се разплака открито, а тя се почувства ужасно. Сетне пак се извърна към нея, все още вбесен.

— А сега се махай от стаята ми, безчувствена, радикална кучко!

Тя си замина и по целия път до университета плака. Знаеше, че той бе прав за себе си. Не можеше да си позволи да мисли като нея, но все пак, откакто се бе върнал от Виетнам, в нея бе започнало да бушува нещо, което никога не бе съществувало, някакъв гняв, който не можеше да бъде уталожен по никакъв начин, а навярно и никога нямаше да бъде уталожен.

Беше говорила за това веднъж с Харисън по телефона и той го бе отдал на младостта й, но тя знаеше, че не бе така, имаше и още *нещо*. Беше ядосана на всички, защото Хари бе осакатен, а ако хората желяеха да рискуват още политически, ако желяеха да си подлагат вратовете на дръвника... По дяволите, президентът на Съединените щати бе убит преди година и половина, как можеха хората да не виждат какво става, какво трябва да направят... но Тана не искаше да засегне Хари с всичко това.

Тя му се обади да му се извини, но той не поиска да говори с нея. И за пръв път от шест и половина месеца насам, откакто бе влязъл в *Летърман*, тя не отиде да го види три дни. А когато най-сетне отиде,

първо промуши през вратата маслинено клонче, а сетне безропотно го последва.

— Какво искаш?

Той я изгледа свирепо, а тя внимателно се усмихна.

— Всъщност — наема.

Той се опита да скрие усмивката си. Вече не ѝ бе ядосан. Е, превръщала се в побъркана радикалка. И какво от това? Целият Бъркли бе такъв. Ще го преживее. А и бе по-заинтригуван от онова, което тя току-що каза.

— Намери ли апартамент?

— Разбира се — ухили му се тя. — На *Чанинг Уей*, мъничка къщичка с две спални, всекидневна и кухненски бокс. Всичкото това на един етаж, така че ще трябва да се държиш поне донякъде прилично, инак ще казвам на приятелките ти да не викат прекалено силно — и двамата се усмихнаха. Хари се зарадва страшно на новината. — Ще ти хареса много.

Тя плесна с ръце и му обясни всички подробности, а в края на седмицата лекарят ѝ разреши да го отведе да види жилището. Последните операции бяха свършили преди шест седмици; терапията вървеше добре. Бяха му направили всичко, което възнамеряваха да сторят. Време бе да си отива у дома.

Хари и Тана подписаха договора за наем, веднага щом той видя къщата. Собственикът не протестира, че фамилните им имена бяха различни, а и никой от тях двамата не понечи да му обяснява. Тана и Хари весело си стиснаха ръцете и тя го откара обратно в *Летърман*.

Две седмици по-късно се преместиха в къщичката. Трябваше да се уреди транспортът му до физиотерапията, но Тана му обеща тя да го води. А една седмица след като изпитите ѝ свършиха, той получи писмо, с което го поздравяваха с приемането му в *Боулт*.

Седеше в инвалидния си стол, в очакване тя да се върне, а по бузите му се стичаха сълзи.

— Приеха ме, Тан... и цялата вина за това е твоя...

Те се прегърнаха и се целунаха; никога не бе я обичал по-силно. А Тана знаеше, че той бе най-обичаният ѝ приятел. Сготви вечеря и тази вечер отвориха бутилка шампанско *Дом Периньон*.

— Откъде го взе? — Тя бе поразена.

— Пазех си го.

— За какво?

Той го бе пазил за друг повод, но бе решил, че в този ден се бяха случили достатъчно добри неща, за да се реши да отвори бутилката.

— За теб, глупаче...

Тя бе удивително сляпа за чувствата му. Но я обичаше и за това. Толкова бе погълната от ученето, изпитите, лятната си работа и политическите си идеи, че представа нямаше какво става под носа ѝ, поне що се отнасяше до него, макар че и той още не бе готов. Все още изчакваше сгодния момент, боеше се да не загуби.

— Добро питие — тя отпи голяма глътка шампанско, ухили му се, леко замаяна, щастлива и спокойна.

И двамата обичаха малката си къщурка, вършеше им чудесна работа. Тя си спомни, че трябваше да го попита нещо. Искаше да го направи по-рано, но в треската по пренасянето, по покупките на мебели, забрави да го пита.

— Слушай, между другото, не бих искала да те питам за това... знам, че ще е неприятно... но...

— О, господи, сега пък какво! Първо ме насилва да постъпя в правния факултет, а сега бог знае какво мъчение си е наумила... — той се правеше на ужасен, но Тана го гледаше откровено мрачна.

— По-лошо от това. Майка ми се жени след две седмици — отдавна му бе съобщила това, но не го бе питала дали ще отиде на венчавката с нея. — Ще дойдеш ли с мен?

— На сватбата на майка ти? — Беше изненадан и остави чашата си. — Смяташ ли, че ще е подходящо?

— Не виждам защо не — тя се поколеба, а сетне продължи, широко отворила очи. — Ще имам нужда от теб там.

— Разбирам, че чаровният доведен син ще е на линия.

— Най-вероятно. А и цялата тая работа ще ми дойде твърде нанагорно. Щастливо омъжената дъщеря с едно дете и друго — на път, Артър, който се преструва, че той и майка ми са се zalюбили едва миналата седмица.

— Това ли казва той? — На Хари му се видя забавно, а Тана само сви рамене.

— Навярно. Не знам. Всичкото това ще ми е просто трудно за понасяне. Не ми е по вкуса.

Хари обмисли казаното, вгледан в скута си. Още не бе излизал толкова далеч, а си мислеше да иде до Европа и да се срещне с баща си. Би могъл да спре по път... той я погледна. Не можеше да ѝ откаже нищо, след всичко онова, което бе сторила за него.

— Разбира се, Тан. Няма проблеми.

— Не поемаш ли твърде много върху себе си? — Гледаше го с кучешка признателност и той се разсмя.

— Разбира се, колкото и ти. Поне ще можем да се посмеем двамата.

— Аз се радвам за нея... но просто... просто повече не мога да играя тези лицемерни игри.

— Само се дръж прилично, докато сме там. Можем да отлетим със самолет, а аз ще продължа сетне за Европа. Мислех си да се видя с баща си за малко в Южна Франция.

Чудесно бе, че отново мислеше така. Беше удивително, че само преди година той бе говорил как ще се забавлява цял живот, а сега, слава богу, щеше отново да заиграе, поне за месец-два, преди да започне да учи през есента.

— Не знам как ме придума...

Ала и двамата се радваха, че бе успяла.

Бяха си поделили неприятните задачи в къщата. Тя вършеше онова, което той не можеше да прави, но бе учудващо колко много вършеше той. Всичко, като се започне от миенето на чинии до оправянето на леглата, макар че едва не се бе обесил един път, докато чистеше с прахосмукачката, след което това бе станало нейно задължение.

Тя трябваше скоро да започне лятната си работа. В началото на лятото на 1965-та и двамата смятаха живота за дяволски хубаво нещо. По време на полета до Ню Йорк, Хари сваляше две от стюардесите в самолета. Тана се облегна на седалката си и се разсмя.

ШЕСТА ГЛАВА

Венчавката бе обикновена и добре организирана. Джийн бе облечена с красива сива шифонена рокля, беше купила на Тана светлосиня рокля в случай, че не ѝ стигнеше времето сама да напазари. Определено не бе рокля, която самата Тана би избрала, а когато видя етикетчето с цената, направо се ужаси: Майка ѝ я бе купила от *Бергдорф*. Роклята бе подарък от Артър, разбира се, и затова Тана не можеше да каже нищо.

На церемонията присъстваха само членовете на семейството, но Тана бе настояла да вземе със себе си и Хари, който още докато пътуваха към града с лимузината, вече съжаляваше, че бе приел. Тана щеше да отседне при него в *Пиер*. Бе обяснила настоятелно на майка си, че не можеше да го остави сам. Испита облекчение, когато разбра, че майка ѝ и Артър заминават на следващия ден на сватбено пътешествие, така че в крайна сметка не ѝ се налагаше да остава за дълго в Ню Йорк. Нямахме да се съгласи да отседне в Гринуич и щеше да отлети от Ню Йорк в същия ден, когато заминаваше и Хари.

Той отиваше в Ница да се срещне с Харисън в Сен Жан Кап Фера, а тя щеше да отлети обратно за Сан Франциско и да се заеме с лятната си служба.

Джийн и Артър заплашваха да дойдат и да я видят наесен. Майка ѝ нарочно се вторачваше в Хари всеки път, когато заговореше за това, сякаш очакваше дотогава той да изчезне, и най-накрая Тана ѝ се изсмя.

— Наистина е ужасно, нали?

Но най-лошото от всичко бе Били, който следобеда успя да се промъкне до нея, пиян както винаги, и да направи няколко гадни забележки за приятеля ѝ, който не можел да го вдига, затова той, Били, бил винаги насреща, особено като си спомнел, че тя била заслужаващо внимание парче. И докато тя се колебаеше кога точно да го зашлеви през устата, чу как изсвистя по-солиден юмрук, който срещна брадата на Били. Той се олюля назад, преди да се строполи на ливадата. Тана се обърна и видя Хари, усмихнат в своя инвалиден стол, точно зад нея.

Беше се приближил тихо, бе обезвредил Били с един удар и изглеждаше безкрайно доволен от себе си.

— Знаеш ли, искаше ми се да направя това още преди година.

Той ѝ се усмихна, но майка ѝ бе ужасена от поведението им. Затова при първия удобен случай Тана и Хари се качиха отново на лимузината и се върнаха в Ню Йорк.

Преди това Тана и Джийн се сбогуваха през сълзи. Или поне Джийн плачеше, а Тана бе напрегната. Артър я целуна по бузата и обяви, че вече била и негова дъщеря, затова нямало да има повече нужда от стипендии. Ала тя заяви, че не може да приеме такъв подарък. Изгаряше от нетърпение да се махне от всички тях, особено от преситената, бременна Ан, с нейния скимтящ глас, с изложените сякаш на показ бижута, с досадния ѝ съпруг, който половината време флиртуваше с нечия съпруга.

— Господи, как могат да живеят така! — Ядосваше се тя, докато пътуваха към дома, а Хари я потупа по коляното.

— Хайде, хайде, един ден същото ще ти се случи и на теб, малката!

— Я върви на майната си!

Той ѝ се усмихна. Върнаха се в *Пиер*, и двамата щяха да заминат на следващия ден, затова той я заведе вечерта в 21. Всички се зарадваха като го видяха, макар и огорчени, че бе в инвалиден стол. В името на доброто старо минало пийнаха повечко шампанско и като се върнаха в хотела, бяха пияни. Във всеки случай — достатъчно пийнали Хари да стори нещо, което си бе обещал, че няма да направи поне в следващите година-две.

Бяха вече на втората си бутилка *Рьодерер*, но всъщност пиха през целия ден, когато той се обърна към нея с нежен поглед, повдигна брадичката ѝ и неочаквано я целуна по устните.

— Знаеш ли, винаги съм бил влюбен в теб!

Отначало Тана бе потресена, а сетне изражението ѝ стана такова, сякаш всеки миг щеше да се разплаче.

— Будалкаш ме...

— Не.

Нима майка ѝ бе права? И Харисън — също?

— Но това е смешно! Ти *не* си влюбен в мен. И никога не си бил — пийнала, тя се опита да фокусира погледа си върху него.

— О, да, винаги съм бил влюбен в теб — тя се вторачи в него, а той взе ръката ѝ в своята. — Ще се омъжиш ли за мен, Тан?

— Ти си луд! — Тя издърпа ръката си, стана, а очите ѝ неочаквано се просълзиха. *Не искаше да е влюбен в нея.* Искаше да бъдат завинаги приятели, просто приятели и нищо друго. А той разваляше всичко. — Защо го каза?

— Не би ли могла да ме обичаш, Тан? — Сега пък той изглеждаше тъй, сякаш щеше да се разплаче и тя изведнъж се почувства по-трезва, откогато и да било тази вечер.

— Не искам да развалим това, което имаме... за мен то е твърде скъпо. Толкова се нуждая от теб.

— Аз — също. Там е работата. Ако се оженим, винаги ще сме един до друг.

Ала тя не можеше да се омъжи за него, още бе влюбена в Харисън... Беше лудост цялата тази работа... *цялата...*

Тази нощ тя лежа и плака през цялото време, а Хари изобщо не си легна. На сутринта той я чакаше да излезе от стаята си, беше бледа и изморена, под очите ѝ чернееха кръгове. Той искаше да спаси онова, което имаха, преди да бе станало твърде късно. То означаваше всичко за него. Можеше да живее и без да е женен за нея, но не можеше да понесе да я загуби.

— Съжалявам за случилото се снощи, Тан...

— Аз — също. — Тя седна до него в просторната всекидневна. — Какво ще правим сега?

— Ще го отдадем на пиянската вечер. И за двама ни бе труден ден... майка ти се омъжва... аз пък за пръв път се появявам в обществото в стола си... голяма работа. Можем да го забравим. Сигурен съм в това.

Молеше се тя да се съгласи с него и когато тя бавно поклати глава, сърцето му се сви.

— Какво ни стана? Ти наистина ли си бил... влюбен в мен през цялото това време?

Той я погледна откровено.

— Не през цялото. Понякога те ненавиждам до смърт.

И двамата се разсмяха, тя се почувства пак както преди с него и обви с ръце врата му.

— Винаги ще те обичам, Хари. Винаги!

— Това е всичкото, което исках да знам.

Ако се бе отпуснал, можеше да заплаче, но вместо това повика сервитьор и поръча закуска, смееше се, вдига скандали, дразнеше я, опитваше се с всички сили да постигне отново онази лекота в отношенията им, която съществуваше преди.

Докато гледаше как самолетът му излита следобеда на същия ден, очите ѝ бяха пълни със сълзи. Никога вече нямаше да е същото, както преди, но щеше да си остане близо до него. Щяха да се погрижат за това. Всеки един от тях бе вложил в другия прекалено много, за да си позволят нещо да развали отношенията им.

Когато Хари най-сетне пристигна в Кап Фера и изпратената от баща му кола с шофьор го откара до дома, Харисън се втурна през ливадата да помогне на сина си да излезе от колата и да се настани на стола. Стисна силно ръката му и го погледна в очите.

— Добре ли си, синко? — Нещо в погледа на Хари го тревожеше.

— Донякъде...

Изглеждаше уморен. Полетът бе дълъг, последните два дни — изнурителни и този път той не се бе закачал със стюардесите.

Докато летеше към Франция, си бе мислил за Тана. Тя щеше завинаги да си остане неговата голяма, първа любов, жената, която отново го върна към живота. Подобни чувства не можеха да бъдат изгубени и ако тя не желаше да се омъжи за него... той просто нямаше избор. Трябваше да го приеме. Можеше да го види в очите ѝ — тя не желаше да се омъжва за него. И независимо колко болезнено бе това, той трябваше да се застави да го приеме.

Нямаше да му е никак лесно. Бе чакал толкова дълго, за да ѝ каже какви чувства изпитва. А ето че всичко бе свършило. Това никога повече нямаше да се случи помежду им. Мисълта за подобна реалност отново предизвика сълзи в очите му.

Харисън стисна здраво сина си за раменете.

— Как е Тана?

Харисън избърза с въпроса си и само за миг видя, че Хари се колебаеше, а сетне инстинктивно разбра. Хари бе опитал и бе загубил. Сърцето на бащата бе на страната на сина.

— Тана е добре... — опита се да се усмихне... — но е трудно с нея.

Усмихна се загадъчно и Харисън веднага разбра. Знаеше, че един ден това щеше да се случи.

— А, да — усмихна се той, докато едно хубаво момиче пресичаше ливадата и привлече погледа на Хари... — трудно...

СЕДМА ГЛАВА

Когато през есента Хари се върна от Европа, бе силно загорял, весел и отпочинал. Бе следвал баща си навсякъде — в Монако, Италия, за няколко дни до Мадрид, Париж, Ню Йорк. Отново онзи вихрен космополитен начин на живот, който така го бе ограбвал като малък, но за Хари вече имаше запазено място в него. Хубави жени, красиви момичета, галаспектакли, безкрайни концерти и празненства, изяви в обществото. Всъщност, накрая се почувства изморен от всичко това, когато слезе от самолета си в Ню Йорк и отлетя на запад.

Тана го посрещна на летището на Оукланд, изглеждаше все така окуражаваща, както и преди. Беше здрава и потъмняла от слънцето, русата ѝ грива се развяваше от вятъра.

Лятната ѝ работа ѝ харесала, ходила за няколко дни до Малибу с приятели, които завършила на работа, предлагаше да отидат до Мексико през ваканцията, а когато започнаха лекциите, те отново бяха непрекъснато задно, макар и разделени.

Тя го оставяше понякога в библиотеката, лекциите ѝ бяха различни от неговите. Изглежда си имаше и нови приятели. След като Хари бе излязъл от болницата, разполагаше с повече свободно време, а и оцелелите от мелницата на първата учебна година изглежда се бяха сплотили здравата.

Така бе и по-здравословно за двамата, отколкото преди. Към Коледа вече бяха почти непрекъснато трима, третата бе хубава, дребничка блондинка от Австралия на име Авърил. Тя се бе превърнала в сянка на Хари. Следваше изкуствотознание, но по-интересно ѝ бе да следва Хари навсякъде, а и той нямаше нищо против.

Първия път, когато Авърил излезе сутринта от стаята на Хари, Тана се опита да се държи сякаш нищо не се бе случило и тримата се разсмяха нервно.

— Това да не би да значи, че вие двамата възнамерявате да ме изритате оттук? — Попита Тана.

— Не, по дяволите, глупачка такава! Има достатъчно място за всички ни.

И към края на първата година на Хари в университета, тя вече живееше с тях. Беше очарователна, поемаше своя дял от задълженията, бе весела, приятна, услужлива. Беше толкова сладка, че от време на време Тана нервничеше, особено преди изпити, но в крайна сметка всичко си бе чудесно.

Това лято тя отлетя с Хари за Европа, за да се срещне с Харисън, а Тана отново работи за същата юридическа фирма. Беше обещала на майка си да си отиде на изток, но търсеше всяко извинение да не го стори; Новината, че Артър отново получил инфаркт, този път нелек, и спести лъжата, майка ѝ трябвало да го заведе на езерото Джордж да си почива. Обеща ѝ да дойде да я види през есента. Но Тана вече знаеше какво означава това.

Тя и Артър бяха идвали веднъж предишната година и беше кошмарно. Майка я бе *отвратена* от къщата, която споделяха, бе *потресена* от това, че тя и Хари все още живееха под един покрив, а сега щеше да е още по-шокирана, като разбереше, че към тях се бе присъединило още едно момиче.

При мисълта за това Тана се разсмя. Майка ѝ бе безнадежден случай, единственото утешение бе, че Ан се бе развела отново, макар и не по нейна вина, *разбира се*. Джон бе намерил куража да я остави и бе завързал скандален роман с най-добрата ѝ приятелка. Така че нещата не бяха толкова розови навсякъде напоследък... горката Ан...

Тана се усмихна, като си го помисли.

На Тана всъщност ѝ хареса да прекара това лято сама. Обичаше Хари, също и Авърил, но учението ѝ бе прекалено напрегнато, затова бе приятно да си сам от време на време. Освен това напоследък тя и Хари непрекъснато спореха за политиката. Той продължаваше да подкрепя войната във Виетнам, а тя се вбесяваше само като зачекваха тази тема. Авърил отчаяно се мъчеше да запази мира помежду им. Ала Тана и Хари се познаваха много добре и твърде отдавна. След всичките тези шест години те не смятаха, че бе нужно да са учтиви един към друг, а езикът, който използваша, караше Авърил да се свива на стола си; той никога не би ѝ говорил по този начин, нито пък тя на него.

Авърил бе далеч по-нежна душа, отколкото Тана. Тана бе живяла сама твърде дълго време. И на двадесет и четири годишна възраст беше силна и смела, уверена в собственото си мнение. Имаше широка и самоуверена походка, а очите ѝ не се свеждаха пред нищо и пред никого. Интересно ѝ бе всичко, което я окръжаваше, сигурна бе в мислите си и имаше достатъчно кураж да каже всекиму каквото мисли. Понякога това ѝ носеше неприятности, но тя не им обръщаше внимание. Обичаше споровете, които възникваха поради това.

След като се записа за тази година, последната, ура, помисли си усмихната тя, изведнъж се озова в центъра на дълъг спор в кафенето: Най-малко осем или девет души говореха разгорещено за Виетнам и тя веднага се впусна в спора, както винаги. Това бе болезнена за нея тема, заради Хари, разбира се. Без значение какво чувстваше той, тя си имаше своите възгледи, съвсем различни от неговите.

Него го нямаше, навярно бе някъде с Авърил, *да я поопипа набързо преди лекции*, както неведнъж ги бе дразнила Тана. Дватама изглежда прекарваха повечето си време в леглото, поставяйки на изпитание способностите му, които очевидно не представляваха никакъв проблем.

Ала Тана бе дълбоко въввлечена в идеологическия спор за Виетнам и онзи ден изобщо не се сети за Хари, докато говореше. Беше изненадана, че се бе озовала до човек, който мислеше дори по-радикално от нея. Имаше буйна грива от гъста, къдрава, черна коса, която сякаш стърчеше право нагоре от главата му, обут бе със сандали, носеше дънки и тюркоазна тениска, очите му бяха странно електрично сини, а усмивката му накара нещо дълбоко в нея да трепне. Когато той се изправи, сякаш всяко мускулче се разигра. Всичко у него бе така необичайно чувствено, че тя изпита почти непреодолимото желание да се протегне и да докосне ръката му, която висеше толкова близо до нея.

— Наблизо ли живееш?

Тя поклати глава.

— Не съм те виждал тук преди.

— Обикновено вися в библиотеката. Трета година право.

— По дяволите — той бе впечатлен. — Трудна работа.

— А ти?

— Политология, какво друго?

И двама се разсмяха. Изборът му очевидно бе добър. Изпрати я до библиотеката, където тя със съжаление се раздели с него. Идеите му ѝ допадаха, беше и поразително красив, но тя веднага се досети, че Хари нямаше да го одобри. Имаше си съвсем праволинейни идеи напоследък, особено след като се бе появила Авърил. Тана знаеше това и то не я безпокоеше. На главата си Хари можеше да носи папрат, можеха да му поникнат и рога и тя въпреки това щеше да го обича. Беше ѝ станал като брат, а Авърил бе част от него и тя приемаше това. Повечето време се опитваше да не спори с него на политически теми. Така бе по-лесно.

Беше силно заинтригувана, когато видя новият ѝ приятел да държи реч в университетското градче няколко дни по-късно по същите теми, които бяха обсъждали. Беше страстно, блестящо и интелигентно противопоставяне на официалната политика и тя му го каза, когато го видя след това. Вече знаеше, че се казва Йейл Макби. Името му бе смешно, но самият той — не. Беше много умен и напрегнат, а гневът му бе тъй силен, сякаш плющеше като камшик над онези, към които бе насочен. Тя се възхити на умението му да се обръща към тълпата и онази есен ходи още няколко пъти да го слуша, докато най-сетне той я покани на вечеря.

Всеки си плати поотделно, а сетне отидоха да продължат разговора в апартамента му. Най-малко половин дузина хора живееха в него, някои — на дюшеци направо на пода. Беше коренно различно от чистата, добре поддържана атмосфера на вилата, в която живееха Хари, Тана и Авърил. Щеше да ѝ бъде всъщност неудобно да покани Йейл там. Беше прекалено еснафско, прекалено сладурско, почти чуждо за него.

А на нея ѝ хареса да му ходи на гости. В крайна сметка, напоследък се чувстваше неудобно у дома си. Авърил и Хари се любеха непрестанно или се криеха в стаята му и затваряха вратата. Чудеше се, кога му оставаше време за учене, но знаеше, че се справя, виждаше се по оценките му, които бяха учудващо добри.

С Йейл и приятелите му ѝ бе по-приятно и когато по Коледа Хари замина за Швейцария, а Авърил — за родината си, тя най-сетне покани Йейл на гости. Бе необичайна гледка — да го види в чистата къщурка, далеч от буйните му приятели. Беше облечен с тъмнозелена поло фланела и със силно износените си дънки. Беше обут с високи,

военни чепици, макар да бе прекарал година в затвора, поради отказ да служи във Виетнам. Бяха го пратили в затвор някъде на югозапад и го бяха помилвали след година.

— Това е невероятно...

Тя бе очарована от него, от забележителните му, распутински очи, от смелостта му да плува срещу всяко възможно течение. В този мъж имаше нещо изключително. Тя изобщо не се изненада, че като хлапак бил увлечен по комунизма. Всичко в него бе необикновено и интригуващо. А когато той нежно я прегърна и я люби на Бъдни вечер, това също ѝ се стори интригуващо. Само веднъж ѝ се наложи да прогони мисълта за Харисън Уинслоу от съзнанието си. А и той, по особен начин, я бе подготвил за това.

Не че имаше нещо общо с Йейл Макби. Йейл съумя да освободи плътта ѝ по начин, за който изобщо не бе и мечтала, бе проникнал дълбоко в нея, във всичко онова, което бе желала и досега си бе отказвала. Бе проникнал в душата ѝ и бе извлякъл от нея страст и желание, за които тя дори не бе и подозирала, че съществуват; даде ѝ онова, което тя не бе и мечтала, че може да получи от един мъж, докато най-накрая тя вече бе пристрастена към всичко, което ѝ даваше.

По времето, когато Хари и Авърил се завърнаха, тя се бе превърнала почти в негова робиня; по-честно преспиваше в апартамента на Йейл, отколкото у дома. Свита на дюшека до него, трепереща от студ, докато той не я докоснеше. Тогава животът отново придобиваше екзотичен, тропически привкус, засилваше целият с блестящи нюанси.

Вече не можеше да живее без него. След вечеря сядаха с останалите във всекидневната, говореха за политика, пушеха наркотици, а Тана вече се чувстваше като жена, жена в пълна зрялост, която живееше своя дързък живот в краката на мъжа си.

— Къде, по дяволите, се губиш непрекъснато, Тан? Вече не те виждаме — попита я Хари.

— Имам сума работа в библиотеката преди изпитите.

Оставаха ѝ пет месеца следване и последните изпити, след което трябваше да застане пред банката в съда. Всичко това я плашеше до смърт, но повечето време тя бе всъщност с Йейл, а още не бе казала нищо за него на Хари или Авърил. Не знаеше какво да им каже. Световете, в които живееха, бяха толкова различни, не можеше да си ги

представи на едно и също място, в една и съща къща, в един и същи университет.

— Да не би да си завъртяла някой роман или нещо такова, а, Тан?

Вече я подозираше заради постоянните ѝ отсъствия. Поведението ѝ му се виждаше необичайно, беше почти вцепенена, изцъклена, сякаш се бе включила в някоя хиндуистка секта или пък пушеше наркотици, в което той също я подозираше.

Ала чак на Великден я видя за пръв път с Йейл и бе ужасен. Изчака я след лекции и като сърдит родител се нахвърли върху нея:

— Какво, по дяволите, правиш с това влечуго? Знаеш ли кой е той?

— Разбира се, че знам... познавам го от година... — знаеше, че той няма да разбере и затова не му каза нищо повече.

— Знаеш ли каква е репутацията му? Той е злостен радикал, комунист, размирник от най-лошия вид. Видях как го арестуваха миналата година, някой ми каза, че е лежал в затвора преди това... за бога, Тан, събуди се!

— Ти, гаден глупако!

Крещяха си един на друг пред вратата на главната библиотека, от време на време хората се обръщаха да ги погледнат, но и двамата не даваха пет пари.

— Лежал е, защото е отказал да служи в армията, което сигурна съм, според теб е по-голямо престъпление от убийството, но по мое мнение, никак не е така.

— Много добре знам това. Но по-добре внимавай, защото изобщо няма да има защо да се тревожиш за шибаните си изпити през юни. Той ще е причината да те арестуват и да те изхвърлят толкова бързо от университета, че главата ти ще се замае.

— Не разбираш изобщо какво говориш!

Ала следващата седмица, след великденската ваканция, той организира голяма демонстрация пред административната сграда на университета и двадесетина студенти бяха арестувани.

— Разбра ли какво имах предвид? — Хари не пропусна да ѝ го натякне и тя отново тръшна външната врата на къщата.

Той изобщо не разбираше какво означава Йейл за нея. За щастие бе успял да избегне ареста и тя прекара при него следващата седмица.

Всичко у него я вълнуваше. Всяко нейно сетиво се възбуждаше, когато той влезеше в стаята, а по онова време нещата, които ставаха в апартамента му, бяха твърде интересни. Всички бяха готови за демонстрациите, насрочени за края на учебната година, ала тя се безпокоеше много за изпитите си и се налагаше да си стои често у дома, за да почете поне малко. Тъкмо по това време и там Хари се опита да я вразуми, този път по-внимателно. Беше ужасен, че можеше да ѝ се случи нещо, бе готов да стори всичко, за да го предотврати, ако можеше, преди да бе станало прекалено късно.

— Моля те, Тан, моля те... изслушай ме... ще загазиш с него... влюбена ли си в него?

Само от мисълта за това той бе съкрушен. Не толкова, защото още бе влюбен в нея, а защото смяташе това за зловеща прокоба за нея. Ненавиждаше Йейл, намираше го за груб, невъзпитан, нецивилизован, егоист. Бе дочул сума неща за него през последните шест месеца.

Този тип бе буен, рано или късно щеше да загази сериозно. Хари просто не искаше да повлече и Тана със себе си. А смяташе, че такава възможност бе напълно реална. Ако тя му позволише, а изглежда щеше да го *стори*. Беше сляпо влюбена в този мъж. Дори политическите му брътвежи я възбуждаха, а само при тази мисъл на Хари му призляваше. Тя твърдеше, че не била влюбена в него, ала Хари знаеше, че при нея нещата никак не бяха прости, че той бе първият мъж, комуто тя доброволно се бе отдала. След като бе била целомъдрена толкова дълго време, преценките ѝ очевидно не бяха точни. Хари знаеше, че ако подходящият, или неподходящият — както бе в случая — мъж се появеше и успееше да я възбуди по непознат за нея начин, тя би могла да стане лесна плячка за него: в случая бе станало точно така.

Тя бе хипнотизирана от Йейл, от неортодоксалния му начин на живот, от приятелите му. Беше омаяна от нещо, което досега не бе срещала, а в същото това време той *свиреше* с тялото ѝ като цигулар-виртуоз. Трудно бе човек да победи подобна комбинация.

Тогава, точно преди последните ѝ изпити, шест месеца откак бе започнала връзката им, Йейл пое нещата в свои ръце и я постави на изпитание.

— Ще ми трябваш следващата седмица, Тан.

— За какво? — Тя го погледна разсеяно през рамо. Тази нощ трябваше да прочете още двеста страници.

— Просто за едно събиране, нещо от сорта... — изразяваше се неясно, пушеше петата си доза за вечерта. Обикновено наркотикът не му се отразяваше визуално, но напоследък бе изморен.

— Какво събиране?

— Смятаме да демонстрираме пред хора, които имат тежест.

Тя му се усмихна.

— И кои са те?

— Смятам, че е време да представим нещата направо пред правителството. Ще отидем пред дома на кмета.

— Господи, този път със сигурност ще ви съсипят...

Но всичко това не я обезпокои особено. Вече бе свикнала, макар още да не я бяха арестували заедно с него, като останалите.

— Е, и какво? — Той не се разтревожи от думите ѝ.

— Ако те подкрепя и дойда и никой не плати гаранция да ме пуснат, като ме арестуват, ще пропусна изпитите си.

— О, за бога, Тан, и какво от това! Каква ще станеш в крайна сметка? Някоя второразредна адвокатка, която ще защитава съществуващото общество? Можеш и да изчакаш една година, преди да си вземеш изпитите, Тан. *Това* е по-важно.

Тя го погледна, ужасена от думите, които бе изрекъл преди малко. Той изобщо не я разбираше, щом *можеше* да каже нещо подобно. Кой бе всъщност този мъж?

— Нали знаеш колко много съм се трудила, Йейл?

— А ти не разбираш ли колко е безсмислено това?

Това бе първото им скарване изобщо, той я притиска няколко дни, но в крайна сметка тя не отиде. Върна се у дома да учи за изпитите. Когато гледа новините по телевизията онази вечер, очите ѝ направо щяха да изхвъркнат от орбитите. Домът на кмета бил бомбардиран, две от децата му едва не били убити. В крайна сметка стана ясно, че ще се оправят, но част от къщата бе разрушена, а съпругата на кмета бе обгорена лошо от избухнала наблизо до нея бомба.

— Отговорността за това е поела радикална студентска група от университета в Бъркли.

Седем студенти бяха арестувани по обвинения в опит за убийство, нападение, незаконно притежание на най-различни оръжия и разни други неща. Между тях бе и Йейл Макби... Ако бе го

послушала, помисли си тя с разтреперани колене, целият ѝ живот щеше да е свършил... не само следването, но и свободата ѝ за много години напред.

Бледа като платно, тя гледаше по телевизията как ги товарят в полицейските камионетки, а Хари наблюдаваше лицето ѝ, без да каже нищо. След известно време тя се изправи и го погледна отдолу нагоре, благодарна, че не бе казал нищо. Само в една секунда всичко, което бе изпитвала към Йейл се взриви и се превърна в пустота, досущ като една от неговите бомби.

— Той искаше и аз да съм там тази вечер, Хари... — разплака се тя. — *Ти* беше прав.

Прилоша ѝ. За малко да съсипе живота ѝ, а тя бе била напълно под неговото влияние. И за какво? За едното чукане!

Призляваше ѝ само като си го помисли. Никога досега не бе осъзнавала колко ангажирани бяха те към идеалите си, а сега бе потресена дори от факта, че само ги бе познавала. Боеше се, че можеха да я извикат на разпит.

В крайна сметка и това се случи, но нищо не последва. Беше една студентка, спала с Йейл Макби. Не беше наистина *една от тях*.

Взе си изпитите.

Допуснаха я до банката в съда.

Предложиха ѝ работа на прокурор в окръжната прокуратура.

Там започна животът ѝ на възрастен човек.

Свърши вече времето на радикализма, ведно със студентския живот, както и съвместното ѝ съществуване с Хари и Авърил.

Нае апартамент в Сан Франциско и полака-лека започна да опакова вещите си. Всичко това ѝ бе болезнено, всичко бе свършило, *край*.

— Изглеждаш като олицетворение на радостта — Хари бавно навлезе в стаята ѝ в момента, когато тя пъхаше купчина книги в един кашон. — Предполагам, вече трябва да се обръщам към теб с *Госпожо Прокурор*.

Тя се усмихна и го погледна. Все още бе потресена от случилото се с Йейл Макби и онова, което едва не се случи и с нея. Все още бе потисната и от мисълта какви чувства бе изпитвала към него. Всичко

това вече ѝ се струваше нереално. Не бяха стигнали още до процес, но тя знаеше, че той и приятелите му щяха да бъдат окошарени за дълго, дълго време.

— Чувствам се така, сякаш ще бягам от дома си.

— Знаеш, че винаги можеш да се върнеш, ние ще сме си тук — рече той и я погледна безропотно.

Тана се засмя като го видя такъв. Знаеха се добре от прекалено дълго време, за да могат да скрият нещо един от друг.

— Сега пък какво ти става? Каква лудория си замислил пак?

— Аз ли? Никаква.

— Хари... — тя тръгна заплашително към него, а той подкара стола си, смеейки се.

— Честно, Тан... о, по дяволите — той се блъсна в писалището ѝ, а тя внимателно го стисна за красивата шия. С всеки изминат ден заприличваше все повече на баща си, а той понякога все още ѝ липсваше. Щеше да е далеч по-здравословно, ако имаше връзка с него, а не с Йейл Макби. — Добре, де... добре... Авърил и аз ще се женим.

За момент Тана изглеждаше шокирана. Ан Дърнинг току-що се бе омъжила за трети път, за някакъв мастит кинопродуцент в Лос Анджелис. Той ѝ подарил за сватбата *Ролс-Ройс*, плюс двадесеткаратов диамантен пръстен — Тана бе научила всичките тези подробности от Джийн. Но това си бе в стила на хора от сорта на Ан Дърнинг. Кой знае защо изобщо не се бе замисляла, че Хари можеше да се ожени.

— Наистина ли?

Той се усмихна.

— Мисля си, че след всичкото това време... тя е страхотно момиче, Тан...

— Знам, глупчо ухили се Тана. — Аз също живях с нея. И решението ви е напълно разумно.

И тримата бяха по на двадесет и пет години, ала тя още не се чувстваше достатъчно възрастна да се омъжва, затова се запита защо го правеха. Може би бяха прекалили със секса, усмихна се тя на себе си, сетне се усмихна и на него и се наведе да го целуне по бузата.

— Моите поздравления? Кога?

— Съвсем скоро — и изведнъж Тана забеляза нещо странно в погледа му: и гордост, и объркване.

— Хари Уинслоу... да не би да искаш да ми кажеш, че... не, да не си... — тя вече се смееше, а Хари се бе изчервил, случвало му се бе съвсем рядко досега.

— Ами да. Напомпана е.

— О, за бога — но сетне лицето ѝ изведнъж стана сериозно. — Можеш и да не се жениш, нали знаеш? Тя насилва ли те?

Той се разсмя и Тана си помисли, че никога досега не го бе виждала толкова щастлив.

— Не, аз я насилих. Казах ѝ, че ще я убия, ако се опита да го махне. Бебето е на двамата и аз го искам, тя също.

— Господи — Тана се отпусна тежко на леглото, — сватба и семейство. Боже мой, ама вие не си губите много-много времето.

— Никак.

Той щеше да се пръсне от гордост, а в това време избраницата му влезе в стаята, усмихната свенливо.

— Хари каза ли ти какво мисля за него?

Тана кимна и погледна очите ѝ. В погледа ѝ имаше нещо толкова спокойно и доволно! Почуди се какво ли изпитва човек в нейното положение и за миг дори им позавидя.

— Той има голяма уста.

Ала тя се наведе и го целуна по устните, а той я потупа отзад и след малко излезе от стаята.

Щяха да се женят в Австралия, родината на Авърил. Поканиха разбира се и Тана на сватбата. Сетне щяха да се върнат в същата малка къщица, но Хари бил започнал да търси хубав дом в Пийдмънт, където да живеят, докато свърши следването си. Време бе вече в действие да влязат и парите на семейство Уинслоу. Искаше Авърил да живее порядъчно.

Късно вечерта той се обърна към Тана.

— Знаеш ли, ако не бе ти, изобщо нямаше да съм тук, Тан — беше го казвал и на Авърил поне хиляди пъти през последната година, вярваше го с цялата си душа.

— Не е вярно, Хари, и ти го знаеш. Ти постигна всичко това сам.

Ала той сграбчи ръката ѝ.

— Нямаше да успея без теб! Отдай си дължимото, Тан. Болницата, факултета по право, всичко... ако не бе ти, дори нямаше да срещна Авърил.

Тя му се усмихваше нежно, а той бе трогнат.

— Ами бебето, и то ли е мое дело?

— О, глупачка такава...

Той я дръпна за дългата руса коса и се върна при бъдещата си съпруга, която спеше дълбоко в леглото, в което бе заченато бебето им. Като си мислеше за него, преди да заспи, Тана се усмихваше тъжно на себе си. Радваше се за него, радваше се и за двамата. Ала се чувстваше и тъй самотна.

Беше живяла с него две години, с Авърил — половината от това време, щеше да ѝ бъде трудно да заживее сама, без тях, но те си имаха вече свой живот... Това ѝ се видя тъй странно... защо всички искаха да се женят... Хари... майка ѝ... Ан... каква бе тази магия? Всичкото, което Тана желаше, бе да завърши право, а когато най-сетне бе завързала любовна връзка с някого, той се бе оказал абсолютно луд, щеше да свърши живота си зад решетките... Всичкото това бе толкова мистериозно, мислеше си тя, докато заспиваше...

Не намери отговорите на въпросите си нито тогава, нито по-късно, когато се изнасяше от къщата.

Премести се в приятен малък апартамент в Пасифик Хайтс, имаше изглед към залива, можеше да стигне до сградата на Градския съвет за петнадесет минути с колата, която купи втора ръка. Опитваше се да спести колкото е възможно повече, за да отиде на венчавката на Хари и Авърил, но Хари настояваше да ѝ купи билета като подарък.

Пътува тъкмо преди да постъпи на новата си работа, можа да прекара с тях в Сидни само четири дни. Авърил беше като кукла в бялата си копринена рокля, бременността още не ѝ личеше. Родителите ѝ си нямаха и представа, че бебето е на път, дори и Тана бе забравила за него. Забрави за всичко, когато видя към нея да крачи Харисън Уинслоу.

— Здравей, Тан.

Той я целуна нежно по бузата, а на нея ѝ се стори, че ще се разтопи. Беше си все същият — чаровен, безгрижен, симпатичен във всяко отношение, ала на романа, който бе прекратен преди толкова дълго, не му бе писано да бъде съживен отново. Говориха си с часове, а късно вечерта излязоха на дълга разходка. Той я намери за по-

различна, по-зряла, ала в съзнанието му щеше да си остане завинаги като приятелка на Хари. Знаеше, че независимо от всичко, Тана винаги щеше да принадлежи на Хари и той уважаваше това положение на нещата.

Когато си тръгваше, той я откара до летището. Хари и Авърил вече бяха заминали на сватбеното си пътешествие. Той я целуна както преди много време и всяка фибра от тялото ѝ се устреми към него.

Докато се качваше в самолета, по бузите ѝ се стичаха сълзи. Стюардесите я оставиха насаме, заинтригувани кой ли бе онзи красив мъж. Чудеха се дали бе любовница или жена му и я гледаха с любопитство. Беше висока, хубава блондинка в обикновен, бежов, ленен костюм, походката ѝ излъчваше самоувереност, държеше гордо вдигната главата си, но това, което не знаеха, бе, че вътре в себе си тя се чувстваше изплашена и самотна.

Всичко онова, към което се връщаше, щеше да е пак едно начало. Нова служба, нов дом, нямаше с кого да сподели нищо. И изведнъж тя разбра защо жени като Ан Дърнинг и майка ѝ се омъжваха.

Беше *по-сигурно*, отколкото да си сама, но все пак, това пък бе единственото състояние, което Тана засега познаваше.

ТРЕТА ЧАСТ
ИСТИНСКИЯТ ЖИВОТ

ПЪРВА ГЛАВА

Апартаментът, който Тана бе наела, имаше красива гледка към залива и малка градинка в задния двор. Състоеше се от мъничка спалня, всекидневна, кухня с тухлена стена и малък френски прозорец, който гледаше към градината, където сядаше понякога да се попече на слънце. Без да си го помисли нарочно, тя бе търсила апартамент на приземния етаж, така че ако Хари дойдеше да я види, да не се затруднява с инвалидния си стол.

Чувстваше се удобно в новото си жилище. Учуди се сама на себе си колко бързо се приспособи към самотния си живот. Отначало Хари и Авърил идваха често да я видят, и тя им липсваше, както и те на нея, а Тана бе изненадана колко бързо се променяше Авърил. Беше се превърнала в красиво, малко балонче, станала бе сякаш непознатата.

Целият живот на Тана бе погълнат от напълно различен свят. Светът на обвинението, на районната прокуратура, на убийства, грабежи и изнасилвания. За това мислеше по цял ден, мисълта да роди деца бе на светлинни години от нея, макар майка ѝ да ѝ бе докладвала, че Ан Дърнинг отново била бременна, сякаш я интересуваше.

Всичко това бе твърде далеч от нея.

Случилото се с Дърнингови изобщо не я вълнуваше и майка ѝ знаеше това, но не се бе отказала. А и за нея бе истински последен удар, когато научи, че Хари се бе оженил за друго момиче. Горката Тана, да се грижи цели седем години за него и той да избяга с друга...

— Колко гадно е постъпил!

В началото Тана бе шокирана от думите ѝ, но сетне се разсмя. Видя ѝ се толкова смешно. Майка ѝ наистина не бе повярвала нито за миг, че двамата бяха *просто* приятели.

— Разбира се, че не е така! Те си подхождат идеално.

— И ти нямаш нищо против?

Какво им *ставаше на всички*? Какво си мислеха напоследък? А и тя, вече бе на двадесет и пет, щеше ли някога да се установи?

— Разбира се, че нямам нищо против. Казах ти преди години, мамо, че Хари и аз сме само приятели. Най-добрите приятели. И съм

очарована от тях — реши да изчака известно време от приличие, преди да ѝ съобщи за очакваното бебе при следващото ѝ обаждане.

— Ами ти, Тан? Кога ще помислиш да си уредиш живота най-сетне?

Тана въздъхна. *Каква мисъл!*

— Никога ли не се отказваш, мамо?

— А ти, да не би да си се отказала, на твоите години!

Каква потискаща мисъл!

— Разбира се, че не. Дори не съм започнала да мисля за това.

Тя току-що бе прекратила връзката си с Йейл Макби, който бе последната личност, за която би помислила да се омъжи, а на новата си работа дори не ѝ оставаше време да мисли за някой нов роман. Беше прекалено заета да се учи да бъде помощник областен прокурор.

Минаха почти шест месеца, преди да ѝ остане време за първа среща с мъж. Един старши следовател я покани да излязат и тя се съгласи, защото бе интересен мъж, макар тя лично да не бе заинтригувана от него. Сетне излиза и с двама адвокати, ала умът ѝ бе все в работата; през февруари бе първото ѝ сериозно дело, отразено и от националната преса. Чувстваше се така, сякаш всички очи бяха вперени в нея, затова много искаше да се справи добре.

Беше изнасилване на петнадесетгодишно момиче, подмамено в изоставена къща от любовника на майка ѝ. Било изнасилвано девет или десет пъти, обезобразено и накрая — убито, затова Тана искаше престъпникът да бъде пратен в газовата камера. Делото докосваше и струна от нейната собствена душа, макар никой да не го знаеше.

Тя се скъса от работа да се подготви за процеса. Всяка вечер преглеждаше свидетелските показания и доказателствата по делото.

Обвиняемият бе привлекателен мъж на около тридесет и пет, добре образован, прилично облечен, а защитата му се опитваше да използва всички познати прийоми. Налагаше ѝ се да стои и да работи до два след полунощ всяка вечер. Бе почти същото, като да получи отново позволение да упражнява професията си.

— Как върви, Тан? — Обади ѝ се Хари един ден, късно вечерта. Тя погледна часовника си, изненадана, че той още не си бе легнал. Беше почти три.

— Окей. Нещо да не би да не е наред? Авърил добре ли е?

— Разбира се — тя си го представи широко усмихнат. — Току-що ни се роди момченце, Тан! Четири кила, а тя е най-храброто момиче на света... бях там, и, о, Тан, беше толкова красиво... главицата му само се показва и ей го на, вече ме гледа... — Той бе задъхан, развълнуван, гласът му звучеше така, сякаш едновременно се смееше и плачеше. — Авърил току-що заспа и реших да ти позвъня. Спеше ли?

— Разбира се, Хари. Толкова се радвам за вас, двамата!

И нейните очи бяха просълзени и тя го покани да пийнат.

Той пристигна след пет минути, изглеждаше уморен, но пощастлив не беше го виждала. Човек изпитваше странно чувство като го гледаше, като го слушаше как разказва за всичко това, сякаш бе първото бебе, което се бе родило на света, а Авърил бе извършила чудеса. Едва не му завидя, а в същото време усети ужасна празнота в душата си, сякаш бе лишена тъкмо от тази й част, свързана с децата. Беше все едно да слушаш някой да говори на чужд език, да му се възхищаваш страхотно, без изобщо да разбираш този език.

Чувстваше се напълно на тъмно, но все пак смяташе, че за тях, двамата, това бе чудесно.

Той си замина чак в пет сутринта, тя подремна по-малко от два часа, преди да стане и да се приготви за съда, за да се върне към най-сериозното си дело.

То се провлачи повече от три седмици, а журито размисля девет дни, след като Тана героично бе пледирала пред него. Когато най-сетне то се появи отново в съда, стана ясно, че бе спечелила. Обвиняемият бе признат за виновен по всички обвинения, и макар съдията да откажа да приложи смъртно наказание, той бе осъден на доживотен затвор. Тана бе доволна. Искаше насилникът да си плати за стореното, въпреки че с неговото влизане в затвора момичето нямаше да се върне отново на белия свят.

Вестниците писаха, че тя пледирала блестящо на процеса, Хари я закачи за това, когато след делото тя отиде в Пийдмънт да види бебето, наричаше я *Мадам Звезда*, караше я да се чувства неудобно.

— Добре де, добре, стига толкова! Нека видя това чудо, което сте произвели, вместо да ми разваляте настроението — беше напълно готова да изпита пълна досада, ала бе много изненадана, като откри

колко сладко бе бебето. Всичко у него бе тъй миниатюрно и съвършено, че когато Авърил се опита да ѝ го даде, тя се поколеба.

— О, господи... страх ме е да не го пречупя на две...

— Не бъди глупава!

Хари сграбчи бебето от жена си и го цопна в ръцете на Тана; тя се взря в него, напълно поразена от красотата му, а когато го върна, почувства се тъй, сякаш бе изгубила нещо, изгледа ги и двамата завистливо и това бе толкова явно, че Хари каза победоносно на Авърил:

— Мисля, че я хванахме, Ав!

И наистина тази нощ тя мисли много за тях, но през следващата седмица имаше още един труден процес за изнасилване и две други големи дела за убийства след това. Следващото нещо, което ѝ се случи, бе победоносното обаждане на Хари. Той не само бе защитил правото си да упражнява професията, но и му предложили работа, макар че не горял от нетърпение да започне.

— Кой те нае? — Радваше се за него. Беше се потрудил здравата, за да го постигне.

А сега се смееше.

— Няма да повярваш, Тан! Ще работя за служебната защита.

— За служебната защита ли? — Тя също се разсмя. — Значи искаш да кажеш, че ще пледирам делата си срещу теб?

Обядваха заедно, за да отпразнуват случая и говориха само за работа. Сватбите и бебетата бяха последната ѝ грижа.

И докато се усети, годината си изтече, последвана по петите от следващата, а тя все така обвиняваше убийци, изнасилвачи, бандити и разни други престъпници.

Само веднъж или дважд работи по едно и също дело с Хари, но винаги обядваха заедно, когато това бе възможно. Вече бе прекарал две години в апарата на служебната защита, когато ѝ съобщи, че Авърил пак била бременна.

— Толкова скоро? — Тана изглеждаше изненадана. Струваше ѝ се, че Харисън Уинслоу Пети се бе родил едва ли не преди броени минути, ала Хари се усмихна.

— Следващия месец той навършва две години, Тан.

— О, господи, нима е възможно!

Не го виждаше много често, но въпреки това ѝ се струваше невероятно. На две години! Беше невъзможно. А самата тя бе вече на двадесет и осем, което не ѝ се виждаше чак толкова забележително, освен гдето всичко ставаше толкова бързо.

Струваше ѝ се, че сякаш бе вчера, когато ходеше на училище в *Грийн Хил* с Шарън Блейк, когато се разхождаха дълго-дълго из Йолан. Сякаш бе вчера, когато Шарън бе жива, а Хари можеше да танцува.

Този път Авърил роди момиченце, с мъничко розово личице, съвършена устица и огромни, с формата на бадеми очи. Приличаше невероятно на дядо си и Тана усети как нещо в душата ѝ потръпва, когато я погледнеше. Не смяташе, обаче, че би могла да си го позволи.

Каза го на Хари, докато обядваха през следващата седмица.

— Защо не, за бога! Та ти си само на двадесет и девет, или ще бъдеш на толкова след три месеца — сетне я погледна сериозно. — Не пропускай това, Тан. *То* е единственото нещо, което съм свършил и което има значение за мен, единственото, което наистина ме интересува... децата и жена ми.

Тя бе шокирана от думите му. Мислеше си, че кариерата бе по-важна за него, ала бе дори още по-изненадана, когато разбра, че възнамерявал да напусне държавната служба и да започне частна практика.

— Сериозно ли говориш? Защо?

— Защото не обичам да работя за някой друг и ми писна да защитавам тези скитници. Единственото, което правят, е да отричат извършеното, поне повечето от тях, а на мен ми омръзна. Време е за промяна. Мислех си за съдружие с някой юрист, когото познавам.

— Няма ли да ти е скучно? Обичайното гражданско право? — Тя го произнесе така, сякаш бе диагноза на болен, но той се засмя и поклати глава.

— Не. Нямам нужда от такава възбуда като теб, Тан. Не мога да водя битките, които ти водиш всеки ден. Не бих могъл да преживея тези войни ден за ден. Възхищавам ти се, че ги водиш, но ще бъда напълно щастлив и с една малка, удобна частна практика, с Авърил и с децата.

Той никога не се бе стремил към върха, чувстваше се щастлив и с малките неща от живота и тя почти му завиждаше. В нея обаче гореше нещо по-дълбоко и по-силно. *То* бе онова, което Мириам Блейк бе

забелязала в погледа ѝ преди десет години. Все още си съществуваше. То искаше все по-заплетени дела, все повече и по-трудни предизвикателства през цялото време.

По същество тя бе поласкана, когато през следващата година бе привлечена в група юристи, които обсъдиха с губернатора редица проблеми, от които зависеше престъпността и борбата с нея в щата. Участваха още половин дузина юристи, всичките мъже, с изключение на Тана, двама от тях от Лос Анджелис, двама от Сан Франциско, един от Сакраменто и един от Сан Хосе.

Това бе най-интересната седмица, която изобщо бе прекарвала. С всеки ден възбудата ѝ нарастваше непрекъснато. Прокурорите, съдиите и политиците заседаваха до късно вечерта и тя толкова се вълнуваше от темите, които обсъждаха, че не можеше да заспи и два часа след заседанията. Лежеше будна и още веднъж обмисляше всичко казано.

— Интересно е, нали? — Юристът, до когото седеше на втория ден се наведе и ѝ прошепна тихо, докато слушаха как губернаторът разсъждава по една тема, върху която тя и някой от останалите бяха спорили предишната вечер.

Губернаторът бе на нейното мнение и ѝ се искаше да стане и да изръкопляска.

— Да, интересно е — прошепна в отговор тя.

Беше един от юристите от Лос Анджелис: висок, привлекателен, с посивяла коса.

Седяха един до друг и на обяда на следващия ден, а тя се изненада, като откри колко либерално бе мисленето му. Беше интересен мъж, родом от Ню Йорк, бе завършил правния факултет в Харвард, сетне се преместил в Лос Анджелис.

— Всъщност, последните три години живях във Вашингтон, работих за правителството, но току-що се върнах отново на запад и се радвам, че го сторих.

Той се усмихна. Държеше се естествено, имаше топла усмивка, на нея ѝ се нравеха идеите му, които обсъдиха отново същата вечер, а в края на седмицата всички се чувстваха вече приятели. Обмяната на мисли през последната седмица бе вълнуваща.

Той бе отседнал в *Хънтингтън*. Предложи ѝ да пийнат по нещо в *Етоал*, преди да отпътува. От всички участници там, те имаха най-близки, общи мисли, а Тана го намери за приятен събеседник по

редицата теми, които бяха обсъждали. Беше работяга и професионалист, при това през повечето време — и приятен човек.

— Как ти се нрави да работиш за окръжния прокурор? — Беше заинтригуван от това. Обикновено на жените, които познаваше, тази работа не им харесваше. Заемаха се със семейното или някой друг вид право, жените прокурорки изобщо бяха рядкост по очевидни причини. Беше дяволски тежка работа, а и никой не можеше да ги облекчи в нея.

— Страшно ми харесва — усмихна се тя. — Не ми остава много време за самата мен, но това няма значение.

Тя му се усмихна и приглади назад косата си.

Още я носеше дълга, но я връзваше на кок, когато бе на работа. Налагаше се в съда да ходи с костюми и блузи, ала у дома си караше по дънки. Сега бе облечена в сив, фланелен костюм с бледосива, копринена блуза.

— Омъжена ли си? — Той вдигна вежда и я погледна бързо, а тя се усмихна.

— Боя се, че и за това не остава време.

В живота ѝ през последните години се бяха появили пет-шест мъже, но с никой връзката ѝ не продължи дълго. Тя ги пренебрегваше със седмици, докато подготвяше делата си, просто нямаше достатъчно време за тях. Не беше загуба, която много я тревожеше, макар Хари да твърдеше, че някой ден щяла да съжалява.

Добре де, ще взема мерки.

Кога, като станеш на деветдесет и пет ли?

— Какво работеше за правителството, Дрю?

Името му бе Дрю Ландс и притежаваше най-сините очи, които бе виждала. Харесваше ѝ как ѝ се усмихва, улови се, че се пита на колко ли години бе, отгатна вярно, че бе на около четиридесет и пет.

— Получих назначение в Министерството на търговията за известно време. Някой бе починал и запълвах дупката, докато не ме назначиха на постоянна работа.

Той ѝ се усмихна и тя отново усети, че ѝ харесваше — много повече от всеки друг, от маса време насам.

— Работата бе интересна до време. Във Вашингтон винаги има нещо вълнуващо. Всичко се върти около правителството, около хората, работещи за него. Там ако не си в правителството, си абсолютно никой.

А чувството за власт е ръководното. То е единственото, което интересува хората там.

Отново ѝ се усмихна, бе очевидно, че и той бе опитал от него.

— Сигурно е трудно да се откажеш.

Беше заинтригувана от този проблем, тя самата се бе питала дали някой ден би се заинтересувала от политиката, но не мислеше, че щеше да ѝ допадне повече от правото.

— Време беше. Бях щастлив да се върна в Лос Анджелис — той ѝ се усмихна спокойно, остави отново скоча си и я погледна. — Беше все едно да се върнеш у дома. А ти, Тана? Кой е твоят дом? От Сан Франциско ли си?

Тя поклати глава.

— Произхождам от Ню Йорк. Но съм тук, откак постъпих в *Боулт* — бяха минали цели осем години, откак бе пристигнала през 1964-та, беше направо невероятно.

— Не мога да си представя, че вече бих могла да живея някъде другаде... или да работя нещо друго...

Институцията на окръжния прокурор ѝ харесваше повече от всичко. Работата ѝ винаги бе вълнуваща, а и беше израснала много в професионално отношение за тези пет години практика. Това бе другата страна на нещата... пет години като заместник окръжен прокурор. Също бе трудно да се повярва, както и останалото... как лети времето, докато човек е зает с работата си! Събуждаш се някой ден и виждаш, че са се изнизали... десет години... или пет... или една... в крайна сметка числото нямаше значение. Десет години бяха все едно една, бяха все едно цяла вечност.

— Изглеждаш ужасно сериозна — той я гледаше и двамата си размениха усмивки.

Тя философски сви рамене.

— Мислех си колко бързо тече времето. Трудно е да повярвам, че съм тук толкова отдавна... и вече пет години на работа в окръжната прокуратура.

— И аз имах същото чувство във Вашингтон. Трите години там минаха като три седмици и изведнъж стана време да се връщам у дома.

— Смяташ ли да се върнеш някой ден?

Той се усмихна, в усмивката му имаше нещо загадъчно, което тя не можеше да разбере.

— Поне за малко — да. Децата ми са още там. Не исках да ги отписвам от училище по средата на годината, а и с жена ми не сме решили още къде да живеят. Навярно в крайна сметка половината — тук, половината — там. Само така ще е справедливо, макар и да ни бъде трудно в началото. Но децата се приспособяват.

Той ѝ се усмихна. Очевидно току-що се бе развел.

— Колко са големи?

— На тринадесет и на девет години. И двете — момичета. Страхотни хлапета са! Много са близки с Айлийн, но са близки и с мен, освен това в Л. А.^[1] им е по-хубаво, отколкото във Вашингтон. Там животът не е особено интересен за децата, а и тя е ужасно заета.

— С какво се занимава?

— Помощничка е на посланика ни в Организацията на американските държави, всъщност, целта ѝ е да получи посланическо място. При това положение ще е невъзможно да вземе децата със себе си и ще ги получа аз. Ала всичко това е още в сферата на предположенията — той отново се усмихна, но този път по-колебливо.

— Откога сте разведени?

— На практика се развеждаме в момента. Имахме време да вземем решението, докато бяхме във Вашингтон, сега то е вече окончателно. Още не съм си разопаковал дори багажа.

Тя му се усмихна, помисли си колко трудно му е било: децата, съпругата, три хиляди мили пътуване, Вашингтон, Лос Анджелис. Но всичко това, изглежда, не бе накърнило стила му. По време на конференцията бе демонстрирал невероятна разумност. От шестимата юристи той ѝ направи най-силно впечатление. Понрави ѝ се здравият му разум, в комбинация с либерализма му.

След историята с Йейл Макби тя силно бе ограничила собствения си либерализъм. А и петте години, прекарани в окръжната прокуратура, я правеха все по-малко либерална буквално с всеки изминал час. Най-неочаквано тя се застъпваше за по-строги закони, за по-здрав контрол, а либералните идеи, в които бе вярвала толкова дълго, бяха започнали да губят смисъла си. Но Дрю Ландс някак си ги направи отново осезаеми и дори конкретните му позиции да не ѝ се правеха вече тъй силно, той не се отчуждаваше от хората, изповядващи различни идеи.

— Смятам, че се справи блестящо.

Той бе трогнат и доволен, поръча по още едно питие, а сетне я откара до жилището ѝ с таксито, преди да замине за летището и да излети за Лос Анджелис.

— Мога ли да ти се обаждам понякога? — Попита колебливо той, сякаш се боеше, че има някой далеч по-важен в живота ѝ, ала в момента тя си нямаше никого.

Преди година имаше един директор в рекламна агенция, а оттогава — никой. Той бе твърде зает и непрестанно бе в движение, както и самата тя, затова връзката им прекъсна тъй тихо, както и бе започнала. Бе приела да казва на хората, че е омъжена за работата си, че била *другата съпруга* на окръжния прокурор, което караше колегите ѝ да се смеят.

Дрю я погледна с надежда и тя кимна.

— Разбира се. Ще се радвам.

Бог знае кога щеше да се появи отново в града. А и без това в продължение на два месеца ѝ предстоеше голям процес за убийство.

Но той я изненада, позвъни ѝ още на следващия ден. Беше си в кабинета, пиеше кафе и си водеше бележки по делото, очертаваше подхода си към процеса. Щяха да присъстват сума представители на пресата и тя не искаше да изглежда глупачка в очите им. Не мислеше за нищо друго, освен за делото, когато вдигна слушалката и изляя:

— Ало?

— Мис Робъртс, моля — грубостта на хората, които работят в прокуратурата, не можеше да го изненада.

— Аз съм — тонът ѝ изведнъж стана игрив.

Чувстваше се дяволски изморена. Беше почти пет следобед, а тя не бе напускала писалището си цял ден. Дори и за обяд. Не бе яла нищо от снощната вечеря, като изключим погълнатите галони кафе.

— Не можах да позная гласа ти — тонът му бе почти гальовен и отначало тя се сепна, помисли си да не би обаждането да бе по грешка.

— Кой се обажда?

— Дрю Ландс.

— Господи... извинявай... бях толкова потънала в работата си, че не познах гласа ти веднага. Как си?

— Добре. Реших да позвъня и да попитам ти как си, това е по-важно.

— Готвя се за един голям процес за убийство, който започвам следващата седмица.

— Звучи забавно — рече саркастично той и двамата се разсмяха.

— А в свободното си време какво правиш?

— Работя.

— Тъй си и мислех. Не знаеш ли, че не е добре за здравето?

— Ще му мисля като се пенсионирам. Сега нямам време за това.

— Какво ще кажеш за края на седмицата? Можеш ли да си позволиш една почивка?

— Не знам, аз... — обикновено работеше и през уикенда, особено сега. А и съвещанието ѝ бе отнело цяла седмица, която можеше да ѝ послужи да си подготви делото. — Наистина би трябвало да...

— Хайде сега, можеш да си позволиш няколко часа! Мислех си да взема назаем яхтата на един приятел от Белведере. Можеш да си вземеш и бумагите, макар че ще е светотатство.

Беше към края на октомври, времето щеше да е чудесно за едно следобедно излизане в залива, щеше да е топло, слънчево, с ясно, синьо небе. Беше най-добрият ден на годината, а Сан Франциско бе толкова лиричен в това време. Изкушена бе да приеме поканата, но не искаше да оставя несвършена работата си.

— Наистина трябва да подготвя...

— Тогава — вечеря... Обяд...? — след което и двамата се разсмяха. От маса време никой не бе бил толкова настоятелен и тя се почувства поласкана.

— Наистина бих желала, Дрю...

— Ами тогава хайде! Обещавам, че няма да ти отнема повече от определеното време. Кое от предложенията ти е най-удобно?

— Това плаване в залива ми се вижда ужасно привлекателно — перспективата да прелиства важни книжа под напора на бриза не ѝ се харесваше, но много ѝ се искаше да излезе в залива с Дрю.

— Тогава ще бъда там. Неделя удобно ли е?

— Идеално.

— Ще те взема в девет. Облечи се добре, в случай, че вятърът се раздуха.

— Слушам, сър.

Тя се усмихна на себе си, затвори телефона и се зае отново с работата си.

Точно в девет Дрю Ландс пристигна, облечен с бели джинси, маратонки и яркочервена риза. Лицето му изглеждаше вече загоряло, косата му блестеше като сребро под слънцето, сините му очи танцуваха, докато тя го следваше към колата. Караше сребристо *порше*, с което бе дошъл от Л. А. в петък вечерта, но верен на обещанието си, бе решил да не я безпокои по-рано. Отидоха с колата до яхтклуба *Сейнт Франсиз*, там бе закотвена яхтата, и половин час по-късно вече бяха в залива.

Беше превъзходен ветроходец, на борда имаше и професионален скипер, а тя безгрижно се изтегна на палубата да се попече на слънце, опитвайки се да не мисли за онова дело; добре, че се бе съгласила да я изведе за един ден.

— Слънцето е чудесно, нали? — Тембърът му бе дълбок; като отвори очи, го видя, че седи на палубата до нея.

— Аха. Някак си всичко изглежда толкова незначително. Всичките неща, за които човек се суети, всичките подробности, които изглеждат направо монументални, изведнъж — пуф! — И ги няма — тя му се усмихна, зачуди се дали децата му липсваха много, а той сякаш прочете мислите й.

— Някой ден в близкото бъдеще бих искал да се запознаеш с моите момичета, Тана. Страшно ще те харесат.

— Не съм сигурна — думите й прозвучаха колебливо, усмивката й бе свенлива. — Боя се, че не знам много неща за малките момичета.

Погледна я изпитателно, но не и осъдително.

— Не си ли искала да имаш *свои* деца?

Бе такъв тип човек, с когото можеш да бъдеш откровен, затова тя поклати глава.

— Не, не съм. Никога не съм имала това желание, нито пък — време — тя се усмихна широко, — нито пък подходящия мъж в живота си, да не говорим за най-подходящите обстоятелства.

Той се разсмя.

— Прекалено много условия, не е ли така?

— Аха. Ами ти? — Чувстваше се спокойна и безгрижна с него. — Не искаш ли още деца?

Той поклати глава и тя знаеше, че това бе типът мъж, когото би искала да има един ден. Беше тридесетгодишна и за нея вече бе късно да има деца. Във всеки случай нямаше нищо общо с тях.

— Не бих и могъл, освен ако не трябва да мина през маса неприятности. Като се роди Джули, Айлийн и аз решихме, че ни стигат тези деца. Направих си вазектомия.

Той ѝ каза това толкова открито, че донякъде я шокира. Но какво лошо имаше в това да не искаш повече деца? Тя самата не искаше, въпреки че въобще нямаше деца.

— Това решава проблема в крайна сметка, нали?

— Да — усмихна ѝ се той закачливо, — повече от сигурно.

Сетне тя му разказа за Хари, за двете му деца, за Авърил... за времето, когато Хари се върна от Виетнам, за онази невероятна година, в която тя го наблюдаваше как се бори да оживее, да мине през всичките операции, за куража му.

— Това промени коренно живота ми. Мисля, че след това никога вече не можех да бъда същата... — тя се загледа замислена във водата, а той гледаше как слънчевите лъчи танцуват по златистата ѝ коса. — ... след това всичко придоби нов смисъл. Всичко. Вече нищо не можеш да приемаш като даденост след подобни събития — тя въздъхна и го погледна. — Само веднъж преди това съм се чувствала така.

— Кога бе това? — Очите му бяха нежни, когато я погледна, и тя се запита какво ли би изпитала, ако я целунеше.

— Когато съученичката ми почина. Ходехме заедно в колежа *Грийн Хил*, в Юга — обясни сериозно тя, а той се усмихна.

— Знам го къде е.

— О — усмихна му се и тя. — Казваше се Шарън Блейк... дъщерята на Фрийман Блейк, загина по време на поход с Мартин Лутър Кинг преди девет години... Тя и Хари промениха живота ми повече от всеки друг на света.

— Прекалено сериозно момиче си, не е ли така?

— Да, много предполагам. Може би точната дума е *напрегната*. Работя прекалено много, мисля прекалено много. Повечето време се *изключвам*, трудно.

Той го бе забелязал, но нямаше нищо против. И жена му бе подобен тип, но това не го безпокоеше. Не той бе инициатор на раздялата им. Тя беше. Имаше любовна връзка с шефа си във

Вашингтон, искаше *малка пауза*, както се изрази, и той ѝ я предостави и се върна у дома. Не искаше обаче да изпада в подробности по случая.

— Никога ли не си живяла с някого? Искам да кажа с любовник, а не с приятеля си, ветерана от Виетнам.

Странно ѝ прозвуча да чуе това определение за Хари, беше толкова безлично.

— Не. Никога не съм имала подобни взаимоотношения с другиго.

— Навярно ще ти се отрази добре. Близост, без да си обвързана.

— Звучи ми добре.

— На мен — също — той отново се замисли, а сетне ѝ се усмихна по момчешки. — Жалко, че не живеем в един и същи град.

Бе странно да го каже толкова рано, но при него всичко ставаше бързо.

В крайна сметка се оказа, че и той бе тъй напрегнат като самата нея. През седмицата на два пъти идва да вечерят заедно, летеше от Лос Анджелис, сетне — обратно след вечеря, а следващия уикенд отново излизаха в залива, макар тя да бе напълно погълната от своето дело за убийство и страшно ѝ се искаше то да мине добре. Ала тя с почуда установи, че неговото присъствие ѝ действаше успокояващо, улесняваше я.

След второто им излизане в залива с яхтата на приятеля му, той я отведе у дома ѝ и се любиха пред камината във всекидневната. Беше нежен, романтичен и сладък. След като се любиха, ѝ приготви вечеря. Прекара нощта при нея и което бе забележително, никак не ѝ досади. Стана в шест сутринта, взе си душ, облече се, донесе ѝ закуската в леглото и замина с такси за летището в седем и четвърт. Хвана самолета за Лос Анджелис в осем, в девет и двадесет и пет бе в кабинета си, свеж като краставичка.

В течение на няколко седмици той установи редовно разписание на идване ѝ заминаване, почти без да я пита, но всичко ставаше толкова лесно, а и животът ѝ бе далеч по-щастлив и тя неочаквано почувства, че всичко в нея сякаш се бе подобрило. На два пъти той идва в съда да я слуша; накрая тя спечели делото.

Той бе там, когато произнасяха присъдата, и я заведе да празнуват. Този ден ѝ подари красива златна гривна, която бе купил за нея от *Тифани* в Лос Анджелис, а в края на седмицата тя му отиде на

гости в Л. А. Вечеряха в *Мортънс* и *Ма Мезон*, прекараха дните в пазарене по *Родео Драйв* или изтегнати край плувния му басейн. В неделя, след кротка вечеря, която той сам приготви на скарата си на открито, тя отлетя сама за Сан Франциско.

Улови се, че през целия полет към дома бе мислила за него, за това колко бързо се бе увлякла, малко плашещо бе това, но той бе тъй решителен, толкова силно желаше връзката си с нея. Тя също разбираше, колко самотен се чувстваше той. Къщата, в която живееше, бе модерна и красива, пълна със скъпи предмети на модерното изкуство, имаше и две незаети стаи за момичетата. Ала в нея не живееше никой друг и той искаше непрекъснато да е с нея.

Към Деня на благодарността тя вече бе свикнала той да прекарва половината седмица с нея в Сан Франциско; познаваха се вече от почти два месеца и това не ѝ се струваше необичайно. Една седмица преди празниците той неочаквано се обърна към нея.

— Какво ще правиш през следващата седмица, скъпа?

— За Деня на благодарността ли?

Беше изненадана. Имаше три малки дела в папките си, които искаше да приключи бързо, ако защитата приемеше помирение. Така работата ѝ би се улеснила, защото нито едно от делата не си заслужаваше процес.

— Не знам. Не съм мислила много по въпроса.

Не беше си ходила у дома с години. Да прекара Деня на благодарността с Артър и Джийн щеше да е непоносимо.

Преди няколко години Ан отново се бе развела, сега живееше в Гринуич, тъй че щеше да е там, заедно с необузданите си хлапета. Били идваше и си отиваше, ако нямаше наум нещо по-интересно. Не беше се оженил. Артър ставаше все по-досаден с годините, майка ѝ — все по-нервна, напоследък мърмореше все повече за това, че Тана не се бе омъжила и навярно нямаше да се омъжи. *Един изгубен живот* — това бе лайтмотивът на времето, прекарано с нея, на което Тана можеше само да отговори *Благодаря ти, мамо*.

Друга алтернатива бе да прекара празниците с Хари и Авърил, но колкото и да ги обичаше, приятелите им бяха тъй болезнено скучни с малките си дечурлига и огромните си коли комби. Тана винаги се бе чувствала не на място в тяхно присъствие и се радваше безкрайно, че бе така. Чудеше се как ги понасяше Хари.

Една година тя и баща му се смяха много на това. И той не можеше да ги понася, досущ като Тана, затова идваше рядко. Знаеше, че Хари е щастлив, че се грижат добре за него, че няма нужда от баща си, затова се придържаше към познатия си начин на живот, който му допадаше.

— Искаш ли да дойдеш с мен в Ню Йорк? — Дрю я погледна с надежда.

— Сериозно ли говориш? Защо? — Беше изненада.

Защо Ню Йорк, какво значеше той за него? И двамата му родители бяха починали, а дъщерите му бяха във Вашингтон.

— Ами — той вече бе обмислил нещата, ще можеш да видиш семейството си, аз ще се отбия първо във Вашингтон да видя момичетата, а след това ще се срещнем в Ню Йорк и ще се позабавляваме. Може би дори да ги взема с мен. Как ти се вижда тази идея?

Тя се замисли и бавно кимна, косата ѝ падна напред като ветрило.

— Възможно е — усмихна му се тя. — Може би дори много възможно, ако изоставим частта за моите родители. Празниците, прекарани с тях, са нещото, което може да тласне човек към самоубийство.

Той се засмя.

— Не бъди толкова цинична, вещица такава — нежно я подръпна за косата и я целуна по устните.

Беше толкова нежно любящ, досега не бе срещала такъв мъж, затова пред него се откриваха такива нейни черти, каквито не бе си позволила да открие никому. Беше изненадана и от това колко много му се доверяваше.

— Наистина, можеш ли да се измъкнеш?

— Точно сега мога — това също бе необичайно за нея.

— Е? — В очите му затанцуваха пламъчета, а тя се хвърли в прегръдките му.

— Печелиш. Дори ще предложи да посетя майка ми като саможертва.

— За такава постъпка ще отидеш в Рая, можеш да бъдеш сигурна. Аз ще се погрижа за всичко. Ще летим заедно на изток в сряда вечер. Ти ще прекараш четвъртъка в Кънектикът, а вечерта

същия ден ще те посрещна с момичетата в Ню Йорк... нека да видим... — той се замисли, а тя се ухили.

— Хотел *Пиер*! — Тя настояваше да поеме своя дял от разходите, но той категорично поклати глава.

— *Карлайл*. Винаги отсядам там, ако мога, особено с момичетата, на тях им харесва.

Там бе ходил винаги и с Айлийн през последните деветнадесет години, но не спомена това на Тана. Той уреди всичко и в сряда вечерта летяха с различни самолети на изток; тя си мислеше с каква лекота го бе оставила той да състави и нейните планове.

Донякъде това бе новост за нея, никой не бе го правил преди, а той го стори толкова добре и тъй лесно. Беше свикнал.

Едва когато пристигна в Ню Йорк, тя осъзна, че наистина се намираще там. Беше много студено, докато пътуваше с таксито от летище *Джон Кенеди* към Кънектикът, забеляза по земята следите от първия сняг. Мислеше си за Хари, за това как халоса Били по физиономията. Мъчно ѝ бе, че сега го нямаше тук.

Не ѝ се посрещаше празника със старите. Би предпочела да отиде във Вашингтон с Дрю, но не искаше да се натрапва на интимното му общуване с момичетата, които не бе виждал от два месеца. Хари я бе поканил да отиде при тях в Пийдмънт, както всяка година, но тя му обясни, че тази година ще ходи в Ню Йорк.

— Боже мой, да не си нещо болна? — Разсмя се той.

— Още не. Но докато дойде ред да се връщам, сигурно ще съм се разболяла. Вече чувам думите на майка ми... *Изгубен живот*...

— Та като говорим за това, искам най-сетне да се запознаеш със съдружника ми.

Той бе основал в крайна сметка собствена юридическа фирма, но на Тана все не ѝ оставаше време да се срещне със съдружника му. Никога не ѝ стигаше времето, а пък и те, двамата, се оказаха учудващо заети. Работите им вървяха добре, макар и в малки, но приятни мащаби. Точно това бяха искали и двамата и Хари бе много въодушевен, когато ѝ разправяше.

— Може би като се върна.

— Винаги така казваш. По дяволите, никога няма да се запознаеш с него, Тана, а той е толкова готин тип.

— Охо, надушвам, че ме пробутваш. Права ли съм? Макар и да съм сама и... о, не! — Тя се разсмя, досущ както в добрите стари времена, а Хари я последва.

— Подозрителна кучка! Ти какво си мислиш, че всички си мечтаят само как да ти събуят гащите ли?

— Изобщо не. Просто те познавам. Ако е на възраст под деветдесет и пет и няма нищо против да се ожени, ти просто гледаш да го уредиш с мен. Не знаеш ли, че аз съм труден случай, Уинслоу? Откажи се, за бога! Както и да е, ще накарам майка ми да ти се обади от Ню Йорк.

— Не си прави труда, глупаче! Този път не знаеш какво изтърваш. Той е чудесен, Авърил също мисли така.

— Сигурна съм, че е така. Уреди го с някоя друга.

— Защо? Да не би да се омъжваш?

— Може би — тя го дразнеше, ала той веднага наостри уши и тя съжали, че бе изрекла тези думи.

— Тъй ли? За кого?

— За Франкенщайн. За бога, остави ме на мира.

— Ще имаш да вземаш. Срещаш се с някого, така ли?

— Не... да!... Искам да кажа не. По дяволите! Да, но не е на сериозно. Окей? Това стига ли ти?

— Не, по дяволите! Кой е *той*, Тан? Сериозно ли е?

— Не. Просто един мъж, с когото се срещам, като всички останали. Това е всичко. Симпатяга. Нищо особено.

— Откъде е?

— От Л. А.

— С какво се занимава?

— Изнасилвач. Запознахме се в съда.

— Не е остроумно. Опитай отново — чувстваше се като подгонено от ловец животно, вече досаждаше.

— Юрист е, а сега ме остави на мира, по дяволите. Нищо особено.

— Нещо ми подсказва, че не е така — той я познаваше твърде добре.

Дрю бе по-различен от другите, но тя все още не искаше да си го признае, най-малко пред себе си.

— Значи просто си въобразяваш, глупако, както винаги! Хайде, предай целувките ми на Авърил, ще ви видя двамата като се върна от Ню Йорк.

— Какво ще правиш по Коледа тази година? — Това бе полупокана, полуразпит и на нея ѝ се прииска да тръшне слушалката.

— Ще ходя в Ориндж Боул, това харесва ли ти?

— Сама ли?

— Хари!

Разбира се, че не. Щеше да отиде с Дрю. Вече бяха решили. Айлийн щеше да вземе децата със себе си във Върмонт, значи той щеше да остане сам и трудно щеше да посрещне празниците. И двамата сега очакваха Коледа с нетърпение. Ала тя нямаше намерение да разказва за това на Хари.

— Довиждане. Ще се видим скоро.

— Чакай... исках да ти разкажа още нещо за...

— Не! — Накрая му затръшна слушалката.

Докато пътуваше с таксито към Гринуич, тя с усмивка си помисли какво ли щеше да е мнението му за Дрю. Предполагаше, че двамата щяха да си допаднат, въпреки че Хари щеше да го обяви за трето качество, ето защо бе решила да изчака малко. Рядко го запознаваше с някои от мъжете в своя живот. Само когато решеше, че вече не дава пет пари за тях. Ала този път нещата бяха *по-различни*.

Майка ѝ и Артър я очакваха и тя бе поразена от това колко много бе остарял той. Майка ѝ бе само на петдесет и три години, все още млада, но Артър бе вече на шестдесет и седем и не старееше красиво. Годишите на стреса, причинен от съпругата му алкохоличка, си казваха своето, а също — и управлението на *Дърнинг Интернешънъл*. Беше преживял няколко инфаркта и малък удар, изглеждаше ужасно стар и крехък, а Джийн бе твърде изнервена.

Залови се за Тана като удавник за спасителен сал и когато Артър отиде да си легне, тя хлътна в стаята ѝ и седна на края на леглото. Всъщност Тана за пръв път щеше да преспи в тази къща, бяха ѝ предоставили преобзаведена наскоро спалня, както бе обещала майка ѝ. Спестяваше си неприятностите да търси хотел в града, а и знаеше, че майка ѝ щеше да се засегне силно. Прекалено рядко я виждаха. Артър ходеше само до Палм Бийч, имаше къща там, а на майка ѝ не ѝ

се искаше той да лети до Сан Франциско, затова я виждаха само когато тя долиташе на Изток, а то бе все по-рядко и по-рядко.

— Всичко наред ли е, скъпа?

— Да — беше дори и по-добре, но не искаше да разказва за това на Джийн.

— Радвам се — обикновено тя изчакваше един ден, преди да започне да оплаква *изгубения живот* на Тана, но този път нямаше много време, затова щеше да избърза, досети се Тана. — Работата харесва ли ти?

— Чудесна е!

Тя се усмихна, а Джийн се натъжи. Фактът, че Тана харесваше толкова много работата си, винаги я потискаше. Това означаваше, че нямаше намерение да я напусне скоро. Все още се надяваше, че някой ден Тана ще зареже всичко заради подходящия кандидат, беше ѝ трудно да си представи, че не би постъпила по този начин. Ала тя вече не познаваше дъщеря си тъй добре. Всъщност, никога не я бе познавала добре, а сега — още по-малко.

— Нови мъже? — Винаги водеха този разговор и Тана винаги отговаряше отрицателно, но този път реши да подхвърли малко кокалче на майка си.

— Един.

Джийн повдигна вежди.

— Нещо сериозно ли е?

— Още не — засмя се Тана. Беше направо жестоко да я измъчва така. — И не се въодушевявай, не вярвам изобщо да стане сериозно. Той е симпатичен мъж, връзката ни е удобна и за двамата ни, но не мисля, че ще излезе нещо повече — ала искрата в очите ѝ подсказваше, че лъже и Джийн я забеляза.

— Откога се виждате?

— От два месеца?

— Защо не го доведе насам?

Тана пое дълбоко дъх, прегърна коленете си и погледна Джийн в очите.

— Всъщност, той отиде да види момиченцата си във Вашингтон.

Не искаше да ѝ казва, че ще се срещне с него утре вечер в Ню Йорк. Искаше Джийн да си помисли, че отлита обратно на запад. От една страна печелеше точки, че си бе дошла дори и за един ден, от

друга — разполагаше със свободата да скита на воля из Ню Йорк с Дрю. Не искаше да го мъкне тук и да го запознава със семейството ѝ, особено пък — с Артър и потомството му.

— Откога е разведен, Тана? — Въпросът на майка ѝ прозвуча някак разсеяно и тя извърна поглед.

— Отскоро — излъга тя и видя как погледът на майка ѝ пронизва.

— От колко скоро?

— Успокой се, мамо. Всъщност, развежда се в момента. Скоро са подали молба.

— Колко скоро?

— Преди няколко месеца. За бога... успокой се!

— Тъкмо това не биваше да правиш — тя стана от леглото на Тана и нервно закрачи из стаята, сетне се спря и се взря ядно в дъщеря си. — А другото нещо, което не бива да правиш, е да излизаш с него.

— Не ставай смешна! Ти дори не го познаваш.

— Не ми и трябва, Тана — тя заговори остро. — Познавам синдрома. Понякога дори няма значение кой е мъжът! Стой настрани от него, докато не се разведе и не тури в джоба съответните документи.

— Това е най-тъпото нещо, което някога съм чувала. Нямах доверие никому, така ли, мамо?

— Просто съм с маса години по-възрастна от теб, Тан. И независимо за колко умна се смяташ, познавам живота по-добре от теб. Дори и да си мисли, че ще се разведе, дори да е абсолютно сигурен в това, пак би могъл да не го стори. Би могъл да е толкова привързан към децата, че просто да не може да се разведе. След шест месеца би могъл да се върне при жена си, а ти ще си останеш там, влюбена в него, без всякакъв изход, ще си внушиш да чакаш две години... пет години... десет... и в следващия миг изведнъж ще разбереш, че вече си на четиридесет и пет и ако имаш късмет — очите ѝ се навлажниха, — той ще получи първия си инфаркт и тогава вече ще се нуждае от теб... но жена му може би ще е още жива и ти просто няма да имаш никакъв шанс. Има неща, с които не можеш да се пребориш. В повечето случаи това е едно от тях. Това е връзка, която никой друг, освен него, не може да разруши. Ако той я скъса, или вече я е скъсал, толкова по-добре за вас двамата, но преди да бъдеш жестоко наранена, скъпа, бих искала да стоиш настрани.

Гласът ѝ бе тъй състрадателен и тъжен, че на Тана ѝ дожаля за нея. Животът, откакто се бе омъжила за Артър, никак не бе весел, ала тя все пак го бе спечелила най-накрая, след дълги, трудни, отчайващо самотни години.

— Не искам да те сполети същото, скъпа! Заслужаваш по-добра съдба. Защо не се отдръпнеш за известно време, да видиш какво ще стане с него?

— Животът е прекалено кратък за това, мамо. Нямам време да си играя, с когото и да е. Имам твърде много работа. А и какво значение има? Тъй или иначе *не искам* да се омъжвам.

Джийн въздъхна и отново седна.

— Не разбирам *защо*. Какво имаш против брака, Тан?

— Нищо. Има смисъл, ако искаш деца, предполагам и ако си нямаш собствена кариера. Но аз имам, в живота ми има твърде много други неща, за да бъда зависима от някого, а съм вече и твърде стара да раждам деца. На тридесет години съм и си имам свои цели. Не бих могла да обърна живота си с главата надолу заради някого — сети се за дома на Хари и Авърил, който изглеждаше така, сякаш всеки ден го връхлиташе наказателен взвод. — Просто не е за мен.

Джийн се запита дали самата тя не бе сторила нещо, за да има Тана подобни възгледи, но то си бе комбинация от сума неща, от това, че тя знаеше как Артър мамеше Мери, колко дълбоко наранена бе майка ѝ, при това толкова дълго време, а като не искаше това да ѝ се случи, тя бе избрала кариерата си, независимостта си, собствения си начин на живот. Беше сигурна, че не иска съпруг и деца. Бе сигурна от години.

— Толкова много губиш — Джийн бе тъжна. Какво не бе успяла да даде на това дете, та да се чувства сега така?

— Просто не го забелязвам, мамо — тя видя в погледа на майка си нещо, което не разбра.

— Ти си единственото същество, което има значение за мен, Тан.

Беше ѝ трудно да повярва на това, ала майка ѝ с години бе жертвала всичко за нея, дори се примиряваше с благотворителните подаръчета на Артър, само и само да има нещо повече за детето ѝ.

Сърцето на Тана се късаше като си спомни това, напомняше ѝ колко благодарна трябваше да бъде. Спомняйки си миналото, тя прегърна силно майка си.

— Обичам те, мамо! Благодарна съм ти за всичко, което си направила за мен.

— Не искам благодарност. Искам да те видя щастлива, скъпа. И ако този мъж е добър за теб, тогава чудесно, но ако те лъже или лъже себе си, той ще те съкруши. А аз не бих искала да те сполети това... никога...

— Не е същото, което се е случило с теб — Тана бе сигурна в това, но Джийн не бе.

— Откъде знаеш? Как можеш да си толкова сигурна!

— Просто *знам*. Познавам го вече добре.

— След само два месеца? Не бъди глупава! Не знаеш нищо, също като мен преди двадесет и четири години, Артър тогава не ме лъжеше, той лъжеше себе си. Това ли искаш, седемнадесет години на самотни нощи, Тан? Не постъпвай така със себе си.

— Няма. Имам работата си.

— Тя не може да замести другото — ала в нейния случай бе именно заместител за всичко останало. — Обещай ми да помислиш върху това, което ти казах.

— Обещавам.

Тя й се усмихна и двете жени отново се прегърнаха за лека нощ.

Тана бе трогната от загрижеността на майка си, но знаеше със сигурност, че по отношение на Дрю тя грешеше. Заспа с усмивка на уста, мислейки си за него и за малките му момичета. Чудеше се какво ли правеше с тях. Имаше името на хотела му във Вашингтон, но не искаше да им се натрапва и не позвъни.

Обядът в чест на Деня на благодарността у дома на Дърнингови на другия ден бе очаквано скучен за всички, но Джийн бе благодарна, че Тана бе с тях.

Артър бе някак си разсеян, на два пъти заспива на стола си, прислужницата го побутваше леко, а накрая Джийн му помогна да се качи и да си легне. Ан пристигна с трите си изчадия, бяха станали още по-лоши, отколкото преди няколко години. Говореше, че възнамерявала да се ожени за гръцки магнат корабособственик и Тана се опита да не я слуша, но бе невъзможно. Били отишъл до Флорида с приятели.

Към пет часа Тана вече поглеждаше часовника си постоянно. Беше обещала на Дрю да бъде в *Карлайл* до девет, а и не бяха се чували цял ден. Кой знае защо тя умираше да го види отново, да

погледне очите му, да докосне лицето му, да почувства ръцете му, да разсъблече дрехите му, докато сваля и своите собствени. С едва прикрита усмивка тя се качи да опакова багажа си и в този момент майка ѝ влезе в стаята. Очите им се срещнаха върху голямото огледало над раклата.

Джийн заговори първа.

— Отиваш да се срещнеш с него, нали?

Можеше да я излъже, но бе вече тридесетгодишна, какъв смисъл имаше?

— Да — обърна се с лице към майка си, — отивам.

— Плашиш ме.

— Прекалено много се тревожиш *за всичко*. Това не е повторение на твоя живот, мамо, това е *моят* живот. Има разлика.

— Боя се, че невинаги и не толкова голяма, колкото си мислим.

— Този път грешиш.

Ала тя изглеждаше смазана от мъка, когато най-накрая Тана извика такси и пое към Ню Йорк.

Пристигна в осем. От главата ѝ не излизаха думите на майка ѝ и когато пристигна в хотела, вече ѝ бе ядосана. С какво право ѝ говореше така? Човек сякаш трябваше непрекъснато да носи ризница, с която да доказва колко много е обичан, е, добре, но тя не искаше да бъде обичана *чак* толкова много. Вече нямаше нужда от това. Искаше да я оставят на мира да живее своя собствен живот.

Карлайл бе красив, изящен хотел с дебели килимени пътеки по мраморния под на фойето, с персийски килими, старинни часовници, джентълмените зад рецепцията бяха облечен с рединготи. Това бе съвсем различен свят и Тана се усмихна на себе си. Това не бе животът на майка ѝ, а нейният собствен. Сега вече беше сигурна в това.

Тя събщи името на Дрю и се качи в стаята му. Още не бе пристигнал, но очевидно го познаваха добре. Стаята бе разкошна, както бе загатнало за това и фойето, с чудесна гледка към Сентръл парк, линията на хоризонта блещукаше като обсипана с бисери. В стаята имаше още старинни предмети, беше мебелирана в тъмнорозова коприна, с тежки сатенени завеси, голяма бутилка шампанско очакваше в кофичка с лед, подарък от управата на хотела. *Приятно прекарване!* бяха последните думи на пиколото. Докато се отпускате на хубавия диван, Тана се запита дали да вземе вана или да почака. Не

искаше да бъде разсъблечена и да ги шокира като дойдат. Ала след час те още не бяха пристигнали, а телефонът иззвъня чак в десет.

— Тана?

— Не, София Лорен.

Той се засмя.

— Разочарован съм. Тана Робъртс ми харесва повече.

— Сега вече знам, че си луд.

— Така е. По теб.

— Къде си?

— Последва съвсем кратка пауза.

— Във Вашингтон. Джули е ужасно настинала, а подозираме, че Елизабет може да легне от грип. Помислих си да изчакам тук, може би изобщо няма да ги взема. Ще дойда утре, Тан. Съгласна ли си?

— Разбира се — за разбиране разбираше, но забеляза и това, което се бе промъкнало в думите му. *Подозираме...* Не бе обаче кой знае колко ядосана. — Стаята е приказна.

— И персоналът е чудесен, нали? Добре ли се държаха с теб?

— Разбира се — тя огледа стаята. — Но без теб не е весело, мистър Ландс. Запомни го.

— Ще пристигна утре. Заклевам се.

— По кое време?

Той се замисли за минута.

— Ще закуся с момичетата... ще видя как се чувстват... това прави около десет часа. Бих могъл да хвана обедния полет... при това положение ще бъда в хотела не по-късно от два.

Значи половин ден щеше да бъде изгубен, помисли си тя и искаше да каже нещо по този повод, но реши, че ще е по-умно, ако замълчи.

— Добре.

Ала не бе доволна и когато затвори телефона, в съзнанието ѝ отново изплуваха думите на майка ѝ. Взе топла вана, погледа телевизия, поръча си чаша горещ шоколад и се почуди какво ли правеше той във Вашингтон, а сетне се почувства гузна за онова, което не му бе казала.

Не бе негова вината, че децата се бяха разболели. Досадно бе за всички, но никой не бе виновен. Вдигна телефона и поиска да я свържат с хотела, в който бе отседнал във Вашингтон, ала него го

нямаше. Остави съобщение, че му бе звънила, изгледа късното шоу и заспа при включен телевизор.

На следващия ден се събуди в девет и излезе навън, за да открие, че денят бе направо великолепен. Разходи се по Пето авеню до *Блумингдейл*, където се помота малко и купи някои неща за себе си, хубав, син, кашмирен пуловер за него и подаръци за момичетата — кукла за Джули и красива блуза за Елизабет, сетне се върна в *Карлайл* да го посрещне, ала този път я чакаше съобщение.

И двете момичета били тежко болни.

Пристигам петък вечер, което така и не се осъществи. Джули вдигнала температура над четиридесет градуса и Тана прекара още една нощ сама в *Карлайл*.

В събота тя отиде до *Метрополитен*, а в пет часа в събота следобед той най-сетне пристигна, навреме, за да се любят, да поръча храна в стаята, да ѝ се извинява цялата вечер и да вземе с нея самолета за Сан Франциско на следващия ден.

Страхотен уикенд изкараха в Ню Йорк.

— Напомни ми да го повторим някой път — рече тя саркастично, след като свършиха обяда си в самолета.

— Бясна ли си ми, Тан? — Той изглеждаше нещастен, откакто бе пристигнал в Ню Йорк, изпълнен с угризения към нея, разтревожен за момичетата, говореше прекалено много, прекалено бързо, не бе на себе си вече няколко дни.

— Не, по-скоро разочарована. Между другото как е бившата ти жена?

— Добре — не му се искаше да говори за нея и се изненада, че Тана го попита. Темата не му се струваше подходяща за обсъждане между двамата, но тя бе преследвана непрестанно от думите на майка си. — Какво те накара да попиташ?

— Просто бях любопитна — тя си взе лъжичка от десерта на подноса и го погледна, странно хладна. — Още ли си влюбен в нея?

— Разбира се, че не. Това е смешно. Не съм влюбен в нея от години — веднага се бе подразнил и Тана бе доволна. Майка ѝ отново грешеше. Както винаги. — Може и да не знаеш, Тан — поколеба се той, пребледнял, — но съм влюбен в теб.

Той я изгледа продължително, а тя изпитателно разгледа лицето му. Най-сетне се усмихна, но не каза нищо. Целуна го по устните,

остави вилицата и затвори очи да подремне. Нямахте какво да му каже, а той се чувстваше странно неспокоен.

И за двамата този уикенд се бе оказал тежък.

[1] Л. А. — Лос Анджелис. — Б.пр. ↑

ВТОРА ГЛАВА

Декември отлетя със серия дребни дела върху писалището на Тана и с няколко празненства, на които отиде с Дрю. Изглежда той изобщо не мислеше за нещо друго, освен да прелита вечерта до Сан Франциско, понякога идваше само да вечерят заедно. Преживяха много възхитителни, нежни мигове, тихи нощи у дома, постигнаха такава интимност, каквата Тана досега не бе познавала. Чак сега разбра колко самотна е била, при това толкова дълго време. Бе имала единствено онази луда любов с Йейл преди години, а оттам насетне — само обичайните връзки, които идваха и си отиваха, без да означават нещо за нея.

Но с Дрю Ландс всичко бе по-различно. Той бе толкова чувствен, тъй силен, толкова досетлив и за най-дребните неща, които за нея имаха голямо значение. Тя се чувстваше обградена с грижи, сигурна, отново жива, през повечето време се смееха непрекъснато.

Като дойдоха празниците, той отново бе развълнуван от предстоящата среща с момичетата си. Щяха да дойдат от Вашингтон да посрещнат Коледа с него. Беше отменил ходенето им на ски в Шугър Боул.

— Ще дойдеш ли да прекараш известно време с нас, Тан?

Тя му се усмихна; знаеше колко е луд по момичетата си.

— Ще се опитам — предстоеше й сложно дело, но бе съвсем сигурна, че за известно време то нямаше да влезе в съдебната зала. — Мисля, че ще мога.

— Направи всичко възможно. Можеш да дойдеш на двадесет и шести и ще прекараме няколко дни в Малибу — беше наел една къщичка там, но това, което я изненада, бе датата, която той предложи... двадесет и шести... сега чак разбра, че той искаше да е *насаме* с момичетата за празника. — Ще дойдеш ли, Тан? — Молбата му прозвуча като на малко момченце.

Тя го прегърна силно и му се изсмя.

— Добре де, добре, ще дойда. Какво мислиш, че ще се хареса на момичетата?

— Ти — усмихнаха се един на друг и той я целуна отново.

Той прекара седмицата преди Коледа в Л. А. в приготовления за тях. Тана се опитваше да изчисти неотложните си дела, за да може да вземе допълнително някой и друг ден отпуск от прокуратурата, а имаше и да пазари сума неща.

Купи на Дрю кожена риза, много скъпо куфарче за документи, което си бе харесала отдавна, одеколон — такъв, какъвто знаеше, че ползва и вратовръзка, за която бе сигурна, че ще му хареса много. Купи и за двете момичета по една красива кукла от *Шварц*, няколко шапчици, възхитителен анцуг за Елизабет, досущ като онзи, който Тана носеше, и едно зайче от истинска заешка кожа за малката. Опакова всички подаръци и ги сложи в куфара, който си бе приготвила за Л. А.

Тази година не си бе правила труда да украсява елха; нямаше и време, а и нямаше кой да я види.

Прекара Бъдни вечер с Хари, Авърил и техните хлапета, беше наистина успокояващо за нея. Хари никога не бе изглеждал по-добре, а Авърил бе доволна, като гледаше как малкият Харисън припка напред-назад в очакване на Дядо Коледа. Нарязаха моркови за елените, оставиха пред вратата шоколадови сладки, голяма чаша мляко и едва тогава успяха да го сложат да спи. Сестра му вече спеше, а когато и той най-сетне заспа, Авърил отиде на пръсти до стаите им да ги види. Хари я проследи с поглед, а Тана гледаше него. Чувстваше се добре само като ги видеше такива — доволни и жизнени. Животът му се бе развил добре, въпреки че очевидно не такива бяха първоначалните му очаквания.

Той погледна усмихнат Тана, двамата отлично се разбираха.

— Странно е, нали, Тана, как се обръща животът...

— Аха, така е — тя му се усмихна. Познавах се от дванадесет години, почти половината им живот. Бе невероятно.

— Предполагам, че ще се ожениш най-много две години след като те срещнах за пръв път.

— А аз си мислех, че ще си отидеш като безнадежден дегенерат... не... — тя се замисли, беше й забавно, — ... като пропил се плейбой...

Той се засмя на това предположение.

— Бъркаш ме с моя старец.

— Едва ли — тя все още изпитваше топли чувства към Харисън, ала Хари не бе съвсем сигурен в това.

Беше я заподозрял веднъж в това, но никога не бе сигурен, а и баща му не изпусна нищо пред него. Нито пък Тан.

Тогава Хари я погледна странно. Не бе очаквал да прекара Коледа с нея тази година, не и след намеците ѝ за Дрю, които бе правила неведнъж. Имаше странното усещане, че отношенията ѝ с него бяха сериозни, макар тя да не бе споделяла с него.

— Къде е приятелят ти, Тан? Мислех, че ще ходите в Шугър Боул.

Отначало тя го погледна разсеяно, но веднага се сети кого имаше предвид и той се ухили.

— Хайде, хайде, не ми пробутвай разни от типа *Кого точно имаш предвид*. Много добре те познавам.

Тя се разсмя.

— Добре де, добре. Той е в Л. А. с хлапетата си. Отказахме се от Шугър Боул, защото дойдоха децата. Аз ще отида на двадесет и шести.

На Хари това му се видя необичайно, но не ѝ каза нищо.

— Доста държиш на него, нали?

Тя внимателно кимна, но не го погледна.

— Да... така е... дано да си струва.

— *А струва ли си, Тан?*

Тя въздъхна и се облегна на стола си.

— Само бог знае...

Хари се поучуди за нещо и най-накрая реши да я попита:

— *А защо стана така, че не си там днес!*

— Не исках да се натрапвам — ала не бе вярно. *Той* не я бе поканил.

— Сигурен съм, че не би била натрапница за него. Срещала ли си се вече с децата?

Тя поклати глава.

— Вдругиден ще ми е за първи път.

Хари се усмихна:

— *Страх ли те е?*

Тя се засмя нервно.

— Да, по дяволите. Ти не би ли се страхувал? Та те са най-важното нещо в живота му.

— Надявам се и ти също.

— Мисля, че е така.

Сетне Хари се намръщи.

— Не е женен, нали, Тан?

— Казах ти и преди, в процес на развод е.

— Тогава защо не посрещаш Коледа с теб?

— Откъде, по дяволите, да знам! — Досаждаше ѝ с настоящите си въпроси и тя започна да се пита, къде ли се бе замотала Авърил.

— Не го ли попита?

— Не. И така се чувствам съвсем добре — изглежда го сърдито тя, — поне досега ми беше добре.

— Виж сега, Тана, бедата при теб е, че толкова дълго си била сама, че не ти и идва наум, че нещата биха могли да са и по-различни. Би трябвало да прекараш Коледа с него. Освен ако...

— Освен какво? — Вече му бе ядосана. Не му влизаше в работата дали щеше да прекара Коледа с него или не, а и тя уважаваше желанието му да бъде насаме с децата си.

Ала Хари не искаше да я остави на мира.

— Освен ако не посрещаш Коледа с жена си.

— О, за бога... каква тъпотия! Ти си най-циничното и подозрително копеле, което познавам... а си мислех, че аз съм била лоша...

Беше бясна, ала в очите ѝ се таеше и нещо друго, сякаш той бе засегнал някакъв нерв. *Но това бе смешно.*

— Може би не си чак толкова лоша.

— По дяволите!

Тя се изправи и потърси чантата си, а когато най-сетне Авърил се върна, завари ги и двамата напрегнати, но не можа да разбере защо. Понякога бяха такива. Беше им свикнала вече, имаха специални взаимоотношения, понякога се нападаха като котка и куче, но без да искат да се нараняват.

— Вие двамата какво правите тук? Отново ли се биете? — Усмихна се тя.

— Имам такова намерение — Тана я погледна свирепо, раздражена от нея.

— Може да му се отрази добре — и тримата се разсмяха.

— Хари пак се прави на глупак, както винаги.

Неочаквано той ѝ се ухили.

— Казваш го така, сякаш съм разкрил неочаквани за теб черти!

Авърил се засмя.

— Пак ли го направи, скъпи?

Най-сетне Тана се поуспокои.

— Знаеш ли, ти си най-големият досадник на света. Световната купа е твоя.

Той ѝ се поклони учтиво в стола си и Тана отиде да си вземе палтото.

— Още е рано, Тан.

Винаги му се искаше тя да остане по-дълго, дори и когато спореха. Все още помежду им съществуваше специална връзка. Бяха почти като близнаци.

— Трябва да се прибера и да се приготвя. Взела съм си у дома работа с тонове.

— И ще работиш на Коледа! — Той бе ужасен, а тя се усмихна.

— Все някога трябва да я свърша.

— Защо вместо това не дойдеш у дома?

Щели да дойдат техни приятели, съдружникът му и още сума народ, но тя поклати глава. Нямаше нищо против да бъде сама у дома, поне така каза.

— Ти не си наред, Тан — ала той я целуна по бузата, очите му бяха преизпълнени с обич към нея. — Приятно прекарване в Л. А. — Той придвижи стола си до вратата и я погледна замислен. — И Тан... внимавай... Може би греша... ала не пречи, ако човек е по-внимателен...

— Знам.

Гласът му отново бе омекнал и преди да излезе, тя ги целуна и двамата. Докато караше към дома си, обаче, се улови, че мисли върху казаното от него. Знаеше, че *не можеше* да бъде прав. Дрю нямаше да прекара Коледа с жена си... ала въпреки всичко тя самата би трябвало да е с него за празника. Опитваше се да си самовнуши, че това нямаше значение, но *имаше* значение.

И изведнъж тя си спомни за онези самотни години на Джийн и колко мъчно ѝ бе за нея, докато тя чакаше Артър, седнала до телефона, с надеждата, че ще позвъни... никога не успяха да прекарат заедно

някой празник, докато Мери бе жива, а и след това дори. Той винаги намираще извинения... сватове му, децата, клубът му, приятелите... а горката Джийн с просълзени очи, затаила дъх... само го чакаше... Опита се да прогони този спомен. С Дрю не беше така. Не беше! Тя нямаше да го допусне!

Ала докато работеше през следобед на следващия ден, въпросите отново изникнаха в съзнанието ѝ. Дрю ѝ се бе обадил веднъж, но разговорът бе съвсем кратък, изглеждаше притеснен.

— Трябва да се връщам при момичетата — рече той набързо и затвори телефона.

Когато на следващия ден тя кацна в Лос Анджелис, той я чакаше на летището, обгърна я с ръце и я притисна така силно, че тя едва можеше да си поеме дъх.

— Боже мой... чакай... спри!

Ала той продължи да я мачка, сетне се засмяха и се целуваха по целия път до паркинга; напъха чантите и пакетите ѝ в колата. Бе луда от радост, че го вижда отново.

В крайна сметка празникът без него се бе оказал твърде самотен. А тайно се бе надявала тази година той да бъде по-различен и вълнуващ. Дори пред себе си не си бе позволила да го признае, но сега вече знаеше, че бе така.

Ала сега, докато пътуваше към града с него, се чувстваше прекрасно. Беше оставил момичетата у дома си с позната гледачка, само за да може да я посрещне сам и да прекара няколко минути насаме с нея.

— Как се чувстват момичетата?

— Чудесно. Мога да се закълна, че за две седмици са пораснали двойно. Почакай и ще видиш, Тан.

Тя бе очарована от тях. Елизабет бе вече голяма и приличаше удивително на Дрю, а Джули бе пухкава малка топчица, която почти веднага се изкатери в скута на Тана. Харесаха им много подаръците, които им бе донесла, не проявиха никаква съпротива срещу нея, макар Тана да забеляза, че Елизабет я изглежда на няколко пъти.

Дрю се справяше забележително добре. Отряза всякакви прегръдки и милувки. Сякаш бяха просто приятели, които прекарват един приятен следобед. Беше очевидно, че познаваше добре Тана, ала по държането му към нея бе невъзможно да се отгатне, какви точно

бяха взаимоотношенията им. И Тана се запита дали той винаги играеше тази роля пред момичетата.

— С какво се занимаваш? — Елизабет отново я наблюдаваше, а Джули ги гледаше и двете.

Тана се усмихна, разтърси гривата си от светлоруса коса. Елизабет ѝ бе завидяла за нея още щом я видя.

— Юристка съм като татко ви. Всъщност, това е поводът да се запознаем.

— Мама също е юристка — добави бързо Елизабет. — Тя е помощник на посланика ни в Организацията на американските държави във Вашингтон, а догодина могат да ѝ дадат посланичество.

— Пост на посланик — поправи я Дрю и огледа и трите момичета.

— Не желая това — начумери се Джули. — Искам тя да се върне да живее тук. С татко — тя непокорно подложи долната си устничка напред, а Елизабет побърза да добави:

— Той може да дойде с нас там, където пратят мама. Зависи къде ще е.

Тана усети как стомахът ѝ се свива, погледна го, но той бе зает с нещо друго, а Елизабет продължи:

— Мама може дори да поиска сама да дойде да живее тук, ако не ѝ предложат подходяща работа. Поне така каза самата тя.

— Това е много интересно — Тана усети, че устата ѝ пресъхва, искаше ѝ се Дрю отново да поеме в свои ръце юздите на разговора, ала той не рече нищо. — Харесва ли ти да живееш във Вашингтон?

— Много — Елизабет бе пак така болезнено учтива, но Джули отново се изкатери в скута на Тана и ѝ се усмихна.

— Хубава си. *Почти* колкото нашата мама.

— Благодаря ти! — Очевидно не бе лесно да се разговаря с тях. Като се изключат децата на Хари, Тана рядко бе попадала в подобно положение, но трябваше да положи усилия, заради Дрю. — Какво ще правим този следобед? — Беше останала почти без дъх, когато ги попита, опитваше се отчаяно да смени темата на разговора от бившата му жена.

— Мама ще пазари на *Родео Драйв* — усмихна ѝ се Джули, а Тана едва не ахна.

— О, така ли? — Удивеният ѝ поглед потърси Дрю, сетне се върна върху децата. — Добре. Нека видим сега, какво ще кажете за едно кино? Гледали ли сте *Саундър*!

Чувстваше се така, сякаш бе тичала с всички сили нагоре по стръмнина и все не можеше да стигне доникъде... *Родео Драйв*... това означаваше, че тя бе дошла в Лос Анджелис с момичетата... и *защо* той не бе искал тя да дойде още вчера? Дали в крайна сметка наистина бе прекарал Коледа заедно с нея!

Следващите часове се точеха безкрайно бавно, Тана бърбеше с децата, най-сетне те излязоха навън да играят и тя се обърна към него. Очите ѝ говореха достатъчно красноречиво, още преди да продума.

— Доколкото разбирам, жена ти е в Лос Анджелис — беше сурова, нещо в нея бе сякаш вкочанявало.

— Не ме гледай така — тонът му бе мек, но погледът му избягваше нейния.

— Защо? — Тя се изправи и тръгна към него. — С нея ли прекара празника, Дрю? — Той вече не можеше да я избегне, беше се изправила точно пред него. И вече бе разбрала, че се е случило тъкмо *това*.

Когато той вдигна очи да я погледне, тя моментално разбра, че бе права, момичетата го бяха издали.

— Защо ме излъга?

— Не съм те излъгал. Не мислех, че... о, за бога... — той я гледаше почти злобно.

Беше го натикала в ъгъла.

— Не възнамерявах да стане така, но момичетата никога досега не са посрещали Коледа, като сме разделени, Тан... щеше да им е дяволски трудно...

— А *сега* не е ли? — Очите и тонът ѝ бяха твърди, скриваха вътрешната болка, която усещаше... болката, която ѝ бе причинил с лъжата си... — И *кога* точно възнамеряваш да ги оставиш да свикнат?

— По дяволите, нима смяташ, че ще се чувствам добре, като видя как от това ще страдат децата ми?

— Виждат ми се добре.

— Разбира се, че е така. Защото Айлийн и аз сме цивилизовани хора. Това е най-малкото, което можем да им дадем. Те не са виновни, че нещата при нас не се получиха...

Той тъжно погледна Тана, а тя трябваше да потисне желанието си да седне и да заплаче — не за него или за момичетата, а за себе си.

— Сигурен ли си, че е вече прекалено късно да спасиш брака си с Айлийн?

— Не бъди смешна!

— Тя къде спа? — Той я погледна така, сякаш току-що бе получил електрически шок.

— Въпросът ти е нетактичен и ти много добре го знаеш.

— О, боже мой... — Тя отново седна, не можеше да повярва — колко прозрачен бе той. — Ти си спал с нея.

— Не съм спал с нея.

— Спал си с нея, нали? — Тя вече му крещеше и закрачи широко из стаята, като разгневена тигрица.

Той я погледна отново.

— Спах на дивана.

— Лъжеш ме. *Нали!*

— По дяволите, Тана! Не ме обвинявай за това! Не е толкова лесно, колкото си мислиш. Бяхме женени почти двадесет години, по дяволите... Не мога просто да стана и да си замина, особено след като ги има момичетата... — той я погледна скръбно и полека закрачи към нея. — Моля те... — в очите му имаше сълзи. — Обичам те, Тан... Просто ми е необходимо време, за да мине това...

Тя се извърна от него и отиде в другия край на стаята, все още обърната с гръб към него.

— Това съм го чувала и преди — извърна се да го погледне, нейните очи също бяха изпълнени със сълзи. — Майка ми прекара седемнадесет години в слушане на подобни глупости, Дрю.

— Не ти говоря глупости, Тан! Просто ми трябва време. Трудно е за всички нас.

— Добре — тя взе чантата и палтото си от стола. — Обади ми се, когато си се възстановил от всичко това. Смятам, че тогава ще ми е приятно с теб.

Ала преди да стигне до вратата, той я сграбчи за ръката.

— Не постъпвай така с мен. Моля те...

— Защо не? Айлийн е в града. Просто ѝ се обади. Тя ще ти прави компания тази вечер — Тана му се усмихна язвително, в опит да скрие болката си. — Можеш да спиш на дивана... можете да си спите и

двамата, щом ви харесва — тя отвори широко вратата, а той изглеждаше сякаш всеки миг щеше да се разплаче.

— Обичам те, Тан...

Като чу тези думи на нея ѝ се дощя да седне и да заплаче. Обърна се изведнъж към него и цялата ѝ енергичност сякаш се изпари в един миг, като го погледна.

— Не постъпвай така с мен, Дрю! Не е честно. Не си свободен... нямаш никакво право да...

Ала вече бе отворила вратата към сърцето си достатъчно широко, за да се промъкне той отново. Без да каже нищо, я притегли към себе си, целуна я силно и тя усети как цялата се топи. А когато се отдръпна от нея, тя го погледна.

— Това не решава нещата.

— Не — тонът му бе вече по-спокоен. — Но времето ще ги реши. Просто ми дай възможност. Кълна ти се, няма да съжаляваш — а сетне той изрече думите, от които се боеше най-много. — Бих желал някой ден да се ожения за теб, Тан...

Искаше ѝ се да му каже да спре, да върне филма назад, преди да бе изрекъл тези думи, но в крайна сметка нямаше значение. Сетне момичетата си дойдоха тичешком, смееха се и викаха, готови да заиграят с него, а той я погледна над главичките им и ѝ прошепна:

— Моля те остани...

Тя се колебаеше. Знаеше, че би трябвало да си върви, *искаше* да си върви. Не ѝ беше мястото тук, *с тях*. Току-що бе прекарал нощта с жената, за която бе женен, бяха посрещнали Коледа заедно с двете си деца. Къде бе мястото на Тана във всичко това?

И все пак, като го погледна, не ѝ се искаше да тръгва. Искаше да бъде част от живота му, да бъде негова, да му принадлежи, на него и на момичетата, *дори никога да не се оженеше за нея*. Пък и тя не желаше това. Просто искаше да е с него, така, както бяха живели, откакто се срещнаха за пръв път.

Тя бавно пусна чантата си и палтото си и го погледна. Той ѝ се усмихна, тя усети необичайна слабост, а Джули я прегърна през кръста, докато Елизабет ѝ се усмихваше.

— Къде щеше да ходиш, Тан? — Полюбопитства Елизабет. Всичко, което Тана правеше или говореше, ѝ бе страшно интересно.

— Никъде — усмихна се тя на детето. — Сега, какво бихте искали да правим, момичета?

Двете се засмяха. Започнаха да се закачат, а Дрю ги подгони из стаята. Никога не го бе виждала по-щастлив. По-късно следобеда отидоха на кино, изядоха цели чували пуканки, сетне той ги заведе да вечерят в *Перино*, а когато най-сетне се върнаха у дома, и четиримата умираха за сън. Джули заспа в ръцете на Дрю, а Елизабет едва успя да се добере до леглото, преди да заспи.

Тана и Дрю седнаха пред камината във всекидневната, шепнеха си и той галеше нежно златистата коса, която толкова обичаше.

— Радвам се, че остана, скъпа... Не исках да си заминаваш...

— Аз също се радвам, че останах — тя му се усмихна, чувстваше се млада и уязвима, което не бе характерно за жена на нейната възраст, поне *не за нея* лично.

Беше си мислила, че би трябвало да е вече по-зряла, по-малко чувствителна. Ала бе станала по-чувствителна към него, отколкото към който и да било друг мъж през живота ѝ.

— Обещай ми, че това няма да се случи отново — гласът ѝ прозвуча унесено и той я погледна с нежна усмивка.

— Обещавам, мила.

ТРЕТА ГЛАВА

Пролетта, която Тана и Дрю прекараха заедно, бе тъй идилична, че приличаше едва ли не на приказка. Той прелиташе по около три пъти седмично, а тя отиваше в Л. А. за всеки уикенд. Ходеха на празненства, плаваха в залива, запознаваха се с приятелите на другия дори го запозна с Хари и Авърил и двамата мъже си допаднаха великолепно. На следващата седмица Хари й даде одобрението си и излязоха, за да го отпразнуват.

— Знаеш ли, дечко, мисля, че най-сетне си постъпила добре към себе си — тя му направи физиономия и той се засмя. — Сериозно говоря. Искам да кажа — погледни с какви типове се мъкнеш. Помниш ли Йейл Макби?

— Хари! — Тя го замери със салфетката си в ресторанта и двамата се разсмяха. — Как можеш да сравняваш Дрю с него? Освен това тогава бях на двадесет и пет. Сега съм почти на тридесет и една.

— Това не е извинение. Сега не си по-умна оттогава.

— Ти ще кажеш! Нали преди малко самият ти каза, че...

— Не обръщай внимание на казаното, глупаче. Сега, ще ми доставиш ли малко удоволствие да се омъжиш за този човек?

— Не.

Тя се засмя, отговори толкова бързо, но Хари, който я гледаше, забеляза нещо, което досега не бе виждал у нея. Беше го търсил с години, а ето че то се появи най-неочаквано. Виждаше го съвсем ясно, както виждаше големите зелени очи — някакво ранимо, покорно изражение, което никога досега не бе имала.

— Всемогъщи боже, нали е сериозно, а Тан? Тогава ще се омъжиш за него, нали?

— Той не ми е предложил — отговорът й прозвуча тъй колебливо, че той избухна в смях.

— Господи, значи ще се омъжиш! Как ще се зарадва Авърил!

— Хари, успокой се — тя го потупа по ръката. — Той дори не се е развел още.

Това обаче не я тревожеше. Знаеше, че той действа сериозно по развода. Всяка седмица ѝ разказваше за срещите с адвоката си, за разговорите си с Айлийн, за да се ускорят нещата; за Великден щеше да отиде на изток да види децата и се надяваше тя да подпише споразумението за развода, ако документите бѣдеха готови дотогава.

— Но той действа по него, нали? — За миг Хари се разтревожи, но все пак трябваше да признае, че харесваше Дрю. Беше почти невъзможно човек да не харесва Дрю Ландс. Беше общителен и интелигентен, а и лесно можеше да се види, че бе луд по Тана.

— Разбира се.

— Тогава бѣди спокойна, ще се омѣжиш след шест месеца, а девет месеца по-късно ще друсаш и бебе. Можеш да ми вярваш...

Беше много развълнуван, а Тана се облегна назад и се засмя.

— Господи, какво необуздало въображение имаш, Уинслоу! Първо, той още не е попитал дали искам да се омѣжа за него, поне не и сериозно. И второ, той си е правил вазектомия.

— Значи, ще се подложи на обратната операция. Голяма работа. Знаем сума мъже, които са го правили — ала като си помисли за този проблем, не се почувства съвсем спокоен.

— Само за *това* ли мислиш? Как да забремениш някого?

— Не — усмихна се той невинно, — само жена ми.

Тя се засмя, свършиха с обяда си и двамата се върнаха в офисите си. Предстоеше ѝ много сложен процес, може би най-големият в досегашната ѝ кариера. Имаше трима обвиняеми за поредица от най-страховитите убийства, извършени в щата през последните години, те се защитаваха от трима адвокати, имаше двама прокурори, а тя представляваше окръжната прокуратура. Щяха да присъстват сума представители на пресата и тя трябваше наистина да си знае урока, ето защо не отиде на изток с Дрю, когато той замина за великденската ваканция да види децата.

Навярно бе по-добре, че не замина. Дрю щеше да е психическа развалина след подписването на документите за развода, а нейното съзнание пък бе погълнато от предстоящия процес. Беше по-разумно да си стои у дома и да си гледа работата, вместо да виси в хотелските стаи и да го чака.

Преди да замине, дойде в Сан Франциско и прекара уикенда с нея. Последната вечер лежах с часове на килима пред камината,

говореха, мислеха на глас, казваха си почти всичко, което им идваше наум, и тя отново осъзна колко силно се бе влюбила в него.

— Ще помислиш ли изобщо някога за брак, Тан?

Той я гледаше замислен, а тя се усмихна под светлината от огъня. Изглеждаше много изящна под меките отблясъци, деликатните ѝ черти сякаш бяха скулптирани от бледорозов мрамор, очите ѝ блещукаха като смарагди.

— Никога досега не съм мислила за брак — тя докосна устните му с връхчетата на пръстите си, той целуна ръцете ѝ, а сетне и устните ѝ.

— Смяташ ли, че би могла да бъдеш щастлива с мен, Тан?

— Това предложение ли е, сър? — Той се опитваше да стигне до въпроса със заобикалки и тя му се усмихна. — Не си длъжен да се жениш, на мен ми е добре и така.

— Така ли? — Той я погледна озадачен, а тя кимна.

— Защо, на теб не ти ли е добре?

— Не изцяло — косата му изглеждаше още по-сребриста, очите му бяха ярко топазеносиньо и тя си мислеше, че никога не би искала да обича друг мъж, освен този. — Искам нещо повече, Тан... искам да бъда с теб, през цялото време...

— Аз — също...

Тя изрече тези думи шепнешком, той я прегърна и я люби с цялата си нежност пред камината, а сетне лежа и дълго-дълго я гледа, а когато най-накрая заговори, главата му бе заровена в косите ѝ, а ръцете му продължаваха да галят тялото, което обичаше толкова много.

— Ще се омъжиш ли за мен, когато стана отново свободен?

— Да.

Тя изрече думата почти без дъх. Никога не я бе произнасяла досега, ала вече се бе решила и изведнъж усети какво чувстваха хората, когато обещаваха... в добри и лоши дни... докато смъртта ни раздели. Не искаше изобщо да бъде отново без него и когато го откарваше към летището на следващия ден, все още бе замаяна от чувствата си и затова го погледна изпитателно.

— Сериозно ли бе онова, което каза снощи, Дрю?

— Как можеш да ме питаш за такова нещо? — Изглеждаше ужасен и веднага я притисна силно до себе си в чакалнята на летището. — Разбира се, че е сериозно.

Тя му се ухили, по-скоро приличаше на тринадесетгодишно момиченце, отколкото на помощник окръжен прокурор.

— Предполагам, това означава, че вече сме сгодени, а?

Той се разсмя, почувства се щастлив като хлапак.

— Разбира се. Ще видя какъв пръстен ще мога да намеря във Вашингтон.

— Това няма значение. Просто се върни жив и здрав.

Десетте дни на очакване щяха да ѝ се видят безкрайни. Единственото нещо, което можеше да ѝ помогне, бе онова огромно дело.

През първите няколко дни ѝ се обаждаше по два-три пъти дневно, разказваше ѝ какво бе правил от зори до здрач, ала когато нещата с Айлийн загрубяха, ѝ се обаждаше само по веднъж на ден. Разбираше по гласа му колко бе напрегнат, ала тъкмо по това време започна изборът на съдебните заседатели и тя бе напълно погълната от това. Когато той се върна в Лос Анджелис, тя изведнъж установи, че не се бяха чували повече от два дни. Беше останал за по-дълго от очакваното, но бе за *справедлива кауза*, както каза той и тя се съгласи с него.

По онова време едва ли можеше да мисли трезво. Тревожеше се за журито от съдебните заседатели, което бе избрано, какъв курс щеше да поеме, мислеше за доказателствата, които току-що се бяха появили, за съдията, който бе определен да гледа делото. Имаше сума неща на главата си, а и едно от малкото дела на Дрю бе стигнало до съдебен процес.

За него това бе изключение, но все пак го задържа почти цяла седмица и когато най-сетне се срещнаха, се чувстваха едва ли не като непознати. Той я подразни за това, попита я дали не се бе влюбила в някой друг, а цялата нощ се любиха страстно.

— Искам да се явиш в съда със зачервени очи, та всички да се чудят какво ли, по дяволите, ти се е случило през нощта.

И той постигна целта си. Тя бе в полусън и не можеше да освободи съзнанието си от мисълта за него, толкова силно го желаше. Никога не ѝ бе достатъчно времето, прекарано с него, и през целия процес тя усещаше болезнено липсата му, ала бе твърде важно да не се провали и затова се опитваше да бъде стегната.

Процесът се проточи до края на май и най-сетне, през първата седмица на юни присъдата бе произнесена. Беше такава, каквато я бе поискала тя и пресата отново, както винаги, ѝ даде висока оценка. С годините тя си бе извоювала репутацията на твърда, консервативна, безпощадна в съда и блестяща на процесите, които водеше. Във вестниците се появяваха ласкави отзиви и Хари често се усмихваше като четеше за нея.

— Никога не бих съзрял в тази жена либералката, която познавах и обичах, Тан — ухили ѝ се широко той след процеса.

— Все някога трябва да пораснем, нали? Тази година навършвам тридесет и една.

— Това не обяснява защо трябва да си толкова строга.

— Не съм строга, Хари, — просто съм добра в занаята — тя бе права и той също го знаеше. Тези типове са убили девет жени и едно дете. Не можеш да ги оставиш да се измъкнат след всичката тази мръсотия. Инак цялото ни общество ще се сгромоляса. Все някой трябва да прави това, което аз върша.

— Радвам се, че това си ти, а не съм аз, Тан — той я потупа по ръката. — По цяла нощ ще лежа буден и ще се тревожа дали няма евентуално да ме ликвидират — не искаше да го каже, но понякога се безпокоеше за нея, ала на нея изглежда изобщо не ѝ пукаше. — Между другото, как е Дрю?

— Добре. — Отива следваща седмица по работа в Ню Йорк и ще доведе със себе си момичетата.

— Кога ще се жените?

— Успокой топката — усмихна се тя. — Откакто започна процесът, дори не сме говорили. Поне аз.

Когато тя му съобщи за успеха си, преди пресата да зашуми, той се отнесе странно.

— Това е добре.

— Е, не се вълнувай чак толкова, може да ти се отрази зле на сърцето.

Той се засмя.

— Добре де, добре, извинявай. Бях се замислил за нещо друго.

— За какво?

— Не е нещо важно.

Остана си обаче в това състояние докато замине, а по гласа му тя отгатна, че на изток нещата бяха още по-зле. Когато се върна в Лос Анджелис, той изобщо не ѝ се обади. Тя вече се чудеше какво ли се бе случило, дали не трябваше да отлети за Л. А. и да го изненада, да върне нещата в старото им русло. Всичкото, от което се нуждаеха, бе малко време насаме, за да се оправят, и двамата работеха много и тя добре познаваше симптомите на умората.

Късно една вечер тя погледна часовника си, питаше се дали да вземе последния самолет, но после реши да му се обади. Можеше да замине и на следващия ден, имаха толкова да навакват след двумесечната ѝ напрегната работа.

Набра номера, който знаеше наизуст, чу как телефонът му иззвъня трикратно и се усмихна, когато някой вдигна слушалката. Ала не за дълго. *Беше женски глас.*

— Ало?

Тана почувства, че сърцето ѝ сякаш спира, приседна, безцелно зареяла поглед в нощта, а сетне бързо затвори телефона.

Сърцето ѝ биеше ужасно, чувстваше се замаяна, несръчна, изгубила ориентация. Не можеше да повярва на ушите си. Сигурно бе набрала грешен номер, рече си тя, ала преди да се бе успокоила, за да опита отново, телефонът ѝ иззвъня и като чу гласа на Дрю, тя изведнъж разбра. Очевидно се бе сетил, че бе звънила тя, и бе изпаднал в паника. Чувстваше се така, сякаш целият ѝ живот бе свършил.

— Коя бе *тази!* — Тонът ѝ бе истеричен, а и неговият бе нервен.

— Какво?

— Жената, която вдигна слушалката — опитваше се да овладее гласа си, но напълно неуспешно.

— Не разбирам какво имаш предвид.

— Дрю... отговори ми... моля те... — крещеше му през сълзи тя.

— Трябва да поговорим.

— О, господи, по дяволите, какво направи с *мен!*

— Не бъди толкова мелодраматична, за бога...

Ала тя го прекъсна с писък:

— Мелодраматична ли? Обаждам ти се в единадесет вечерта, слушалката вдига жена и ти ми казваш да не съм бъдела

мелодраматична, така ли? Как щеше да ти се хареса, ако от моя телефон ти бе отговорил мъж?

— Престани, Тан! Това беше Айлийн.

— Естествено — тя се бе досетила инстинктивно. — А къде са момичетата? — Дори не знаеше защо го попита.

— В Малибу.

— В Малибу ли?

— Трябваше да поговорим — гласът му прозвуча странно унил.

— Сами? В този час? Какво, по дяволите, означава това? Тя подписа ли?

— Да, не... виж, трябва да поговорим.

— А, сега пък с мен трябвало да говориш... — беше жестока с него, в гласовете и на двамата вече звучаха истерични нотки. — Какво, по дяволите, става там, а?

Последва безкрайно мълчание, което той не можеше да наруши. Тана затвори телефона и плака цяла нощ, а на следващия ден той пристигна в Сан Франциско.

Беше събота и я намери у дома ѝ, както и бе предположил. Използва собствения си ключ, влезе и я намери зад писалището ѝ — скръбният ѝ поглед се рееше над залива. Тя не се обърна, когато го чу да влиза, но му заговори, както си бе с гръб към него.

— Защо си направи труда да идваш?

Той клекна до нея и докосна врата ѝ с върховете на пръстите си.

— Защото те обичам, Тан.

— Не, не ме обичаш — поклати глава тя. — Обичаш *нея*. Винаги си я обичал.

— Това не е вярно — ала и двамата, всъщност и тримата знаеха, че бе така. — Истината е, че ви обичам *и двете*. Това звучи ужасно, но е истината. Не знам как да спра да я обичам, а в същото време съм влюбен в теб.

— На човек да му призлее.

Тя продължи да се взира към залива и да му подхвърля реплики, а той я дръпна за косата, за да я накара да се обърне към него, но когато го стори, видя сълзите в очите ѝ. Сърцето му се късаше за нея.

— Не мога да направя нищо за това, което изпитвам. Не знам какво да сторя. Елизабет едва не я изхвърлили от училище, толкова е разстроена за нас — за Айлийн и мен. Джули има кошмари. Айлийн

напусна работата си в Организацията на американските държави, отклони посланическият пост, с който се опитваха да я съблазнят, и се върна у дома, заедно с децата...

— И сега живеят *при* теб? — Тана изглеждаше така, сякаш бе забил нож в сърцето ѝ.

Той кимна. Не искаше да я лъже повече. — Кога се случи това?

— Говорихме много за това през великденската ваканция... но не исках да те разстройвам, нали имаше толкова много работа, Тан... — Искаше ѝ се да го ритне за това, което каза. *Как можеше да не ѝ каже нещо толкова важно!* — Но нищо не бе сигурно. Тя го е направила, без да се консултира с мен, просто довтаса миналата седмица. Е, какво очакваш да направя сега? Да ги изхвърля ли?

— Да. Не трябваше изобщо да ги пускаш отново.

— Тя ми е жена, те са мои деца...

Изглеждаше така, сякаш бе на ръба да се разплаче, но Тана се изправи.

— Предполагам, че това решава проблема — тя бавно закрочи към вратата и го погледна оттам. — Довиждане, Дрю.

— Не мога да си отида просто така. Аз те обичам.

— Тогава разкарай жена си. Просто и ясно.

— Не е толкова просто, по дяволите! — Вече викаше. Тя не искаше да разбере какво изживява. — Не знаеш какво е... какво изпитвам... вината... агонията...

Разплака се, а на нея ѝ призля, като го гледаше. Обърна се и се опита да потисне собствените си сълзи.

— Моля те, върви си...

— Няма.

Той е привлече в прегръдката си, тя се опита да го отблъсне, но той не ѝ позволи да го стори и най-неочаквано, без да ще, тя се предаде; отново се любиха, плакаха, умоляваха се, крещяха, хулеха се един друг, хулеха и съдбата, а когато всичко свърши и се отпуснаха изтощени в прегръдките си, тя отново го погледна.

— И какво ще правим сега?

— Не знам. Дай ми време.

Тя болезнено въздъхна.

— Заклех се никога да не правя подобни неща...

Но не можеше да понесе мисълта, че ще го загуби, нито пък той — болката да я изостави. Плакаха в прегръдките си и през следващите два дни, а когато той отлетя отново за Лос Анджелис, не бе решено нищо, двамата знаеха само, че не бяха турили край.

Тя се бе съгласила да му даде време, той бе обещал да уреди нещата, но през следващите шест месеца стигнаха до полуда с обещания и заплахи, с ултиматуми и истерии. Хиляди пъти Тана го търси по телефона и затваряше, когато се обадеше Айлийн. Дрю я молеше да не прави нищо прибързано. Дори и децата забелязаха в какво отвратително състояние бе той. А Тана започна да избягва всички, особено Хари и Авърил. Не можеше да понесе въпросите, които се четяха в погледа му, съпругата му сладурана, децата, които само ѝ напомняха за децата на Дрю.

Положението бе непоносимо за всички, дори Айлийн го разбираше, но бе заявила, че няма да си отиде отново. Можеше да го изчака да реши, нямаше къде да ходи, а Тана си мислеше, че ще полудее. Тя прекара сама рождения си ден, Четвърти юли, Празника на труда и Деня на благодарността, както и можеше да се очаква...

— Какво искаш от мен, Тана? Нима искаш просто да си отида от тях?

— Може би. Може би очаквам *точно* това. Защо трябва винаги аз да бъда сама? За мен също има значение...

— Но аз имам деца...

— Иди на майната си!

Не го мислеше наистина, докато не прекара сама и Коледа. Той ѝ бе обещал да дойде — както на Коледа, така и на Нова година.

Тя седя и го чака цяла вечер, но той не се появи. Облечена във вечерна рокля седя чак до девет сутринта на Нова година, след което бавно, но безвъзвратно я съблече и я изхвърли на боклука. Беше купила роклята специално заради него.

На следващия ден смени ключалката на входната врата, опакова нещата, които той бе оставил в апартамента ѝ през последната година и половина и му ги изпрати в колет без обратен адрес. След това му прати телеграма, в която казваше всичко: *Сбогом. Не се връщай повече.*

И легна, задавена в сълзите си. Въпреки цялата ѝ смелост, последната капка преля.

Той долетя веднага, след като научи — след телеграмата и колета, беше ужасен, че този път тя може би бе решена да го стори и когато опита да отключи вратата, разбра, че бе станало тъкмо това. Отиде с бясна скорост до работата ѝ, настоя да се срещне с нея и когато я видя, очите ѝ бяха най-студените и най-зелени очи, които бе виждал.

— Нямам какво да ти кажа, Дрю.

Нещо в нея бе вече мъртво. Той го бе убил с надеждите, които никога не се сбъднаха, с лъжите, които бе говорил и пред двамата, най-вече — пред себе си. Тя се чудеше как майка ѝ бе издържала всичко това толкова години, без да се самоубие. Беше най-страшното мъчение, което Тана бе преживяла, и никога повече не искаше да ѝ се случи, с *никого*. Най-малкото пък — с него.

— Тана, моля те...

— Сбогом.

Тя излезе от кабинета си и пое по коридора към една зала за заседания, малко след това излезе от сградата, но не се прибра у дома с часове. А когато се върна, той все още чакаше отвън, под проливния дъжд. Тя намали скоростта на колата си, но като го видя, подкара отново. Пренощува в един мотел на улица *Ломбард*, а като се върна на сутринта, видя, че той спеше в колата си.

Той я усети инстинктивно, че идва и изскочи да я пресрещне и да я заговори.

— Ако не ме оставиш на мира, ще извикам полиция. Беше решителна и заплашителна, в неговите очи — дори вбесена, но това, което не можеше да види, бе колко бе опустошена вътрешно, колко дълго бе ридала, след като той си замина, колко отчаяна бе, че нямаше да го види отново. Беше мислила дори да скочи от моста, но нещо я спря, така и не разбра какво бе то.

А сетне, сякаш по чудо, Хари усети, че с нея става нещо нередно, след като ѝ бе звънил неколkokратно и никой не му се обади. Тя си мислеше, че ѝ звъни Дрю, лежеше на пода във всекидневната и ридаше, спомняше си как се бяха любили там и как той ѝ направи предложение. После чу, че на вратата се чука, чу и гласа на Хари.

Като отвори, изглеждаше като изоставен, заседнал кораб: с петна от сълзи по лицето, боса, с полепнал по полата ѝ мъх от килима и с нахлузен накриво пуловер.

— Боже мой, какво е станало с теб?

Изглеждаше така, сякаш бе пила от седмица насам, като пребита, нещо ужасно се бе случило с нея. Вярно бе последното.

— Тана?

Тя се обля в сълзи, той я притисна до себе си, тя непохватно се наведе над стола му, а сетне той я накара да седне на дивана и тя му разказа цялата история.

— Свърши се... Повече няма да го видя...

— За теб е по-добре така — Хари бе намръщен. — Не можеш да живееш по този начин. Последните шест месеца направо се стопи. Просто не е честно спрямо теб.

— Знам... но може би, ако бях изчакала... мисля си, евентуално...

Чувстваше се слаба и истерична, бе изгубила цялата си решителност и Хари ѝ изкрещя:

— *Не!* Престани! Той никога няма да напусне жена си, щом не го е сторил досега. Тя се е върнала при него преди седем месеца, Тан, и още е там, по дяволите! Ако искаше да се махне, досега щеше да намери вратата. Не се заблуждавай сама.

— Това правех година и половина.

— Понякога става така — той се опита забележката му да прозвучи философски, ала всъщност му се щеше да убие това копеле, което ѝ бе причинило толкова болка. — Просто трябва да се вземеш в ръце и да поемеш напред.

— О, да, разбира се... — тя отново се разплака, забравила бе с кого говори. — Лесно ти е да го кажеш.

Той я изгледа продължително и строго.

— Помниш ли как ме върна със зъби и нокти към живота, сетне — по същия начин ме накара да запиша и право. Помниш ли? Е, не ми пробутвай подобни приказки, Тан. Щом аз можах, ще можеш и ти. Ще го преживееш.

— Никога не съм обичала така, както обичах него — тя хленчеше ужасно и сърцето му се късаше за нея, когато го погледнеше с онези огромни, зелени очи.

Изглеждаше му като дванадесетгодишно момиченце и искаше да направи всичко възможно тя да се чувства добре, но не можеше да

накара жената на Дрю да изчезне, макар че би искал да го стори. Би направил всичко за Тан, най-добрата и най-обичната му приятелка.

— Ще се появи някой друг. По-добър от него.

— Не искам никой друг. Не искам никого. Хари се боеше най-много от това.

А и през следващата година тя се опита да докаже думите си. Отказваше да се среща с когото и да било, освен е колегите си на работа. Не ходеше никъде, не се виждаше с никого, а когато дойде Коледа, тя отказа дори и на Хари и Авърил. Посрещна тридесет и втория си рожден ден сама, прекарваше сама нощите си, щеше сама да изяде пуйката си в Деня на благодарността, ако изобщо си бе направила труда да яде. Работеше извънредно, в делник и празник, оставаше зад писалището си до десет, единадесет вечерта, вземаше повече дела отвсякога и буквално цяла година преживя без всякакви развлечения. Смееше се рядко, не се обаждаше на никого, не си определяше срещи с никого, а минаваха цели седмици, преди да отговори на обажданията и на Хари.

— Моите поздравления! — Най-сетне бе успял да я открие през февруари. Беше скърбила по Дрю Ландс повече от година, случайно бе научила от общи приятели, че той и Айлийн все още били заедно и наскоро си купили красива къща в Бевърли Хилс. — Окей, глупаче. — Хари се бе уморил да я преследва. — Защо не отговаряш на обажданията ми вече?

— Бях заета през последните няколко седмици. Не четеш ли вестници? Очаквам да произнесат една присъда.

— Пет пари не давам за това, освен ако то те интересува, а знам, че е така от тринадесет месеца насам. Вече изобщо не ми се обаждаш. Само аз ти звъня. На какво се дължи — на лошия ми дъх, на миришещите ми крака или на ниския ми коефициент на интелигентност?

Тя се засмя. Хари си бе все същият.

— И трите на куп.

— Глупачка. Цял живот ли смяташ да прекараш в самосъжаление? Онзи не го заслужава, Тан. Цяла година — смешно е.

— Това няма нищо общо с другото — ала и двамата знаеха, че не бе вярно. Всичко бе свързано с Дрю Ландс и с това, че не напусна жена си.

— Това вече е ново. Досега никога не беше ме лъгала.

— Добре де, добре... По-лесно ми бе да не се виждам с никого.

— Защо? Би трябвало да празнуваш! Можеше да постъпиш като майка си и да си го чакаш петнадесет години. Вместо това ти бе достатъчно умна да го разкараш по дяволите. Е, и какво изгуби, Тан? Девствеността си? Осемнадесет месеца? И какво от това? Други жени са губили по десет години заради женени мъже... губят сърцата си, времето, живота си. Ти се отърва леко, ако питаш мен.

— Аха — дълбоко в себе си тя знаеше, че той бе прав, ала от това все още не й ставаше по-добре. Може би никога нямаше да й стане по-добре. Все още се люшкеше между яда си към него и липсата му в живота й. Нямаше го безразличието, което би искала да изпитва, и най-сетне си го призна пред Хари, когато отидоха да обядват заедно.

— Това изисква време, Тан. И да се изпуска по малко пара от клапана. Трябва да излизаш с други хора. Да си напълниш главата и с други неща, а не само с него. Не можеш само да работиш, през цялото време.

Той й се усмихна нежно, обичаше я толкова много, знаеше, че винаги щеше да я обича. Не бе същото, което изпитваше към жена си. Сега Тана му бе по-скоро като сестра. Спомни си страхотното разочарование, което бе изживял с години от несподелената му любов към нея и й го напомни.

— И все пак оцелях.

— Не е едно и също. По дяволите, Дрю ми направи предложение! Той бе единственият мъж, за когото изобщо някога съм поискала да се омъжа. Знаеш ли това?

— Да, знам го — знаеше го по-добре от всеки друг. — Значи е глупак. Това вече ни е известно. А пък ти си с малко забавено развитие. Но ще поискаш отново да се омъжиш. Все някой ще се появи.

— Само това ми трябва — самата мисъл я отблъскваше. — Тази година ставам на тридесет и три. Юношеските романи вече не са ми по

вкуса, не, благодаря.

— Добре, тогава си намери някой дъртак, който ще те помисли за умна, но не стой така безучастна и не си губи времето.

— То не е изцяло загубено, Хари — тя го погледна сериозно. — Имам работата си.

— Това не е достатъчно. Господи, каква досадница си!

Той я погледна и поклати глава.

Покани я на празненство, което организираха следваща седмица, но тя изобщо не отиде. Наложил се той да предприеме цяла кампания, за да я изкара от черупката ѝ. Беше все едно, че я бяха изнасилили отново. Сетне пък, за капак изгубил едно голямо дело и се депресиращ и от това.

— Добре де, добре, и ти не си безгрешна. Дай си малко отдых, за бога! Слез от разпятието. Знаем, че е Великден, но един разпнат стига! Не можеш ли да измислиш нещо друго, освен да се самобичуваш? Защо не дойдеш да прекараш уикенда с нас на Тахо? — Наскоро бяха наели къща и Хари много обичаше да ходи там с децата. — И без това скоро вече няма да можем да ходим там.

— Защо? — Тя го погледна, докато плащаше сметката и той ѝ се усмихна. Беше му много трудно с нея през последните няколко месеца, но май бе започнала да излиза от това състояние.

— Не мога повече да водя Авърил там. Знаеш ли, тя отново е бременна. — В първия момент Тана се шокира и той ѝ се изсмя, но сетне се изчерви. — Случвало се е и преди, нали... искам да кажа, че не е кой знае какво.

Неочаквано Тана му се ухили изведнъж. Все едно животът отново се връщаше, Дрю Ландс бе изчезнал и на нея ѝ се искаше да пее и танцува. Беше като да те е болял зъбът цяла година и да откриеш, че изведнъж, чудо някакво, зъбът вече го няма.

— Е, дяволите да ме вземат! Няма ли вие двамата да престанете някога?

— Не. След това сме планирали и четвърто. Ще ми се този път още едно момиченце, но Авърил иска момче.

Тана го гледаше широко усмихната, а на излизане от ресторанта го прегърна силно.

— Значи пак ще ставам леля.

— Това е най-лесното, ако ме питаш мен. Но не е честно, Тан.

— На мен ми харесва най-добре.

Едно нещо, в което бе сигурна, бе, че не иска деца, без значение какъв мъж щеше да се появи живота ѝ. Нямаше време за това, а и без друго вече бе стара.

Беше взела това решение отдавна; нейното бебе бе правосъдието. А освен това разполагаше с децата на Хари, които да глезоти, когато ѝ се приискваше някой дребосък да седне в скута ѝ. И двете бяха очарователни, радваше им се много, а ето че и третото бе на път.

Бременността на Авърил бе лека, Хари винаги се гордееше с децата и със себе си, а и определено можеше да си позволи толкова деца, колкото пожелаеше.

Само майка ѝ не одобряваше това, когато стана дума.

— Вижда ми се ужасно неразумно.

Напоследък тя се противопоставяше на всичко; на бебета, на пътувания, на нова работа, на нови къщи. Сякаш искаше да изживее остатъка на живота си най-внимателно и смяташе, че така трябваше да постъпят и всички останали. Беше симптом на остаряването, който Тана разпозна, ала майка ѝ все още ѝ се струваше много млада. Беше се състарила бързо, след като се ожениха с Артър. Нищо не се бе променило към добро за нея. След като бе получила онова, към което се бе стремил толкова дълго, то не бе същото както някога. Артър бе тежко болен и остарял.

Тана обаче се радваше за Хари и Авърил. Когато на 22 ноември бебето се роди, оказа се, че се бе сбъднало желанието на Авърил. Беше пъргаво и гласовито момченце. Кръстиха го на прадыдо му — Андрю Харисън. Като го гледаше в ръцете на майка му, очите на Тана се изпълниха със сълзи. При другите деца преди не бе реагирала така, ала в невинността на това бебе имаше нещо толкова сладко и трогателно — в съвършената му розова плът, в големите кръгли очи, в мъничките, присвити пръстчета. Тана никога досега не бе виждала такова съвършенство — и всичкото, събрано в такова малко същество. Спогледаха се с Хари, размениха си усмивки, той бе толкова горд: стиснал с една ръка ръката на жена си, с другата нежно докосваше сина си.

Авърил се върна у дома на следващия ден след раждането на Андрю и както винаги, сама сготви вечерята за Деня на

благодарността; на практика тя отказа всякаква помощ. Тана я гледаше изумена какво прави и колко добре го прави.

— По дяволите, Тан, и ти можеш, стига да поискаш...

— Не разчитай на това. Не мога едно яйце да сваря, да не говорим да родя и да пека два дни след това пуйка за семейството си, все едно нищо не съм правила цяла седмица. Внимавай, Хари, не бързай да я напопаш отново — тя му се ухили, знаеше, че бяха щастливи както никога досега. Авърил просто излъчваше радостта си, той — също.

— Ще се постарая. Между другото, ще дойдеш ли на кръщенето? Авърил иска то да бъде на връх Коледа и ако си тук...

— Че къде другаде бих могла да съм? — Засмя му се тя.

— Откъде да знам? Би могла да си отидеш в Ню Йорк. Мислех си да заведа депата при татко в Гцаадт, но той каза, че щял да ходи с приятели в Танжер, така че няма да стане.

— Направо ми късаш сърцето — присмя се тя.

Не бе виждала Харисън от години, но Хари казваше, че бил добре. Изглежда бе човек, който щеше да е красив и здрав, докато е жив. Беше донякъде сепващо, че той бе прехвърлил шестдесетте, бе на шестдесет и три, ако трябва да бъдем точни, напомни й Хари, макар че не изглеждаше и на половината, по неговите думи. Беше странно, като си спомни колко го бе ненавиждал Хари. Тана го промени и Хари никога нямаше да го забрави. Той отново искаше тя да е кръстницата и тя бе трогната от желанието му.

— Нямах ли и други приятели? На децата ти ще им дойде до гуша от мен като пораснат.

— То си е за тяхна сметка. Джак Хоторн ще е кръстникът на Андрю. Най-сетне ще се запознаете. Той смята, че го избягваш.

През всичките тези години, в които той бе съдружник на Хари, двамата не се бяха срещали. Тана нямаше повод да се срещне с него, макар сега да бе изпълнена с любопитство. Когато се видяха в църквата *Света Дева Мария* на улица *Юниън* на връх Коледа, той бе тъкмо това, което бе очаквала да види. Висок, рус, хубав, приличаше на типичен футболист в някой колежански отбор, но в същото време изглеждаше и интелигентен. Беше и висок и широкоплещест, имаше огромни ръце, но държа бебето толкова нежно, че я изненада.

След кръщенето той си говореше нещо с Хари пред църквата и тя му се усмихна.

— Справи се страхотно, Джак.

— Благодаря. Малко съм се занемарил, но все се справям, като се наложи.

— Имаш ли деца?

Беше си съвсем обикновен разговор пред църквата. Единственото друго нещо, за което можеха да разговарят, бе правосъдието или за общите им приятели, но бе по-лесно и по-приятно да говорят, за общия им кръщелник.

— Имам дъщеря. На десет години е.

— Това е невероятно.

Десет години ѝ се видяха твърде много разбира се, Елизабет бе на тринадесет, но Дрю бе много по-възрастен от този мъж. Или поне изглеждаше така. Тана знаеше, че Джак е на около тридесет и шест или тридесет и седем, но имаше момчешки вид. И на празненството у Хари и Авърил по-късно този ден той разправяше смешки и вицове, накара всички да се смеят, включително и Тана, през по-голямата част от деня.

Като намери Хари в кухнята да налива на някого ново питие, тя му се усмихна.

— Не е за чудене, че толкова го харесваш. Той е готин тип.

— Джак ли?

Хари не бе учуден. След Тана и Авърил, Джак Хоторн бе най-добрият му приятел, през последните няколко години бяха работили добре заедно. Имаха стабилна клиентела, работеха по един и същи начин, но не с изгарящия хъс на Тана, а с далеч по-разумно темпо. А и двамата мъже се допълваха много добре.

— Дяволски умен е, но изобщо не парадира с това.

— Забелязах.

Отначало се държеше съвсем обикновено, сякаш му бе безразлично какво става наоколо, но Тана веднага бе забелязала, че бе много по-умен, отколкото изглеждаше.

Накрая, като свърши празненството, той ѝ предложи да я откара до дома ѝ и тя прие с благодарност. Беше оставила колата си пред църквата в града.

— Е, най-сетне се запознах със знаменития помощник окръжен прокурор. Много си падат да пишат за теб, нали?

Тя се смути от казаното, но той бе някак си безгрижен.

— Само когато няма за какво друго да драскат.

Той ѝ се усмихна. Хареса му скромността ѝ. Харесаха му също и дългите, добре оформени крака, които се подаваха изпод черната, кадифена пола, с която бе облечена. Беше част от костюмчето, което купи в *И. Магяин* специално за кръщенето.

— Хари много се гордее с теб, нали знаеш? Имам чувството, че и аз те познавам. Непрекъснато говори за теб.

— Толкова съм лоша, колкото ме описва. Нямам деца, затова всички са принудени да слушат историите за Хари и за това как сме следвали заедно.

— Вие двамата сигурно сте вдигали целия университет на главата си — ухили се той и тя се засмя.

— Малко или много — да. От време на време си прекарвахме чудесно. А понякога имахме и гадни скарвания — тя се усмихна на спомените си, а сетне и на Джак. — Сигурно остарявам, щом изпитвам тази носталгия...

— Така е по това време на годината.

— Тъй е, нали? На Коледа винаги ме обзема такова настроение.

— Мен — също. — Тя се запита къде ли бе дъщеря му и дали тя не бе причината за неговата носталгия. — Ти си от Ню Йорк, нали?

Тя кимна. Стори ѝ се, че Ню Йорк бе някъде на светлинни години в миналото.

— А ти?

— От Средния запад. Детройт, ако трябва да бъда точен. Красив град.

Той се усмихна, сетне двамата се разсмяха. С него се общуваше с лекота и ѝ се видя напълно безопасно да приеме, когато я покани да пийнат. Ала навсякъде бе толкова пусто, беше тъй потискащо да се затвориш в някой бар на връх Коледа, затова тя се реши да го покани у дома си и той се държа напълно приемливо.

Беше тъй безвреден, че тя дори не го позна, когато се сблъска с него в Градския съд през следващата седмица. Беше един от тези високи, руси и хубави мъже, които можеха да са всеки — от приятел от

колежа до нечий съпруг, брат или приятел; ала тя изведнъж осъзна кой бе той и се изчерви от притеснение.

— Съжалявам, Джак... бях разсеяна...

— Имаш всички основания да си.

Той ѝ се усмихна, а на нея ѝ стана забавно, колко бе впечатлен от службата ѝ. Сигурно Хари пак нещо го бе излъгал. Знаеше, че той много преувеличава като говори за нея, за изнасилваните, с които се справяла в единичките, за хватките от джудо, които знаела, за случаите, които разнищвала сама, без помощта на следователите.

— Защо лъжеш така нагло? — Го бе нападнала веднъж тя, ала той изобщо не изпита угризения.

— Е, все нещичко от това е вярно.

— Да, ама не. Миналата седмица се срещнах с един твой приятел, който мислел, че някакъв наркотрафикант ме пробол с нож в единичката си. Престани, за бога, Хари...

Тя се сети за това сега и като предположи, че случаят бе подобен, се усмихна на Джак.

— Всъщност, напоследък положението е съвсем спокойно. Ами при теб?

— Не е зле. Имахме няколко добри дела. Хари и Авърил отидоха на Тахо за няколко седмици, затова сега отбранявам сам крепостта.

— И той е един работливец!

Двамата се разсмяха, а той я погледна колебливо. Страшно му се искаше да ѝ се обади през седмицата, но не посмя.

— Сигурно нямаш време да идем да обядваме някъде?

Странно наистина, но този път тя имаше време. Страхотно се зарадва, когато тя се съгласи. Отидоха в *Бижу*. Малкото френско ресторантче в Полк, беше повече претенциозно, отколкото добро, но на нея ѝ бе приятно да побъбри с приятеля на Хари час, час и нещо. Беше слушала за него от години, но поради непрекъснатата ѝ служебна заетост и бъркотиите около Дрю Ландс не бяха успели да се запознаят.

— Знаеш ли, наистина е смешно. Хари би трябвало да ни запознае още преди години.

Джак се усмихна.

— Мисля, че се опита — той не каза нищо, с което да подсказе, че знаеше за Дрю, ала на Тана не ѝ се говореше сега за това.

— Известно време трудно се общуваше с мен — усмихна се тя.

— А сега? — Погледна я със същия нежен поглед, с който бе гледал и кръщелника им.

— Отново съм си същата гаднярка от едно време.

— Това е добре.

— Всъщност, този път Хари спаси живота ми.

— Знам, че известно време много се тревожеше за теб.

Тя въздъхна.

— Постъпих като пълна глупачка... Предполагам всички сме го правили понякога.

— Аз — със сигурност — усмихна ѝ се той. — Преди десет години, когато си отидох за празниците в Детройт, забремених най-добрата приятелка на сестра си. Не знам какво ми бе станало, може би съм се бил побъркал или нещо подобно. Беше една такава малка, червенокоса сладурана... само на двадесет и една години... и хоп, следващото нещо, което узнах, бе, че ще се женя. Тук не ѝ хареса никак, плачеше непрекъснато. Горката малка Барб имаше колики първите шест месеца, а година по-късно Кейт си отиде и всичко свърши. Сега си имам бивша съпруга и дъщеря в Детройт, а не знам за тях нищо повече, отколкото знаех тогава. Това е най-шантавото нещо, което изобщо съм правил, и никога няма да го повторя! — Изглеждаше твърдо решен, докато го произнасяше, а и лесно можеше да се види, че държеше на казаното. — Оттогава никога не пия и чист ром — той се усмихна печално и Тана се разсмя.

— Е, поне нещо ти е останало от всичко това — не би могла да каже нещо повече; не, че би искала да има дете от Дрю, дори и да нямаше вазектомия. — Срещал ли си се с дъщеря си понякога?

— Идва веднъж годишно за месец — въздъхна той с лека усмивка. — Трудно е човек да гради взаимоотношения на подобна основа. — Винаги бе смятал, че бе несправедливо спрямо нея, но какво друго би могъл да стори? Не можеше сега да я пренебрегва. — Почти не се познаваме с нея. Аз съм онзи непознат, който ѝ праща поздравителни картички за рождения ден и я води на бейзболни мачове, когато е тук. Не знам какво друго да правя с нея. Добре, че Авърил бе тъй добра да я наглежда миналата година, докато ходех на работа. А и ми заеха къщата си на Тахо за една седмица. Много ѝ хареса там — усмихна се той, — а и на мен също. Трудничко е да се сприятелиш с десетгодишно дете.

— Бас лоя, че е така. Тази връзка... човекът, с когото бях свързана, ги имаше две и на мен ми бе много трудно. Нямам свои деца, а и те не бяха като хлапетата на Хари, изведнъж се озовах изправена пред две големи деца, които ме гледаха втренчено. Страшно неудобно се чувствах.

— Привърза ли се към тях? — Беше заинтригуван от нея, а тя, се изненада колко лесно се говореше с него.

— Не, всъщност не. Нямах време. Те живяха на изток — припомни си тя и развръзката, — за известно време.

Той кимна и се усмихна.

— Определено си успяла да запазиш живота си по-опростен, отколкото нас — останалите — и той тихо се засмя. — Предполагам, че не пиеш ром.

Тя също се засмя.

— Обикновено не, но съумях да си докарам сума неприятности и по други начини. Просто нямам деца за доказателство.

— Съжаляваш ли за това?

— Никак — необходимими й бяха тридесет и три години и половина, за да го заяви откровено. — Има някои неща в живота, които не са за мен, децата са едно от тях. Да бъда кръстница ми допада повече.

— Навярно щеше да е по-добре и аз да се бях придържал към това, поне заради Барб. Поне майка й се омъжи отново и сега си има истински баща през единадесетте месеца, когато мен ме няма.

— Това не те ли безпокои?

Питаше се дали не бе обсебен от детето. Дрю бе много силно привързан към своите, особено към Елизабет.

Но Джак поклати глава.

— Аз почти не го познавам хлапето. Звучи ужасно, но е истина. Всяка година се запознавам отново с нея, сетне тя си отива, а когато се върне отново, е вече пораснала с една година и се е променила изцяло. Това е донякъде безплодно начинание, но може би за нея има някакъв смисъл. Не знам. Дължа й толкова много. Но подозирам, че след някоя и друга година ще ми каже да вървя по дяволите, че си има приятел в Детройт и няма да може да дойде тази година.

— Може да го доведе със себе си...

Двамата се разсмяха.

— Господ да ми е на помощ. Само това ми липсва. Мисля си същото като теб, че има някои неща в този живот, които изобщо не искам да ми се случат... малария... тиф... брак... деца...

Тя се разсмя на откровението му, очевидно този възглед не бе от най-популярните, или поне не бе от онези, които човек би си признал винаги, но той бе сметнал, че на нея можеше да ѝ го каже, както бе постъпила и тя с него.

— Съгласна съм с теб. Наистина смятам, че човек не би могъл да върши достатъчно добре работата си и в същото време да отдава достатъчно внимание на отношения като тези.

— Звучи благородно, приятелко моя, но и двамата знаем, че няма нищо общо с истината. Така е, нали? Страхувам се до смърт, само това ми липсва — една друга Кейт от Детройт, която да плаче по цяла нощ, че нямала тук приятели... или някоя напълно зависима жена, която няма какво да върши през деня, освен да ми мърмори като се прибера вечер, или да реши, че след две години брак половината от бизнеса, който сме създали с Хари, е нейна собственост. Ние, двамата с него, сме се нагледали на подобни случаи и аз просто не искам да съм един от тях — той ѝ се усмихна. — А ти, от какво се страхуваш, скъпа? От херпеси, от раждане? Да зарежеш кариерата си? От съперничеството на някой мъж?

Бе учудващо проникателен и тя му се усмихна с благодарност.

— Улучи в десетката. От всичко изброено. Може би се боя да не изложа на опасност онова, което съм създала, да не бъда наранена... не знам. Мисля, че изпитвам известни съмнения относно брака още от преди години, макар тогава да не съм го знаела. Майка ми винаги бе искала да се омъжа, аз винаги исках да ѝ кажа *но почакай... не още... имам да свърша преди това още сума неща*. То е все едно доброволно да поискаш да ти отсекаат главата, все не се намира подходящо време за това.

Той се засмя, а тя си спомни как Дрю ѝ бе направил една вечер предложение пред камината, но сетне с болезнено усилие прогони тази мисъл. През повечето време спомените за него не ѝ причиняваха болка, но някои от тях още я мъчеха. И най-вече този, може би защото смяташе, че я бе направил на глупачка. Беше готова да направи изключение за него, бе приела предложението му, а той се бе върнал при Айлийн...

Джак я видя как се намръщи.

— Никой не заслужава да бъдеш толкова тъжна за него, Тана.

Тя му се усмихна.

— Стари, стари спомени...

— Забрави ги тогава. Така няма да ти причиняват повече болка.

В този мъж имаше някаква чудесна лекота и мъдрост — и тя започна да излиза с него без изобщо много-много да се замисля. На кино, на ранна вечеря, на разходка по улица *Юниън*, на футболен мач.

Той идваше и си отиваше и скоро стана неин приятел и изобщо не бе учудващо, когато най-сетне си легнаха заедно един ден късно напролет.

Тогава се познаваха вече от пет месеца, не беше като земетресение, но бе удобна и за двамата връзка. Хубаво ѝ бе с него, беше интелигентен и чудесно разбираше работата ѝ, изпитваше голямо уважение към поста ѝ, дори и най-близкият приятел на двамата бе общ, а и през лятото, когато дойде дъщеря му, тя пак не се почувства неудобно.

Беше сладко, единадесетгодишно дете с големи очи, ръце и крака и яркочервена коса, досущ като малко ирландско сетерче. Заведоха я няколко пъти на плажа *Стинсън*, ходеха на пикници с нея. Тана нямаше много време — отново имаше голям процес — ала им бе много приятно.

Ходиха и у *Хари*, той ги наблюдаваше изпитателно и се чудеше дали връзката им бе сериозна. *Авърил* обаче смяташе, че не бе сериозна, а обикновено тя излизаше права. Нямаше плам, страст, напрежение, но нямаше и болка. Беше си връзка удобна, интелигентна, понякога забавна и изключително задоволителна в леглото. Беше от онези връзки, които човек можеше да види между двама души, които не искат да се женят, никога не го бяха искали, за голямо съжаление на приятелите им, които не излизаха от залите за разводи с години. Човек можеше да срещне подобни двойки да вечерят в ресторантите в събота вечер, да ходят на почивка, да присъстват на коледни тържества и на галапредставления, да се радват на компанията на другия, най-сетне да се озоват в леглото, а на следващия ден единият отиваше у дома си, за да намери хавлиите, подредени точно така, както би искал, леглото — непокътнато и кафеникът — готов за ползване.

И за двамата това бе чудесно положение, ала то подлудяваше Хари и това също ги забавляваше.

— Като ви гледам вас, двамата, колко сте самодоволни, чак ми иде да се разплача — тримата обядваха заедно, но нито Тана, нито Джак изглеждаха смутени.

Тя погледна усмихнатата Джак.

— Дай му кърпичка, скъпи.

— Няма, нека използва ръкава си. Винаги се бърше в него.

— Нямате ли капка приличие? Какво ви става? Дватама се спогледаха бавно.

— Просто сме пропаднали, предполагам.

— Не искате ли да имате деца?

— Не си ли чувал за противозачатъчни средства? — Джак го погледна, Хари изглеждаше така, сякаш щеше всеки момент да закрепси и Тана се разсмя.

— Откажи се, малкия. Няма да можеш да спечелиш това дело срещу нас. На нас и така ни харесва.

— Излизате от година. Какво, по дяволите, означава това за вас?

— Че сме страхотно издръжливи. Знам, че е склонен към убийство, ако някой му докосне спортните страници на вестника в неделите и че мрази класическата музика.

— И това е всичко? Как можете да сте толкова безчувствени?

— Получава се по естествен път — усмихна му се сладко тя, а Джак ѝ се ухили.

— Трябва да го приемеш мъжки, Хари, ние сме повече на брой, ти си под нашата класа и си победен.

Ала когато Тана навърши тридесет и шест години през следващия месец, те все пак изненадаха Хари.

— Ще се жените ли? — Хари едва посмя да изрече тези думи, когато Джак му каза, че си търсели къща, но той му се изсмя.

— Не, по дяволите, значи изобщо не познаваш приятелката си Тан. Щом дори си помислил, че такава възможност съществува. Просто възнамеряваме да живеем заедно.

Хари завъртя на място инвалидния си стол и изгледа свирепо Джак.

— Това е най-отвратителното нещо, което изобщо съм чувал. — Няма да допусна да постъпиш така с нея.

Джак избухна в смях.

— Идеята е нейна, а освен това ти и Авърил вече сте го правили. — Дъщеря му току-що си бе заминала у дома и за него бе станало прекалено сложно да пътува напред-назад от нейния апартамент до неговия. — Нейният апартамент е малък за двама ни, моят — също. А и ми се нрави да живея в Мерин. На Тана — също.

Хари бе нещастен. Искаше му се да има хепиенд, конфети, рози, бебета, ала никой не искаше да го слуша.

— Нали знаеш колко е сложно да влагате пари в недвижимо имущество, след като не сте женени?

— Разбира се, че знам, тя също го знае. Ето защо навярно ще търсим нещо под наем.

Точно така и постъпиха. Намериха къща, която им хареса, със страхотна гледка — в Тибърън. Имаше четири спални, наемът бе смешно нисък в сравнение с онова, което би им струвала, ако я купеха, всеки разполагаше с кабинет, имаха си обща спалня и спалня за Барб, когато дойдеше от Детройт, или за гостуващи приятели. Имаше чудесна слънчева ливада, веранда, баня с вана. И двамата изглеждаха безкрайно щастливи.

Хари и Авърил им дойдоха на гости с децата и трябваше да признаят, че местността и къщата бяха красиви, но не на това се бе надявал Хари за нея, а и тя само му се изсмя.

И най-лошото бе, че Джак споделяше възгледите ѝ. Той нямаше никакво намерение да се върже отново в оковите на брака. Беше на тридесет и осем години и малкото му приключение в Детройт преди дванадесет години му бе струвало прекалено скъпо.

Тази година Джак и Тана даваха коледната вечеря, беше красиво със залива под тях, с града, който блещукаше в далечината.

— Също като насън, нали скъпа? — Пошушна ѝ Джак на ухото, след като всички бяха влезли в къщата.

Живееха точно така, както им харесваше, тя най-сетне бе напуснала апартамента си в града. Беше решила да го задържи известно време, за да играе на сигурно, но в крайна сметка го освободи. Чувстваше се сигурна с него, а и той се грижеше добре за нея. Когато ѝ оперираха апендикса тази година, той си взе две седмици отпуск, за да се грижи за нея. А когато навърши тридесет и шест

години, той организира празненство в зала *Трафалгар* на *Трейдър Вик* само за седем-осем най-близки приятели.

На следващата година я изненада с круиз в Гърция. Завърна се у дома отпочинала и загоряла, по-щастлива отвсякога. Двамата изобщо не повдигаха въпроса за женитба, макар веднъж-дваж да бяха обсъждали дали да купят къщата, в която живееха, но Тана не бе убедена в смисъла на това, а и Джак тайно се страхуваше от покупката. Никой от тях не искаше да разлюлее лодката, в която бяха плавали тъй спокойно и толкова дълго.

Живееха заедно вече две години и това чудесно ги устройваше и двамата. Така бе до октомври, когато Тана се върна от пътешествието до Гърция. Предстоеше ѝ голям процес и тя стоя будна почти цяла нощ да подготвя бележките и папките си, докато най-сетне бе заспала на писалището, което гледаше към залива на Тибърън. Телефонът я събуди преди Джак да се появи с чаша чай. Тя го погледна с невиждащ поглед, докато вдигаше слушалката.

— А? — Беше още сънена и Джак и се ухили. Когато стоеше по цяла нощ, бе истинска картинка на сутринта и сякаш прочела мислите му, тя обърна поглед към него. Но най-неочаквано очите ѝ се разшириха и се вторачиха в него.

— Какво? Да не си полудял? Аз не съм... о, господи! Ще дойда до един час.

Тя остави слушалката и се взря в него, докато той, загрижен и намръщен, оставяше чашата чай.

— Нещо лошо ли се е случило? — Не би могло да е нещо у дома ѝ, щом обеща да бъде там след час, значи бе на работа... а не бе и нещо, свързано с него. — Какво се е случило, Тан?

Тя все още го гледаше втренчено.

— Не знам... трябва да говоря с Фрай.

— Окръжният прокурор ли?

— Не. Господи! Кой друг, по дяволите?

— Добре де, защо си толкова разтревожена?

Той все още не разбираше. Ала и тя — също. Беше си вършила работата по фантастичен начин. Просто нямаше никакъв смисъл. Бе работила там с години... Когато погледна Джак, очите ѝ се бяха изпълнили със сълзи; изправи се и разля чая върху папките, но вече не я беше еня за тях.

— Каза, че съм уволнена — разплака се тя и отново седна, а той я гледаше втренчено.

— Не може да бъде, Тан...

— Това казах и аз... Окръжната прокуратура е целият ми живот...

И най-тъжното от всичко бе, че и двамата знаеха, че това бе самата истина.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Тана си взе душ, облече се и потегли за града след по-малко от час. Лицето ѝ бе напрегнато, погледът ѝ — мрачен. Очевидно бе, че ставаше дума за извънреден случай.

Изглеждаше така, сякаш отиваше на нечие погребение. Джак ѝ предложи да я откара, но тя знаеше, че той си имаше свои проблеми този ден, напоследък Хари не се свърташе често в кантората и всичко лежеше на плещите на Джак.

— Сигурна ли си, че не искаш да те откарам, Тан? Не бих искал да катастрофираш някъде.

Тя го целуна разсеяно по устните и поклати глава. Беше наистина странно. Живееха заедно от толкова време, но бяха повече приятели, отколкото нещо друго.

Той бе човекът, с когото можеш да си поговориш през нощта, както впрочем бе и в случая, докато тя обмисляше стратегията си. Той я разбираше, долавяше хитринките ѝ, бе доволен от съвместния им начин на живот и изглежда не изискваше много от нея.

Хари смяташе всичко това за неестествено, а и то наистина бе напълно различно от неговия начин на живот с Авърил.

Ала сега, докато палеше колата си, а той я гледаше как заминава, тя усети тревогата на Джак. Той все още не можеше да разбере какво ѝ се бе случило, пък и тя не разбираше.

Половин час по-късно тя нахлу в кабинета си, беше напълно вцепенена, а сетне, без да чука влезе в кабинета на окръжния прокурор. Вече не можеше да сдържа сълзите си и те се стичаха по бузите ѝ.

— С какво, по дяволите, съм *заслужила* това! — Беше поразена и той веднага почувства угризение за това, което бе сторил. Беше си помислил да си направи майтап и да ѝ съобщи новината в обратен порядък, но изобщо не бе предположил, че тя ще се разстрои толкова много. Испита още по-голямо съжаление, че щеше да я изгуби. А той вече съжаляваше много за нея.

— Прекалено си добра в занаята, Тан! Престани да плачеш — той ѝ се усмихна и тя се обърка още повече.

— И затова ме уволняваш? — Тя все още бе права и го гледаше втренчено.

— Не съм казал такова нещо. Казах, че напускаш тази работа...

Тя се тръшна на стола.

— Добре де, какво означава това?

Бръкна в чантичката си, извади кърпа и си издуха носа. Не се срамуваше от изблика на чувства. Обичаше работата си, беше я заобичала още от първия ден. Бе работила в окръжната прокуратура дванадесет години. Как можеше да се откаже, та това бе един цял живот, би могла да се откаже от всичко друго, но не и от това. От *всичко* друго.

На окръжния прокурор му домъчня за нея, затова той обиколи писалището и дойде до нея да я прегърне през раменете.

— Хайде, Тан, не го вземай толкова навътре. И на нас ще ни липсваш — сълзите ѝ отново потекоха ѝ той се усмихна. Неговите очи също се насълзиха. Ако приемеше, тя щеше да си иде скоро. Достатъчно се измъчва вече. Натисна я да седне и я погледна право в очите. — Предлага ти се място зад съдийската банка, скъпа. *Съдия Робъртс*. Как ти звучи?

— На мен ли? — Тя се взря в него, все още не можеше да го възприеме изцяло. — На мен! Значи не ме уволняваш? — Отново се разплака, пак издуха носа си и се разсмя. — Не... будалкаш ме...

— Де да беше така — той изглеждаше радостен за нея и тя най-неочаквано извика от радост, бе разбрала какво бе сторил за нея.

— О, негодник такъв... мислех, че ме *гоних*.

Той се разсмя.

— Извини ме. Мислех си да ти създам само малко емоции.

— По дяволите! — Тя го погледна недоверчиво, отново издуха носа си, но бе тъй поразена от думите му, че дори не можеше да му се разсърди. — Господи, и *как* стана това?

— Отдавна предполагах, че ще стане, Тан. Не знаех само точно кога ще се случи. И мога да се хвана на бас, че по същото време догодина вече ще си във Върховния съд^[1]. Напълно си подходяща, след всичко онова, което свърши тук.

— О, Лари, боже мой... назначение за съдия... — не можеше изобщо да намери необходимите думи. — Просто не мога да повярвам — отново го погледна. — Аз съм *само* на тридесет и седем години и никога не си бях помисляла за това.

— Е, слава богу, някой друг е помислил — той и подаде ръка и раздруса нейната. — Моите поздравления, Тан, ти напълно го заслужаваш. Искат да встъпиш в длъжност след три седмици.

— Толкова скоро? Ами работата ми... Господи, имам едно дело, което влиза в съда на двадесет и трети... — тя сбърчи вежди, а той се засмя и махна великодушно с ръка.

— Забрави го, Тан. Защо не си вземеш няколко дни отпуск, за да се подготвиш за новата си работа? А делата ги стовари на нечие друго писалище. Тази седмица си прибери нещата, а след това се подготви у дома.

— Какво трябва да направя? — Тя все още бе поразена и той ѝ се усмихна. — Да пазаря тоги ли?

— Не — засмя се той. — Но мисля, че ще трябва да пообиколиш и да потърсиш някой апартамент. Все още ли живееш в Мерин?

Знаеше, че тя живее с някого през последните две години, но не бе сигурен дали бе запазила апартамента си в града. Тя кимна. — Трябва да си намериш жилище в града, Тан.

— Защо?

— Това е едно от условията, за да бъдеш съдия в Сан Франциско. Можеш да задържиш и другата къща, но главната ти резиденция трябва да е тук.

— Наистина ли трябва да се съобразявам с това?

— Напълно. Поне през седмицата трябва да живееш в града.

— Господи! — Тя за миг се огледа разсеяно, замисли се за Джак. Най-неочаквано целият ѝ живот се преобърна с главата надолу. — Ще трябва да направя *нещо* за това.

— Ще имаш доста работа в следващите седмици, но преди всичко трябва да ми отговориш — и той заговори с официален тон: — Тана Робъртс, приемаш ли да служиш като общински съдия в града и окръга Сан Франциско?

Тя го погледна с благоговение.

— Да, приемам.

Той стана и ѝ се усмихна, радостен, че я бе сполетяло това щастие, което бе заслужила напълно.

— Желая ти успех, Тан! Ще ни липсваш тук. Очите ѝ отново се изпълниха със сълзи; все още бе в потрес, когато се върна и седна в собствения си кабинет. Трябваше да свърши хиляди неща. Да опразни писалището си, да прегледа купищата дела, да ги предаде с обяснения на някой друг, да се обади на Хари, да каже на Джак... Джак... Тя погледна часовника си и грабна слушалката. Секретарката му рече, че имал среща, но тя ѝ каза да я свърже, въпреки това.

— Здравей, скъпа, добре ли си?

— Да — бе останала почти без дъх. Не знаеше отгде да започне.
— Няма да повярваш какво се случи, Джак!

— Чудих се какво, по дяволите, е станало, та да ти се обаждат у дома. Какво стана, Тан?

Тя пое дълбоко дъх.

— Току-що ми предложиха място на съдия. Последва пълно мълчание от другата страна.

— На твоята възраст?

— Не е ли невероятно? — Вече бе усмихната широко. — Искам да кажа, би ли повярвал... аз никога не бях и помисляла...

— Радвам се за теб, Тан — тонът му бе спокоен, но и доволен, а тя се сети какво ѝ бе казал окръжният прокурор. Трябваше да си намери жилище в града, но не искаше да му казва за това по телефона.

— Благодаря ти, скъпи! Все още съм в шок. Хари там ли е?

— Не, днес го няма.

— Напоследък не се свърта много в кантората, а? Къде е?

— Мисля, че е на Тахо, с Авърил и децата ще карат удължен уикенд. Можеш да му позвъниш там.

— Ще почакам да се върне. Искам да видя каква физиономия ще направи.

Ала физиономията, която не искаше да види, бе тази на Джак, когато му каза, че трябва да се премести от Мерин.

— Помислих си за това, след като се обади — той се натъжи, след като тя му съобщи новината вечерта.

Очевидно бе разстроен, тя — също, но в същото време бе и много радостна. Беше се обадила дори на майка си и Джийн бе потресена.

— Дъщеря ми — съдия?

Страшно се зарадва за Тана. Може би в крайна сметка нещата щяха да потръгнат, веднъж се бе срещнала с Джак и той и се бе понравил. Надяваше се накрая да се оженят, нищо, че Тана вече бе прекалено възрастна да роди. Но след като бе вече съдия, може би това нямаше кой знае какво значение. Дори и Артър се зарадва много за нея. Джийн му бе обяснила неколkokратно какво се бе случило.

Сега Тана погледна към Джак.

— Как ти се вижда перспективата да живееш в града през седмицата?

— Калпава — беше откровен с нея. — Тук ни е дяволски добре.

— Мисля си да потърся нещо малко, та да не ни създава грижи. Апартамент, дори гарсоньера...

Той поклати глава.

— Ще луднем, след като сме свикнали с тази широка къща.

От две години си живееха като царе, имаха огромна спалня, кабинети и за двамата, всекидневна, трапезария, стая за гости и за Барб, панорамна гледка към залива. След всичко това гарсоньерата би им заприличала на затворническа килия.

— Е, все пак трябва да направя нещо, Джак, а и разполагам само с три седмици.

Тя го погледна, леко раздразнена, не гледаше да я улесни и тя се запита дали новото ѝ назначение не му е неприятно. Би било естествено да е така, поне в началото, но през следващите седмици не ѝ остана време да мисли за това.

Разпредели делата, които бяха у нея, опразни писалището си и запрепуска из града да огледа сума апартаменти; най-сетне през втората седмица агентът по недвижими имоти ѝ се обади. Имал нещо *много специално*, което Тана трябвало да види — в Пасифик Хайтс.

— Не е точно това, което имахте предвид, но си заслужава да се види.

Когато отиде се оказа, че бе повече, отколкото бе очаквала. Беше куклен дом, от чийто вид дъхът ѝ секна — мъничко бижу, боядисано в бежово, с ивици кафяво и бяло. Беше абсолютно безупречна къща, с

паркет на пода, мраморни камини почти във всяка стая, огромни гардероби, съвършено осветление, двойни френски прозорци и изглед към залива. Тана изобщо не си бе мислила, че може да попадне на нещо подобно, но ето че се бе случило и тя изобщо не можеше да откъсне очи от къщата.

— Колко е наемът? — Знаеше, че щеше да бъде баснословен. Къщата бе сякаш излязла от страниците на някое шикозно списание.

— Не се дава под наем — агентът ѝ се усмихна. — За продан е.

Съобщи ѝ цената и Тана бе удивена колко бе разумна тя. Не беше евтино, но нямаше да съсипе всичките ѝ спестявания с един удар, а и при тази цена къщата всъщност бе едно добро капиталовложение. Трудно можеше да се пребори с изкушението, а и тя идеално ѝ подхождаше. Голяма спалня на втория етаж, будоар със стени, покрити с огледала, малко кабинетче с тухлена камина, а долу, на първия етаж — голяма, красива всекидневна, малка кухничка, която водеше към вътрешен двор, оброчен с дървета.

Тя веднага подписа документите, внесе депозита и се отби в кантората на Джак. Беше малко поизплашена от това, което бе сторила. Знаеше, че не бе сбъркала, но все пак... беше извършила нещо съвсем независимо, съвсем сама, като възрастен човек... и не го бе *попитала*.

— Господи боже, кой е починал? — Рече той като влезе в антрето и видя лицето ѝ.

Тя се засмя нервно.

— Така е по-добре. Целуна я по шията. — Да не би да тренираш за съдия? Ще изплашиш хората до смърт, ако се разхождаш с подобно изражение на лицето.

— Току-що извърших една лудост — думите се изтръгнаха от устата ѝ и тя се усмихна.

Той бе имал тежък ден, а още не бе минало два следобед.

— Е, нима това е новина? Хайде, влез вътре и ми разкажи.

Тана видя, че вратата на Хари бе затворена и не почука. Влезе направо в голямата, приятна стая на Хари във викториански стил. Бяха купили кантората преди пет години. Беше добро капиталовложение и за двамата, може би това щеше да му помогне да разбере какво бе сторила тя. Иззад писалището си той ѝ се усмихна.

— Е, и какво направи?

— Мисля, че току-що купих една къща — изглеждаше като уплашено хлапе и той се разсмя.

— Значи мислиш, че си го направила. И какво те кара да мислиш така? — Тонът му бе обичайният, но погледът му бе по-различен и тя се учуди защо.

— Всъщност, подписах документите... о, Джак... надявам се, че постъпих правилно!

— Харесва ли ти?

— Влюбена съм в нея.

Беше изненадан, никой от двамата досега не бе поискал да притежава къща. Бяха говорили за това няколко пъти. Нямаха нужда от някакво постоянно пристанище и той не бе променил мнението си. Но очевидно тя бе променила своето и той се попита *защо*. Много неща се бяха променили през последните десетина дни, най-вече у нея. За него нищо не се бе променило.

— Това няма ли да ти създаде сума неприятности, Тан? Да я поддържаш, да се тревожиш за протеклия покрив и всичките тези глупости, за които си говорихме и преди.

— Не знам... предполагам... — тя го погледна боязливо. Беше време да го попита. — И ти ще дойдеш там, нали?

Гласът ѝ бе уплашен и мек и той ѝ се усмихна. Беше едновременно и лесно ранима, и мекушава, но и същевременно — невероятно силна. Обичаше тези ѝ черти и знаеше, че винаги щеше да ги обича. И Хари обичаше това у нея, както и лоялността ѝ, горещото ѝ сърце и светлия ѝ ум. Беше си толкова красиво момиче, независимо дали бе съдия или не. Седнала срещу него, зяпнала го в очите, тя му приличаше повече на тийнейджърче.

— Ще има ли място и за мен?

Гласът му прозвуча колебливо, а тя закима буйно и косата ѝ силно се разлюля. Беше я отрязала точно до раменете само няколко седмици преди да научи новината, изглеждаше много елегантно пригладена, спускаше се като златен водопад до раменете ѝ.

— Разбира се, че има.

Ала той не бе много сигурен в това, след като видя къщата още същата вечер. Съгласи се, че бе красива, но в неговите очи бе прекалено женствена.

— Как можеш да говориш така? В нея няма нищо друго, освен стени и подове.

— Не знам. Просто ми се вижда такава, може би защото знам, че е твоя собственост — обърна се към нея, беше се натъжил изведнъж. — Съжалявам, Тан, наистина е красива... не исках да ти развалям празника.

— Няма нищо. Ще я направя удобна и за двама ни. Обещавам ти.

Той я заведе на вечеря, говориха си с часове, за новата ѝ работа, за *школата за съдии*, която трябваше да посещава в продължение на три седмици в Оукланд и да живее в някоя хотелска дупка с другите новоназначени съдии. Всичко ѝ се виждаше вълнуващо и ново, не беше изпитвала подобно чувство от години.

— Все едно започваш живота си отначало, нали? — Очите ѝ блестяха весело, погледна го, а той ѝ се усмихна.

— Предполагам, че е така.

Върнаха се у дома, любиха се и сякаш нищо не се бе променило кой знае колко.

През следващите седмици тя купува мебели за новата къща, приключи със сделката по купуването, купи си и нова рокля за церемонията по встъпването ѝ в длъжност. Дори покани майка си да присъства, но Артър не се чувствал добре и Джийн не искала да го оставя сам. Хари обаче щеше да присъства, и Авърил, и Джак, и всички приятели и познати, с които се бе сдобила с годините.

В крайна сметка на церемонията присъстваха двеста души, а Хари даде прием в нейна чест в *Трейдър Вик*. Това бе най-празничното събитие, в което бе участвала.

Късно следобед усмихната тя целуна Джак.

— Донякъде прилича на сватба, нали? — Той също се засмя и двамата се спогледаха по начин, който бе понятен само за тях.

— Далеч по-хубаво, слава богу.

Пак се засмяха и той танцува с нея, а като се прибираха у дома вечерта, и двамата бяха малко пийнали.

През следващата седмица тя отиде в *школата за съдии*.

Отседна в хотела, в който и бяха резервирани стая, но планираше да прекарва уикендите в Тибърън, с Джак; все се намираше обаче нещо за свършване в новата ѝ къща — да се окачи картина, да се поправи осветлението, да се внесе доставеният диван, да се срещне и да

поговори с кандидата за градинар. Затова първите две седмици, когато не бе в *школата за съдии*, тя спа в града.

— Защо не дойдеш да спиш при мен? — В тона ѝ се прокрадна жалостива нотка, беше и раздразнена.

Не беше я виждал с дни, но това си бе в реда на нещата за момента. Тя имаше толкова много неща на главата си.

— Имам твърде много работа — отсече той.

— Можеш да си вземеш работата и тук, скъпи. Ще сваря супа, ще направя салата, а можеш да използваш и моето кабинетче.

Той улови *собственическия* нюанс в думите ѝ. Както и всичко останало през тези дни, той го подразни, но точно тогава имаше да мисли за куп други работи.

— Нали знаеш какво означава да си помъкнеш всичките бумаги в нечий дом?

— Аз не съм *нечия*. Аз съм си аз. А и ти живееш тук.

— Откога?

Тя се обиди от тона му и се затвори в себе си. Дори и Денят на благодарността премина напрегнато, прекараха го с Хари, Авърил и децата.

— Как е новата къща, Тан?

Хари се радваше за всичко, което се бе случило с нея, но тя забеляза, че изглеждаше изморен и изтощен, а и Авърил бе също тъй напрегната. Денят бе тежък за всички, дори и децата пискаха повече от обикновеното, а кръщелникът на Джак и Тана плака почти през цялото време.

Когато най-сетне потеглиха за града, тя въздъхна, а Джак очевидно се отпусна в тишината на колата.

— Не се ли радваш, че нямаш деца? — Той я погледна като заговори, а тя му се усмихна.

— В такива дни — да, но когато са нагласени с новите си дрешки, или като са заспали дълбоко и погледнеш как Хари гледа Авърил... понякога си мисля, че би било хубаво да си на тяхно място... — тя въздъхна и го погледна. — Не мисля, че бих могла да издържа на това, обаче.

— Страшно готино ще изглеждаш на съдийския си трон с куп деца наоколо — рече саркастично той и тя се разсмя. Напоследък бе

твърде рязък с нея и тя забеляза, че караше към града, а не към Тибърън и го изгледа изненадана.

— Не отиваме ли у дома, скъпи?

— Разбира се... мислех, че искаш да си идеш в *своята* къща.

— Нямам нищо против, аз... — тя пое дълбоко дъх. В крайна сметка, трябваше да го изрече. — Бесен си ми за това, че купих къщата, нали?

Той сви рамене и продължи да кара, внимаваше при разминаването с другите коли.

— Предполагам, че това бе нещо, което е трябвало да направиш. Но просто не смятах, че ще направиш *точно* това.

— Всичко, което съм сторила, е, че купих малка къща в града, защото трябва да имам жилище в него.

— Просто не смятах, че си искала да притежаваш нещо, Тан.

— Какво значение има дали ще я наемеш или ще я купиш? Тя е една добра инвестиция. Нали си говорехме да направим нещо подобно.

— Да, ама решихме да *не* го правим. Защо ще се затваряш в нещо за постоянно? — Направо го втрисаше от подобна мисъл. Напълно го устройваше да живеят под наем в Тибърън. — Никога не си мислила така.

— Понякога нещата се променят. Преди това нямаше смисъл, но аз се влюбих в тая къщичка.

— Знам. Може би точно това ме тревожи. Толкова е *твоя*, а не наша.

— Значи ли това, че би предпочел да бяхме купили нещо заедно? — Но тя го познаваше твърде добре.

Той поклати глава:

— Това просто би усложнило отношенията ни. Знаеш, че е така.

— Човек не би могъл винаги да живее по най-опростения начин. А както вървят нещата, мисля, че се справяме дяволски добре. Ние двамата сме най-необременените човеци, които познавам.

Бяха постъпили така нарочно. Нищо не бе постоянно и скрепено с документи. Целият им съвместен живот можеше да се разпадне за броени часове, или поне така си мислеха, най-малкото това си бяха говорили през тези две години.

Тана продължи:

— По дяволите, нали поддържах апартамент в града? И какво от това?

Но работата не бе в къщата, а в новата ѝ служба, както бе заподозряла преди седмици. Тя го дразнеше, цялата шумотевица, пресата... Преди се бе примирявал, защото тя бе само помощник окръжен прокурор, ала сега вече бе съдия... *Ваша светлост... Съдия Робъртс*. Тя бе забелязала изражението на лицето му всеки път, когато някой се обърнеше така към нея.

— Знаеш ли, не е честно да стоварваш всичко върху мен, Джак! Не мога да направя нищо. Случи се нещо прекрасно и трябва да свикнем с него. Можеше да се случи и с теб. Нали така?

— Мисля, че щях да се държа по-иначе.

— *Как?* — Веднага се засегна от думите му.

— Всъщност — той я погледна укорително, средната помежду им най-сетне бе облечена в думи, досущ както една симфония — с хорал, но все пак бе облекчение, че тя избяга. — Мисля, че щях да откажа предложението. Дяволски надута работа!

— *Надута* ли? Как можа да изречеш тези ужасни думи. Нима ме смяташ за надута, само защото съм приела поста?

— Зависи как ще се държиш — отвърна загадъчно угой.

— Е?

Бяха спрели на светофар и той се обърна да я погледне, а сетне се извърна.

— Виж сега... не обръщай внимание... Просто не ми се нравят промените, които това назначение повлече подире си. Не ми харесва, че трябва да живееш в града, не ми харесва проклетата ти къща, нищо не ми харесва.

— И възнамеряваш да ме накажеш, така ли? Господи, та аз се опитвам да се справя по най-добрия начин, просто ми дай възможност. Нека осмисля нещата. Знаеш, че за мен това е голям шанс.

— Човек не би си помислил това, като те гледа. Изглеждаш щастлива.

— Е, щастлива съм — беше откровена с него. — Чудесно е, ласкаещо, интригуващо, харесва ми кариерата ми. За мен е вълнуващо, но също така и плашещо ново начинание, още не знам как ще се справя, а и не искам ти да се чувстваш засегнат...

— Остави това...

— Какво значи *остави това*? Обичам те, Джак! Не искам това да ни унищожи.

— Тогава то няма да успее.

Той сви рамене и подкара, ала и двамата не бяха убедени в думите му, а и през следващите няколко седмици той бе невъзможен.

Тя си постави за цел да ношува в Тибърън винаги, когато това бе възможно, придумваше го непрестанно, но той й бе сърдит и Коледата, която прекараха в нейната къща, се оказа твърде мрачна.

Той й бе дал да разбере, че ненавиждаше всичко в къщата й и си замина в осем сутринта на следващия ден, оправдавайки се, че имал работа.

През следващите шест месеца й вгорчаваше живота непрекъснато, но въпреки това на нея й се нравеше новата й служба. Единственото, което не й харесваше, бе това, че се налагаше да работи до късно. Понякога оставаше в съда до полунощ, трябваше да научи толкова много нови неща, да прочете толкова много закони за всяко отделно дело. От нея зависеше толкова много, че тя почти не забелязваше нищо друго. Стигна се дотам, че не забеляза колко нездрав вид имаше Хари. Не разбра, че вече ходеше съвсем рядко на работа и в края на април Джак се обърна към нея и й се разкрещя.

— Ти какво, ослепя ли? Та той умира, за бога! Така е през последните шест месеца, Тан. Никой ли вече не те интересува, по дяволите?

Думите му я пронизаха дълбоко и тя ахна.

— Не е вярно... не може да бъде... — ала изведнъж осъзна защо бе тъй бледо лицето му, защо погледът му — бе тъй призрачен. Но защо не й бе казал? *Защо?* Тя погледна с укор Джак: — Защо не ми каза нищо?

— Нямахте да чуеш. Толкова си се унесла в собствената си значимост напоследък, че не виждаш изобщо какво става наоколо.

Това бе тежко обвинение, думите бяха ядни. Без да каже нищо, тя напусна тази вечер Тибърън и отиде в собствената си къща, обади са на Хари по телефона и още преди да е изрекла и дума, се разплака.

— Какво се е случило, Тан? — Гласът му бе изморен и тя се чувстваше така, сякаш сърцето й щеше да се пръсне.

— Не мога... аз... о, господи, Хари...

Цялото напрежение, натрупано през последните месеци, сякаш изведнъж се стовари върху нея — скарването с Джак, думите, които ѝ бе казал за болестта на Хари онази вечер. Не можеше да повярва, че той умира, ала като се срещна с него да обядват на следващия ден, той я погледна кротко и каза, че било вярно. Усети как дъхът ѝ секна, сякаш бе прободена право в сърцето, и тя се взря в него.

— Но това не може да е вярно... не е *честно*...

Разрида се като малко момиченце, не бе в състояние да го утеши. Безутешна, самата тя изпитваше прекалено силна болка. Той обиколи със стола си масата, отиде до нея и я прегърна. В неговите очи също блестяха сълзи, но бе странно спокоен.

Знаел за неизбежното почти от година, казали му, че съществува подобна възможност още преди време. Раняването му бе скъсило живота. Страдаше от хидронефрит, който го съсипваше страшно бързо и водеше до пълна бъбречна недостатъчност. Бяха опитали всичко, за да го излекуват, но тялото му постепенно и тихо се предаваше. Тя го погледна, в очите ѝ се четеше ужас.

— Не мога да живея без теб!

— Не, ще можеш...

Той се тревожеше повече за Авърил и за децата. Знаеше, че Тана ще оцелее. Тя го бе спасила. Тя никога нямаше да се предаде.

— Искам да ми обещаеш нещо. Искам да направиш така, че Авърил да е добре. Децата са осигурени, тя има всичко, от което ще се нуждае, но тя не е като теб, Тан... винаги е била зависима от мен.

Тя погледна втренчено.

— Баща ти знае ли?

Той поклати глава.

— Никой не знае, освен Джак и Авърил, а сега и ти — беше го яд на Джак, че ѝ бе казал, особено пък като се скарали, ала сега искаше тя да му обещае нещо. — Обещавах ли да я наглеждаш?

— Разбира се.

Беше зловещо, говореше така, сякаш възнамеряваше да замине на някакво пътешествие. Тя го погледна и в съзнанието ѝ запрепусаха двадесетте години, в които го бе обичала... танците, на които се бяха запознали... годините в Харвард и Бостънския университет... как се преместиха на Запад... Виетнам... болницата... правният факултет... апартаментът, в който живяха заедно... нощта, когато се роди първото

му дете... беше невероятно, невъзможно. Животът му още не бе свършил, *не можеше* да свърши. Тя се нуждаеше толкова много от него! Ала тя си спомни за поредицата от инфекции на пикочния мехур и изведнъж разбра накъде водеха те — той умираше.

Разплака се отново, той я прегърна силно, а сетне, като го погледна, тя зариди.

— Защо...? Не е *справедливо*...

— Дяволски малко неща в живота са справедливи — усмихна ѝ се, но усмивката му бе слаба, някак си студена.

Не го бе грижа какво щеше да стане с него, тревожеше се за жена си и за децата си. Беше се безпокоил за тях с месеци, опитваше се да приучи Авърил да се справя сама, но без особен резултат. Бе изпаднала в пълна истерия, отказваше да научи каквото и да е, сякаш по този начин щеше да предотврати неизбежното. Отслабваше с всеки изминал ден и сам знаеше, че краят му бе близо. Вече ходеше в кантората веднъж или два пъти седмично; ето защо тя не го срещаше, когато понякога се отбиеше да види Джак.

Разказа му за него.

— Той започва да ме ненавижда.

Беше тъй мрачна, че това го плашеше. Никога не я бе виждал такава. Времената бяха трудни за всички тях. Той още не можеше да повярва, че ще умре, макар да знаеше, че ще е така. Беше все едно като да изпразваш пълнежа на парцалена кукла, чувстваше как бавно-бавно чезне и как един ден просто нямаше да го има. Просто така. Ще се събудят, а него няма да го има. Тихо и кротко. Без писъка и борбата, с която човек идва на белия свят, а само с една сълза и с въздишка, и е последния дъх, с който човек минава в отвъдното, сякаш то съществуваше. Не бе сигурен и в това, но не бе и сигурен дали го интересуваше. Бе достатъчно разтревожен за хората, които оставяше, за съдружника си, за жена си, за децата, за приятелите си. Те сякаш всички търсеха опора в него и това го изтощаваше. Ала и го караше същевременно да се държи, както и сега с Тана.

Почувства, че трябваше да сподели нещо с нея, преди да си замине. Нещо важно за нея. Искаше тя да промени живота си, преди да бе станало прекалено късно, беше казал същото и на Джак, но той не искаше и да чуе.

— Не те мрази, Тан. Виж сега, твоята нова служба му се струва плашеща. Освен това през последните месеци е разстроен и заради мен.

— Поне можеше да ми каже нещо.

— Накарах го да се закълне, че няма да ти каже, не бива да го виниш. А що се отнася до останалото, ти сега си важна персона, Тан. Работата ти е по-важна от неговата. Просто нещата са такива. Трудно е и за двама ви, но той ще трябва да се приспособи към положението.

— Кажи му го.

— Казал съм му го.

— Той ме наказва за това, което се случи. Мрази къща ми, вече не е същият.

— Не, същият си е.

Прекалено същият, за да се хареса на Хари. Все още вярващ в същите смехотворни неща; да си остане недосегаем, при пълна липсва на ангажираност или постоянство. Това бе един празен живот и Хари му бе казал, че живее по най-глупашкия начин, но Джак само сви рамене. На него така му харесваше или поне му бе харесвало, докато Тана не получи ново назначение. Тъкмо то сега бе причина за голямото му раздражение и той не го скри от Хари.

— Може би те ревнува от работата ти. Не е хубаво, но е възможно, все пак и той е човек.

— Е, и кога ще порасне? Или може би трябва да си подам оставката?

Беше голямо облекчение да си говорят за обикновени човешки неща, сякаш кошмарът бе престанал да съществува, сякаш тя можеше да го спре, ако си говореха за нещо друго. Също като в доброто старо време... толкова бе хубаво...

Очите ѝ се изпълниха със сълзи, като си помисли за това...

— Разбира се, че не трябва да си подаваш оставката. Просто му дай време — той погледна Тана, беше си наумил и още нещо. — Искам да ти кажа нещо, Тан. Две неща — беше тъй напрегнат, сякаш цялото му тяло се бе превърнало в огън, тя почувства как думите му дълбаеха право в душата ѝ. — Не знам какво ще донесе утрешният ден, дали ще съм още тук... дали... Имам да ти кажа две неща и това е единственото, което ти оставям, приятелко моя. Чуй добре. Първо, благодаря ти за това, което направи за мен. Последните шестнадесет

години от живота ми са подарък от *теб*, не от лекаря ми, не и от някой друг, а само от теб. Ти ме върна към живота, накара ме да продължа... ако не беше ти, нямаше да срещна Авърил, нямаше да имам деца... — И неговите очи бяха изпълнени вече със сълзи, стичаха се бавно по бузите му. — Така стигам до второто нещо. Ти се самозалъгваш, Тан. Не знаеш какво изпускаш и няма да знаеш, докато не стигнеш до него. Ти се лишаваш сама от семейство, от ангажираност, от истинска любов... не назаем, не под наем, не временна или наподобяваща любов. Знаем, че онзи глупак е влюбен в теб и че ти го обичаш, но е решен да *бъде свободен*, за да не сгреси отново, а това е най-голямата му грешка изобщо. Омъжи се, Тан... роди си деца... това е единственото нещо, което има смисъл в живота... единственото, за което ме е грижа... единственото важно нещо, което оставям след себе си... няма значение кой си и какво правиш, докато не постигнеш това и не станеш това и не дадеш от себе си това, ти си едно нищо, един никой... и си наполовина жив... Тана, не се самозалъгвай... моля те...

Вече плачеше открито. Беше я обичал толкова силно и толкова дълго и не искаше тя да изпусне онова, което бяха изживели двамата с Авърил. Докато ѝ говореше, тя моментално си спомни безбройните им споглеждания, тихата радост, смехът, който никога не секваше... но скоро щеше да секне завинаги... И дълбоко в себе си тя винаги бе знаела, че онова, което той казваше, бе вярно, че и тя бе искала посвоему същото, но и посвоему се боеше... и мъжете в живота ѝ не бяха схванали това... Йейл Макби, Дрю Ландс... а сега и Джак... както и онези между тях, които нямаха значение. Никога не бе имала някой, който да бе близо до истината. Може би бащата на Хари би разбрал, но това бе толкова отдавна...

— Ако се появи възможността, не я изпускай, Тан. Откажи се от всичко, ако потрябва. Но ако е *истинско*, то това няма и да ти се наложи.

— Какво предлагаш да направя? Да изляза на улицата с табела на гърдите: *Оженете се за мен! Нека имаме деца!* — Те се разсмяха и за миг сякаш се бяха върнали в доброто старо време.

— Да, глупаче, защо не?

— Обичам те, Хари — думите се изтръгнаха от нея и тя отново се разплака, а той я прегърна силно.

— Аз всъщност, изобщо няма да си отида, Тан. Знаеш това. Ти и аз сме преживели твърде много заедно, за да изчезне то... същото важи и за Авърил и мен, но по различен начин. Аз ще съм тук, ще ви хвърлям по едно око.

Плачеха и двамата, а тя си мислеше, че не би могла да живее без него. Можеше да си представи какво изпитваше Авърил.

Това бе най-болезненият отрязък от живота им. През следващите три месеца те го гледаха безсилни как полека се стопява.

В един топъл, слънчев ден, когато слънцето бе високо в небесата, някой ѝ позвъни по телефона. Беше Джак. Тя усети сълзите по гласа му и сърцето ѝ сякаш спря.

Бе видяла Хари предишната вечер. Ходеше да го види всеки ден, независимо кога — по обяд или вечер, а понякога и рано сутрин. Снощи я държа за ръката и ѝ се усмихваше. Едва говореше. Тя го целуна по бузата и кой знае защо се сети за болницата, толкова отдавна беше. Искаше ѝ се да го върне отново към живота, да го накара да се бори, ала вече не можеше, беше ѝ по-лесно да си отиде.

— Току-що почина — Джак замлъкна, а Тана се разплака.

Искаше ѝ се да го види още веднъж... да чуе смеха му... да види очите му...

Не можа да заговори веднага, сетне разтърси глава и пое дълбоко дъх, за да се пребори с риданията.

— Как е Авърил?

— Изглежда добре.

Харисън бе пристигнал предишната седмица и живееше при тях.

Тана погледна часовника си.

— Ще отида веднага. И без това си взех почивка този следобед.

Почувства как думите ѝ го накараха да се напрегне, сякаш тя парадираше пред него. Ала нещата си бяха тъкмо такива. Тя бе градски съдия и си бе взела свободен следобед.

— Ти къде си?

— В кантората. Баща му току-що ми се обади.

— Добре, че е бил там. Ще отидеш ли сега?

— Не мога веднага, след малко.

Тя кимна, помисли си, че ако тя бе казала същото, той щеше да ѝ отвърне с нещо неприятно от типа на колко важна се правела. Не можеше да се пребори с него вече, а и Хари, въпреки положените усилия, не бе успял да го вразуми, преди да почине. Имаше толкова много неща, които искаше да сподели с хората, които обичаше. Ала всичко свърши твърде рано, Тана подкара по *Бей Бридж*, сълзите се стичаха по лицето ѝ, ала изведнъж тя почувства, че той сякаш бе до нея и се усмихна. Беше изчезнал, но сега бе навсякъде. С нея, с Авърил, с баща си, с децата...

— Здравей, дечко!

Тя се усмихна отново, докато шофираше, сълзите ѝ продължиха да се леят, а когато стигна до дома му, него го нямаше. Бяха го взели да го приготвят за църковната служба.

Харисън седеше във всекидневната, беше като зашеметен. Сякаш бе остарял изведнъж, но Тана се сети, че той вече гонеше седемдесетте. С изписаната по лицето му мъка обаче изглеждаше много по-възрастен.

Тя не изрече нищо, просто отиде до него, прегърнаха се силно, сетне от спалнята излезе Авърил, беше облечена в обикновена черна рокля, русата ѝ коса бе опъната назад, носеше венчалната си халка на лявата ръка.

От време на време Хари ѝ бе подарявал красиви неща, но сега не носеше нищо от тях — нищо, освен мъката, гордостта и любовта им. Стоеше там, заобиколена от живота, от дома им и от децата им. Изглеждаше необичайно красива и Тана ѝ завидя по някакъв странен начин. Тя и Хари бяха изживели неща, които малцина други хора бяха познали, и независимо колко бе продължило, то бе всичко за тях.

И изведнъж, за пръв път в живота си, Тана почувства абсолютна празнота. Съжаляваше, че не се бе омъжила за него преди години, или пък за някой друг... да се бе омъжила... да имаше деца... Усети болезнена дупка в душата си, която не можеше да бъде запълнена. През цялото време — докато траеше службата, докато го изпращаха на гробищата, сетне, когато остана сама.

Тя чувстваше нещо, което не можеше да обясни никому. А когато се опита да го сподели с Джак, той поклати глава и я погледна втренчено.

— Недей да полудяваш сега, Тан, само защото Хари е починал! — Беше му казала, че изведнъж усетила живота си пропилян, защото не се била омъжила и нямала деца. — Аз съм имал и двете, но повярвай ми, това изобщо не променя нещата. Не се самозалъгвай, не всеки би могъл да има онова, което имаха те. Всъщност, изобщо не познавам други като тях. И ако се омъжиш, за да потърсиш именно това, ще се разочароваш, защото то просто няма да съществува.

— Откъде можеш да бъдеш сигурен? Би могло и да стане — тя бе разочарована, но от онова, което той каза.

— Повярвай ми...

— Не би могъл да си толкова категоричен. Свалил си някакво двадесетгодишно момиче и на бърза ръка те оженили. Това е съвсем различно от интелигентния избор, който може да се направи на нашата възраст.

— Нима се опитваш да ме притиснеш, Тан? — Той я погледна ядосано и красивото му русоляво лице изведнъж стана уморено и изтощено. Загубата на Хари се бе отразила тежко и на него. — Не го прави *сега*. Не му е времето.

— Просто ти казвам какво изпитвам.

— Чувстваш се отвратително, защото е починал най-добрият ти приятел. Ала недей да гледаш на нещата от романтичната им страна, особено на брака и децата. Повярвай ми, не са такива.

— Откъде по дяволите, знаеш това? Не можеш да решаваш за друг, освен за себе си. Не се опитвай да преценяваш вместо мен, по дяволите, Джак!

Всичките й чувства изблигнаха изведнъж.

— Толкова се страхуваш, да не би да се обвържеш с някого, че започваш да пискаш, само ако някой се доближи до теб. И знаеш ли какво? Писна ми, до гуша ми дойде да ме наказваш през цялото време, само защото миналата година станах съдия.

— *Това* ли мислиш, че правя?

И за двамата бе облекчение да си покрещят малко, но в нейните думи имаше истина и тя попадна точно на място. Той затръшна вратата на дома й и сетне тя не го видя цели три седмици.

Това бе най-дългата им доброволна раздяла, откакто се бяха запознали, ала нито той, нито тя позвъниха по телефона. Изобщо не се видяха до деня, в който дъщеря му пристигна за ежегодното си

посещение и Тана я покани да живее при нея в града. На Барб идеята ѝ допадна много и когато следващия следобед тя пристигна в малката къщичка, Тана бе поразена от промяната в нея. Току-що бе навършила петнадесет години, вече изглеждаше почти като жена, с издължените си крайници, хубавките малки бедра, големите сини очи и огненочервената си коса.

— Изглеждаш страхотно, Барб.

— Благодаря, ти — също.

Тана я задържа пет дни, дори я взе със себе си в съда, но чак в края на седмицата най-сетне заговориха за Джак и за промяната в отношенията им.

— Той непрекъснато ми крещи — и на Барбара ѝ бе направило впечатление, не ѝ беше много приятно с него. — Мама казва, че винаги е бил такъв, но когато *ти* беше край него, не бе такъв, Тан.

— Предполагам, че напоследък е много изнервен.

Опита се да го оправдае, заради Барб, за да не се смята тя виновна, но истината бе, че нервността му се дължеше на конгломерат от събития. Тана, Хари, напрежението в работата му. Изглежда, при него нищо не вървеше както трябва и когато Тана се опита да вечеря с него, след като Барб си бе заминала за Детройт, всичко свърши отново с дърлене. Скараха се за това какво би трябвало да направи Авърил с къщата им. Той смяташе, че трябвало да я продаде и да се премести в града, но Тана не бе съгласна.

— Тази къща означава много за нея; живяха в нея с години.

— Необходима ѝ е промяна, Тан. Човек не бива да живее само с миналото.

— Защо, по дяволите, толкова много се боиш изобщо да живееш, да се обвържеш с нещо? Май изобщо се боиш да ти пука за нещо.

Беше забелязала това у него от много време насам. Винаги бе искал да е свободен, неангажиран, необвързан. Бе истинско чудо, че връзката им бе продължила толкова дълго, но бе очевидно, че вече не бе в добра форма, а и в края на лятото съдбата им нанесе още един удар.

Както ѝ бяха казали, когато преди година ѝ предлагаха мястото в градския съд, се бе появила ваканция и я издигнаха във Върховния съд. Чудеше се как да съобщи на Джак, но не искаше той да разбере от някой друг.

Стиснала зъби, тя му се обади една вечер у дома му. Беше в уютната си малка къщичка, четеше юридическите книги, които си бе взела у дома, за да направи сверка с някои рядко използвани текстове на наказателния кодекс, и когато той вдигна слушалката, тя затаи дъх.

— Здравсти, Тан, какво става?

Изглеждаше много спокоен, от месеци насам не бе в подобно състояние и на нея не ѝ се искаше да му разваля настроението, макар да знаеше, че новината щеше да има точно такъв ефект. Оказа се права. Когато му събщи, че е станала върховен съдия, гласът му прозвуча така, сякаш някой го бе цапардосал в слънчевия сплит.

— Това е хубаво. Кога? — Каза го така, сякаш тя му бе пуснала кобра в краката.

— След две седмици. Ще дойдеш ли на церемонията по въвеждането ми в длъжност или би предпочел да не идваш?

— Предполагам, че повече би ти харесало да не идвам — бе тъй чувствителен, че нямаше смисъл да го убеждава.

— Не съм казала такова нещо. Но знам колко се разстройваш от моята работа.

— Какво те кара да мислиш така?

— О, моля те, Джак... нека не се впускаме отново в това...

Беше уморена, бе имала тежък ден, а и всичко сега, след смъртта на Хари, изглеждаше по-трудно и по-тъжно отвсякога. А и след като отношенията ѝ с Джак стигнаха задънена улица, това, меко казано, очевидно не бе най-щастливия отрязък от живота ѝ. — Надявам се да дойдеш.

— Това означава ли, че дотогава няма да те видя?

— Разбира се, че не. Можеш да ме видиш, когато поискаш.

— Какво ще кажеш за утре вечер? — Сякаш я подлагаше на проверка.

— Чудесно. У теб или у мен? — Тя се засмя, но не и той.

— Твоята къща ми причинява клаустрофобия. Ще те взема от Градския съвет в шест.

— Слушам, сър.

Опита се да отвърне с военен поздрав на шега, но той не се засмя.

А и когато на, следващия ден се срещнаха, настроението и на двамата бе мрачно. И на двамата Хари страшно им липсваше,

единствената разлика бе, че Тана говореше за това, а Джак не искаше.

Беше взел друг юрист за съдружник и изглежда харесваше младежа. Говори много за това, колко бил добър, колко пари щели да спечелят. Очевидно бе, че още изпитваше раздразнение от службата на Тана, затова, когато на следващата сутрин я остави пред Градския съвет, тя изпита облекчение.

В края на седмицата той щеше да ходи в Пебъл Бийч да играе голф с неколцина приятели и не я покани, затова, докато изкачваше стълбите към сградата, тя облекчено въздъхна. Определено не ѝ бе леко с него напоследък, а от време на време тя се сецаше и за онова, които Хари ѝ бе казал, преди да умре.

Бе безнадеждно обаче да се мисли за нещо постоянно с Джак. Той просто не бе *такъв* тип. И Тана не се самозалъгваше повече. В крайна сметка тя също не бе онова момиче отпреди. Може би тъкмо затова бяха стигнали дотук. И повече не можеха да продължат. Търканията помежду им бяха прекалено силни, за да може тя да ги понесе. Зарадва се, когато разбра, че той щял да пътува до Чикаго по работа и няма да присъства на церемонията по встъпването ѝ в длъжност във Върховния съд.

Този път церемонията бе по-скромна и бе водена от ръководещия в момента Върховния съд съдия. Присъстваха още половин дузина съдии, старият ѝ приятел — окръжният прокурор, който, радостен от бързото ѝ издигане, ѝ рече *Аз нали ти казвах!*, и още една шепа хора, на които държеше.

Авърил бе в Европа с Харисън и децата. Бе решила да прекара тази зима в Лондон, просто да се откъсне за малко от привичната обстановка, бе решила да даде децата на училище там. Харисън я бе придумал на това, изглеждаше много радостен, когато си заминаваше, следван от внуците си.

Преди това имаше един сърцераздирателен момент, когато в присъствието само на Тана той скри лице в шепите си и се разплака, чудеше се дали Хари знаеше колко много го бе обичал; тя го увери, че Хари наистина знаеше за това. Сега грижата за снаха му и внуците му щеше да му помогне да почувства облекчение за мъката си и за угризението за поведението му през детските години на Хари.

Но празникът на Тана не бе пълен в тяхно отсъствие, а бе странно да се огледа и да не види Джак.

Същинската клетва бе приета от съдия от Апелативния съд, един мъж, когото Тана бе срещала веднъж-дваж през всичките тези години работа. Имаше гъста черна коса, свирепи тъмни очи и изражение, което би изплашило всеки. Извисяваше се над всичките съдии, облечени в тъмни роби. Той, обаче, в същото време се размиваше лесно, имаше остър ум и бе изненадващо благ. Беше много известен, най-вече заради няколко противоречиви присъди, които бе издал. Бяха писали за него в националната преса, особено в *Ню Йорк Таймс*, *Уошингтън Пост*, както и в *Кроникъл*.

Тана бе чела много за него, беше се питала дали наистина бе толкова свиреп, ала сега бе заинтригувана от факта, че се бе оказал по-малко лъв, отколкото агне — поне докато я заклеваше. Побъбриха за времето, прекарано от него във Върховния съд; тя знаеше, че той бе ръководил и най-голямата юридическа фирма в града, преди да бъде избран за съдия. Кариерата му бе интересна, макар, както предполагаше тя, да не бе по-възрастен от четиридесет и осем — четиридесет и девет. От маса време той бе нещо като вундеркинд.

Докато се ръкуваше с нея и я поздрави отново, преди да си замине, тя си помисли, че ѝ бе харесал много.

— Много съм впечатлен — усмихна ѝ се старият ѝ приятел, окръжният прокурор. — За първи път виждам Ръсел Карвър да присъства на заклеване на съдия. Предстои ти да станеш много важна персона, приятелко моя.

— Сигурно е трябвало да си плати глобите за неправилно паркиране долу и някой го е домъкнал тук.

Двамата се разсмяха. Всъщност, той бе близък приятел на управляващия Върховния съд и сам бе предложил услугите си за церемонията. Във всеки случай му отиваше — с това сериозно лице и с гъстата черна коса.

— Трябваше да го видиш, когато той бе управляващ Върховния съд, Тан. По дяволите, хвърли за три седмици един от окръжната прокуратура в пандиза за неуважение към съда и аз въобще не успях да измъкна нещастника от дранголника.

Като си го представи, Тана се засмя.

— Имала съм късмет, че не ми се случи подобно нещо.

— Никога ли не си се сблъсквала с него като съдия?

— Само два пъти. Той е от сума време в Апелативния съд.

— Да, така е. Макар и да е не много стар, доколкото си спомням. Четиридесет и девет, петдесет, петдесет и една... някъде там...

— За кого става дума?

Управляващият съдия се приближи до тях и отново стисна ръката на Тана да я поздрави. Това бе един хубав ден за нея и тя се улови, че се радва, задето Джак го нямаше. Беше ѝ далеч по-лесно така, вместо да трябва да затаява дъх и да му се извинява.

— Говорехме за съдията Карвър.

— Ръс ли? На четиридесет и девет е. Заедно бяхме в Станфорд — усмихна се управляващият съдия, — макар че трябва да призная, че той бе няколко години след мен. — Всъщност той бе първокурсник, когато управляващият се дипломираше в правния факултет, но семействата им бяха приятелски. — Много готин тип е, умен като дявол.

— Би трябвало да е така — заговори с възхищение Тана. Оставаше ѝ да направи още една стъпка напред. *Апелативният съд*. Каква идея! Може би след десетина-двадесет години. А междувременно, щеше да се наслади и на сегашното си положение. Върховният съд щеше да ѝ бъде по вкуса. Щяха да ѝ прехвърлят делата по криминалните престъпления почти веднага, защото това бе областта, в която имаше най-богат опит. — Много мило от негова страна, че *той* извърши церемонията по заклеването.

— Готин тип е.

Всички говореха така за него.

Тя му изпрати кратко писъмце, с което му благодари за това, че си бе направил труда да превърне нейното встъпване в длъжност в по-специално събитие, а на следващия ден той ѝ се обади и в тона му тя усети веселие.

— Ужасно си учтива. Не съм получавал такова благо писмо най-малко от двадесет години насам.

Тя се засмя, беше объркана, и му поблагодари за обаждането.

— Просто бе един много мил жест. Все едно да поемеш религиозен обет в присъствието на папата.

— О, боже мой... що за идея! Това ли направи миналата седмица? Ще си взема думите и действията назад...

Двамата се разсмяха и побъбриха още малко. Тя го покани да се отбие в съда, когато му е на път, чувстваше топлотата на новото братство на съдиите, в което сега членуваше. Все едно се бе изкачила най-сетне на Олимп, беше далеч по-лесно да съдиш, отколкото да подготвяш обвинителни актове срещу убийци и изнасилвачи, да изграждаш делото и да го пледираш, макар и това да ѝ харесваше. Тук бе необходима по-трезва преценка, обективен подход. Никога през живота си не бе учила толкова много по право.

Когато две седмици по-късно съдията Карвър се възползва от поканата ѝ и се отби, тя се бе заровила в купища книги.

— На тези мъки ли те обрекох?

Беше застанал на вратата и се усмихваше. Помощникът ѝ отдавна си бе отишъл у дома, а тя бе сбърчила чело в опит да се съсредоточи, наведена усърдно над шест едновременно отворени книги. Когато той влезе, тя сравняваше закони и изучаваше станалите вече прецеденти.

Вдигна очи и се усмихна:

— Каква прекрасна изненада! — Изправи се бързо и му посочи с ръка голямото, тапицирано с кожа кресло. — Моля, седнете.

Той седна и тя го погледна. Бе симпатичен, някак си кротък и мъжествен и същевременно много интелигентен. Нямахше онези красиви спортни черти като Джак. Неговите бяха някак по-умерени, но и много по-силни — това излъчваше по хиляди начини.

— Ще пиете ли нещо? — Държеше малко и добре прикрито барче за подобни случаи.

— Не, благодаря. Имам сума работа за домашно тази вечер.

— И вие — също? Как изобщо се справяте?

— Не мога. На човек понякога му се иска да остави всичко и да ревне, ала в крайна сметка успява да се справи. Върху какво работиш?

Тя му обясни накратко делото и той кимна замислен.

— Интересно ще е. Може в крайна сметка да тупне и на моето писалище.

Тя се засмя:

— Значи ми нямате много вяра, щом смятате, че ще обжалват.

— Не, не. — Побърза да обясни той, — просто си нова на този терен и каквото и да присъдиш, ако не им хареса, ще се опитат да го отменят. Бъди внимателна и не им давай основания.

Съветът му бе добър.

Побъбриха още малко. Очите му бяха тъмни и замислени и му придаваха почти чувствено изражение, което никак не се връзваше със сериозността му. Изобщо в този мъж имаше сума контрасти и тя бе заинтригувана от тях. Накрая той я изпрати, помогна ѝ да отнесе купчина книги до колата си, а сетне се поколеба.

— Не бих ли могъл да те подмамя да хапнем някъде по сандвич?

Тя му се усмихна. Този мъж ѝ харесваше. Никога досега не бе познавала някого като него.

— Бихте могъл, ако ми обещаете да се върнем достатъчно рано, за да си свърша работата.

Избраха заведението на Бил на *Клемънт*. Беше съвсем обикновена обстановка — сандвичи, скара, млечни коктейли и дечурлига — никой и не подозираше кои бяха те, колко важни бяха длъжностите им. Бъбреха си за процеси, за които бяха страдали преди години, сравняваха Станфорд с Боулт; накрая Тана се разсмя.

— Добре де, добре, предавам се! Твоят факултет е по-добър от моя.

— Не съм казал такова нещо — засмя се и той. — Казах само, че нашият футболен отбор бе по-добър.

— Е, поне за това не нося вина. Нямам нищо общо с него.

— И аз, кой знае защо, си мислех същото.

Присъствието му ѝ действаше много успокоително. Имаха общи интереси, общи приятели и не усещаха как лети времето. Той я изпрати до дома ѝ и бе готов да си замине веднага, но тя го покани да пийнат по нещо.

Той се изненада от красивата ѝ къщичка бижу, от това колко добре бе обзаведена. Беше истински рай, който предразполагаше човек да се изтегне пред камината и да остане поне за малко.

— Чувствам се щастлива тук.

Така си и беше, когато бе сама. Само когато Джак бе тук, не се чувстваше удобно. Ала сега, *особено* сега, с него, ѝ беше добре.

Ръс запали огъня вместо нея, а тя му наля чаша червено вино. Побъбриха известно време за семействата си, за живота си. Тя разбра, че той бе изгубил жена си преди десет години, че има две дъщери — и двете вече омъжени.

— Поне още не съм станал дядо — усмихна ѝ се Ръсел Карвър. — Бет учи архитектура в Йейл, съпругът ѝ — право, Лий е модна дизайнерка в Ню Йорк. — Доста е добра, изобщо, гордея се с тях... но внучета — той едва не изстена, — не, още не съм готов за това.

— Не си ли искал да се ожениш отново? — Полюбопитства тя.

— Не. Предполагам, не съм попадал на подходящ човек — той огледа стаята и сетне погледна към нея. — Знаеш как е, човек свиква с начина си на живот. Трудно е да се промени заради някого.

Тя се усмихна.

— Навярно е така. Никога не съм опитвала. Не съм много куражлия, нали? — Понякога вече съжаляваше за това... Погледна Ръс и се усмихна. — Бракът ме плашеше до смърт.

— Така и би трябвало да бъде. В най-добрия случай това е една прекалено деликатна операция. Но когато човек случи, тогава е чудесно — очите му грейнаха, човек лесно можеше да отгатне, че е бил щастлив в брака си. — Аз имам само добри спомени от това — и двамата разбраха, че тъкмо поради това му бе било трудно отново да се ожени. — А и момичетата ми са страхотни. Трябва някога да се запознаеш с тях.

— Много бих искала.

Побъбриха още няколко минути, той изпи виното си и си тръгна.

Тя се качи в кабинетчето си с книгите, които той ѝ бе помогнал да пренесе у дома, и работи до късно през нощта.

На следващия ден тя се зарадва много, когато един куриер ѝ донесе плик адресиран с решителния му почерк. Беше ѝ написал също такава благо писмо, каквото тя му бе пратила след заклеването ѝ, и тя му се обади по телефона да му се присмее.

Разговорът им бе далеч по-лесен, отколкото разговорът ѝ с Джак по-късно, същия ден. Той отново бе поел курс към сблъсък, отново се скараха относно плановете си за уикенда, в крайна сметка тя изпадна от неговите планове и в събота вечер си седеше кротко у дома и разглеждаше стари снимки, когато звънна звънецът на входната ѝ врата.

Пред нея стоеше Ръсел Карвър, с букет рози в ръка, гледаше я извинително.

— Знам, че е ужасно нетактично, затова моля предварително за извинение — изглеждаше много добре във вълненото си сако и поло

фланелата и тя му се усмихна радостна.

— Никога досега не бях чувала, че е нетактично да подариш на някого рози.

— Това е да компенсирам факта, че идвам, без да се обадя предварително, което е нетактично, но си мислех за теб, а нямах номера ти у дома. Предположих, че го няма в указателя, затова реших да рискувам...

Той ѝ се усмихна покорно, а тя му махна с ръка да влиза.

— Нямах какво да правя и затова се радвам, че се отби.

— Учуден съм, че те намирам тук. Бях сигурен, че ще си излязла.

Тя му наля чаша вино и двамата седнаха на дивана.

— Всъщност, възнамерявах да изляза, но се отказах.

Нещата с Джак бяха направо невъзможни и тя се чудеше какво да прави. Рано или късно трябваше да оправят отношенията си или да се откажат, ала засега не искаше да се занимава с това, пък и него го нямаше.

— Радвам се, че си постъпила така — усмихна ѝ се Ръс Карвър.

— Искаш ли да дойдеш с мен в *Бътърфийлд*?

— Аукционната къща ли?

Беше заинтригувана и половин час по-късно вече бродеха сред антични предмети и произведения на изкуството от Изтока, бърбеха за най-различни неща. Държеше се с лекота, която ѝ действаше успокоително, а и възгледите им за повечето неща бяха сходни. Тя дори се опита да му обясни историята на майка си.

— Мисля, че това е главната причина изобщо да не поискам да се омъжа. Непрекъснато си мислех как тя седи и го очаква да се обади... — мразеше спомена си за това, дори и сега.

— Каква по-добра причина да се ожени за него и да намери сигурност?

— Ала тогава вече знаех, че той мами жена си. Не бих искала да съм на мястото и на двете жени... на майка ми... или на измамената му съпруга.

— Навярно ти е било трудно, Тана.

Отнасяше се със съчувствие и този следобед, докато вървяха по улица *Юниън*, тя му разказа за Хари. Разказа му за взаимното им приятелство, за учението им, за времето, прекарано в болницата, за това, колко самотна се чувстваше сега без него. Докато говореше за

това, в очите ѝ се появиха сълзи, ала в същото време, като го погледна, в изражението ѝ имаше и нещо нежно.

— Трябва да е бил много свестен мъж — гласът му сякаш я погали и тя му се усмихна.

— Беше много повече от това. Той бе най-добрият приятел, който съм имала. Беше забележителен... дори като умираше, даде по нещо на всеки, частица от себе си... — тя отново погледна Ръс. — Бих искала да го познаваш.

— Аз — също — тогава я погледна нежно. — Влюбена ли бе в него?

Тя поклати глава, а сетне се усмихна на спомените си.

— Той ме сваляше, докато бяхме хлапета. Но Авърил бе идеалната съпруга за него.

— А ти, Тана? — Ръсел Карвър я погледна изпитателно. — Кой бе идеален за *теб*! Коя бе голямата любов *на твоя* живот?

Странен въпрос, но той имаше чувството, че бе имала някого. Беше невъзможно момиче като нея да си остане изцяло неангажирано. Имаше някаква мистерия във всичко това, а той не можеше да намери загадката ѝ.

— Никой — усмихна му се тя. — Няколко добри попадения, няколко разочарования... обикновено — неподходящите хора. Пък и все не ми оставаше време. Той кимна. Това му бе понятно.

— Платила си цената за положението, което заемаш сега. Понякога това е една ужасно самотна позиция.

Чудеше се дали и за нея бе така, но тя му се виждаше доволна. Запита се кой ли бе мъжът в живота ѝ сега и я попита направо, без увъртания.

— През последните две години се срещам с един мъж, май от отдавна. Живяхме известно време заедно. И още се срещаме — тя се усмихна тъжно и погледна Ръс в очите, — но нещата не са същите, както преди. *Цената, която плащаш*, както се изрази ти. Нещата се промениха, след като ме избрах за съдия миналата година... а и след като Хари умря... това ни остави доста цицини.

— Сериозна връзка ли е? — Беше и заинтригуван, и разтревожен.

— Дълго време беше, но напоследък закуцука лошо. Мисля си, че сме още заедно, само поради някаква криворазбрана лоялност.

— Значи още сте заедно? — Той я погледна внимателно, а тя кимна.

Всъщност тя и Джак не бяха скъсали официално. Поне засега, макар никой от двамата да не знаеше какво ще им донесе бъдещето.

— Засега е така. И на двамата ни допадаше дълго време. Имахме еднаква философия. Никакъв брак, никакви деца. И докато и двамата бяхме съгласни по този въпрос, нещата вървяха чудесно...

— А сега?

Големите тъмни очи я проучваха внимателно, а тя най-неочаквано изпита силно желание той да я докосне, да почувства ръцете му, устните му. Бе най-привлекателният мъж, когото бе срещала, но трябваше да порицае себе си. Тя все още принадлежеше на Джак... нима не бе така? Вече не бе толкова сигурна.

— Не знам. Нещата за мен се промениха след смъртта на Хари. Нещо, което той ми каза, ме накара да се замисля върху собствения ми живот — тя погледна сурово Ръс. — Искам да кажа дали смисълът е в това? Това ли е всичко? И оттук нататък бих могла да продължа, с работата си... с или без Джак — сега Ръс разбра кого имаше предвид, — и това ли е всичко? Може би бих искала нещо повече от бъдещето? Никога досега не съм изпитвала нещо подобно, но сега вече е друго. Или поне от време на време мисля така.

— Смятам, че си избрала вярна посока — думите му прозвучаха разумно, мъдро и той някак си ѝ напомни за Харисън.

Тя му се усмихна.

— И Хари би казал същото — и въздъхна. — Кой знае, може би вече няма значение. Изведнъж всичко свършва и какво, кой го интересува, теб те няма...

— Тъкмо тогава ще има по-голямо значение, Тана. Аз самият си мислех по същия начин, когато жена ми почина преди десет години. В такива моменти е трудно отново да се приспособиш към живота, те те карат да осъзнаеш, че един ден трябва да се изправиш лице в лице с факта, че не си безсмъртен. Всичко има значение, всяка година, всеки ден, всяка връзка, ако я губиш, ако си нещастен, един ден се събуждаш и ето че е дошло времето да си платиш сметката. Затова, междувременно, е най-добре да си щастлив там, където си — той замълча за момент и я погледна. — Ти щастлива ли си?

— Щастлива ли? — Тя се поколеба за миг и го погледна. — В *работата* си — да, щастлива съм.

— А в останалото?

— Тъкмо сега, не, недотам. Преживяваме трудни дни.

— А аз се натрапвам, нали? — Искаше да узнае всичко, а понякога ѝ бе трудно да му отговаря.

Тя поклати глава и се вгледа в кафявите очи, които вече бе опознала толкова добре.

— Не, не се натрапваш.

— Срещаш ли се още с приятеля си... с онзи, с когото си живяла известно време? — Той ѝ се усмихна, виждаше ѝ се толкова умен и мъдър. Почувства се почти като дете пред него.

— Да, от време на време.

— Исках да узная как стоят нещата при теб.

Искаше да го попита *защо*, но не посмя. Той я заведе у дома си и ѝ показа къщата. Дъхът ѝ секна още щом влязоха във вестибюла. Нищо в него не загатваше за подобно богатство. Държеше се обикновено, с лекота, носеше се добре облечен, ала едва след като човек видеше къде живее, можеше да разбере кой бе той. Къщата бе на *Бродуей*, последната пряка преди *Президио*, имаше малка, но добре поддържана градина, мраморен вестибюл с мастиленозелени и блестящо бели, високи, мраморни колони, ракла в стил *Луи Петнадесети* с бял мраморен плот и сребърен поднос за визитките на посетителите, огледала в позлатени рамки, подове с паркет, сатенени завеси, които се спускаха досами пода. Първият етаж се състоеше от поредица изискани стаи за приеми. Вторият бе по-удобен, с голям апартамент, красива, облицована с дърво библиотека, уютно кабинетче с мраморна камина, а на третия етаж бяха стаите на децата, които вече никой не използваше.

— Нямам вече нужда от такава къща, но от толкова отдавна живея тук, че не бих искал да се местя...

Нямаше какво друго да стори, освен да се разсмее и, докато сядаше, тя го погледна.

— Мисля, че след видяното тук, би трябвало да подпаля моята къща.

Ала и тя се чувстваше добре тук. Това просто бе един друг живот, един друг свят. Той се нуждаеше от него, тя — не. Сега си

спомни, че бе чувала за значителното му лично богатство, знаеше, че преди години бе притежавал силно печеливша юридическа фирма.

Този мъж бе преуспял в живота си и нямаше защо да се бои от нея. Тя не искаше нищо от него от материална гледна точка.

С неприкрита гордост той ѝ показваше стая след стая, билиардната, гимнастическия салон в сутерена, ловните пушки, с които стреляше по патици. Беше един завършен мъж, с многообразни интереси и занимания.

Като се върнаха на горния етаж, той се обърна към нея, взе ръката ѝ в своята и ѝ се усмихна леко и внимателно.

— Много съм увлечен по теб, Тана... Бих искал да те виждам често, но не искам да усложнявам живота ти точно сега. Ще ми кажеш ли, когато бъдеш свободна?

Тя кимна, напълно изумена от онова, което бе видяла и чула. Малко по-късно той я отведе до дома ѝ и тя седна, вторачена в огъня в камината си.

Той бе от онзи тип мъже, за които човек чете в книгите или в списанията. А ето че изведнъж се бе появил — на прага на нейния живот, казва ѝ, че бил *много увлечен* от нея, носи ѝ рози, развежда я из *Бътърфийлд*. Не знаеше какво точно да мисли за него, ала бе сигурна в едно — тя също бе *много увлечена* по него.

Това усложни отношенията ѝ с Джак през следващите няколко седмици. Опита се да прекара няколко нощи в Тибърън, ръководена почти само от чувството си за вина, но си мислеше единствено за Ръс, особено когато се любеха. Започна да става раздразнителна, досущ както Джак с нея, и към Деня на благодарността вече бе една психическа развалина.

Ръс бе отпътувал за източния бряг да види дъщеря си Лий, бе я поканил да го придружи, но щеше да е нечестно да се съгласи. Трябваше да разреши ситуацията с Джак, ала когато празниците дойдоха, тя изпадна в истерия само като си помислеше за него. Единственото, което желаше, бе да е с Ръс, да си говорят тихо, да се разхождат дълго в *Президио*, да обикалят антикварните магазини, картинните галерии, да обядват с часове в миниатюрни кафененца и ресторантчета.

Той бе вкарал в живота ѝ нещо, което дотогава не бе съществувало и, за което сега копнееше. Когато възникнеше проблем, тя вече звънеше на Ръс, а не на Джак. Джак само щеше да я нахока. Той все още изпитваше необходимостта да я наказва, а това бе прекалено изморително. Не се чувстваше чак толкова виновна, че да търпи повече.

— Защо още се държиш за него? — Я попита един ден Ръс.

— Не знам — рече Тана и погледна с нещастен поглед Ръс, докато обядваха в деня, преди съдът да излезе в отпуск за празниците.

— Може би защото в съзнанието ти той е свързан с приятеля ти — това бе нова за нея мисъл, но реши, че би могло и да е така. — Обичаш ли го, Тан?

— Не е там работата... може би е заради това, че сме били твърде дълго заедно.

— Това не е извинение. От това, което казваш, излиза, че не си щастлива с него.

— Знам. И това е най-глупавото. Може би просто защото съм се чувствала някак си сигурна...

— Защо? — Понякога я притискаше здравата, ала за нея това бе полезно.

— Джак и аз винаги сме искали едни и същи неща... никакво обвързване, никакъв брак, никакви деца...

— От това ли се боиш сега?

Тя пое дълбоко въздух и се взря в него.

— Да... мисля, че се боя...

— Тана — той се пресегна и улови ръката ѝ. — От мен ли се страхуваш? — Тя бавно поклати глава, а сетне той ѝ каза онова, от което се страхуваше най-много и същевременно желаше най-силно да чуе. Беше го желала откакто се запознаха, откакто за първи път го погледна в очите. — Аз искам да се ожения за теб. Знаеш ли това?

Тя поклати отрицателно глава, сетне закима и двамата се засмяха с просълзени очи.

— Не знам какво да кажа.

— Няма нужда изобщо да казваш нещо. Просто исках да се изясня пред теб. А сега ти пък ще трябва да изчистиш другото, заради собственото си спокойствие на духа, независимо какво ще решиш за нас.

— Дъщерите ти няма ли да се възпротивят?

— Това е моят живот, а не техният, нали така? Освен това, те са чудесни момичета, а и нямат причини да се противопоставят на моето щастие.

Тана кимна. Почувства се като че ли изживяваше някой хубав сън.

— Сериозно ли говориш?

— Никога през живота си не съм бил по-сериозен — погледите им се срещнаха и не се отделиха един от друг. — Обичам те много!

Той дори още не я бе целунал, а тя усещаше как сякаш се топи и сякаш потича към него.

Като излязоха от ресторанта, той нежно е притегли към себе си и я целуна по устните, а тя усещаше как сърцето ѝ се топи в прегръдката му.

— Обичам те, Ръс — колко лесно ѝ бе да произнесе тези думи. — Обичам те много!

Тя го погледна с насълзени очи, а той ѝ се усмихна.

— Аз също те обичам. А сега, хайде, иди и си оправи живота като добро момиче.

— Може да отнеме известно време — те бавно вървяха обратно към Градския съвет. Тя трябваше да се върне на работа.

— Няма значение. Какво ще кажеш, два дни стигат ли? — И двамата се засмяха. — Можем да идем в Мексико за празниците.

Тя подскочи. Бе обещала на Джак, че ще отиде на ски с него. Ала вече трябваше да направи нещо.

— Дай ми време до края на годината и обещавам, че ще уредя всичко.

— Е, тогава може да отида до Мексико сам — той се намръщи замислен и тя го погледна разтревожена. — За какво се безпокоиш, малката?

— Че ще се влюбиш в някоя друга.

— Тогава побързай.

Той ѝ се засмя и отново я целуна преди тя да влезе в съда. През целия следобед тя седя зад банката на съдиите със странно изражение и лека усмивчица на лицето. Не можеше да се съсредоточи върху нищо, а когато се срещна с Джак вечерта, дъхът ѝ секваше всеки път, когато го погледнеше. Искеше да разбере дали тя имаше пълна ски

екипировка. Беше наел бунгалото, щяха да отидат с приятели, но неочаквано, в средата на вечерта, тя се изправи и го погледна.

— Какво има, Тан?

— Нищо... всичко... — тя притвори очи. — Трябва да си вървя.

— Сега? — Изглеждаше вбесен. — Обратно в града?

— Не — тя седна и заплака.

Откъде можеше да започне? Какво можеше да каже? Той най-сетне я бе отблъснал от себе си, с раздразнението си от нейната работа и от успеха ѝ, с ожесточеността си, с нежеланието му да се обвърже. Сега тя желаше нещо, което той не можеше да ѝ даде, знаеше, че постъпва правилно, но ѝ бе тъй трудно. Почти усещаше присъствието на Ръс до себе си, Хари — от другата си страна, те я ободряваха.

— Не мога — тя погледна Джак, а той се взря в нея.

— Какво не можеш? — Бе озадачен. Думите ѝ не съдържаха никакъв смисъл, а това бе необичайно за нея.

— Не мога да продължавам така.

— Защо не?

— Защото не е добре и за двама ни. През цялата година си ми сърдит, а аз се чувствам жалка и нещастна... — тя стана и прекоси стаята, разглеждайки познатите вещи. Тази къща бе част от живота ѝ цели две години, а сега ѝ се струваше като непозната. — Искам нещо повече от това, Джак.

— О, господи! — Той седна, изглеждаше бесен. — *Какво* повече?

— Нещо по-постоянно, като онова, което имаха Хари и Авърил.

— Казах ти, че никога няма да намериш нещо подобно. Това си бяха те. А ти не си като Авърил, Тан.

— Това не е извинение човек да се откаже предварително. Все още искам за остатъка от живота си някой, който да е мой, който би желал да се изправи пред Бог и да ме пожелае до края на живота ми...

Той я погледна ужасен.

— Нима искаш *да се ожения* за теб? Мислех, че сме се разбрали...

Той поклати глава и отново седна.

— Успокой се, така е, разбрахме се, и не това искам от теб. Искам да се разделим, Джак, мисля, че е време.

Той мълча дълго, знаеше, че е така, но въпреки това болеше. А и пропадаха всичките му планове за празниците.

Погледна я.

— Ето защо съм убеден в това, в което вярвам. Защото рано или късно всичко свършва. А така е по-лесно. Аз си събирам багажа, ти си събираш твоя, казваме си *сбогом*, известно време боли, но поне не сме се лъгали един друг и не мъкнем подире си орди дечурлига.

— Не съм вече много сигурна дали това е чак толкова ужасно. Поне бихме узнали доколко се обичаме — беше тъжна, сякаш бе изгубила някой скъп човек, а и така си беше. Беше го обичала твърде дълго.

— Обичахме се много, Тан. И беше хубаво — в очите му напирараха сълзи, той дойде до нея и седна. — Ако смятах, че е правилно, бих се оженил за теб.

— Няма да е справедливо, според теб.

— Никога няма да си щастлива омъжена, в крайна сметка, Тан.

— Защо не? — Не искаше той да ѝ говори така. *Не и сега*. Не и с Ръс, който бе застанал зад кулисите и желаше да се ожени за нея. Все едно я проклинаше. — Защо трябва да ми казваш такива неща?

— Защото не си такъв тип. Ти си прекалено силна.

Беше по-силна от него, знаеше го. Ала бе разбрала това едва напоследък, едва след като се запозна с Ръс. Той бе тъй различен от Джак. Толкова по-силен от всеки друг, когото познаваше.

— Както и да е, нямаш нужда от брак — усмихна се горчиво той, — нали си омъжена за закона. Това ти е най-важната любовна връзка.

— Човек не може ли да има и двете?

— *Някои* могат. Но не и ти.

— Толкова ли много съм те засегнала, Джак?

Тя го погледна печално, той се усмихна, стана и отвори бутилка вино, подаде ѝ чаша, а тя кой знае защо се почувства така, сякаш никога не бе познавала този мъж. Всичко бе тъй жестоко и толкова плитко. Нищо у него не бе задълбочено и тя се питаше как бе могла да остане с него толкова дълго, навярно така ѝ бе било по-удобно.

През тези години тя не искаше дълбочина на чувствата. Само че сега бе вече пораснала и макар предизвикателството, предложено ѝ от Ръс да я ужасяваше, тя въпреки това го желаше, желаше го повече от всичко, което бе пожелавала досега. Погледна Джак в очите и докато той вдигаше наздравица, му се усмихна.

— За теб, Тан. Желая ти щастие — тя отпи и в следващия миг остави чашата и го погледна.

— А сега си отивам.

— Добре. Обаждай се от време на време.

Той ѝ обърна гръб и тя почувства болка, която я прониза сякаш с нож. Искаше да протегне ръце към него, но вече бе твърде късно. И за двамата. Докосна го по гръба и произнесе само една дума:

— Сбогом.

Кара максимално бързо до дома си, взе вана, изми косата си, сякаш ведно с това отмиваше и всички разочарования и сълзи. Беше на тридесет и осем години и започваше отново отначало, ала по непознат досега начин, с мъж, който не приличаше на нито един от познатите ѝ. Помисли си да му се обади тази вечер, но умът ѝ бе все още зает с Джак, а и изведнъж изпита боязън да съобщи на Ръс, че вече бе свободна.

Не му каза нищо, докато не обядваха, преди той да замине за Мексико; тогава изведнъж тя го погледна и му се усмихна загадъчно.

— На какво си хилиш, смешнико?

— Просто така, на живота.

— И какво ти е толкова забавно?

— Понякога аз... ъ-ъ-ъ... — той ѝ се смееше, а тя се изчерви силно.

— О, по дяволите, не ме затруднявай толкова много!

Той взе ръката ѝ в своята и ѝ се усмихна.

— Какво се опитваш да кажеш? — Никога не я бе виждал така да си е глътнала езика.

Тя пое дълбоко дъх.

— Оправих нещата окончателно тази седмица.

— С Джак ли? — Той бе удивен, а тя кимна усмихната. — Толкова бързо?

— Не можех да издържа повече.

— Той много ли се разстрои? — Ръс се обезпокои.

Тя кимна, за момент изглеждаше тъжна.

— Да, но не искаше да си го признае. Предпочита всичко да е леко и свободно — тя въздъхна и на пресекулки рече: — Каза, че никога не бих била щастлива, за когото и да се омъжа.

— Това е добре — усмихна се Ръс, без изобщо да се разтревожи.
— Като се изнесеш, гледай да изгориш онази къща. При някои мъже това е стар обичай. Повярвай ми, казаното от него не означава нищо. Аз сам ще се заема с нещата, благодаря — Ръс радостно ѝ се усмихна.

— Все още ли искаш да се ожениш за мен?

Тя не можеше да повярва в онова, което ставаше с нея, в един миг... просто в един миг... почувства изкушението отново да се върне към предишния си начин на живот, ала не това желаше вече. Искаше другото... и него... искаше и да е омъжена, и да върви напред в кариерата си, без значение колко страшно ѝ се виждаше това. Трябваше да поеме този риск. Вече *бе готова*. Беше ѝ отнело много, много време, но ето че бе стигнала до този миг и се гордееше със себе си.

— Ти как мислиш? Разбира се, че искам — увери я той още веднъж със засмени очи.

— Сигурен ли си?

— А ти? Това е по-важно.

— Може би, би трябвало да пообсъдим нещата известно време?

Тя изведнъж се почувства много нервна при тази мисъл и той ѝ се изсмя.

— Колко дълго? Шест месеца? Година? Десет?

— Може би най-добре — пет — тя също се разсмя, а сетне го погледна. — Не искаш деца, нали?

Досега не бе стигала толкова далеч. Беше прекалено възрастна за това, но той само поклати глава и ѝ се ухили.

— Ама ти за всичко се тревожиш, а? Не, не искам деца. Следващия месец ставам на петдесет, а и вече имам две. Не, няма да се подложя на вазектомия, благодаря, но ще направя всичко останало, което поискаш, за да гарантирам, че няма да забременееш. Окей? Искаш ли да се подпиша с кръв?

— Да.

И двамата се разсмяха, той плати сметката и я прегърна така, както никой досега не я бе прегръщал, сякаш направо изтръгваше сърцето от душата ѝ, а тя никога не бе била по-щастлива. Сетне той изведнъж погледна часовника си и побърза към колата си.

— Какво ще правим?

— Трябва да хващаме самолета.

— И двамата ли? Но аз не мога... не съм...

— Нали съдът е разпуснат за празниците?

— Да, но...

— Паспортът ти в ред ли е?

— Аз... да... мисля, че е в ред...

— Ще проверим като отидем у дома... идваш с мен... можем да планираме венчавката там... ще се обадя на момичетата... какво ще кажеш за февруари... да речем след шест седмици?... На празника на Свети Валентин?... Възбужда ли те, Тан?

Той бе полудял, а и тя бе полудяла по него. Хванаха самолета за Мексико същата вечер, прекараха блажена седмица, пекоха се на слънцето и най-сетне се любиха.

Той бе изчакал търпеливо докато тя най-сетне не скъса с Джак.

Като се върнаха, ѝ купи годежен пръстен и обявиха новината на приятелите си. Джак ѝ се обади, след като прочел във вестниците, и от онова, което ѝ каза, я заболя много.

— Значи *затова* била цялата работа? Защо не ми каза, че си се хванала с другиго? Също съдия, а? Е, това може би ще е крачка напред за теб.

— Говориш гадости... а и не бях се хванала с него.

— Тези ги пробутвай другиму. Като си мисля — той се засмя горчиво, — най-добре ги пробутай на съдията.

— Знаеш ли, ти тъй дяволски си зает да се опазиш да не се обвържеш с някого, че вече си престанал да правиш разлика дори между вода и огън.

— Но поне знам, когато мамя някого, Тан.

— Не съм те мамила.

— Какво тогава правеше? Ако се чукате в обедната почивка, не се брой, защото е преди шест, така ли?

Тя му затвори телефона, съжаляваше, че всичко свърши по този начин.

Написа писмо на Барбара, обясни ѝ, че ѝ бе било трудно да се реши на брак с Ръс, но той бе прекрасен човек, а когато тя дойде да види баща си следващата година, вратата на Тана ще е винаги отворена за нея, както и преди.

Оставаше ѝ да свърши още толкова много неща. Писа на Авърил в Лондон, а майка ѝ едва не получи инфаркт, като ѝ се обади.

— Седнала ли си?

— О, Тана, да не ти е станало нещо? — Майка ѝ всеки миг щеше да избухне в плач. Беше само на шестдесет и три години, но се чувстваше на двойно повече, Артър съвсем се бе състарил, макар и на седемдесет и четири, а това ѝ идваше прекалено много.

— Това е нещо хубаво, майко! Нещо, което ти очакваше от много, много отдавна.

Джийн държеше слушалката и гледаше разсеяна в стената.

— Не мога да си представя какво може да е то.

— Ще се омъжвам след три седмици.

— Какво ще правиш? За кого? За онзи мъж, с когото живееш от години ли?

Тя никога не го бе ценила високо, но бе време да заемат почтено положение в обществото, особено след като Тана бе станала съдия. И все пак бе шокирана.

— Не. За друг мъж. Един съдия от Апелативния съд. Името му е Ръсел Карвър, мамо — тя ѝ разказа останалото, а Джийн плака, усмихва се, смя се и отново плака.

— О, скъпа... колко време чаках *това*.

— Аз — също. — Тана също се смееше и плачеше едновременно. — Но си струваше чакането, мамо. Нека само да го видиш! Ще дойдеш ли за сватбата? Ще се женим на 14 февруари.

— В деня на Свети Валентин?... О, колко хубаво... — Тана все още се чувстваше притеснена от това, ала и на нея, и на Ръс изборът на датата им се виждаше забавен. — Не бих я пропуснала за нищо на света. Не мисля, че Артър ще е достатъчно добре, за да дойде, затова няма да мога да остана задълго.

Трябваше да уреди хиляди неща преди да замине, затова нямаше търпение да затвори телефона. Ан току-що се бе омъжила за пети път, но кой го интересуваше това? *Тана щеше да се омъжва!* И то за съдия от Апелативния съд! Каза, че бил и хубав.

Тя се щура като полудяла из къщата целия следобед, напълно замаяна. На следващия ден трябваше да иде до Сакс. Нуждаеше се от рокля... Не... може би костюм... не можеше да повярва, че най-сетне се бе случило.

Тази нощ тя шепнешком се моли.

[1] Има се предвид Върховният съд на щата. — Б.пр. ↑

ПЕТА ГЛАВА

Венчавката бе безусловно красива. Състоя се в дома на Ръс, под звуците на пиано и две цигулки, които изпълняваха нещо нежно от Брамс. Тана слезе бавно по стълбите, облечена в обикновена, бяла, копринена рокля. Беше пуснала дългата си руса коса свободно, покрила я бе с широкопола шапка със съвсем малък воал, беше обува в сатенени обувки в цвят на слонова кост.

Присъстваха около сто души, Джийн бе застанала в един ъгъл и плака от радост почти през целия ден. Беше си купили красив, бежов костюм от *Гивенчи* и бе толкова горда, че на Тана ѝ се доплакваше всеки път, когато я видеше.

— Щастлива ли си, моя любов? — Ръс я погледна така, че сърцето ѝ поиска да полети високо нагоре.

Струваше ѝ се невероятно, че бе имала късмета да намери мъж като него, никога не бе и мечтала да изживее онова, което изживяваше с него. Сякаш бе родена за него. Докато слизаше по пътеката, тя се сети за Хари.

Е, глупако? Добре ли постъпих? — Усмихна се тя през сълзи.

Страхотно! — Бе сигурна, че Хари щеше да е луд по Ръс, знаеше също, че чувствата им щяха да са взаимни.

Имаше усещането, че Хари бе там, с нея. Харисън и Авърил ѝ изпратиха телеграма. Присъстваха и дъщерите на Ръс.

И двете бяха стройни, привлекателни и приятни момичета, а Тана хареса и съпрузите им. Човек лесно можеше да ги заобича всичките, а и те направиха всичко, за да я посрещнат с *Добре дошла*. Особено Лий, тя посрещна мащеха си много топло, а и разликата в годините им бе само дванадесет.

— Слава на господата, че бе достатъчно разумен да се ожени едва след като израснахме — засмя се Лий. — От една страна къщата сега е многократно по-тиха, а от друга няма да има нужда да ни търпиш, когато се държим като негодници. Той от толкова време е самотен, Бет и аз сме ти много благодарни, че се омъжи за него. Не можех да понасям мисълта как си седи сам в тази къща.

Беше малко превъзбудена, облечена превъзходно в рокля собствен дизайн. Очевидно бе луда по Ръс, както и по съпруга си, а и Бет държеше страшно на цялото семейство. Беше чудесна групичка и, като ги гледаше, Джийн неочаквано се почувства удовлетворена, че Тана не бе сглупила дотам, да се обвърже с Били през онези години, когато самата тя я притискаше да го стори. Колко разумно бе постъпила Тана, като изчака този разумен мъж да се появи в живота ѝ! И какъв живот я очакваше! Това бе най-красивата къща, която Джийн бе виждала изобщо. А Тана се чувстваше съвсем свободно с иконома и камериерката, които работеха за Ръс от години.

Тана се рееше от стая в стая, забавляваше гостите си, хората се обръщаха към нея с *Ваша светлост*, а някой рецитира комична поема за съдийка и съдия.

Беше един чудесен следобед. Сетне отидоха отново в Мексико на сватбено пътешествие и се завърнаха през Ла Джола и Лос Анджелис. Тана си бе взела едномесечен отпуск, а като се завърна, с усмивка произнесе новото си име. Съдия Карвър... *Тана Карвър*... Тана Робъртс Карвър...

Беше добавила неговото име веднага, глупостите на еманципацията не бяха за нея. Беше го чакала тридесет и осем години, почти тридесет и девет, беше се съпротивлявала на брака кажи-речи четири десетилетия и щом се бе решила на този скок, искаше да се наслади и на всичките му предимства. Всяка вечер се връщаше у дома спокойна и радостна да го види. Дотолкова идилична бе картинката, че една вечер той я подразни.

— Кога най-сетне ще започнеш да се държиш като истинска съпруга — да ми помърмориш поне малко?

— Признавам си, че забравих.

Той ѝ се усмихна, а сетне отново поговориха за къщата ѝ. Тя си бе мислила да я даде под наем. Беше толкова красива, че не искаше да я продава, макар да знаеше, че повече нямаше да живее там.

— Може би в крайна сметка трябва да я продам.

— Какво ще кажеш аз да я наема от теб за Бет и Джон, когато си дойдат у дома?

— Ще бъде чудесно — усмихна му се тя. — Чакай сега да видим... можеш да я получиш срещу две целувки и... пътуване до Мексико...

Разсмяха се и най-накрая решиха да я дадат под наем и Тана се чувстваше ужасно щастлива.

Това бе един от онези редки моменти, когато всичко е под контрола ти, когато върви така, както ти се иска, докато един ден тя не се сблъска с все сила с един мъж.

Бързаше от съдебната зала да се срещне с Ръс да обядват заедно, когато изведнъж се озова лице в лице с Дрю Ландс.

Като осъзна коя бе тя, той придоби такова изражение, сякаш току-що бяха открили петрол в ливадата пред дома му. Побъбриха минута-две. Бе направо немислимо — колко силна болка ѝ бе причинил той. Още по-удивително бе откритието, че Джули и Елизабет бяха вече на осемнадесет и двадесет и две години.

— Господи боже, нима бе толкова отдавна?

— Така излиза, Тан — тонът му бе равен и най-неочаквано тя се почувства раздразнена. Виждаше по очите му, че си правеше предположения, които вече не бяха подходящи, при това от толкова много години насам. Стават вече шест години, откакто Айлийн и аз сме разведени.

Как има *смелостта* да ѝ каже това... как е *посмял* да се разведе, след като тъй дълбоко бе наранил Тана именно заради нея...

— Твърде лошо — гласът ѝ бе хладен, очевидно не я интересуваше казаното от него. Не искаше да закъснее за срещата си с Ръс. Знаеше, че той работи по едно сложно дело.

— Господи... чудех се дали... може би бихме могли да се виждаме от време на време. Сега живея в Сан Франциско...

Тя му се усмихна.

— Ще се радваме да те видим някой път. Но мъжът ми тъкмо сега е страшно зает с едно голямо дело.

Тя му се усмихна почти злобно, махна му с ръка, докато изрече няколко тенденциозни фрази и изчезна.

Ръс можа да прочете изражението на победителката в погледа ѝ, когато се срещнаха в ресторантчето на улица *Хейъс*. Беше едно от любимите им заведения, често се срещаха там, целуваха се до масата в ъгъла, седяха прегърнати след обяда, а хората им се усмихваха.

— От какво си толкова доволна? — Познаваше я много добре.

— Нищо... — но тя нямаше тайни от него, не можеше и да има.
— Току-що се сблъсках с Дрю Ландс, за първи път от почти седем

години насам. Какъв негодник! Предполагам винаги е бил такъв, малкият и слабоват нехранимайко.

— Чакай, чакай, какво е направил да заслужи толкова епитети?

— Той бе онзи женен мъж, за когото ти разказах...

— Аха — на Ръс му бе забавно да види пламъчетата в очите ѝ. Знаеше, че нямаше опасност някой да му я отнеме, не защото бе толкова самоуверен, а защото знаеше колко силна бе любовта им. Беше едно от тези съвсем, съвсем редки неща в живота на един човек и той бе много благодарен, че съществуваша. Никога преди това не бе обичал някого така силно.

— И знаеш ли какво? Най-сетне се развел.

— Както и би трябвало да се очаква — усмихна се Ръс. — И сега му се прииска пак да те привлече, а? Прав ли съм?

Тя му се изсмя.

— Казах му, че ще се радваме да ни гостува някой път и сетне просто се изметох.

— Малка вещица! Ала все пак те обичам. Как мина днес в съда?

— Нелошо. Предстои ми интересен процес, индустриална авария. Ще бъде доста объркан, но има някои много интересни моменти и технически подробности. Ами твоето чудовищно дело?

Той ѝ се усмихна.

— Мисля, че най-сетне успях да го укротя и да го върна в клетката му. Освен това — той я изгледа странно, — знаеш ли, обади ми се Лий.

— Как е тя?

— Добре — погледна жена си, тя отвърна на погледа му. Нещо странно витаеше във въздуха.

— Ръс, какво се е случило? — Тревожеше се за него. Изглеждаше ѝ странен.

— Случи се. Най-сетне ме прецакаха. Ще ставам дядо — изглеждаше едновременно и нещастен, и доволен и Тана се засмя.

— О, не! Как можа да постъпи така с теб?!

— Точно това ѝ казах и аз! — Рече той и се усмихна на Тана. — Можеш ли да си го представиш?

— Трудно. Ще трябва да ти купим бяла перука, за да можеш да си влезеш в ролята.

— Чакат го през януари. Очевидно — подарък за рождения ми ден. Или за Нова година, нещо от този сорт.

Както и се оказа — бебето се роди на първи януари и Ръс и Тана решиха, че ще е чудесно да отлетят за Ню Йорк да го видят. Той искаше да види първото си внуче — пак момиче, като другите му две деца. Запази апартамент в *Шери Недърландс* и отлетяха. Лий се чувстваше отлично в най-добрата стая, с която разполагаше родилното отделение на нюйоркската болница, бебето бе сладко и розово, Ръсел му гука и ръмжа, а като се върнаха в хотела, се любил страстно с жена си.

— Е, не съм още превалял напълно хълма, нали? Как се чувстваш като се любиш с един дядо, любов моя?

— Дори по-добре, отколкото преди.

Ала като го погледна, той веднага откри в погледа ѝ нещо необичайно. Притихна, притегли я в обятията си, голите им тела се сляха, обичаше да усеща кадифената гладкост на кожата ѝ, ала сега се безпокоеше за нея. Понякога, когато нещо бе от огромно значение за нея, тя се свиваше дълбоко в себе си; такъв бе и случаят сега.

— Какво има, скъпа? — Прошепна ѝ той в ухото, а тя се обърна изненадана към него.

— Какво те кара да мислиш, че се е случило нещо?

— Познавам те твърде добре. Не би могла да излъжеш старец като мен. Не и човек, който те обича толкова много.

Тя се опита дълго да отрича, а сетне, за негова изненада, рухна и заплака в обятията му.

След посещението при Лий и бебето, тя почувствала силна вътрешна болка... някаква празнота... по-ужасна отвсякога.

Той я гледаше, изненадан от бликналите ѝ чувства, а тя бе дори по-изненадана и от него. Никога не бе изпитвала подобно чувство.

— Искаш ли да имаш бебе, Тан?

— Не знам... никога не съм се чувствала така... а съм и почти на четиридесет... прекалено съм стара за това...

Ала тъкмо *това* искаше тя повече от всичко на света; и най-неочаквано думите на Хари отново изплуваха в съзнанието ѝ.

— Защо не обмислиш нещата и пак да поговорим?

През следващия месец образът на Лий с бебето я преследваше неотстъпно. След като се върнаха у дома, тя започна да вижда

навсякъде бременни жени, бебета в колички — на всеки ъгъл! Сякаш всички имаха деца, освен нея... изпитваше завист и самота, която дори не можеше да опише.

Ръсел забелязваше това по изражението на лицето ѝ, но не повдигна въпроса отново до годишнината от сватбата им. Тогава тя бе рязка с него, нещо, което се случваше много рядко. Сякаш темата бе прекалено болезнена, за да се засяга изобщо.

— Ти каза, че си прекалено възрастен за това. Но аз също съм твърде възрастна.

— *Не* е така. Отначало ми се видя малко глуповато, но бих могъл да го понеса. И други мъже на моя възраст създават повторно семейства, някои дори са и по-възрастни... доста *по-стари* — усмихна се той.

Самият той бе изненадан колко се бе трогнал от Лий и бебето в прегръдката ѝ, а сетне и в собствените му обятия. Не, нямаше да има нищо против. А и детето на Тана би означавало всичко на света за него. Ала тя ставаше все по-чувствителна на тази тема и той престана изобщо да я повдига.

През март отново отидоха в Мексико и прекараха великолепна ваканция. Като се върнаха, обаче, тя не се чувстваше добре.

— Мисля, че работиш прекалено много.

Бе прекарала грип на крака в продължение на три седмици и той настояваше най-сетне да отиде на лекар.

— Нямам време за това...

Ала бе тъй уморена, едва се влачеше и тъй често ѝ прилошаваше, че най-сетне отиде на лекар и там получи най-големия шок в живота си. Беше тъкмо *онова*, което бе искала тъй отчаяно, ала сега, след като *се* бе случило, тя бе ужасена.

Нямаше време за това. Заемаше важна *служба*. Щеше да изглежда смешна... никога не бе искала да е така... Ръс щеше да се разстрои...

Тя така се изнерви, че тази вечер не се прибра у дома чак до седем вечерта, а Ръс разбра, че нещо лошо се бе случило, още щом я видя. Остави я обаче да се поуспокои, наля ѝ питие, отвори бутилка *Шато Латур* с вечерята им, ала тя не изпи и една глътка. Беше много напрегната и когато се качиха горе да си легнат, погледът ѝ бе много

странен. Беше започнал вече да се тревожи много за нея и веднага след като тя седна, той придърпа един стол до нея.

— Добре, хайде сега ми кажи какво се случи с теб днес. Или си загубила работата си, или е починал най-добрият ти приятел.

Тя се усмихна покорно и очевидно се поотпусна, когато той взе ръката ѝ в своята.

— Познаваш ме твърде добре.

— Тогава бъди така добра да ми се довериш.

— Не мога...

Вече бе взела решение. Нямаше да го задържи. Но Ръс нямаше да допусне да го избудалка. Тонът му се повиши зловецко, появи се прословутата му смръщена физиономия и сигурно коленете ѝ щяха да се разтреперят, ако не го познаваше толкова добре. Вместо това, тя се засмя:

— Знаеш ли, много си страшен, като ме гледаш така. Изкаран от търпение, той се разсмя.

— Точно това е целта ми. Хайде, говори, по дяволите! Какво става с теб?

Тя дълго-дълго се взира в него, сетне сведе поглед, после отново вдигна очи.

— Няма да повярваш, скъпи.

— Искаш развод.

— Не, не разбира се — усмихна му се. Той успяваше някак си да направи нещата да не изглеждат толкова зле. Беше изпаднала в истерия през целия ден, а сега той я накара да се засмее.

— Да не си завързала някой роман?

— Пак не позна.

— Изритали са те от съда.

— По-лошо от това... — тя отново бе станала сериозна, защото бе убедена в току-що изразената си преценка. Как би могла да запази службата си при това положение? Когато го погледна отново, очите ѝ се бяха изпълнили със сълзи. — Бременна съм, Ръс...

В един момент светът около тях сякаш престана да съществува, сетне той изведнъж я грабна в прегръдките си, засмян, реагира така, сякаш това бе повод за празнуване, а не същинско самоубийство.

— О, скъпа... толкова се радвам — целият бе една усмивка и тя го погледна втренчено.

— Тъй ли? Мислех, че не искаш повече деца... — беше като зашеметена. — Нали се разбрахме...

— Няма значение. Нашето бебе ще е толкова красиво... едно малко момиченце, досущ като теб...

Никога не бе изглеждал толкова щастлив, притисна я до себе си, а тя се намръщи недоволна. Тя го бе искала, но сега, след като се бе случило, не можеше изобщо да си го *представи*, освен в най-лоша светлина.

— Но това ще съсипе всичко... — отново бе на път да се разплаче, а той с всички сили се стремеше да я утеши.

— Какво всичко?

— Ами, *работата* ми! Как мога да съм съдия с бебе на гърди?

Той се засмя на образа, който тя си представяше.

— Бъди практична. Ще работиш до последния момент, преди да се роди, след това ще вземеш шест месеца отпуск. Сетне ще наемем една добра сестра и ще се върнеш отново на работа.

— Толкова лесно ли ти се струва? — Изглеждаше шокирана.

— Може да стане толкова лесно, колкото пожелаеш, скъпа. Няма никаква причина да не можеш да имаш и семейство, и кариера. Понякога се изискват някои компромиси, но с известно усилие всичко е постижимо.

Той ѝ се усмихна, а и в нейните очи полека-лека изгря усмивка. Бе прав за съществуването на подобна възможност, а щом бе така... щом той... Това бе *всичко*, което тя бе желала: да има и двете неща. С години си бе мислила, че е постижимо само едното... Ала тя искаше и нещо повече, освен работата си... искаше да има Ръс... искаше неговото дете... искаше всичко...

И изведнъж онази празнота, която бе усещала от месеци, болката, ужасната пустота, отново изчезнаха...

— Толкова съм горд с теб, скъпа — тя го погледна и сълзите полека се търколиха по бузите ѝ, докато му се усмихваше. — Всичко ще бъде наред, нали знаеш... а и ти ще изгледаш просто великолепно.

— Ха-ха! — Засмя се тя. — Вече съм наддала три килограма...

— Къде? — Той я загъделичка и заципа, в търсене на допълнителните килограми, а тя се отпусна в прегръдките му и се разсмя.

ШЕСТА ГЛАВА

Съдията тронаво отиде зад банката, седна внимателно, удари два пъти с чукчето и прочете списъка на разглежданите тази сутрин дела. Съдебният пристав ѝ донесе чаша чай в десет часа, а когато се изправи, за да обяви обедното прекъсване, тя едва можа да се придвижи до кабинета си. По това време бебето вече закъсняваше точно с девет дни. Беше запланувала да прекъсне работа преди две седмици, но всичко бе така добре организирано в дома ѝ, че реши да се труди до самия край.

Тази вечер мъжът ѝ я взе от Градския съвет, отвори вратата на колата и ѝ се усмихна.

— Как мина днес? — Лесно можеше да се види гордостта, която грееше в очите му, и тя отвърна на усмивката му. Беше чудесно време и за двамата, дори и в тези дни на закъснението. Радваше се на възможността да прекара тези последни дни насаме с него, макар че трябваше да си признае, че вече се чувстваше ужасно неудобно. Към четири следобед глезените ѝ отичаха и заприличаха на електрически стълбове, имаше проблеми с дългото заседяване, ала нямаше какво да направи.

Тя въздъхна:

— Работи се по присъдата. Мисля, че ще мога да я произнеса към края на седмицата, независимо дали ще се появи бебето или не. Ти как мислиш?

Той ѝ се усмихна и подкара току-що купения *ягуар* към дома им.

— Идеята е добра, Тан. Би могла да изтърпиш още няколко дни, нали?

— Само като си помисля...

Не успя обаче.

Водите ѝ изтекоха в осем същата вечер и, ужасена, тя се обърна към Ръс. Знаеше, че това рано или късно щеше да се случи, но изведнъж осъзна, че ставаше *сега* и изпита непреодолимо желание да избяга, но нямаше накъде. Тялото ѝ щеше да я следва навсякъде.

Ръс обаче веднага разбра какво изпитваше и се опита да я успокои.

— Всичко ще бъде добре.

— Откъде знаеш? — Сопна му се тя. — Ами ако се наложи цезарово сечение? Господи, ами аз съм на сто години...

Всъщност бе на четиридесет години и четири месеца. Тя погледна Ръс и се разплака. Беше ужасена. Контракциите започнаха почти веднага, след като водата изтече.

— Искаш ли да полежиш малко, Тан, или искаш да постъпиш в болницата?

— Искам да остана тук.

Той се обади на лекаря ѝ, донесе ѝ чаша джинджифилова бира, включи телевизора пред леглото им и се усмихна на себе си. Щеше да е страхотна нощ за него, надяваше се всичко да мине добре. Беше уверен, че ще е така, затова бе и толкова развълнуван.

Тя бе настояла той да участва с нея в подготовката за раждането и макар да не бе присъствал при раждането на дъщерите си преди толкова много години, сега щеше да е с Тана при раждането на детето им.

Беше ѝ обещал и нямаше търпение това да стане. Беше се прегледала на видеозон преди пет месеца, но бяха настояли да не научават пола на бебето. И сега Ръс изпитваше нарастващо вълнение и за майката, и за детето.

Към полунощ Тана подремна малко, владееше се отново. Усмихна му се, а той засичаше периодичността на болките ѝ; в два отново се обади на лекаря и този път им наредиха да отидат в болницата.

Той взе чантата ѝ от гардеробчето, където тя си седеше готова от три седмици насам, помогна ѝ да се качи в колата, сетне — да слезе при болницата, подкрепи я и на влизане. Едва вървеше вече, преодоляването на контракциите изискваха цялата ѝ сила и неговата помощ, ала и те бяха нищо в сравнение с болките, които изпита по време на раждането три часа по-късно.

Гърчеше се от болка в предродилната зала, стискаше ръката му и той усети как се надига собственият му страх. Не бе очаквал да е чак толкова болезнено, бе изпаднала в истинска агония, а в осем сутринта бебето още не се бе родило.

Слънцето бе изгряло, а тя дишаше много тежко, косата ѝ бе мокра, очите — обезумели, гледаше го така, сякаш можеше да направи нещо за нея. Ала единственото, което можеше да стори, бе да диша ведно с нея, да държи ръката ѝ и да ѝ казва колко се гордее с нея. Сетне, към девет часа, всичко изведнъж потръгна. Откараха я в родилното, завързаха краката ѝ, а тя вече крещеше от болки. Беше най-силната болка, която бе изпитвала през целия си живот; като усещаше как стиска ръката му, той имаше чувството, че тя се дави. Лекарят я окуражаваше, Ръсел плачеше, а Тана знаеше, че повече не можеше да издържи. Искаше ѝ се да умре... да умре... да...

— Виждам главичката му... О, господи... скъпа... ето го.

И наистина се появи мъничко, червено личице, Ръсел плачеше, а Тана го погледна и се напъна страхотно още веднъж, за последен път, за да изхвърли бебето от утробата си. Лекарят го пое и бебето изплака. Прерязаха пъпната му връв, завързаха я, почистиха го бързо, продухаха нослето му, завиха го в топло одеяло и го подадоха на Ръс.

— Синът ти, Ръс... — лекарят се усмихна и на двамата.

Бяха се мъчили толкова много и толкова дълго. Тана го погледна победоносно.

— Беше чудесен, скъпи — гласът ѝ бе пресипнал, лицето ѝ бе посивяло, а той нежно я целуна.

— Аз ли бях чудесен?

Бе страшно впечатлен от онова, което бе видял. Бе свидетел на най-великото тайнство. А на четиридесет години тя най-сетне бе постигнала всичко. Всичко, което бе пожелала... *всичко...*

Очите ѝ се изпълниха със сълзи, докато протягаше ръце и Ръс внимателно постави бебето в прегръдката ѝ, също така, както някога го бе поставил и в утробата ѝ.

— О, толкова е красив...

— Не — Ръсел ѝ се усмихна през сълзи. — *Ти* си красива, Тан. Ти си най-красивата жена на света. — Сетне погледна сина си. — Но и той е дяволски хубав.

Харисън Уинслоу Карвър. Отдавна бяха избрали името му. Появи се на света — благословен с име, живот и любов.

Откараха я в стаята ѝ за през нощта, тя знаеше, че никога повече нямаше да поиска да го направи, но бе доволна, че го бе сторила поне

веднъж. Ръсел остана с нея, докато не се унесе в сън, а бебето си спеше в малкото легло, което бяха докарали за него.

Тя отново отвори очи, замаяна от обезболяващата инжекция, която ѝ бяха направили.

— Толкова много, те обичам Ръс...

Той кимна, усмихнат отново, сърцето му бе завинаги нейно, след тази нощ.

— Ш-ш-т... спи сега... аз също те обичам...

СЕДМА ГЛАВА

Когато бебето Хари стана на шест месеца, Тана с ужас погледна календара. През следващата седмица трябваше да се върне на работа. Беше обещала, знаеше, че бе вече време, но *той* бе толкова сладък и тя така обичаше да прекарва следобедите с него!

Правеха дълги разходки, той се усмихваше, а тя му се смееше. От време на време дори се отбиваха в службата на Ръс. Беше един мързелив начин на живот, напълно непривичен за нея, но не ѝ се искаше да го променя, ала все още не бе готова да изостави кариерата си.

А когато се върна зад банката, бе доволна, че не се бе отказала. Чувстваше се добре, след като се върна. Делата, присъдите, журитата, решенията, рутината. Беше невероятно колко бързо отлитаха дните, с какво нетърпение бързаше към къщи — към Хари и Ръс.

Понякога заварваше Ръс вече у дома да пълзи по килима и да си играе с Хари. И двамата му се възхищаваха, сякаш за тях това бе първото бебе, родено на белия свят. Лий им се подиграва за това, когато дойде да ги види с Франческа, нейното момиченце, а чакаше вече и второ бебе.

— Ами ти, Тан?

— Слушай, на моята възраст дори появата само на Хари си е едно чудо. Нека не насилваме добрия късмет, не, благодаря.

Макар бременността ѝ да не бе тежка, раждането бе много по-болезнено, отколкото бе очаквала. Макар с времето и това да не изглеждаше вече толкова ужасно, колкото някога.

И двамата бяха щастливи с бебето си.

— Ако бях на твоите години, Лий, бих могла, но дори и да бе така не можеш да имаш всичко — и кариера, и десетина деца.

Това не плашеше Лий обаче. Тя все още си имаше своята работа, дори и след като второто ѝ дете бе на път. Възнамеряваше да работи до края и сетне да се върне отново. Току-що бе спечелила наградата *Коти* и не възнамеряваше да се откаже. Не виждаше защо да го прави. Можеше да се справи и с двете, защо не!

— Как мина денят ти, скъпи? — Тя хвърли куфарчето си на стола и се наведе да го целуне, той вдигна бебето на ръце, а тя погледна часовника си. Все още го кърмеше три пъти на ден. Сутрин, вечер и късно през нощта, почуди се кога ли бе хранено за последно.

Обичаше близостта си до детето, докато го кърмеше, тихите мигове, когато го кърмеше в три сутринта, тогава само тя и Хари бяха будни. Имаше усещането, че го прави заради доброто му здраве и това също я удовлетворяваше, а освен това то си имаше и други предимства. Бяха й казали, че имало малка вероятност да забременее, докато го кърми.

— Мислиш ли, че ще стане нещо, ако го направим преди да е навършил година? — попита тя един ден Ръс и той й се изсмя. Толкова добре си живееха двамата. Струваше си да изчакат, без значение колко дълго. Поне тя мислеше така.

Току-що бе навършила четиридесет и една, а той бе на петдесет и две.

— Знаеш ли, виждаш ми се изморена, Тан — погледна я внимателно Ръсел. — Може би кърменето ти идва много нанягорно, след като тръгна и на работа.

Тя се противопостави на тази му мисъл, но тялото й бе на друго мнение и полека-лека през следващите няколко седмици млякото й пресъхна. Сякаш тялото й не искаше да кърми повече Хари.

Когато отиде на контролен преглед при лекаря, той я претегли, опипа гърдите й и сетне каза, че искал да й се направи изследване на кръвта.

— Да не би нещо да не е наред? — Тя погледна часовника си. Трябваше да се върне в съда в два.

— Просто искам да проверя нещо. Ще ти се обадя още този следобед.

В крайна сметка той бе решил, че тя бе добре и нямало за какво да се безпокои.

Тя се втурна към Градския съвет, а когато прислужникът й извести, че бе станало пет часа, вече бе забравила, че очакваше обаждането на лекаря.

— Той каза, че трябвало да говори с вас.

— Благодаря.

Тя вдигна слушалката, драскаше си някакви бележки, докато го слушаше, но изведнъж спря. *Не можеше да бъде.* Сигурно грешеше. Беше кърмила допреди една седмица... *нима* бе... Тя се отпусна тежко на стола, благодари му и затвори.

По дяволите! Пак бе забременяла.

Хари бе чудесен, но не искаше друго бебе. Беше прекалено стара... имаше кариерата си... този път щеше да се избави от него... невъзможно бе... не знаеше какво да прави.

Беше направила своя избор, но какво щеше да каже на Ръс? Да му съобщи, че бе абортирала неговото дете? Не можеше да си го *позволи*.

Не можа да спи онази вечер, но не пожела да му каже какво я безпокои. *Този път не можеше да му каже.*

Всичко бе не както трябва... беше прекалено стара... държеше много на кариерата си... но Лий възнамеряваше да продължи своята и след второто си дете... или това бе безсмислено? Трябваше ли да си подаде оставката? Дали в крайна сметка децата нямаше да имат по-голямо значение за нея?

Чувстваше как се разкъсва на хиляди частици, а когато се събуди, изглеждаше направо кошмарно. По време на закуската Ръс я погледна, но не рече нищо. А сетне, малко преди да излезе, той се обърна към нея:

— Заета ли си днес по обяд, Тан?

— Не... поне засега... — ала тя не искаше да обядва с него. Трябваше да обмисли нещата. — Имам маса неща, които трябва да изчистя от писалището си — избягна погледа му.

— Но трябва и да хапнеш. Ще ти донеса сандвичи.

— Добре.

Чувстваше се като предателка, задето не му казваше. Сърцето ѝ тежеше като оловно, когато отиде на работа. Трябваше да се справи със сума незначителни дела, а в единадесет, когато вдигна очи, погледът ѝ се спря върху мъж с налудничав поглед, с грива от къдриви сиви коси, които стърчаха от главата му като подивели бурени.

Бил поставил бомба в чуждо консулство и делото му предстоеше да се гледа. Тя започна познатата процедура, а когато се взря в името му, напечатано в досието, вдигна поглед и се ухили.

Поради причина, която никоой в съда не разбира, тя трябваше да си направи отвод. Името му бе Йейл Макби, онзи неин любовник с налудничав поглед от времето, прекарано в Боулт. Момчето, което бе отишло в затвора заради бомбардирането на кметската къща.

От досието му разбира, че оттогава бе лежал още два пъти в затвора.

Колко странен бе животът! Толкова отдавна бе... веднага се сети и за Хари... за невзрачната къщица, в която живееха заедно... за Авърил, колко млада бе тогава... за обезумялата хипарска комуна, която бе посетила заедно с Йейл.

Тя го погледна през банката. Беше остарял. Беше вече на четиридесет и шест години. Зрял мъж. И все още — боец за каузите си по един необуздан начин. Колко далеч бяха стигнали, всичките те... този мъж с лудите си идеи. Документите твърдяха, че бил терорист. *Терорист*. А тя бе съдия. Един безкраен път... Хари си бе отишъл, а и светлите им идеи бяха малко позамъглени, някои от тях — забравени, а много от тях — мъртви...

Шарън... Хари... те живееха своя нов живот някъде там, горе... синът й, малкият Хари, кръстен на приятеля й, а и това ново бебе в утробата й... удивително бе как животът продължаваше, колко далеч бяха стигнали, всичките те...

Тя отново вдигна очи и видя мъжа си, беше се изправил там и я гледаше. Тя му се усмихна, отхвърли делото на Йейл Макби от нейния състав на съда, обяви обедна почивка и отиде в кабинета си с Ръс.

— Кой бе този? — На Ръс му бе забавно.

Очевидно нейното минало бе по-бурно от неговото и тя се засмя, докато сядаша.

— Името му е Йейл Макби, ако ти говори нещо. Познавах го, докато бях в *Боулт*.

— Твой приятел ли е? — Ръс я погледна язвително, а тя се ухили.

— Ако щеш вярвай, да.

— Бая път си изминала от тогава до сега, любов моя.

— Тъкмо за това си мислех — сетне тя се сети нещо друго. Погледна го колебливо, чудеше се как ли щеше да реагира. — Имам да ти съобщя нещо.

Той й се усмихна нежно.

— Отново си бременна.

Тя се вторачи в него, а той се засмя.

— Откъде знаеш? Да не би лекарят да се е обадил и на теб?

— Не, просто съм по-умен, отколкото ме мислиш. Разбрах снощи и очаквах най-сетне да ми кажеш. Разбира се, ти вече си мислиш, че с кариерата ти е свършено, че ще трябва да се откажем от тази къща, че аз ще си изгубя работата, или и двамата... — тя се разсмя през сълзи.

— Така ли е?

— Абсолютно.

— А не ти ли е идвало наум, че щом можеш да бъдеш съдия с едно дете, можеш да си съдия и с две? При това — добър съдия.

— Това ми хрумна, тъкмо когато влизаше в залата.

— Хайде, хайде — той се наведе да я целуне и двамата се спогледаха по начин, който им принадлежеше само на тях, двамата.

— Какво ли знаеш ти...?

Тя го целуна, прислужникът ѝ влезе и бързо излезе заднешком, усмихнат на себе си, докато Тана безмълвно благодареше на щастливите си звезди за пътя, който ѝ бяха посочили, за мъжа, когото бе открила... за решенията, които бе взела... от момента на *кариера и никакъв мъж, никакви деца*, до момента, когато имаше вече всичко — и мъж, и кариера, и сина си. Тя ги бе прибавила едно по едно, досущ като диви цветя към букет, докато ръцете ѝ най-сетне не бяха вече пълни, сърцето ѝ — пълно, докато най-сетне не бе *постигнала* пълния кръг.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.